

Vlaams
Parlement

stuk **19-A** (2010-2011) – Nr. 4
ingediend op 7 juni 2011 (2010-2011)

Ontwerp van decreet

houdende aanpassing
van de algemene uitgavenbegroting
van de Vlaamse Gemeenschap
voor het begrotingsjaar 2011

Verslag

namens de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting
uitgebracht door mevrouw Griet Smaers

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Eric Van Rompuy.

Vaste leden:

de heer Ward Kennes, mevrouw Griet Smaers, de heren Koen Van den Heuvel, Eric Van Rompuy;
de heren Felix Strackx, Erik Tack, Christian Verougstraete;
de heren Dirk Van Mechelen, Sas van Rouveroi;
de heren Ludo Sannen, Bart Van Malderen;
de heren Jan Peumans, Kris Van Dijck;
de heer Lode Vereeck;
de heer Filip Watteuw.

Plaatsvervangers:

de heren Ludwig Caluwé, Dirk de Kort, Jan Durnez, Johan Sauwens;
de heer Joris Van Hauthem, mevrouw Linda Vissers, de heer Wim Wienen;
de heren Sven Gatz, Marino Keulen;
de heren John Crombez, Bart Martens;
de heren Marc Hendrickx, Wilfried Vandaele;
de heer Ivan Sabbe;
de heer Bart Caron.

Stukken in het dossier:

- 19-A** (2010-2011) – Nr. 1: Ontwerp van decreet + Bijlagen
– Nr. 2-A t.e.m. 2-K: Verslagen aan de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting
– Nr. 3: Amendementen
12 (2010-2011) – Nr. 1: Evaluatie van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
17 (2010-2011) – Nr. 1: Algemene toelichting
– Nr. 2: Toelichtingen per programma
18 (2010-2011) – Nr. 1: Ontwerp van decreet
20 (2010-2011) – Nr. 1: Verslag van het Rekenhof

INHOUD

I.	VOORAF	11
1.	Werkwijze in de commissie	11
II.	TOELICHTING DOOR DE HEER PHILIPPE MUYTERS, VLAAMS MINISTER VAN FINANCIËN, BEGROTING, WERK, RUIMTELIJKE ORDENING EN SPORT BIJ DE AANPASSING VAN DE BEGROTING VAN DE VLAAMSE GEMEENSCHAP VOOR HET BEGROTINGSJAAR 2011 OP 17 MEI 2011	12
1.	Economische omgeving	12
2.	Ontvangsten	13
2.1.	Budgettaire meevallers	13
2.2.	Bijkomende ESR-ontvangsten	13
2.3.	Inkomsten uit belastingen	13
2.4.	ESR-ontvangsten van de Vlaamse instellingen	14
2.5.	Onderbenutting	14
2.6.	Provisie jobkorting	15
3.	Aanwending bruto-beleidsmarginen	15
3.1.	Overzicht aanwending bruto-beleidsmarginen	15
3.2.	Indexprovisie	15
3.3.	Allerhande kostendrijvers	15
3.4.	Bijkomende betaalkredieten	16
3.5.	Extra-buffer voor betaalincidenten	16
3.6.	Nieuw beleid	16
3.7.	Bijkomende beleidskredieten	16
3.8.	Beleids- versus betaalkredieten	17
4.	Vorderingensaldo	17
III.	TOELICHTING DOOR DE HEER PHILIPPE MUYTERS, VLAAMS MINISTER VAN FINANCIËN, BEGROTING, WERK, RUIMTELIJKE ORDENING EN SPORT BIJ DE MEERJARENRAMING 2011-2015 VAN DE VLAAMSE GEMEENSCHAP OP 17 MEI 2011	17
1.	Economische parameters	17
2.	ESR-ontvangsten Vlaamse overheid	18
3.	Impact maatregelen financiële sector	18
4.	Indexsprong	18
5.	Beleids- en betaalkredieten bij constant beleid	18
6.	Nieuw voorzien beleid bij regeringsvorming – bijgesteld bij BC 2011 ..	18
7.	Evolutie van de directe schuld tussen 2008 en 2015	18
8.	Vorderingensaldo	19

IV. TOELICHTING BIJ HET VERSLAG VAN HET REKENHOF VAN HET ONDERZOEK VAN DE AANPASSING VAN DE BEGROTING VAN DE VLAAMSE GEMEENSCHAP VOOR HET BEGROTINGSJAAR 2011 OP 24 MEI 2011	19
1. Vooraf	19
2. Opmerkingen ten aanzien van begrotingsaanpassing en meerjarenraming	20
2.1. Macrobudgettaire aspecten	20
2.1.1. Inschatting van de groei- en de inflatieparameters	20
2.1.2. Behoud begrotingsevenwicht	20
2.1.3. Raming onderbenutting bijgesteld	20
2.1.4. Meer betaalkredieten dan beleidskredieten (vermindering impliciete schuld).....	20
2.1.5. Schuldevolutie 2011-2015	20
2.2. Ontvangsten.....	21
2.2.1. Evolutie ontvangsten begrotingsaanpassing 2011	21
2.2.2. Ontvangstenramingen.....	21
2.2.3. Raming van de opbrengsten onroerende voorheffing in de meerjarenraming 2011-2015.....	21
2.3. Uitgaven.....	21
2.3.1. Evolutie uitgaven begrotingsaanpassing 2011	21
2.3.2. Vraag naar de toereikendheid van de betaalkredieten – Inzage in begrotingsvoorbereidende documenten	21
2.3.3. Specifieke bemerkingen	22
3. Inzage in begrotingsvoorbereidende documenten	22
4. Begrotingsrapportering (advies 2008 en afstemming beleid-begroting)	23
4.1. Historiek advies begrotingsrapportering	23
4.2. Welke inspanningen zijn reeds geleverd?.....	23
4.2.1. Vroegere indiening begrotingsdocumenten bij initiële begroting	24
4.2.2. Rekenhof krijgt inzage in onderliggende rekenbladen bij algemene toelichting (overgang begrotingskredieten naar ESR-geconsolideerde beleids- en betaalkredieten enzovoort)	24
4.2.3. Rekenhof krijgt tijdig inzage in reплик Vlaamse Regering op zijn opmerkingen	24
4.2.4. Begrotingsstructuur aangepast aan nieuwe organisatie-structuur (sinds begroting 2010)	24
4.2.5. Meerjarenraming met voortschrijdend karakter en gelijktijdig met andere begrotingsdocumenten (bij begrotingscontrole).....	24
4.2.6. Publicatie programmatoelichtingen per beleidsdomein	25
4.2.7. Overzicht kredietoverdrachten jaar n-1 (bij initiële begroting)	25

4.3. Wat kan er nog verbeteren?	25
4.3.1. Rekenhof inzage verlenen in begrotingsvoorbereidende documenten	25
4.3.2. Bij initiële begroting: (geactualiseerde) meerjarenraming of minstens terugkoppelen	26
4.3.3. In meerjarenraming: informatie over budgettaire impact pps en alternatieve financiering na termijn meerjarenraming	26
4.3.4. In algemene toelichting: vergelijken met uitvoeringsgegevens en met rijksmiddelenbegroting	26
4.3.5. In algemene toelichting: hoofdstuk schuldbeheer uitbreiden naar algemeen overzicht financiële toestand geconsolideerde Vlaamse overheid	26
4.3.6. Begrotingsruiters beter verantwoorden.	26
4.3.7. Programmatoelichtingen (per beleidsdomein) – Inhoudstafel en inleidend hoofdstuk	26
4.3.8. Programmatoelichtingen (per beleidsdomein) – Omzetting begrotingskredieten naar ESR-geconsolideerde beleids- en betaalkredieten	26
4.3.9. Doelstellingformulering in beleidsbrieven stroomlijnen en systematisch koppelen aan Pact 2020	27
4.3.10. Doelstellingformulering beleidsbrieven en indeling programma's afstemmen, bijvoorbeeld door middel van de notie beleidsveld	27
4.3.11. Programma's 'Algemeen' beperken.	27
4.3.12. Doelstellingen verder concretiseren (indicatoren)	27
4.3.13. In programmatoelichtingen meer aandacht voor verbanden tussen beleids- en organisatiedoelstellingen en tussen doelstellingen en kredieten	27
V. BESPREKING VAN DE OPMERKINGEN VAN HET REKENHOF OP 24 MEI 2011	27
1. Tussenkoms van de heer Dirk Van Mechelen	27
1.1. Masterplan 2020	27
1.1.1. Kapitaalsvermindering BAM	28
1.2. Overheidssteun banken	28
1.2.1. Terugbetaling door KBC	28
1.2.2. Ethias	29
1.3. Cijfers begrotingsaanpassing in algemene toelichting versus begrotingstabellen	29
2. Tussenkoms van de heer Lode Vereeck	29
2.1. Informatieverstrekking aan het Rekenhof	29
2.2. Buffer – Provisie voor betaalincidenten	30
2.3. Bijkomende betaalkredieten	30

2.4. Off-budgetverplichtingen	30
3. Tussenkoms van de heer Filip Watteeuw.....	30
3.1. Informatieverstrekking aan het Rekenhof	31
3.2. Terugbetaling van de steun van de banken	31
3.3. Masterplan 2020	31
3.4. Off-budgetverplichtingen	31
4. Tussenkoms van de heer Ludo Sannen	31
4.1. Inzage in begrotingsvoorbereidende documenten.....	31
5. Tussenkoms van mevrouw Griet Smaers.....	32
5.1. Inzage in begrotingsvoorbereidende documenten.....	32
5.2. Verbetering van de begrotingsrapportage	32
6. Tussenkoms van de heer Jan Peumans	32
6.1. Begrotingsrapportage – Inzage in begrotingsvoorbereidende documenten	32
6.2. Ethias.....	32
6.3. Off-budgetverplichtingen	33
6.4. BAM.....	33
7. Tussenkoms van de heer John Crombez.....	33
7.1. Inzage in begrotingsvoorbereidende documenten.....	33
7.2. Schuldevolutie.....	33
7.3. Systematische schuldfinanciering voor participaties	33
8. Tussenkoms van de heer Erik Tack.....	33
8.1. Inzage in begrotingsvoorbereidende documenten.....	33
8.2. KBC-terugbetaling.....	34
9. Tussenkoms van de heer Eric Van Rompuy, commissievoorzitter	34
9.1. Inzage in begrotingsvoorbereidende documenten.....	34
10. Replik van de heer Ignace Desomer, voorzitter van het Rekenhof....	35
10.1. Inzage in begrotingsvoorbereidende documenten.....	35
11. Tussenkoms van de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport	35
11.1. Verslag van het Rekenhof: opmerkingen bij de begrotingsaan- passing	35
11.2. Inzage in begrotingsvoorbereidende documenten.....	35
12. Tweede tussenkomst van de heer Lode Vereeck.....	36
13. Tweede tussenkomst van de heer Filip Watteeuw	36
14. Tweede tussenkomst van de heer Jan Peumans	36
15. Tweede tussenkomst van de heer Ludo Sannen.....	37
16. Tweede tussenkomst van de heer Eric Van Rompuy.....	37
17. Antwoorden van het Rekenhof	37

17.1. Inzage in begrotingsvoorbereidende documenten	37
17.2. Betere inzet van betaalkredieten	38
17.3. Meerjarenraming – Masterplan 2020	38
17.3.1. Meerjarenraming	38
17.3.2. Masterplan 2020	38
17.4. BAM	38
17.5. Terugbetaling van de overheidssteun van de banken	39
VI. ALGEMENE BESPREKING OP 24 MEI 2011	39
1. Tussenkomenst van de heer Dirk Van Mechelen	39
1.1. Budgettaire evolutie	39
1.2. Begrotingstekort	40
1.3. Schuldevolutie	40
1.4. Begrotingsevenwicht – Pact 2020	40
1.5. KBC: Terugbetaling door KBC	40
1.6. Impliciete schuld	41
1.7. Buffer – Provisie voor betaalincidenten	41
1.8. Onderbenutting	41
1.9. ESR-corecties	41
1.10. Jobkorting	41
1.11. BAM – Masterplan 2020	42
1.12. Eenmalige maatregelen	42
1.13. Overzicht naar waar de extra middelen naar toe gaan in de begroting	42
2. Tussenkomenst van de heer Lode Vereeck	42
2.1. Is er een beleid gevoerd? Nauwelijks structureel beleid	42
2.2. Toename van de middelen – Schuld neemt toch toe	43
2.3. Amper middelen voor inhaalbeweging Vlaamse kerntaken	44
2.4. Betaalproblemen	44
2.5. Buffer – Veiligheidsbuffer	45
2.6. Onderzoek en ontwikkeling	45
2.7. Eenmalige maatregelen	45
2.8. Schuld	45
2.9. Terugbetaling van overheidssteun door KBC	46
2.10. Pact 2020 en schuld	47
2.11. Pps en gewaarborgde schuld	47
2.12. Impliciete schuld	47
2.13. Gemeentelijke Holding	48
2.14. Verwijlinteressen	48

2.15. Meerjarenraming	48
3. Tussenkoms van de heer Filip Watteuw	49
3.1. Kaasschaafmethode	49
3.2. Onderzoek en ontwikkeling	49
3.3. Begrotingsaanpassing 2011	49
3.3.1. Is commentaar Vlaamse Regering op begrotingsaanpassing 2011 niet te triomfalistisch?	49
3.3.2. Eenmalige maatregelen	50
3.3.3. Onderzoek en ontwikkeling – Armoedebestrijding	50
3.3.4. Beeld van de Vlaamse Regering als investeringsregering klopt niet helemaal	50
4. Tussenkoms van de heer Koen Van den Heuvel	51
4.1. Macro-economische hypothesen voorzichtig geraamd	51
4.2. Impliciete schuld	51
4.3. Schuld	51
4.4. Begrotingsevenwicht is niet structureel	51
4.5. Structurele norm	51
4.6. Onderzoek en ontwikkeling	51
4.7. Off-budgetverplichtingen	52
4.8. Stijging van de opbrengsten van de onroerende voorheffing	52
5. Tussenkoms van de heer Erik Tack	52
5.1. Schuld neemt toe ondanks extra middelen	52
5.2. Terugbetaling door KBC	52
6. Tussenkoms van de heer Bart Van Malderen	52
6.1. Kaasschaafmethode	52
6.2. Wel degelijk beleidskeuzes gemaakt door de Vlaamse Regering ...	53
7. Replik van de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport op 24 mei 2011	53
7.1. Kaasschaafmethode	53
7.2. Macro-economische parameters	54
7.3. Terugbetaling van KBC en Ethias	54
7.3.1. KBC	54
7.3.2. Ethias	55
7.4. Masterplan 2020	55
7.5. Geconsolideerde schuldgegevens – Gewaarborgde schuld	55
7.6. Impliciete schuld	55
7.7. Schuld	55
7.7.1. Terugbetaling KBC wordt aangewend voor schuldafbouw	55

7.7.2. Afbouw van de schuld ten gevolge van de terugbetalingen van KBC in de meerjarenraming	55
7.7.3. Schuldpositie en ESR-neutraliteit	56
7.7.4. Schuldpositie in kader van rapportage Kas-, Schuld- en Waarborgdecreet	56
7.8. Opname van de pps-verplichtingen in de meerjarenraming	56
7.8.1. Stijging van de opbrengsten onroerende voorheffing	57
7.9. Afstemming tussen de beleids- en de begrotingscyclus	57
7.10. Begrotingssrapportering.....	57
7.11. Begrotingstekort.....	57
7.12. Begrotingsevenwicht	57
7.13. Impliciete schuld	57
7.14. Provisie voor betaalincidenten.....	57
7.15. Onderbenutting	58
7.16. Jobkorting.....	58
7.17. Eenmalige maatregelen	58
7.18. Pps	58
7.19. Structurele norm	59
7.20. Onderzoek en ontwikkeling.....	59
7.21. Tarieven BIV	59
7.22. BAM.....	59
7.23. Met betrekking tot specifieke vragen.....	59
7.24. Begrotingsvoorbereidende documenten.....	59
8. Replieken van de commissieleden	59
VII. REPLIEK VAN DE VLAAMSE REGERING OP DE OPMERKINGEN VAN HET REKENHOF	60
VIII. VOORTZETTING VAN DE BESPREKING OP 7 JUNI 2011	60
1. Nota van de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, met antwoord op vragen van de commissieleden tijdens de vergadering van 24 mei 2011	60
2. Vervroegde terugbetaling aan de federale overheid van de KBC-schulden	60
IX. ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING EN STEMMING VAN HET ONTWERP VAN DECREET HOUDENDE DE AANPASSING VAN DE MIDDELENBEGROTING VAN DE VLAAMSE GEMEENSCHAP VOOR HET BEGROTINGSJAAR 2011 OP 7 JUNI 2011.....	61
1. Tabel.....	61
2. Corpus van het decreet	61
3. Eindstemming.....	62

X. ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING EN STEMMING VAN HET ONTWERP VAN DECREET HOUDENDE AANPASSING VAN DE ALGEMENE UITGAVENBEGROTING VAN DE VLAAMSE GEMEENSCHAP VOOR HET BEGROTINGSJAAR 2011 OP 7 JUNI 2011	62
1. Tabel: Afdeling I: begrotingskredieten	62
2. Tabel: Afdeling III: Diensten met Afzonderlijk Beheer	63
3. Tabel: Afdeling V: Vlaamse openbare rechtspersonen en extern verzelfstandigde agentschappen met rechtspersoonlijkheid.....	63
4. Corpus van het decreet	63
5. Eindstemming.....	65
Gebruikte afkortingen	66
Bijlagen:	
Bijlage 1: Opsplitsing van het ontwerp van decreet houdende aanpassing van de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2011 over de verschillende commissies conform artikel 59, 2°, van het Reglement van het Vlaams Parlement	69
Bijlage 2: Presentatie van de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport op 17 mei 2011 bij de begrotingsaanpassing 2011	87
Bijlage 3: Presentatie van de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport op 9 november 2010 bij de meerjarenraming 2011-2015	99
Bijlage 4: Presentatie door het Rekenhof op 24 mei 2011	107
Bijlage 5: Replik van de Vlaamse Regering op de opmerkingen van het Rekenhof	117
Bijlage 6: Informatie ter beschikking gesteld door de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport – Vergadering van 7 juni 2011	195

De Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting onderzocht op 17 en 24 mei en 7 juni 2010 het ontwerp van decreet houdende aanpassing van de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2011 (*Parl. St. VI. Parl. 2010-11, nr. 19-A/1*) en het ontwerp van decreet houdende aanpassing van de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2011 (*Parl. St. VI. Parl. 2010-11, nr. 18/1*).

Wegens de nauwe band tussen de (aanpassing van de) middelen- en de uitgavenbegroting werd één verslag betreffende de twee ontwerpen van decreet opgesteld.

De commissie besprak op hetzelfde moment ook de meerjarenraming 2011-2015 (*Parl. St. VI. Parl. 2010-11, nr. 21/1*) in samenhang met de aanpassing van de begroting voor het begrotingsjaar 2011, waarvan ook hier verslag wordt uitgebracht.

I. VOORAF

1. Werkwijze in de commissie

Het voorliggende ontwerp van decreet houdende aanpassing van de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2011 werd behandeld overeenkomstig artikel 59 van het Reglement van het Vlaams Parlement. De voorzitter van het Vlaams Parlement verwees de aanpassing van de algemene uitgavenbegroting 2011 naar de respectieve bevoegde commissies die, na indicatieve stemming, bij de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting schriftelijk verslag uitbrachten over de hun voor onderzoek toegewezen decretale bepalingen en gedeelten van afdeling I (begrotingskredieten), afdeling III (diensten met afzonderlijk beheer) en afdeling V (Vlaamse openbare rechtspersonen en extern verzelfstandigde agentschappen met rechtspersoonlijkheid) van de krediettabel. Te dien einde werden zowel de decreetsartikelen als de decreettabel van het ontwerp van decreet opgesplitst (zie bijlage 1 bij dit verslag).

Zowel in de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting als in de verschillende inhoudelijk bevoegde commissies konden amendementen worden ingediend.

Onder de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting ressorteerden ook een aantal specifieke aangelegenheden waarover dan ook geen andere commissie een advies uitbracht. In de inhoudelijk bevoegde commissies hadden alle stemmingen een indicatieve waarde. De definitieve stemmingen en uiteraard ook de eindstemming over het gehele ontwerp van decreet houdende aanpassing van de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2011 vielen onder de bevoegdheid van de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting.

De hiernavolgende inhoudelijk bevoegde commissies brachten schriftelijk verslag uit bij de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting over de aanpassing van de algemene uitgavenbegroting 2011:

- Commissie voor Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Decreetsevaluatie, Inburgering en Toerisme;
- Commissie voor Brussel en de Vlaamse Rand;
- Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden en Internationale Samenwerking;
- Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media;
- Commissie voor Economie, Economisch Overheidsinstrumentarium, Innovatie, Wetenschapsbeleid, Werk en Sociale Economie;

- Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid;
- Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed;
- Commissie voor Mobiliteit en Openbare Werken;
- Commissie voor Onderwijs en Gelijke Kansen;
- Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebeleid;
- Commissie voor Woonbeleid, Stedelijk Beleid en Energie.

De Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting nam op haar laatste vergadering van 7 juni 2011 akte van deze verslagen. De verslagen zijn terug te vinden in *Parl. St. Vl. Parl. 2010-11, nr. 19-A/2-A t.e.m. 2-K*.

Enkel de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting onderzocht het ontwerp van decreet houdende aanpassing van de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2011. De behandeling gebeurde gelijktijdig met de behandeling van het ontwerp van decreet houdende aanpassing van de algemene uitgavenbegroting voor het begrotingsjaar 2011.

Daarnaast werd ook de meerjarenraming 2011-2015 (*Parl. St. Vl. Parl. 2010-11, nr. 21/1*) in de commissie toegelicht en besproken, waarvan hier verslag wordt uitgebracht.

In dezelfde tijdspanne onderzocht de commissie tevens het ontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 2011 (*Parl. St. Vl. Parl. 2010-11, nr. 1111/1*). Over dit ontwerp wordt afzonderlijk verslag uitgebracht in *Parl. St. Vl. Parl. 2010-11, nr. 1111/4*.

II. TOELICHTING DOOR DE HEER PHILIPPE MUYTERS, VLAAMS MINISTER VAN FINANCIËN, BEGROTING, WERK, RUIMTELIJKE ORDENING EN SPORT BIJ DE AANPASSING VAN DE BEGROTING VAN DE VLAAMSE GEMEENSCHAP VOOR HET BEGROTINGSJAAR 2011 OP 17 MEI 2011

De heer *Philippe Muyters*, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport gebruikte bij zijn toelichting van de aanpassing van de begroting voor het begrotingsjaar 2011 (het ontwerp van decreet houdende aanpassing van de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2011 (*Parl. St. Vl. Parl. 2010-11, nr. 18/1*) en het ontwerp van decreet houdende aanpassing van de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2011 (*Parl. St. Vl. Parl. 2010-11, nr. 19-A/1*)) op 17 mei 2011 een PowerPointpresentatie, die in bijlage 2 is opgenomen.

1. Economische omgeving

Minister Muyters schetst eerst de economische omgeving, ten gevolge waarvan de parameters en soms ook de uitgaven gewijzigd zijn. De Vlaamse Regering maakt daarvoor gebruik van de ramingen van het Planbureau. De oorspronkelijke ramingen dateerden van 15 september 2010, de nieuwe van 26 januari 2011. Oorspronkelijk was er een groei verwacht van 1,8 percent in 2010, in januari 2011 bleek die in realiteit 2 percent te bedragen. De groei voor 2011 is aangepast van 1,7 naar 2 percent. De inflatie van 2010 bleek niet 2,1 maar 2,19 percent te bedragen. In 2011 wordt niet langer een inflatie van 2 maar van 2,7 percent verwacht. De cijfers van de denataliteit in 2010 en 2011 worden opgetrokken van 103,0397 percent en 103,3403 percent naar 103,0870 percent en 103,4350 percent. De minister maakt de commissieleden er attent op dat de wijzigingen van de parameters 2010 uiteraard een effect hebben op de dotaties en de afrekeningen van 2010.

Dit overzicht is weergegeven op slide 2 – Economische omgeving.

2. Ontvangsten

2.1. Budgettaire meevallers

Budgettaire meevallers: slide 3

Bij de budgetcontrole blijken enkele budgettaire meevallers. De bijkomende ontvangsten stijgen met bijna 470 miljoen euro. De verwachte onderbenutting wordt bijgesteld, wat een bedrag oplevert van 138 miljoen euro. De aangepaste provisie van de jobkorting levert bijna 74 miljoen euro op. Samen zijn de meevallers goed voor 682 miljoen euro.

2.2. Bijkomende ESR-ontvangsten

Bijkomende ESR-ontvangsten: slides 4 en 5

Bij de bijkomende ontvangsten zijn er vooreerst de bijkomende ESR-ontvangsten ter waarde van 469.951.000 euro, verdeeld over de algemene middelenbegroting en de te consolideren instellingen. Bijna 437 miljoen euro wordt gescoord op de algemene middelenbegroting.

De extra ESR-ontvangsten van de middelenbegroting zijn vooral het gevolg van de stijging van de samengevoegde en gedeelde belastingen met 292 miljoen euro en van de gewestbelastingen met bijna 134 miljoen euro. De specifieke dotaties stijgen ten gevolge van de inflatiegroei met 5,1 miljoen euro. Het gaat over de dotatie ter compensatie van het kijk- en luistergeld, de dotatie voor de tewerkstellingsprogramma's, de dotatie ter financiering van het universitaire onderwijs voor buitenlandse studenten, de dotatie voor de overname van de verkeersbelastingen.

De niet-fiscale toegewezen ontvangsten stijgen met 8,2 miljoen euro. Dat zijn aan een begrotingsfonds toegewezen ontvangsten die zijn voorbehouden voor het dekken van bepaalde duidelijk omschreven uitgaven. Die worden nu geraamd op 112,3 miljoen euro. De belangrijkste toegewezen ontvangsten in de middelenbegroting zijn de inschrijvingen van het deeltijds kunstonderwijs, de terugbetaling van de salarissen en de salaristoelage in het onderwijs, de inkomsten in het kader van het medisch sociaal beleid en de inkomsten van het Vernieuwingsfonds.

De niet-fiscale, niet-toegewezen ontvangsten dalen met 2,099 miljoen euro. Een van de posten die de daling veroorzaken, zijn de dividenden. Het dividend van de Gewestelijke Investeringsmaatschappij voor Vlaanderen (GIMV) daalt met 2,9 miljoen euro van 12,9 naar 10 miljoen euro. Oorspronkelijk was er geen dividend voor groep-T gepland, maar dat komt nu op 2 miljoen euro te staan. Het geheel van dividenden is dus 9 miljoen euro minder.

2.3. Inkomsten uit belastingen

Samengevoegde en gedeelde belastingen: slide 6

Minister Philippe Muyters overloopt meer in detail de extra inkomsten van samengevoegde en gedeelde belastingen in 2010 en 2011 die het gevolg zijn van de gewijzigde parameters groei, inflatie, denataliteit en van de horizontale en verticale verdeelsleutels van de Bijzondere Financieringswet. De cijfers van 2010 zijn afrekeningen, die van 2011 zijn ramingen. Voor 2010 en 2011 bedraagt de afrekening momenteel 141 miljoen euro extra. In totaal is er 53,8 miljoen euro bijkomend ten opzichte van de initiële begroting 2011. Het effect van de inflatie en de denataliteit geven voor de ontvangsten van 2011 een positief effect van 238,1 miljoen euro.

Gewestelijke belastingen: ramingen: slide 7

De gewestelijke belastingen worden nog steeds geraamd door de FOD (Federale Overheidsdienst) Financiën, behalve voor de belastingen die Vlaanderen zelf int, waarvoor het zelf de ramingen opstelt. Voor de registratierechten, de schenkingsrechten, de successierechten en de belasting op inverterstelling wordt een toename verwacht ten gevolge van een sterker dan geraamde conjunctuurherneming. De aanzienlijke toename van de onroerende voorheffing is het gevolg van de toepassing van het groeipercentage op hoger dan verwachte realisatie voor 2010. Sinds januari int Vlaanderen de verkeersbelastingen zelf met als gevolg dat het in 2011 13 maanden int. Dat wordt ESR-matig gecorrigeerd zodat de ontvangsten teruggebracht worden tot 12 maanden.

Ten opzichte van de begrotingsopmaak 2011 zijn de inkomsten uit de gewestbelastingen dus 133,7 miljoen euro hoger. Dat brengt het totaal bij de budgetcontrole op 4,8 miljard euro. Het Departement Financiën en Begroting heeft ook de totale gewestbelastingen geraamd en die lag 27 miljoen euro hoger dan de ramingen van de FOD Financiën, maar omwille van consequentie heeft de regering toch de ramingen van de FOD Financiën gebruikt. De ramingen van de FOD Financiën houden rekening met het effect van het Breitsohl-arrest door de registratierechten te verminderen met 58,7 miljoen euro.

2.4. ESR-ontvangsten van de Vlaamse instellingen*ESR-ontvangsten van de Vlaamse instellingen: slide 8*

De ESR-ontvangsten van de instellingen stijgen met 33 miljoen euro. De stijging van het Milieu-Natuur-fonds (MINAfonds) met 2,7 miljoen euro is voornamelijk te verklaren door een hogere ontvangst van de oppervlaktewaterheffing ten gevolge van een inhaalbeweging voor de verzending van de aanslagbiljetten, maar ook een hogere dan verwachte betalingsbereidheid. Bij de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (VDAB) is er een stijging van 3 miljoen euro, die hoofdzakelijk te danken is aan de stijgende ontvangsten voor de individuele beroepsopleidingen. Waterwegen en Zeekanaal NV ontving van BAM (Beheersmaatschappij Antwerpen Mobiel) de betaling voor de Katendijksluis. Die wordt terug afgetrokken. De verwachte ontvangsten uit de recuperatie van belastingen en heffingen is verhoogd met 2,6 miljoen euro. Dat geeft een totale daling voor de nv van 2,48 miljoen euro. Bij Kind & Gezin is er een stijging van 4 miljoen euro: die heeft te maken met de toename van de ouderbijdrage voor de inkomensgerelateerde opvang met 5,8 miljoen euro, maar de ouderbijdragen bij de kinderdagverblijven en de diensten voor onthaalouders dalen dan weer. De Lijn ontvangt 8 miljoen euro extra, die het gevolg zijn van de hogere vervoersopbrengsten.

2.5. Onderbenutting*Onderbenutting: slide 9*

De onderbenutting wordt al een tijdje berekend op basis van de laatst gekende onderbenutting, in dit geval de aangepaste van 2010. Daarop wordt de correctie voor de jobkorting toegepast. Het geheel wordt gerelateerd aan de betaalkredieten. Dat levert de onderbenuttingspercentages van 1,38 percent voor de ministeries en 1,24 percent voor de instellingen op. Die percentages worden toegepast op de betaalkredieten 2011. Dat levert 241,900 miljoen euro en 129,299 miljoen euro op, samen 371,199 miljoen euro. Net zoals voorheen gaat de Vlaamse Regering ervan uit dat de besparingen ten belope van 281 miljoen euro voor 40 percent doorwerken op de geraamde onderbenutting. Dat is dan 112,4 miljoen euro die wordt afgetrokken van de 371,199 miljoen euro. De vaststelling dat besparingen de onderbenutting deels uithollen, is daarvan de grondslag. Dat levert het totale bedrag op van 258,799 miljoen euro. Bij de initiële begroting 2011 stond 120,6 miljoen euro ingeschreven, afgetrokken van het totale bedrag, levert dat de meevaller van 138,199 miljoen euro op.

2.6. Provisie jobkorting

Provisie jobkorting: slide 10

Na de bijkomende ontvangsten, de bijstelling van de verwachte onderbenutting is de derde grote meevaller de provisie van de jobkorting. Bij de initiële begroting 2011 werd voor 2011 een afrekening van de jobkorting van 130 miljoen euro verwacht. Een deel van die afrekening is al in 2010 ontvangen zodat de afrekening voor 2011 slechts 56,1 miljoen euro bedraagt. Dat levert een gunstig effect van 73,900 miljoen euro op.

3. Aanwending bruto-beleidsmarge

3.1. Overzicht aanwending bruto-beleidsmarge

Aanwending bruto-beleidsmarge: slide 11

De minister legt voorts uit hoe de Vlaamse Regering de extra beleidsruimte ingevuld heeft. Daarbij houdt ze zich aan het voornemen van het regeerakkoord van een budget in evenwicht. Dankzij de meevallers is er nieuw beleid mogelijk ter waarde van 115 miljoen euro. De indexatie buiten provisie is een dotatie aan de hogescholen om de gevolgen van de inflatie te bolwerken. De interesten kosten 21 miljoen euro minder dan begroot. Vlaanderen heeft minder schulden en meer kortetermijnleningen met lagere intresten moeten aangaan dan oorspronkelijk gedacht.

Op basis van een schatting van de mogelijke kosten voor de lopende rechtszaken, krijgt het Vlaams Fonds voor Lastendelging (VFLD), de buffer tegen juridische uitspraken, bijna 19 miljoen euro meer dan begroot. Het Masterplan 2020 krijgt 12 miljoen euro bovenop de oorspronkelijke 22 miljoen euro. Die middelen zijn bestemd om gronden voor de Oosterweelverbinding aan te kopen en voor fietspaden die extra voorzieningen vragen. De dotatie van het Vlaams Zorgfonds wordt met bijna 7 miljoen euro verhoogd: 5,5 miljoen euro om de stijging van de uitkering voor mantel- en thuiszorg en de betaling van de ledenbijdrage te compenseren en 1,4 miljoen euro om minder in te teren op de reserves. Bij consolidatie van het Vlaams Zorgfonds komt dat laatste bedrag terug op de begroting, waardoor het Zorgfonds in de begroting 5,4 miljoen euro extra krijgt.

3.2. Indexprovisie

Indexprovisie: slide 12

De indexsprong zal zich in 2011 vijf maanden vroeger voordoen, in april in plaats van september. Dat heeft tot gevolg dat de sociale uitkeringen in mei 2011 verhogen en dat in juni 2011 de ambtenarenweden met 2 percent toenemen. Het effect van beiden geeft 89 miljoen euro extra uitgaven ten opzichte van de initiële begroting 2011. De laatste ramingen van het Planbureau schatten dat de index pas overschreden zal worden in februari 2012. Maar om een nieuwe correctie te vermijden gaat de Vlaamse Regering ervan uit dat de volgende overschrijding van de spilindex plaatsvindt in september 2011 wat een extra meerkost van 22,6 miljoen euro geeft.

3.3. Allerhande kostendrijvers

Allerhande kostendrijvers: slide 13

Voorts zijn er allerhande kostendrijvers. Waarborgbeheer NV krijgt 8,6 miljoen euro extra. Dat heeft te maken met het effect van de crisis op de uitwinningspercentages en met het stijgende volume aan waarborgen. In de begroting Welzijn krijgt de tweede pensioenpijler van de non-profit een extra storting van 6,7 miljoen euro. De Lijn heeft ten gevolge van de indexatie van brandstof en van exploitatie, onder andere het leerlingenvervoer, een extra kost van 14,3 miljoen euro. Het VRT-pensioenfonds krijgt 4,7 miljoen euro. De loonkre-

dieten van het onderwijzend personeel stijgen met 57 miljoen euro ten opzichte van de begrotingsopmaak, onder meer door de impact van de vergrijzing van het overheidspersoneel, het toegenomen aantal voltijds equivalenten in het leerplichtonderwijs en het groter aantal terbeschikkingstellingen. Voor de kostendrijvers samen komt er 127 miljoen euro extra.

3.4. Bijkomende betaalkredieten

Bijkomende betaalkredieten: slide 14

Ook de betaalkredieten nodig in 2011 zijn opnieuw geraamd, onder andere het Agentschap voor Innovatie door Wetenschap en Technologie (IWT) en het Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs (AGION) krijgen meer middelen, samen goed voor 114 miljoen euro. Het Vlaams Infrastructuurfonds krijgt 46,5 miljoen euro extra.

Bij de begrotingscontrole van 2010 waren er 146,6 miljoen euro bijkomende betaalkredieten. Bij de begrotingsopmaak 2011 was er dan 212 miljoen euro extra, nu komt daar nog eens bijna 251 miljoen euro bij, in totaal dus meer dan 600 miljoen euro. De meeste betaalkredieten zijn het gevolg van beslissingen van de vorige regeerperiode.

3.5. Extra-buffer voor betaalincidenten

Extra-buffer voor betaalincidenten: slide 15

Voorts komt er een GOK (gelijke onderwijskansen)-provisie van 50 miljoen euro. De Vlaamse Regering wil haar facturen tijdig betalen. Vorig jaar had AGION daar problemen mee en daarom komt er een provisie om eventuele onderschattingen te compenseren.

3.6. Nieuw beleid

Nieuw beleid: slide 16

Voor nieuw beleid maakt de Vlaamse Regering 115 miljoen euro vrij en daarbij komt nog ESR-neutraal kapitaal. Voor de bespreking van het nieuwe beleid in de verschillende beleidsdomeinen verwijst de minister naar de bevoegde commissies van het Vlaams Parlement. Toch benadrukt hij dat onderzoek en ontwikkeling een groot deel van het extra, namelijk 65 miljoen euro, krijgt.

Wat de ESR-neutrale kapitaalparticipaties betreft, wordt er in het beleidsdomein Welzijn 10 miljoen euro vrijgemaakt voor minderheidsparticipaties in vennootschappen die investeren in welzijnsinfrastructuur voor personen met een handicap en ouderen. Onroerend Erfgoed Invest (OE-Invest) is een investeringsvennootschap die opgericht wordt voor de ontwikkeling van nieuwe instrumenten van monumentenzorg. Daarin neemt Vlaanderen een kapitaalparticipatie van 10 miljoen euro.

3.7. Bijkomende beleidskredieten

Bijkomende beleidskredieten: slide 17

De bijkomende beleidskredieten zijn: 25 miljoen euro voor de Abdij van 't Park, 18 miljoen euro voor scholenbouw en 5 miljoen euro voor sportinfrastructuur. Daarnaast worden er voor 87,5 miljoen euro openstaande encours geschrapt en opnieuw ingevuld voor 35 miljoen euro. Het Vlaams Landbouwinfrastructuurfonds krijgt daarvan 6 miljoen euro, de slibruiming, waterbeheersing en riolering 14,5 miljoen, de weginfrastructuur 8 miljoen euro. Het Financieringsfonds voor Schuldafbouw en Eenmalige Investeringsuitgaven (FFEU) krijgt 92 miljoen euro bijkomende beleidskredieten voor het wegwerken van de gevaarlijke punten. De Vlaamse Regering heeft voorts afgesproken dat de eerste 100 mil-

joen euro van nieuwe vrijgekomen middelen, steeds aan het wegwerken van gevaarlijke punten zullen worden besteed.

Zoals in de vorige regeerperiode wordt het uitvalpercentage van de vastleggingen voor scholenbouw op 4 percent geraamd zodat de aanrekening van de vastleggingen beperkt kan worden tot 96 percent. Dat betekent dat er 7 miljoen euro extra komt voor de scholenbouw. Samen met de bijkomende beleidskredieten levert dat 25 miljoen euro extra voor scholenbouw.

3.8. Beleids- versus betaalkredieten

Beleids- versus betaalkredieten: slide 18

Bij de begrotingsopmaak 2011 lagen de beleidskredieten 116 miljoen euro hoger dan de betaalkredieten. Met de voornoemde ingrepen worden de betaalkredieten 101 miljoen euro groter dan de beleidskredieten. Voor het eerst in jaren liggen de betaalkredieten dus hoger dan de beleidskredieten. Het verschil met de begrotingsopmaak is dus 217 miljoen euro. Dat betekent eveneens een afbouw van de impliciete schuld.

4. Vorderingensaldo

Met alle acties, de extra inkomsten maar ook de extra uitgaven, blijft er een positief saldo van 2,845 miljoen euro.

III. TOELICHTING DOOR DE HEER PHILIPPE MUYTERS, VLAAMS MINISTER VAN FINANCIËN, BEGROTING, WERK, RUIMTELIJKE ORDENING EN SPORT BIJ DE MEERJARENRAMING 2011-2015 VAN DE VLAAMSE GEMEENSCHAP OP 17 MEI 2011

Minister *Philippe Muyters* gebruikte bij zijn toelichting van de meerjarenbegroting 2011-2015 (*Parl. St. VI. Parl. 2010-11, nr. 21/1*) op 17 mei 2011 een PowerPointpresentatie, die in de bijlage 3 is opgenomen.

1. Economische parameters

Economische parameters: slide 2

Volgens minister Philippe Muyters zijn de economische parameters gebaseerd op de ramingen van het IMF van april 2011. Bij de opmaak van de meerjarenraming waren dat de meest recente gegevens. Het IMF voorspelt voor 2011 een reële groeivoet van 1,7 percent. In de budgetcontrole 2011 heeft Vlaanderen de groeivoet geschat op 2 percent. De inflatie bij de budgetcontrole is echter op 2,7 percent geraamd, het IMF raamt ze op 3,5 percent. In een meerjarenraming spelen die percentages mee in de mate dat er voor de afrekening van 2011 in 2012 mee rekening wordt gehouden. De minister wijst op de relativiteit van de parameters. Op pagina 8 en 9 van de meerjarenraming staat een sensitiviteitsanalyse. Die bewijst dat een wijziging van een parameter een aanzienlijk effect heeft. Als de groei 0,1 percentpunt zou stijgen in 2011, heeft dat een effect van 18,7 miljoen euro in 2011, 16,6 miljoen euro in 2012 en 22,2 miljoen euro in 2015.

Het Planbureau heeft in mei nieuwe ramingen gemaakt, een maand later dan het IMF, met voor 2011 een groei van 2,2 percent en een inflatie van 3,3 percent en voor 2012 een groeistijging van 2,2 en een inflatie van 2 percent, voor 2013 2,1 percent groei en 1,9 percent inflatie, voor 2014 2,3 percent groei en 2 percent inflatie, voor 2015 2,3 groei en 2,1 percent inflatie.

2. ESR-ontvangsten Vlaamse overheid

ESR-ontvangsten Vlaamse overheid: slide 3

De ontvangsten van de Vlaamse overheid op basis van de parameters van het IMF van april 2011 stijgen van 25,894 miljard euro in 2011 tot 30,068 miljard euro in 2015. Voor meer details verwijst de minister naar de begrotingstabellen.

3. Impact maatregelen financiële sector

Impact maatregelen financiële sector: slide 4

Om de impact van de maatregelen voor de financiële sector te ramen, gaat de regering ervan uit dat KBC de terugbetaling van het kapitaal pas op het einde van het voorziene jaar zal doen. Dus wordt gerekend op een terugbetaling van 1,15 miljard euro tegen eind 2012, daarbovenop komt de meerwaarde van 50 percent. Dat zorgt ervoor dat KBC tegen eind 2012 1,725 miljard euro zal terugbetalen. Het dividend voor 2013 zal dus het volledige dividend zijn. De regering verwacht eenzelfde terugbetaling in 2013. Voor 2014 en 2015 raamt de minister de terugbetaling op 150 miljoen euro, met de 50 percent meerwaarde wordt dat 225 miljoen euro. Dat heeft effect op de dividenden van KBC die van 297 miljoen euro in 2011 naar 102 miljoen euro zakken in 2015.

4. Indexsprong

Indexsprong: slide 5

Bij de budgetcontrole wordt een indexsprong verrekend van april 2011 met een effect op de lonen in juni 2011 en een indexsprong verwacht in september 2011 met een effect in november. Gelet op de geraamde inflatiestijgingen zouden er nieuwe indexsprongen zijn in de maand december van 2012, 2013 en 2014 met effecten in februari van het jaar nadien.

5. Beleids- en betaalkredieten bij constant beleid

Beleids- en betaalkredieten bij constant beleid: slide 6

Bij constant beleid blijven de betaalkredieten hoger dan de beleidskredieten. De schuld wordt dan impliciet afgebouwd met 130 miljoen euro in 2012, 211 miljoen euro in 2013, 185 miljoen euro in 2014 en 159 miljoen euro in 2015.

6. Nieuw voorzien beleid bij regeringsvorming – bijgesteld bij begrotingscontrole 2011

Nieuw voorzien beleid bij regeringsvorming – bijgesteld bij begrotingscontrole 2011: slide 7

Het nieuwe beleid, gepland bij de regeringsvorming, wordt bijgesteld in de begrotingscontrole 2011. Bij de regeringsvorming was er extra beleid op sociaal vlak, onderwijs, welzijn en gezondheid, werk, investeringen en innovatie gepland. Op basis van de huidige ramingen wordt de extra beleidsruimte vanaf 2012 hoger geschat. Daarmee wordt onder meer een groeipad voor onderzoek en ontwikkeling bekostigd.

7. Evolutie van de directe schuld tussen 2008 en 2015

Evolutie van de directe schuld tussen 2008 en 2015: slide 8

De evolutie van de directe schuld tussen 2008 en 2015 wordt in de eerste plaats beïnvloed door de begroting in evenwicht. Daardoor wordt er vanaf 2011 geen bijkomende schuld meer opgebouwd. Wat er wel bijkomt, zijn de kapitaalparticipaties tussen 2011 en 2013. Voorts heeft de terugbetaling van het kapitaal en de meerwaarde van KBC een invloed. In 2012 bedraagt de schuld 6,9 miljard euro. Daarvan wordt de terugbetaling van KBC van 1,725 miljard euro afgetrokken, wat 5,254 miljard euro geeft. Daar komen dan kapi-

taalparticipaties van 270 miljoen euro bij. Dat levert een totale directe schuld van 5,524 miljard euro op. Dezelfde berekeningswijze wordt toegepast in de andere jaren.

8. Vorderingensaldo

Vorderingensaldo: slide 9

Tot slot geeft minister Muyters een samenvatting van de meerjarenraming met inkomsten, uitgaven, de middelen voor het FFEU en voor nieuw beleid en de onderbenutting. Voor de raming van de onderbenutting is steeds uitgegaan van een percentage van de laatst bekende onderbenutting. De Vlaamse Regering gaat ervan uit dat er bij nieuw beleid een vertraging van de uitvoering is van 20 percent in het eerste jaar, 10 percent in het jaar erna. Na twee jaar is het beleid normaal gezien op kruissnelheid en zijn er geen vertragingen meer te verrekenen.

Rekening houdende met de parameters verwacht de regering dat het ESR-vorderingsaldo in 2012 17 miljoen euro zal bedragen en in 2013 140 miljoen euro. In 2014 wordt een tekort van 30 miljoen euro verwacht, maar in 2015 een overschot van 422 miljoen euro. De regering achtte het niet nodig om dat tekort weg te werken, want zelfs een lichte stijging van de groei met 0,1 procentpunt levert 22 miljoen euro extra op tegen 2015. De ramingen zijn dus niet van dien aard dat de begroting in evenwicht in gevaar komt.

IV. TOELICHTING BIJ HET VERSLAG VAN HET REKENHOF VAN HET ONDERZOEK VAN DE AANPASSING VAN DE BEGROTING VAN DE VLAAMSE GEMEENSCHAP VOOR HET BEGROTINGSJAAR 2011 OP 24 MEI 2011

1. Vooraf

Namens het Rekenhof brachten de heren *Ignace Desomer*, voorzitter, *Jan Debucquoy*, raadsheer, en *Geert Robbe*, eerste auditeur, op 24 mei 2011 verslag uit van het onderzoek van het Rekenhof van de ontwerpen van decreet houdende aanpassing van de middelenbegroting 2011 en de uitgavenbegroting 2011 en van de meerjarenraming 2011-2015.

Bij de toelichting werd gebruik gemaakt van een PowerPointpresentatie, die terug te vinden is in bijlage 4 van dit verslag.

De heer *Jan Debucquoy* verwijst naar het overzicht dat de minister gaf van de budgettaire meevallers en het nieuw beleid dat daarmee gefinancierd gaat worden. Positief is dat er inderdaad meer middelen zijn voor onderzoek en ontwikkeling en dat er ook extra betaalmiddelen worden voorzien om de facturen op tijd te betalen.

Globaal genomen heeft het Rekenhof heel weinig nieuwe opmerkingen. Het verslag van het Rekenhof beslaat desalniettemin 47 pagina's door twee extra hoofdstukken. Hoofdstuk 4 besteedt op vraag van de voorzitter van het Vlaams Parlement, aandacht aan de relatie tussen beleidsbrief en begrotingsdocumenten, om zodoende te komen tot een betere koppeling van de begrotingscyclus en beleidscyclus. Hoofdstuk 5 is een actualisatie, op vraag van de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting, van de aanbevelingen van het Rekenhof inzake de begrotingsrapportering. Een eerste aanzet daartoe was in het verslag van het Rekenhof bij de initiële begroting 2011.

2. Opmerkingen ten aanzien van begrotingsaanpassing en meerjarenraming

2.1. *Macrobudgettaire aspecten*

Macrobudgettaire aspecten: slides 3 – 5

2.1.1. Inschatting van de groei- en de inflatieparameters

De heer Debucquoy deelt mee dat de inschatting van de groei- en de inflatieparameters, zowel voor de initiële begroting als voor de meerjarenbegroting, voorzichtig is, zeker als men vergelijkt met de meest recente ramingen van de Europese Commissie en van het Planbureau. Die schatten de groei nog optimistischer in, hetgeen een teken is dat de Vlaamse economie goed draait, er rijkdom wordt gecreëerd en dat de situatie van de bedrijven heel gezond is. De schuld van de bedrijven is het laagst van gans Europa, hetzelfde geldt voor de schuld van de gezinnen. Dat nuanceert het beeld van de hoge staats-schuld, zeker als men vergelijkt met Ierland en de Zuid-Europese landen.

2.1.2. Behoud begrotingsevenwicht

De Vlaamse Regering opteert voor 2011 voor het behoud van het begrotingsevenwicht. De meerontvangsten, meer dan 400 miljoen euro, worden gebruikt voor meer uitgaven. Het begrotingsevenwicht is in ESR'95-termen niet gelijk aan kasevenwichten, er zijn voor 2011 nog altijd meer kasuitgaven dan kasontvangsten. Dit verklaart de schuldtoename in 2011 van 406 miljoen euro.

2.1.3. Raming onderbenutting bijgesteld

De raming van de onderbenutting is bijgesteld. In het verleden had het Rekenhof er heel wat vragen bij maar deze keer heeft het geen opmerkingen. De methode van raming is ook gehandhaafd in de meerjarenraming.

2.1.4. Meer betaalkredieten dan beleidskredieten (vermindering impliciete schuld)

Ook positief is dat voor 2011 meer betaalkredieten dan beleidskredieten zijn voorzien. Dat betekent een vermindering van de impliciete schuld.

2.1.5. Schuldevolutie 2011-2015

De terugbetalingen en terugbetalingspremies van KBC gaan integraal naar schuldafbouw. Twee of anderhalf jaar geleden kon de minister hier nog niet bevestigend op antwoorden. Nu heeft men de bevestiging gekregen van de Vlaamse Regering. Ook positief is dat de vermindering van de impliciete schuld wordt doorgetrokken in de meerjarenraming: er worden ook daar meer betaal- dan beleidskredieten voorzien.

Wat wel opvalt is dat er nog altijd systematisch schuldfinanciering wordt voorzien voor participaties; zelfs in periode van gunstige conjunctuur opteert men ervoor de code 8-kredieten te financieren met schuld. Schuldfinanciering is altijd het voeren van beleid op rekening van toekomstige generaties.

Er is in de algemene toelichting nog altijd geen toelichting over de geconsolideerde schuld en de gewaarborgde schuld en alle verplichtingen off-budget, dus voornamelijk in het kader van pps. Voor de volledigheid van de discussie wijst het Rekenhof er op dat het Pact 2020 in het hoofdstuk Begroting een schuldenvrij Vlaanderen vooropstelt.

Ondertussen werd tijdens de begrotingscontrole in april 2011 ook een Stabiliteitsprogramma 2011-2014 ingediend bij Europa. Die indiening, die vroeger altijd in oktober was, is vervroegd omwille van de nieuwe beslissingen inzage 'economic governance' en het

Europese semester. Europa legt België op om te streven naar begrotingsevenwicht tegen 2014; voor landen met een schuld hoger dan 60 percent van het bbp moet het verschil tussen 60 percent en hun niveau telkenmale met 5 percent verminderen. De schuld moet dus versneld afgebouwd worden. In het stabiliteitsprogramma staat heel duidelijk dat er inderdaad nog altijd geen akkoord is welke overheid/overheden die inspanningen moet(en) doen in België. Men verwijst naar het advies van de Hoge Raad van Financiën die stelt dat de inspanningen verdeeld moeten worden tussen de entiteiten I (federale overheid en sociale zekerheid) en II (alle gewesten en gemeenschappen en gemeenten) en dat ook dus entiteit II een inspanning moet doen gecumuleerd tot 0,8 percent van het bbp in 2014. In het HRF-advies staat ook heel duidelijk dat dit alleen maar mogelijk is mits diepgaande hervorming van de huidige financieringsstromen en het institutionele kader.

2.2. Ontvangsten

Ontvangsten: slides 6 en 7

2.2.1. Evolutie ontvangsten begrotingsaanpassing 2011

De ontvangsten in de begrotingsaanpassing 2011 ten opzichte van de initiële begroting 2011 stijgen met drie percent, en ten opzichte van 2010 met zes percent. Ondanks die mooie stijging is men nog altijd onder het niveau van 2009 met vijf percent. Er was een sterke terugval van ontvangsten in 2009 die maar voor de helft is weggewerkt. Als men dan de eerste cijfers vergelijkt met de ontvangsten meerjarenraming, ziet men dat men ten vroegste einde 2012-2013 het niveau zal halen van 2009.

2.2.2. Ontvangstenramingen

De ontvangstenramingen voor 2011 en meerjarenraming 2011-2015 zijn heel voorzichtig en realistisch ingeschat. Er is ook in de toelichting een sensitiviteitsanalyse opgenomen, van wat er gebeurt als de parameters wijzigen. Op die manier wordt het Vlaams Parlement volledig ingelicht.

2.2.3. Raming van de opbrengsten onroerende voorheffing in de meerjarenraming 2011-2015

Er is een kleine vraag, namelijk wat betreft de raming van de opbrengsten onroerende voorheffing in de meerjarenraming 2011-2015. In 2011 stijgen de opbrengsten plotse-ling van 78 miljoen naar 93 miljoen euro. De verklaring is dat dat een gevolg is van een inhaalbeweging na de financiële crisis. Men heeft die stijging gewoon doorgetrokken in de meerjarenraming terwijl in het verleden die opbrengst altijd bleef schommelen rond de 78 miljoen euro. Is dat wel een realistische inschatting? Ook in de toelichting is er geen verklaring te vinden. De bedragen zijn weliswaar relatief klein.

2.3. Uitgaven

Uitgaven: slides 8 en 9

2.3.1. Evolutie uitgaven begrotingsaanpassing 2011

De evolutie van de uitgaven ziet een stijging met drie percent ten opzichte van de initiële begroting 2011, wat relatief veel is. Ten opzichte van 2010 is er een stijging van vijf percent, ten opzichte van 2009 ook vijf percent. De stijging is dus redelijk.

2.3.2. Vraag naar de toereikendheid van de betaalkredieten – Inzage in begrotingsvoorbereidende documenten

De belangrijkste onderzoeksvraag is of er voldoende betaalkredieten zijn ingeschreven voor de reeds genomen verbintenissen. Het Rekenhof spreekt zich niet uit over nieuwe kredieten of nieuw beleid, wat een opportunistische keuze is voor de Vlaamse Regering en

een taak voor de Inspectie van Financiën. Maar zijn er voldoende betaalkredieten voorzien? Handelt de Vlaamse Regering als goed huisvader met voldoende middelen om inderdaad op tijd al de facturen en verbintenissen te betalen? Een nieuwe Europese regelgeving is in de maak en die zal zorgen dat de overheid op tijd haar facturen zal betalen zoniet zal er ambtshalve een nalatigheidsinterest bepaald worden.

In de eerste plaats zijn het de departementen en de agentschappen die het best kunnen inschatten of er voldoende betaalkredieten worden voorzien, omdat zij in de voorstellen tot aanpassing van de kredieten het best geplaatst zijn om dit degelijk in te schatten. Die voorstellen worden daarna bekeken door de Inspectie van Financiën. Dit moet door het Rekenhof onderzocht worden op korte termijn. De toelichting bevat daartoe echter heel weinig informatie, om inschattingen te (kunnen) doen. Daarom vraagt het Rekenhof altijd inzage in de initiële voorstellen van de departementen.

Tot spijt van het Rekenhof heeft het geen inzage gekregen, integendeel zelfs. Er is een e-mail verstuurd vanuit de dienst Beleidsondersteuning en Begroting (BOB) van het Departement Financiën en Begroting van de Vlaamse overheid die een tachtigtal correspondenten bij de departementen gevraagd heeft om geen informatie te geven aan het Rekenhof, hetgeen het Rekenhof betreurt.

2.3.3. Specifieke bemerkingen

De heer Debucquoy merkt op dat het Rekenhof weinig en geen nieuwe bemerkingen ten opzichte van de initiële begroting 2011 heeft, eerder een paar vragen. Deze kunnen misschien eerder aan bod komen in de vakcommissies.

Het Rekenhof vraagt zich bijvoorbeeld met betrekking tot het beleidsdomein Internationaal Vlaanderen, dat extra beleidskredieten heeft gekregen, af of die kredieten voldoende zijn om het betalingstekort binnen dit beleidsdomein op te lossen. Hetzelfde geldt voor het beleidsdomein WSE, waar er nog altijd krap berekende uitgavenposten zijn bij de VDAB, alhoewel het probleem minder acuut is dan bij de initiële begroting, omdat het inderdaad extra kredieten gekregen heeft.

Er zijn ook een paar onduidelijkheden: er is een provisie ingeschreven in het beleidsdomein Financiën en Begroting, waarbij een deel van de provisie bestemd is voor het beleidsdomein Leefmilieu: het is daarbij onduidelijk hoe dit zal toegewezen worden. Hetzelfde geldt bij het beleidsdomein Openbare Werken: er zijn ook extra kredieten voorzien om de betalingsachterstand bij de DAB Loodswezen op te lossen, maar de toewijzing is onduidelijk.

3. Inzage in begrotingsvoorbereidende documenten

De heer Jan Debucquoy gaat uitgebreider in op de problematiek met betrekking tot inzage in begrotingsvoorbereidende documenten.

Dus tot spijt van het Rekenhof kreeg het geen inzage. Hij verwijst naar de e-mail van de dienst Beleidsondersteuning en Begroting van het Departement Financiën en Begroting om geen informatie te geven aan het Rekenhof, hetgeen het Rekenhof betreurt.

De heer Debucquoy spreekt van een gevaarlijk precedent omdat dit ook ingeroepen kan worden bij de andere auditwerkzaamheden, waarbij de weigering zou ingeroepen worden om opnieuw documenten te weigeren.

Het Rekenhof begrijpt het grote wantrouwen ten opzichte van het Rekenhof niet. In feite zou het Rekenhof als een bondgenoot beschouwd moeten worden voor de minister van Financiën bij het tijdig betalen van de facturen.

De heer *Ignace Desomer*, voorzitter van het Rekenhof, stelt dat de bovenvermelde problematiek niet nieuw is. In de resolutie van 20 december 2007 betreffende de rol van het Rekenhof als begrotingsadviseur en de begrotingsrapportering (*Parl. St. Vl. Parl. 2007-08, nr. 1431/3*), vraagt het Vlaams Parlement, overwegende dat het Rekenhof wijst op een aantal hinderpalen voor zijn rol als begrotingsadviseur van het Vlaams Parlement, aan het Rekenhof voorstellen te doen om de begrotingsrapportering, inclusief de beleidsbrieven en meerjarenbegroting, door de Vlaamse Regering, op korte termijn te verbeteren, en aan de Vlaamse Regering een constructief gesprek te voeren met het Rekenhof en de commissie om de informatieuitwisseling op korte termijn te optimaliseren.

Op initiatief van de heer Jan Peumans, parlamentsvoorzitter, is er een overleg met de Vlaamse Regering gepland, waarbij ook zal worden besproken welke documenten (met het oog op de begroting 2012) echt onontbeerlijk zijn om het Vlaams Parlement degelijk te kunnen informeren over de ramingen van uitgaven en ontvangsten. Deze problematiek is ook uitgebreid aan bod gekomen in het advies van het Rekenhof over de begrotingsrapportering door de Vlaamse Regering (*Parl. St. Vl. Parl. 2008-09, nr. 40/1*). Het Rekenhof heeft toen een aantal aanbevelingen opgesteld, onder andere: het Rekenhof geeft aanbevelingen over de timing van de begrotingsrapportering en het Rekenhof moet geïnformeerd worden over de begrotingsvoorstellen van de verschillende departementen en agentschappen, de adviezen van de Inspectie van Financiën, verslagen van de technische bilaterales van zodra deze documenten beschikbaar zijn. De conclusie toentertijd in het Vlaams Parlement was dat de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting zich aansloot bij deze aanbevelingen van het Rekenhof (*Parl. St. Vl. Parl. 2008-09, nr. 40/2 en 3*). De heer Desomer wenst te benadrukken dat het Rekenhof niet op ramkoers zit met de Vlaamse Regering, maar het is evident dat het Rekenhof, wakend over een correcte en volledige informatie aan het Vlaams Parlement, reageert. De minister heeft daartoe een brief van het Rekenhof ontvangen. De voorzitter van het Rekenhof hoopt tot degelijke afspraken te kunnen komen.

4. Begrotingsrapportering (advies 2008 en afstemming beleid-begroting)

Begrotingsrapportering (advies 2008 en afstemming beleid-begroting): slides 10 – 16

4.1. Historiek advies begrotingsrapportering

De heer *Geert Robbe*, eerste auditeur, verwijst naar het advies van het Rekenhof over de begrotingsrapportering van 2 december 2008 (*Parl. St. Vl. Parl. 2008-09, nr. 40/1*), dat werd gegeven op vraag van de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting in de resolutie van 21 juni 2007 (*Parl. St. Vl. Parl. 2007-08, nr. 1431/3*). De aanbevelingen van het Rekenhof zijn na bespreking in de Subcommissie voor Financiën en Begroting (*Parl. St. Vl. Parl. 2008-09, nr. 40/2*) en de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting (*Parl. St. Vl. Parl. 2008-09, nr. 40/3*), voorgelegd aan en bevestigd door het Uitgebreid Bureau van het Vlaams Parlement, behalve voor wat betreft het tijdstip van indiening van de meerjarenraming en de inhoud van het programmadecreet.

In het verslag bij de initiële begroting 2011 heeft het Rekenhof een eerste maal de stand van zaken over de uitvoering van het advies van het Rekenhof opgevolgd. Het standpunt van de Vlaamse Regering met betrekking tot een aantal aanbevelingen van het Rekenhof werd dan ook besproken. Op vraag van de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting is er in het voorliggende advies van het Rekenhof een actualisatie van het advies opgenomen, in de delen 4 en 5.

4.2. Welke inspanningen zijn reeds geleverd?

De heer Robbe overloopt de reeds geleverde inspanningen:

- vroegere indiening begrotingsdocumenten bij initiële begroting;

- Rekenhof krijgt inzage in onderliggende rekenbladen bij algemene toelichting (overgang begrotingskredieten naar ESR-geconsolideerde beleids- en betaalkredieten enzovoort);
- Rekenhof krijgt tijdig inzage in repliek Vlaamse Regering op zijn opmerkingen;
- begrotingsstructuur aangepast aan nieuwe organisatiestructuur (sinds begroting 2010);
- meerjarenraming met voortschrijdend karakter en gelijktijdig met andere begrotingsdocumenten (bij begrotingscontrole);
- publicatie programmatoelichtingen per beleidsdomein;
- overzicht kredietoverdrachten jaar n-1 (bij initiële begroting).

4.2.1. Vroegere indiening begrotingsdocumenten bij initiële begroting

Het Rekenhof heeft vooreerst kunnen vaststellen dat de voorlegging van de begrotingsdocumenten bij de initiële begroting 2011 met ongeveer een week is vervroegd. Daarmee is men nog niet aan de parlementaire behandelingstermijn van drie maanden zoals door de OESO wordt aanbevolen. Het is alleszins een merkelijke verbetering die ook het Rekenhof wat meer tijd gunt voor zijn begrotingsonderzoek. Het Rekenhof hoopt dat het hier niet om een eenmalige gebeurtenis gaat. Het stelt vast dat in het ontwerp van Rekendecreet na amendering in de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting, de vervroegde indiening van de begrotingsdocumenten op 21 oktober, alvast expliciet is opgenomen.

4.2.2. Rekenhof krijgt inzage in onderliggende rekenbladen bij algemene toelichting (overgang begrotingskredieten naar ESR-geconsolideerde beleids- en betaalkredieten enzovoort)

Een ander positief punt is dat het Rekenhof sinds het advies over de begrotingsrapportering, inzage krijgt in de onderliggende rekenbladen bij de algemene toelichting. De begrotingsgegevens in de algemene toelichting zijn immers anders uitgedrukt dan in de eigenlijke begrotingsdocumenten, namelijk onder de vorm van ESR-geconsolideerde beleids- en betaalkredieten. De aansluiting tussen begrotingskredieten en de gegevens van de algemene toelichting is zonder die rekenbladen zeer moeilijk te maken.

4.2.3. Rekenhof krijgt tijdig inzage in repliek Vlaamse Regering op zijn opmerkingen

Het Rekenhof heeft ook tijdig inzage gekregen in de repliek van de Vlaamse Regering op zijn opmerkingen bij de initiële begroting. Het Rekenhof gaat er vanuit dat dit ook het geval zal zijn bij de repliek van de Vlaamse Regering op de opmerkingen van het Rekenhof bij de begrotingscontrole 2011 en bij de toekomstige begrotingsrondes.

4.2.4. Begrotingsstructuur aangepast aan nieuwe organisatiestructuur (sinds begroting 2010)

Een belangrijke verbetering was de aanpassing van de begrotingsstructuur aan de nieuwe organisatiestructuur van de Vlaamse overheid sinds de begroting 2010. De organisatie van de Vlaamse overheid is immers in de loop van 2006 grondig gewijzigd in het kader van het project Beter Bestuurlijk Beleid. De begrotingsstructuur bleef echter nog geruime tijd gebaseerd op de oude organisatiestructuur. Vanaf de begroting 2010 is daar verandering in gekomen. In het advies van het Rekenhof bij het ontwerp van Rekendecreet heeft het Rekenhof in dit verband nog enig voorbehoud geformuleerd bij de DAB-begrotingen en bij het gebruik van entiteitsoverschrijdende herverdelingen.

4.2.5. Meerjarenraming met voortschrijdend karakter en gelijktijdig met andere begrotingsdocumenten (bij begrotingscontrole)

Het Rekenhof kan thans met de voorgelegde meerjarenraming 2011-2015, die gelijktijdig met de andere begrotingsdocumenten (bij begrotingscontrole) is voorgelegd, vaststellen

dat die meerjarenraming een voortschrijdend karakter heeft gekregen. Ze is niet langer beperkt tot de termijn van een legislatuur maar wordt telkens met één jaar uitgebreid. Dit is belangrijk omdat anders de termijn van de meerjarenraming telkens korter wordt naargelang de legislatuur vordert.

4.2.6. Publicatie programmatoelichtingen per beleidsdomein

Zoals het Rekenhof heeft voorgesteld, worden de programmatoelichtingen voortaan per beleidsdomein gepubliceerd. Dit maakt de toelichtingen toegankelijker en beter hanteerbaar.

4.2.7. Overzicht kredietoverdrachten jaar n-1 (bij initiële begroting)

Bij de initiële begroting 2011 is er een overzicht gevoegd van de kredietoverdrachten van het jaar n-1, waardoor het Vlaams Parlement een beter inzicht krijgt in de effectieve beschikbaarheid van de kredieten.

4.3. Wat kan er nog verbeteren?

Na een overzicht van de vastgestelde verbeteringen inzake de begrotingsrapportering, gaat de heer Robbe over naar de aspecten van de begrotingsrapportering die (nu) nog voor verbetering vatbaar zijn:

- Rekenhof inzage verlenen in begrotingsvoorbereidende documenten;
- bij initiële begroting: (geactualiseerde) meerjarenraming of minstens terugkoppelen;
- in meerjarenraming: informatie over budgettaire impact pps en alternatieve financiering na termijn meerjarenraming;
- in algemene toelichting: vergelijken met uitvoeringsgegevens en met rijksmiddelenbegroting;
- in algemene toelichting: hoofdstuk schuldbeheer uitbreiden naar algemeen overzicht financiële toestand geconsolideerde Vlaamse overheid;
- zogenaamde begrotingsruiters beter verantwoorden;
- programmatoelichtingen (per beleidsdomein) – Inhoudstafel en inleidend hoofdstuk;
- programmatoelichtingen (per domeinsbeleid) – Omzetting begrotingskredieten naar ESR-geconsolideerde beleids- en betaalkredieten;
- doelstellingformulering in beleidsbrieven stroomlijnen en systematisch koppelen aan Pact 2020;
- doelstellingformulering beleidsbrieven en indeling programma's afstemmen, bijvoorbeeld door middel van de notie beleidsveld;
- programma's 'Algemeen' beperken;
- doelstellingen verder concretiseren (indicatoren);
- in programmatoelichtingen meer aandacht voor verbanden tussen beleids- en organisatie-doelstellingen en tussen doelstellingen en kredieten.

4.3.1. Rekenhof inzage verlenen in begrotingsvoorbereidende documenten

Het Rekenhof krijgt dus nog steeds geen inzage in de begrotingsvoorbereidende documenten, namelijk de begrotingsvoorstellen van de departementen en agentschappen, de adviezen van de Inspectie van Financiën op die begrotingsvoorstellen en de verslagen van de bilaterale vergaderingen. Nochtans werd die aanbeveling door het Uitgebreid Bureau van het Vlaams Parlement bevestigd. Dat maakt het voor het Rekenhof, mede gelet op de beperkte tijd waarover het voor zijn begrotingsonderzoek beschikt, moeilijk om de toereikendheid van de kredieten te beoordelen.

4.3.2. *Bij initiële begroting: (geactualiseerde) meerjarenraming of minstens terugkoppelen*

Voorts heeft het Rekenhof bij de initiële begroting moeten vaststellen dat die geen geactualiseerde meerjarenraming omvatte en ook niet terugkoppelde naar de meerjarenraming die bij de begrotingscontrole 2010 was voorgelegd.

4.3.3. *In meerjarenraming: informatie over budgettaire impact pps en alternatieve financiering na termijn meerjarenraming*

In de meerjarenraming krijgt het Rekenhof voorts nog geen informatie over de budgettaire impact van pps en alternatieve financiering die de termijn van de meerjarenraming overschrijdt, zoals aanbevolen door het Rekenhof in de adviezen over de begrotingsrapportering (*Parl. St. VI. Parl. 2008-09, nr. 40/1*), respectievelijk over de informatievoorziening over pps en alternatieve financiering (*Parl. St. VI. Parl. 2008-09, nr. 37-A/1* en *Parl. St. VI. Parl. 2010-11, nr. 37-M/1*).

4.3.4. *In algemene toelichting: vergelijken met uitvoeringsgegevens en met rijksmiddelenbegroting*

Het Rekenhof vraagt verder om in de algemene toelichting niet alleen te vergelijken met begrotingsgegevens van vorige jaren, maar ook met uitvoeringsgegevens, zoals ook aanbevolen door de OESO, en voor dat deel van de ontvangsten die de Vlaamse overheid haalt uit middelen geïnd door de federale begroting, en dat is vooralsnog het grootste gedeelte van de middelen, is het aangewezen een vergelijking te maken met de gegevens van de rijksmiddelenbegroting.

4.3.5. *In algemene toelichting: hoofdstuk schuldbeheer uitbreiden naar algemeen overzicht financiële toestand geconsolideerde Vlaamse overheid*

In verband met de algemene toelichting, adviseert het Rekenhof ook het hoofdstuk schuldbeheer uit te breiden naar een algemeen overzicht van de financiële toestand van de geconsolideerde Vlaamse overheid. Ook dat advies steunt op aanbevelingen van de OESO.

4.3.6. *Begrotingsruiters beter verantwoorden*

De verantwoording van de zogenaamde begrotingsruiters kan eveneens beter. Het gaat dan om bepalingen in het begrotingsdecreet die afwijken van de begrotingsreglementering, zoals een machtiging aan de Vlaamse Regering om kredieten van jaar tot jaar over te dragen of te herverdelen over de begrotingsprogramma's heen. Soms worden die bepalingen niet gemotiveerd of beperkt de verantwoording zich tot een herhaling van de tekst van de betrokken bepalingen.

4.3.7. *Programmatoelichtingen (per beleidsdomein) – Inhoudstafel en inleidend hoofdstuk*

De toegankelijkheid en leesbaarheid van de programmatoelichtingen (per beleidsdomein) kan worden bevorderd door de opname van een inhoudstafel en een inleidend hoofdstuk. In de programmatoelichtingen bij deze begrotingscontrole is voor de eerste keer een inhoudstafel gevoegd. Dat is minstens zo belangrijk bij de toelichtingen bij de initiële begroting.

4.3.8. *Programmatoelichtingen (per beleidsdomein) – Omzetting begrotingskredieten naar ESR-geconsolideerde beleids- en betaalkredieten*

Het Rekenhof heeft verder aanbevolen om de overgang van de begrotingskredieten naar de gegevens van de algemene toelichting, de geconsolideerde beleids- en betaalkredieten, al te maken in de programmatoelichtingen, zodanig dat ook de Vlaamse volksvertegenwoordigers een duidelijker zicht hebben op die omzetting. Dat was trouwens een suggestie vanuit de commissie.

4.3.9. Doelstellingformulering in beleidsbrieven stroomlijnen en systematisch koppelen aan Pact 2020

De heer Robbe gaat vervolgens over naar de aanbevelingen met betrekking tot een betere afstemming tussen beleid en begroting.

Vooreerst is het belangrijk dat de basis, namelijk de doelstellingformulering in beleidsnota's en beleidsbrieven, voldoende duidelijk is. Het Rekenhof heeft moeten vaststellen dat de doelstellingformulering op zeer uiteenlopende wijze gebeurt, en dus best wordt gestroomlijnd en systematisch wordt gekoppeld aan de doelstellingen en indicatoren van Pact 2020, gelet op het belang ervan. Sommige beleidsbrieven doen dat, andere minder of niet expliciet.

4.3.10. Doelstellingformulering beleidsbrieven en indeling programma's afstemmen, bijvoorbeeld door middel van de notie beleidsveld

Soms blijkt dat de samenstelling van de kredieten in de begrotingsprogramma's niet altijd eenduidig gerelateerd zijn aan de in de beleidsnota's en -brieven geformuleerde strategische doelstellingen. Het Rekenhof verwijst daarvoor inzonderheid naar het begrip 'beleidsveld', dat in het kader van het project Beter Bestuurlijk Beleid in het leven werd geroepen. De Vlaamse Regering heeft die beleidsvelden ook al gedefinieerd maar daar is tot op heden weinig mee gedaan.

4.3.11. Programma's 'Algemeen' beperken

Ook een overdadig gebruik van de programma's 'Algemeen' bemoeilijkt een afstemming van beleid en begroting. Dat is in het bijzonder het geval in het beleidsdomein Leefmilieu, Natuur en Energie, waar meer dan zeventig percent van de kredieten in zo'n programma werd opgenomen.

4.3.12. Doelstellingen verder concretiseren (indicatoren)

In het kader van de ontwikkeling van een prestatiebegroting, moeten vooreerst nog heel wat doelstellingen, zowel beleidsdoelstellingen als organisatiedoelstellingen, verder worden geconcretiseerd door middel van genormeerde en meetbare indicatoren.

4.3.13. In programmatoelichtingen meer aandacht voor verbanden tussen beleids- en organisatiedoelstellingen en tussen doelstellingen en kredieten

Er moet ook meer informatie gegeven worden over de relatie tussen enerzijds beleids- en organisatiedoelstellingen en anderzijds de doelstellingen en de begrotingskredieten. Soms wordt in de programmatoelichtingen te veel stil gestaan bij de inhoudelijke toelichtingen van doelstellingen en kredieten en (te) weinig bij hun onderlinge verbanden.

V. BESPREKING VAN DE OPMERKINGEN VAN HET REKENHOF OP 24 MEI 2011

1. Tussenkoms van de heer Dirk Van Mechelen

1.1. Masterplan 2020

De heer *Dirk Van Mechelen* stelt dat het Rekenhof zich nogal kritisch uitspreekt met betrekking tot het Masterplan 2020 over de mobiliteit in Antwerpen en de doorrekening daarvan in de begrotingstabellen. Hij wil graag meer toelichting over de volgende passage met betrekking tot de betrouwbaarheid: "De totale impact van het globale Masterplan 2020 op de toekomstige begrotingen blijkt niet uit de basisrapportage. De onzekerheden inzake de concretisering van bepaalde projecten, de kostenramingen en de financieringen zijn daar de belangrijkste oorzaken van. De onzekerheden rond het Masterplan, dat onder

meer het project Oosterweelverbinding omvat, beïnvloeden de betrouwbaarheid van de voorgelegde meerjarenraming.”.

1.1.1. Kapitaalsvermindering BAM

Verder heeft de heer Van Mechelen naar aanleiding van de voorgelegde begrotingsaanpassing moeten vaststellen dat er een kapitaalsvermindering wordt doorgevoerd bij BAM ten belope van 89,2 miljoen euro. Bij zijn weten is dergelijke kapitaalsverlaging de eerste keer, en het omgekeerde van wat in het verleden altijd gedaan werd. Er zijn heel wat jaren over gegaan om 822,2 miljoen euro kapitaal bijeen te brengen voor de nv BAM, en ook te volstorten, waar er nu een dergelijke kapitaalsvermindering wordt doorgevoerd. Hij is gaan zoeken in de uitgavenbegroting wat er met dat geld gebeurt. Hij is niet zeker maar vindt in de uitgavenbegroting een basisallocatie die bepaalt ‘uitgaven te verdelen over de hoofdgroepen 1 tot en met 9 – niet verdeelde provisie voor het vergoeden in het kader van het Masterplan’ 89,2 miljoen euro, wat dus overeenstemmende bedragen zijn. Als hij de basisrapportage over het Masterplan 2020 (*Parl. St. Vl. Parl. 2010-11, nr. 63/1*) er op naslaat die op 11 mei 2011 besproken werd in de commissie Openbare Werken en Mobiliteit, vindt hij toch een aantal bedragen die daar quasi mee overeenstemmen. Daarbij heeft hij het over een regeling die moet getroffen worden door BAM met enerzijds de Dienst Scheepvaart en anderzijds het Gemeentelijk Havenbedrijf Antwerpen, waarbij het concreet gaat over de Noorderlaanbrug en de Van Cauwelaertsluis. De totale kostprijs van de Noorderlaanbrug bedraagt 32,4 miljoen euro en dan staat er dat de brug in 2011 zal worden overgedragen aan de nv De Scheepvaart volgens nog nader te bepalen modaliteiten.

Eenzelfde constructie vindt de heer Van Mechelen terug op pagina 11 van de basisrapportage over de Van Cauwelaertsluis, waar gewag gemaakt wordt van 57,972 miljoen euro, weliswaar exclusief btw. De sluis zal volgens het verslag in 2011 worden overgedragen aan het Gemeentelijk Havenbedrijf Antwerpen volgens nog nader te bepalen modaliteiten. Het commissielid heeft vragen bij die constructie.

Ook in de begroting van de nv De Scheepvaart vindt de heer Van Mechelen daar echter niets over terug.

De opgetelde voormelde bedragen van 32 en 57 miljoen euro, komen verdacht dicht in de buurt van het bedrag van 89,2 miljoen euro, weliswaar exclusief btw. Heeft het Rekenhof dit onderzocht? BAM heeft die werken gefinancierd en die moeten nu geoutsourcet worden bij de Vlaamse overheid en het Gemeentelijk Havenbedrijf. Daarvoor wordt een kapitaalsvermindering gedaan die dan zal aangewend worden om die twee entiteiten die twee constructies te laten aankopen. De heer Van Mechelen heeft de indruk dat er twee keer betaald wordt. Verder legt de financiering van het Masterplan 2020 een zeer zware hypotheek op de betrouwbaarheid van de meerjarenraming. Is het aangewezen om op een moment dat de Oosterweelverbinding meer gaat kosten, het kapitaal van de nv BAM te gaan verminderen, daar waar de financiering nu al heel heikel was?

1.2. Overheidssteun banken

1.2.1. Terugbetaling door KBC

Met betrekking tot de terugbetaling van de steun aan de banken, leest de heer Van Mechelen dat het Rekenhof in vergelijking met de vorige meerjarenraming rekening houdt met een gedeeltelijke terugbetaling, namelijk 3,9 miljard euro in 2012, 2013 en 2014. Er zou dus een leeuwendeel terugbetaald worden de volgende jaren met twee grote inspanningen in 2012 en 2013. Het is voor het Rekenhof niet duidelijk welke gebeurtenissen aan de basis liggen van de gewijzigde opstelling tegenover de zogenaamde ‘perpetual loans’ aan de KBC.

1.2.2. *Ethias*

In de terugbetaling van de overheidssteun door Ethias blijkt de meerjarenraming 2011-2015 niet meer te voorzien, in tegenstelling tot de vorige meerjarenraming waarin een terugbetaling in 2013 en 2014 van telkens 250 miljoen euro was verrekend. Ook de reden daarvan is het Rekenhof niet bekend. Ook over dit laatste wil de heer Van Mechelen toelichting.

1.3. *Cijfers begrotingsaanpassing in algemene toelichting versus begrotingstabellen*

De heer Van Mechelen merkt dat ook het Rekenhof moeilijkheden krijgt om exact vast te stellen over welke bedragen het gaat omdat er meer en meer correcties in de begrotingstabellen worden doorgevoerd. Als men de begrotingstabellen vergelijkt met de algemene toelichting, stelt men vast dat men met andere cijfers te maken heeft. Het verdient aanbeveling om een methodiek te ontwikkelen hoe daarover te rapporteren. Het Rekenhof stelt dat het in overleg met de administratie erin geslaagd is om de overgang te maken van de totale begrotingsontvangsten naar de ESR-ontvangsten en op die manier een aansluiting heeft kunnen maken tussen beide voorstellingswijzes.

2. Tussenkoms van de heer Lode Vereeck

2.1. *Informatieverstreking aan het Rekenhof*

De heer Lode Vereeck sluit zich aan bij het ongenoegen dat geuit werd ten aanzien van de minister van Begroting over de informatieverstreking aan het Rekenhof. Het is niet de eerste keer dat die discussie in de commissie gevoerd wordt, idem bij de initiële begroting. Hij stelt geschrokken te zijn geweest van de toon van de brief van het Rekenhof aan de minister over deze kwestie. De weigering van de Vlaamse overheid betekent een gevaarlijk incident dat de goede relaties in het gedrang brengt en dat aanleiding geeft tot wantrouwen. Als een eerbiedwaardige instelling als het Rekenhof dergelijke woorden gebruikt, dan is het duidelijk dat het om een grote schok gaat. Opnieuw wordt er dus geen inzage gegeven in de begrotingsvoorstellen van de departementen en agentschappen en eventuele verslagen, waarom het Rekenhof gevraagd heeft.

Hij is heel tevreden dat er vanuit het Vlaams Parlement een initiatief is genomen door de parlamentsvoorzitter om daar in de toekomst aan te remediëren, hetgeen zijn volle steun krijgt. Hij is verheugd dat de parlamentsvoorzitter in ieder geval de parlementaire democratische reflex heeft die bij de bevoegde minister blijkbaar niet aanwezig is. Het is interessant om, zoals in het verslag van het Rekenhof, aan te stippen dat het Uitgebreid Bureau eveneens al beslist heeft om dergelijke informatiedoorstroming naar het Rekenhof te faciliteren.

Het Rekenhof stelt het volgende: “Het is niet mogelijk de toereikendheid van de kredieten die zijn ingeschreven voor de departementen en agentschappen terdege te beoordelen zonder te beschikken over de behoefteramingen die zij hebben opgesteld en de elementen die in rekening zijn genomen bij de uiteindelijke vaststelling van de kredieten.”. Dit zal de komende jaren zeer belangrijk zijn. Door de aantrekkende conjunctuur zal het macro-economische probleem zich bijna vanzelf wel oplossen, alwaar het debat zal verschuiven naar het micro-economische niveau, niet zozeer over het evenwicht maar de vraag waar de middelen die zijn ingeschreven, op zijn gebaseerd. Het is bijzonder pijnlijk om dan te moeten ontdekken dat het Rekenhof heeft moeten vaststellen dat het Departement Financiën en Begroting aan de begrotingsverantwoordelijken van de departementen en de agentschappen per e-mail heeft laten weten niet in te gaan op de vraag van het Rekenhof naar de begrotingsvoorbereidende documenten. Het Rekenhof stelt zeer duidelijk zich niet in de politieke discussie te (willen) mengen, hetgeen vanzelfsprekend binnen de regering dient te gebeuren. Het Vlaams Parlement moet wel kunnen natrekken op basis van welke technische elementen een bepaald bedrag naar voren wordt geschoven. LDD is dan

uiteraard zeer ontstemd over deze gang van zaken en dringt er bij deze bij de commissie en bij het Uitgebreid Bureau op aan dat dat vanaf begroting 2012 anders gebeurt. Gebeurde dat in het verleden ook zo? (*minister knikt bevestigend*) Uit een eerder antwoord op deze vraag bij de bespreking van de initiële begroting 2011 bleek inderdaad dat de gegevens wel gemakkelijker ter beschikking werden gesteld, des te meer is het dus aan de minister om anders en beter te doen in de toekomst.

2.2. Buffer – Provisie voor betaalincidenten

Wat betreft de buffer, stelt het Rekenhof dat de Vlaamse Regering ervoor kiest om de stijging van de ontvangsten en andere meevallers te benutten voor bijkomende uitgaven, die onder meer het probleem van de betaalachterstand moeten verhelpen, en waar trouwens het gros van de extra uitgaven naar toe gaat. Er wordt ook een (nieuwe) provisie voor betaalincidenten aangelegd voor een bedrag van 50 miljoen euro. Het Rekenhof stelt dat “Dergelijke provisie kan vermeden worden door een meer accurate raming van de betalingsbehoeften van de departementen en agentschappen.” Waar ziet het Rekenhof die punten van verbetering met betrekking tot een meer accurate raming, ook gegeven het feit dat het Rekenhof geen toegang heeft tot de behoeftenramingen?

2.3. Bijkomende betaalkredieten

In de begrotingscontrole wordt 250 miljoen euro bijkomende betaalkredieten ingeschreven om betaalproblemen te vermijden. Er wordt 70 miljoen euro voorzien voor AGION en 44 miljoen euro voor IWT. In een vorig rapport heeft het Rekenhof er reeds op gewezen dat er daar betaalproblemen zaten aan te komen. Is het Rekenhof van oordeel dat reeds bij de begrotingsopmaak die bijkomende kredieten hadden moeten worden ingeschreven? Verder maakt het Rekenhof opnieuw opmerkingen over de omvang van sommige betaalkredieten, bijvoorbeeld voor Internationaal Vlaanderen en VDAB. Is het Rekenhof van oordeel dat hier en misschien op andere posten mogelijk weer betaaltekorten kunnen opduiken?

2.4. Off-budgetverplichtingen

Met betrekking tot de off-budgetverplichtingen stelt het Rekenhof zeer terecht dat de Vlaamse Regering geen gevolg heeft gegeven aan de aanbevelingen met betrekking tot de rapportage. Meer specifiek is er in de begrotingsdocumenten onvoldoende duidelijkheid over de budgettaire impact van pps en alternatieve financiering en dus de betaalverplichtingen die hieruit zullen voortvloeien. De regering is niet ingegaan op de vraag om meer gegevens in de algemene toelichting en de meerjarenraming. Heeft het Rekenhof zicht op die cijfers en is er een mogelijkheid voor het Rekenhof die financiële aspecten van de alternatieve financiering en de budgettaire weerslag ervan in kaart te brengen en aan het Vlaams Parlement te rapporteren? Het Vlaams Parlement moet immers daarover niet veel verwachten van de Vlaamse Regering.

3. Tussenkomen van de heer Filip Watteeuw

3.1. Informatieverstrekking aan het Rekenhof

De bedoeling is en moet zijn om duidelijkheid te krijgen over de budgettaire toestand en inzicht te krijgen in de cijfers, stelt de heer *Filip Watteeuw*. Als de heer Watteeuw het advies van het Rekenhof er op naslaat, dan moet hij zich tot zijn teleurstelling en ontgoocheling afvragen of het eigenlijk nog wel zin heeft om alle begrotingsdocumenten te doorploegen om uiteindelijk dan tot de vaststelling te komen dat men niet weet wat die budgetcontrole juist inhoudt. Als hij in de algemene conclusie van het Rekenhof immers moet lezen dat de toereikendheid van de ingeschreven kredieten meestal niet terdege beoordeeld kon worden, de totale impact van het Masterplan 2020 op de meerjarenraming onduidelijk is, de impact in het kader van de verplichtingen van de pps-projecten en alternatieve financiering op de toekomstige begroting nog altijd niet duidelijk is toegelicht, dan

moet men zich toch afvragen waar men in feite mee bezig is. In dat licht is de brief van het Rekenhof aan de minister van Begroting veelzeggend. Iedere bespreking van begroting respectievelijk begrotingscontrole heeft zo zijn typerende feiten: het typerende feit van deze begrotingscontrole en bespreking ervan, is de brief van het Rekenhof aan minister Muyters, waaruit blijkt dat de minister en de ganse Vlaamse Regering eigenlijk niet van plan zijn om te doen wat ze zouden moeten doen, namelijk alle begrotingsdocumenten ter beschikking te stellen. Hij vindt het verwonderlijk dat er zelfs een e-mail vertrekt vanuit het Departement Financiën en Begroting waarin wordt gevraagd om geen medewerking te verlenen aan het Rekenhof. Hij ziet er een vast schema in: als hij daarbij denkt aan de intimidatiepogingen van de minister van Onderwijs ten aanzien van scholen die zaken aangeven die moeilijk liggen, dan ligt dit eigenlijk in het verlengde daarvan, namelijk alles binnenskamers houden binnen de meerderheid en maken dat er niets naar buiten lekt. De heer Watteeuw tilt dan ook zwaar aan deze mail. Er is dan ook opheldering nodig. Er zijn inderdaad een aantal onduidelijkheden.

3.2. *Terugbetaling van de steun van de banken*

Zo moet onder meer het feit van de terugbetaling van de steun van de banken, waarbij het voor het Rekenhof niet duidelijk is waarop de gewijzigde houding van de Vlaamse Regering gebaseerd is, verduidelijkt worden. Hij gaat er van uit dat het Rekenhof dus niet voldoende gegevens heeft om in te schatten of dit al dan niet terecht is. Ook wat Ethias betreft, beschikt het Rekenhof niet over afdoende gegevens.

3.3. *Masterplan 2020*

De totale impact van het Masterplan 2020 blijkt niet op te maken uit de basisrapportage van de Vlaamse Regering, ook daar dus de vraag naar meer gegevens.

3.4. *Off-budgetverplichtingen*

Ten slotte betreffende de off-budgetverplichtingen benieuwt het de heer Watteeuw te weten wat de impact is van de pps en de alternatieve financiering. Waarom beantwoorden de voorgelegde begrotingsdocumenten niet aan de aanbevelingen van het Rekenhof?

4. Tussenkomen van de heer Ludo Sannen

4.1. *Inzage in begrotingsvoorbereidende documenten*

De heer *Ludo Sannen* wil vooral stilstaan bij verbeterpunten. Met betrekking tot de vraag van het verlenen van inzage in begrotingsvoorbereidende documenten aan het Rekenhof, stelt de heer Sannen de vraag wat in feite allemaal moet worden verstaan onder ‘begrotingsvoorbereidende documenten’? Gaat het over wat de administratie voorbereidt, gaat het over de technische bilaterales, gaat het over de adviezen van de Inspectie van Financiën, zijn dat allemaal voorbereidende documenten waarin het Rekenhof inzage vraagt? Het Rekenhof blijkt vooral inzage te vragen omdat het wil nagaan of er voldoende betaalkredieten zijn voorzien, er van uitgaande dat de betaalkredieten van de departementen en agentschappen de juiste zijn. Tot hoe ver reiken de begrotingsvoorbereidende documenten? Het is volgens de heer Sannen logisch dat het Rekenhof ten dienste van het Vlaams Parlement een beoordeling moet kunnen maken van de voorliggende begrotingsresultaten, dat ze dat resultaat ook ten volle moet kunnen beoordelen en dat wanneer er onduidelijkheden zijn de regering alle openheid aan de dag moet leggen om elke verduidelijking te geven zodanig dat het Rekenhof dit kan beoordelen.

De vraag is alleen of het Rekenhof ook de taak heeft om een wordingsproces te beoordelen. Een besluitvormingsproces is de taak van de regering maar is dat ook de taak van het Rekenhof? Alle voorbereidende stukken zijn immers onderdelen van het besluitvormingsproces dat uiteindelijk resulteert in een begroting – een begroting die vanzelfsprekend

volledig moet kunnen worden begrepen en waar alle informatie nodig om ze te kunnen begrijpen, aanwezig moet zijn. Hoe gebeurde dat in het verleden, tot hoe ver ging men ten aanzien van de documenten die men aan het Rekenhof ter beschikking stelde? Vreest het Rekenhof niet dat als men zo ver gaat dat alle zogenaamde begrotingsvoorbereidende stukken die een onderdeel zijn van een besluitvormingsproces maar waarvan de politieke verantwoordelijkheid bij de regering berust voor wat betreft het uiteindelijke definitieve besluit, ter beschikking van het Rekenhof komen, dit geen invloed gaat hebben op de voorbereidende stukken zélf?

5. Tussenkost van mevrouw Griet Smaers

5.1. *Inzage in begrotingsvoorbereidende documenten*

Met betrekking tot de begrotingsvoorbereidende documenten, merkt mevrouw *Griet Smaers* op dat het Rekenhof vragende partij is in het kader van de verduidelijking en inzonderheid in het licht van de begrotingsrapportage, om meer documenten te krijgen en dus meer inzage in adviezen en voorbereidende documenten. Het Rekenhof geeft blijkbaar al verschillende jaren advies op de wijze dat het nu heeft gedaan, dus zonder veel voorbereidende documenten inzake besluitvorming van de regering te krijgen. Kan het Rekenhof heel precies opgeven wat de problemen zijn naar de inhoud en kwaliteit van de rapportering bij het opstellen van het begrotingsadvies zonder de voorbereidende documenten? Wat zijn dus precies de knelpunten ter zake?

5.2. *Verbetering van de begrotingsrapportage*

Er is ook een aantal keer de vraag gesteld naar de verbetering van de begrotingsrapportage, waarover blijkbaar een overleg gepland is. Wat is hierover het standpunt van de Vlaamse Regering?

6. Tussenkost van de heer Jan Peumans

6.1. *Begrotingsrapportage – Inzage in begrotingsvoorbereidende documenten*

Wat betreft de begrotingsrapportage, stelt de heer *Jan Peumans*, was het Uitgebreid Bureau het er over eens dat de voorbereidende stukken die toch gebruikt worden voor de totstandkoming van de begroting, wel ter beschikking van het Rekenhof zouden gesteld worden. Heel het parlement staat er dus achter. In het driemaandelijks overleg met de Vlaamse minister-president is dat al een paar keer ter sprake gebracht. Het zal opnieuw ter sprake gebracht worden. Er is ook de vraag naar onder meer een inhoudstafel. Een eerste aanzet ziet men in de deelstukken van de programmatoelichtingen, of een afkortingenlijst. Er moet gefaciliteerd worden in het lezen van de stukken van de begroting. De heer Peumans staat dan ook honderd percent achter de vraag van het Rekenhof naar maximale informatie, temeer omdat het Rekenhof heel duidelijk aangeeft dat ze er geen misbruik van zal maken in welke zin dan ook.

De heer Peumans hoopt dat de Vlaamse Regering iets toegeeflijker zal worden wat betreft de begrotingsvoorbereidende documenten en een aantal stappen zal ondernemen. Hij heeft begrepen dat dit op federaal vlak immers wel gebeurt. Onder voormalig Vlaams minister Wivina Demeester werden die stukken wel ter beschikking gesteld. Hij stelt voor terug aan te knopen bij de geschiedenis.

6.2. *Ethias*

Wat betreft *Ethias*, verwijst de heer Peumans naar de moeilijke situatie waarin het verkeert. De tewerkstelling situeert zich in Wallonië, maar het grootste gedeelte van de premies wordt ingebracht door Vlaanderen. Dat is nu een van de transfers vanuit Vlaanderen naar Wallonië. Het gaat met *Ethias* niet zoals het zou moeten gaan.

6.3. Off-budgetverplichtingen

Wat betreft de pps, verwijst de spreker naar de pps-rapportage van de Vlaamse Regering en de gedachtewisselingen met de minister-president over (onder meer) de beschikbaarheidsvergoedingen, waar de minister-president een volledig overzicht heeft gegeven van de projecten en van de benodigde beschikbaarheidsvergoedingen in het kader van deze projecten. Een nieuwe oplijsting wordt verwacht.

6.4. BAM

Wat betreft BAM, is de teleurstelling ten aanzien van de voortgangsrapportage dat de overheid nog niet voldoende duidelijkheid kan geven over de nodige beschikbaarheidsvergoedingen bij BAM. De voortgangsrapportage was niet wat ze zou moeten zijn.

7. Tussenkomen van de heer John Crombez

7.1. Inzage in begrotingsvoorbereidende documenten

Voor de heer *John Crombez* is het opmerkelijk dat er in het kader van de begrotingsbesprekingen vooral gesproken wordt over de contouren van die begrotingsbesprekingen en niet over de begroting zelf. Als parlamentslid controleert hij de regering, ook al is dat dan vanuit de meerderheid. Hij sluit zich aan bij de parlementsvoorzitter dat het Rekenhof zo maximaal mogelijk informatie moet krijgen. Hij wil wel duidelijk stellen dat hij er niet voor te vinden is dat alle beleidsvoorbereidende stukken de wereld worden ingestuurd. Dat zou politiek gezien betekenen dat er geen deftig voorbereidend werk kan worden gedaan. Want ‘alle’ beleidsvoorbereidende stukken omvatten ook documenten die niet handig en/of niet nuttig zijn of scenarioanalyses zijn, wat dus onwerkbaar zal zijn. De heer Crombez gaat wel voor ‘zo maximaal mogelijk’: dat betekent dat er een appreciatie nodig zal zijn van wat nodig en wat niet nodig zal zijn, in de eerste plaats door de minister van Begroting. De spreker herinnert zich gelijkaardige discussies in het verleden. Het bezorgen van alle beleidsvoorbereidende stukken gaat niet op: dat is én onwerkbaar voor de regering én zelfs niet nuttig.

7.2. Schuldevolutie

Met betrekking tot de schuldevolutie, ervaart de heer Crombez de schuldafbouw en de vermindering van de impliciete schuld, die zelfs wordt doorgetrokken naar de meerjarenraming, als een positieve beleidsoptie.

7.3. Systematische schuldfinanciering voor participaties

In het scenario van de schuldafbouw (met een keuze voor de vermindering van de totale en van de impliciete schuld), wat betekent daarin dan de opmerking van het Rekenhof dat het gebruik van schuldfinanciering voor participaties slecht zou zijn en een belasting voor de toekomst? Dat is een bredere discussie die nu ook op Europees vlak wordt gevoerd: wat als men ervoor kiest om een aantal beleidsopties te nemen met als doel groei en nieuwe initiatieven? Is het dan zo dat het Rekenhof tegen die schuldfinanciering voor participaties is, of raadt het Rekenhof het systematisch gebruik van alle schuldfinanciering af? Persoonlijk is de heer Crombez de mening toegedaan dat de regering vanuit economisch perspectief, vooral in een fase waarin er voornamelijk op de uitgaven en op het begrotings-evenwicht wordt gelet, zeker de overweging kan maken om participaties ook met schulden te financieren als dat voor een globale rentabiliteit zorgt.

8. Tussenkomen van de heer Erik Tack

8.1. Inzage in begrotingsvoorbereidende documenten

Met betrekking tot de vraag naar inzage in de begrotingsvoorbereidende documenten, leest de heer *Erik Tack* dat de voorzitter van het Rekenhof stelt dat het Rekenhof wettelijk

gemachtigd is om die documenten op te vragen. Het lijkt hem dan ook eigenaardig dat er moet over vergaderd worden om tot een compromis te komen over de wettelijkheid. De minister zou nagaan wat voor het Rekenhof relevant zou zijn en wat niet. De heer Tack stelt dat het Rekenhof wel wijs genoeg is om de relevantie van de stukken zelf in te schatten en zelf te beslissen. Het lijkt hem dan ook eigenaardig daarover te vergaderen met het oog op een compromis ter zake.

8.2. KBC-terugbetaling

In de meerjarenraming wordt aangetoond dat de schuld met de jaren zou afnemen. Als de heer Tack de cijfers erbij neemt, stelt hij vast dat de schuld weliswaar afneemt, maar met een bedrag lager dan de terugbetaling van KBC. Dat betekent dat zonder die terugbetaling de schuld eigenlijk nog toeneemt, zowel voor 2012, 2013, 2014 en 2015. Als de schuld in 2015 nog steeds 3,709 miljard euro bedraagt, hoe zal volgens het Rekenhof de schulden-vrije positie van Vlaanderen in 2020 überhaupt nog haalbaar zijn?

9. Tussenkost van de heer Eric Van Rompuy, commissievoorzitter

9.1. Inzage in begrotingsvoorbereidende documenten

De heer *Eric Van Rompuy*, commissievoorzitter, vindt het heel verregaand dat het Rekenhof schrijft “dat de toereikendheid van de ingeschreven kredieten meestal niet terdege kan beoordeeld worden omdat het Rekenhof veelal geen inzage kreeg in de begrotingsvoorbereidende documenten.”. Voor de heer Van Rompuy gaat dat ver. Wil dat zeggen dat in het verleden het Rekenhof het parlement nooit ten volle als adviseur heeft kunnen bijstaan in het beoordelen van de kredieten?

De heer Van Rompuy is van oordeel dat er duidelijkheid moet komen ook over welke documenten het gaat. Hij treedt daarin de heer Crombez bij. Begrotingsvoorstellen, technische bilaterales, politieke bilaterales, alle documenten die gemaakt worden in voorbereiding van begrotingsbesprekingen en dergelijke: de heer Van Rompuy vreest, als dat allemaal moet overgemaakt worden aan het Rekenhof en dus ook het parlement daarin inzage moet krijgen, als dat allemaal publiekelijk gemaakt moet worden, terecht te komen in een soort van politiek opbod, wat op zijn beurt dan weer aanleiding zal geven tot veel politiek geharrewar. Er moet duidelijkheid zijn welke documenten er al dan niet overgemaakt worden aan het Rekenhof. Dat kan en mag niet iets vaag zijn.

Hij pleit voor duidelijkheid, ook voor het Rekenhof. Het Rekenhof spreekt van het verlies van het controlerecht door het parlement, dat zijn verregaande bewoordingen. Het Vlaams Parlement zou hierdoor niet in staat zijn om het controlerecht uit te oefenen en het Rekenhof zou niet in staat zijn om de ingeschreven kredieten te beoordelen. Hij voorspelt dat dit anders telkenmale gaat blijven aanslepen en dat de begrotingsbesprekingen meer een discussie zullen zijn over de formele aspecten van een begroting dan over de inhoud, de cijfers en de beleidsopties ervan.

Tegen de volgende begroting(sdiscussie) 2012 moet er duidelijkheid komen. Het kan niet dat men er zich van zou afmaken met termen als ‘begrotingsvoorstellen, technische en politieke bilaterales’, wat een zeer ruime aangelegenheid is. De adviezen van de Inspectie van Financiën zijn documenten die publiek gemaakt kunnen worden, maar de vraag is of men ook volledige inzage moet krijgen in de verslagen van de politieke en technische bilaterales.

10. Repliek van de heer Ignace Desomer, voorzitter van het Rekenhof

10.1. Inzage in begrotingsvoorbereidende documenten

De heer *Ignace Desomer*, voorzitter van het Rekenhof, stelt dat het in hoofde van het Rekenhof zeker niet gaat over politieke bilaterales. Op de vraag van de heer *Eric Van Rompuy* in welke documenten het Rekenhof uiteindelijk inzage vraagt, antwoordt de heer *Ignace Desomer* dat het Rekenhof inzage vraagt in begrotingsvoorbereidende stukken; het Rekenhof wil onderbouwing van de cijfers zien, dus niet om het even welk document, dus geen kabinetsnota's, maar begrotingsvoorbereidende stukken van de administratie. Hij geeft als voorbeeld bepaalde inschattingen die de administratie doet van de kredieten nodig voor bepaalde schulden. Dit jaar is het de eerste keer dat het Rekenhof van een aantal departementen gewoon niets gekregen heeft. Het is niet evident om dan daarop adviezen te geven. Er is een aantal departementen dat wel alle informatie heeft gegeven. Er zijn ook departementen die van plan waren om informatie te geven, maar die niet meer gaven omwille van het verbod. Het is ook niet meer dan begrijpelijk en normaal dat ze de interne instructies opvolgen. Het Rekenhof heeft ook hoegenaamd nooit de intentie om het wordingsproces van een beslissing te beoordelen. Dat is niet aan het Rekenhof, die vraag is dus ook niet aan de orde. Ook in het verleden is er nooit enige indiscretie vanwege het Rekenhof geweest, hoeveel documenten het ook al heeft gekregen. Op federaal niveau krijgt het Rekenhof van de Federale Regering ook de begrotingsvoorbereidende documenten in de zin van de onderbouwing van cijfers, technische bilaterales en het begrotingsconclaaf nadat de beslissing op politiek vlak is genomen. Het Rekenhof vraagt uiteraard niet de stukken terwijl de regering bezig is met de besluitvorming. Het Rekenhof neemt er absoluut vrede mee, en zo staat het ook duidelijk in de brief aan de minister van Begroting, om nadat de besluitvorming is afgerond, zoveel mogelijk te kunnen krijgen. Tot nu toe heeft het Rekenhof verwoord wat de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting – die achter de vragen van het Rekenhof stond – in 2007 en 2009 geformuleerd heeft. Het Rekenhof is vanzelfsprekend bereid om zich naar nieuwe instructies te schikken. Het Rekenhof is het eens dat er een oplossing wordt gezocht die het parlement volledig kan informeren. De corebusiness van het Rekenhof betreft de begroting en ook de informatie aan het Vlaams Parlement. Het is dan ook niet meer dan normaal dat het Rekenhof reageert. Het Rekenhof zal zich vanzelfsprekend neerleggen bij de politieke besluitvorming.

11. Tussenkoms van de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport

11.1. Verslag van het Rekenhof: opmerkingen bij de begrotingsaanpassing

Minister *Philippe Muyters* is van oordeel dat het verslag van het Rekenhof bij de begrotingsaanpassing 2011 globaal genomen vrij positief is.

11.2. Inzage in begrotingsvoorbereidende documenten

Minister *Muyters* stelt dat het niet de eerste keer is dat de kwestie van de inzage in begrotingsvoorbereidende documenten aangekaart wordt. Hij verwijst ter illustratie naar het verslag van het Rekenhof over de begrotingsrapportering door de Vlaamse Regering (*Parl. St. VI. Parl. 2008-09, nr. 40/1*): “De Vlaamse Regering of het Departement Financiën en Begroting zou het Rekenhof ook kunnen informeren over de voorbereidende stappen in de begrotingsopmaak. Op die wijze zou het zijn begrotingsonderzoek met meer kennis van zaken kunnen aanvatten.”. Dat klinkt heel vertrouwd in de oren. De minister wil hiermee duidelijk aangeven dat de voorgelegde vraag van het Rekenhof niet nieuw is. Er wordt veel lawaai over verkocht. Hij is ervan overtuigd dat de repliek van de toenmalige minister van Begroting in dezelfde lijn lag. Hij verneemt nu in commissie dat het Rekenhof evenwel absoluut geen inzage wil in het politieke proces van de besluitvorming. Het kan niet de bedoeling zijn om het besluitvormingsproces waarbij een minister bepaalde beleidskredie-

ten ziet en de beleidsafwegingen ter zake, zonder meer mee te delen. Het is voor de minister en de regering onduidelijk gebleven wat er naar voor gebracht kan worden, wat is er (al) gevalideerd door de Vlaamse Regering? Is het de bedoeling om wat gevalideerd is door de Vlaamse Regering ter beschikking te stellen van het Rekenhof? De stukken van de technische bilaterales zijn niet gevalideerd door een Vlaamse Regering. Wat is de inhoud? Wat kan ter beschikking gesteld worden van het Rekenhof? Het gaat om voorbereidingen. Dat is de reden dat de Vlaamse Regering, net zoals de vorige Vlaamse Regeringen er problemen in ziet om de stukken ter beschikking te stellen van het Rekenhof. De minister wil het, net zoals het Rekenhof, positief benaderen. De minister wil in de Vlaamse Regering de vraag van het Rekenhof zeker terug in heroverweging nemen. Het is nuttig en zinvol om goed af te bakenen wat er nodig is voor het Rekenhof om de adviesrol over de begroting ten behoeve van het Vlaams Parlement op de juiste manier te kunnen opnemen. De minister kan als het moet een hele vrachtwagen aan documenten sturen, maar hij veronderstelt dat dat ook niemands bedoeling is. Het is geen intentie om de oppositie buitenspel te zetten. Uit de rapportering over de vooruitgang van het ter beschikking stellen van gegevens zoals tabellen en dergelijke, blijkt duidelijk dat de Vlaamse Regering verder wil ingaan op de geformuleerde voorstellen. Hij wenst ook klaarheid te scheppen. Hij is dan ook graag bereid om samen met de minister-president in te gaan op de voorstellen en samen met de betrokkenen te kijken wat het Rekenhof juist wil hebben om de adviesrol nog beter dan vandaag te kunnen opnemen.

12. Tweede tussenkomst van de heer Lode Vereeck

De informatie die naar boven komt naar aanleiding van deze bespreking, is onthutsend voor de heer *Lode Vereeck*. Hij verneemt hier vandaag dat het de eerste keer is dat het Rekenhof van sommige departementen geen informatie heeft ontvangen. Dat is direct of indirect het gevolg van de mail die op 2 mei 2011 is vertrokken. Men heeft in het verleden nog goed advies kunnen verschaffen omdat het Rekenhof dan nog informatie verkreeg.

Nergens, in tegenstelling tot wat sommige commissieleden en de minister zeggen, is er gevraagd naar het wordingsproces of naar de politieke bilaterales. De politieke knopen moeten door de politiek worden doorgehakt, maar zodra er een bepaalde behoefte is, bijvoorbeeld plaatsen in scholen, dan moet men technisch kunnen nagaan of daar een juist budget aan gekoppeld is. Het zijn met name die technische aspecten waarnaar het Rekenhof verwijst. Om zodoende een goede behoeftenraming te kunnen doen, om te weten of de cijfers die naar voren worden geschoven op een correcte wijze inspelen op de beslissingen die politiek zijn genomen. Hij heeft alle vertrouwen in het overleg van de parlementsvoorzitter.

13. Tweede tussenkomst van de heer Filip Watteeuw

Het beste nieuws dat de heer *Filip Watteeuw* hier in commissie hoort, is het overleg dat door de parlementsvoorzitter wordt aangekondigd. Hij sluit zich aan bij de vraag van de heer Van Rompuy naar meer duidelijkheid. Het gaat hier niet om het de wereld insturen van alle documenten maar over het bezorgen aan het Rekenhof. De voorzitter van het Rekenhof heeft heel duidelijk aangegeven wat zijn bedoeling is. Hij pleit er voor te zorgen dat er in de toekomst geen advies van het Rekenhof meer zou komen, waaruit zou blijken dat het hof de budgetcontrole zeer moeilijk heeft kunnen inschatten. Hij hoopt daarom dan ook dat het initiatief van de parlementsvoorzitter resultaat zal opleveren.

14. Tweede tussenkomst van de heer Jan Peumans

De heer *Jan Peumans* verwijst naar de aanbevelingen van het Rekenhof over de begrotingsrapportering. Deze zijn bijna integraal overgenomen door het Uitgebreid Bureau van het Vlaams Parlement. Het Uitgebreid Bureau bestaat nog altijd uit het Vast Bureau en alle erkende fracties van het Vlaams Parlement. Men was het er kamerbreed over eens dat die aanbeveling nr. 2 uitvoering kreeg. Het Rekenhof schrijft in het advies op pagina 25: “Het Rekenhof heeft er dan ook geen bezwaar tegen dat die documenten pas worden

overgelegd nadat de besluitvorming is afgerond, zodat het op geen enkele wijze dat proces kan vertragen of bemoeilijken.”. De besluitvorming op het niveau van de regering is afgerond. Tussen de politieke afronding en het moment dat de begroting wordt ingediend in het parlement, ligt nog een hele tijd. “Als die besluitvorming is afgerond.”, zegt het Rekenhof, wat ook tegemoet komt aan de opmerkingen van de heer Crombez.

Het feit dat deze kwestie de kranten haalt, is omdat alle opmerkingen die het Rekenhof maakt openbare stukken zijn: iedereen die enigszins moeite doet vindt de opmerkingen van het Rekenhof op de website van het Vlaams Parlement. Iedere burger kan dergelijke verslagen van het Rekenhof onmiddellijk raadplegen. Hij nodigt eveneens de voorzitter van de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting uit om aan het overleg deel te nemen. Dat is niet meer dan logisch. Het is niet alleen het Rekenhof, maar ook het Uitgebreid Bureau dat achter de aanbevelingen inzake begrotingsrapportering staat en vraagt dat deze maximaal nageleefd worden.

15. Tweede tussenkomst van de heer Ludo Sannen

Ook de heer *Ludo Sannen* vindt het nodig dat er snel duidelijkheid komt. Er moet dus nagegaan worden waarin het Rekenhof inzage krijgt. Het besluitvormingsproces, zelfs als het achteraf gegeven wordt, dus het ‘waarom’ over het beleid, maakt daarvan geen deel uit. Het besluitvormingsproces dat binnen de Vlaamse Regering heeft plaats gevonden hoort daar niet onder te vallen. Het Vlaams Parlement als controlerende overheid zou daarbij ook naast de feiten schieten. Men moet het voorliggende stuk kunnen beoordelen.

16. Tweede tussenkomst van de heer Eric Van Rompuy

De heer *Eric Van Rompuy* benadrukt dat er duidelijkheid moet komen in deze fundamentele kwestie. Er moet nominatim gezegd kunnen worden welke documenten wel en welke niet onder het inzagerecht van het Rekenhof vallen. Anders gaat men discussie voeren over eender welk document. Als er overleg is, met het Rekenhof en de regering, moet er ook een delegatie waarvan ook de oppositie deel uitmaakt, namens de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting, bij betrokken worden. Er moet duidelijkheid gegeven worden; het Rekenhof moet aangeven welke documenten ze precies nodig heeft. Het Rekenhof moet ook daarin duidelijkheid scheppen. Hij kan zich moeilijk voorstellen dat de Federale Regering alle documenten wel ter beschikking stelt. Betekent dit misschien dat het Rekenhof beter zijn werk kan uitoefenen op federaal dan op Vlaams niveau? Hij pleit voor duidelijkheid, zodat niet telkenmaal opnieuw de discussie wordt gevoerd, en dat in het belang van het controlerecht van het Vlaams Parlement.

De heer *Lode Vereeck* gaat op de uitnodiging van de commissievoorzitter in.

17. Antwoorden van het Rekenhof

17.1. Inzage in begrotingsvoorbereidende documenten

Wat betreft de inzage van het Rekenhof in de voorbereidende documenten, benadrukt de heer *Jan Debucquoy* dat het Rekenhof enkel geïnteresseerd is in de technische documenten, dus niet in de politieke voorbereidingsdocumenten. Dat behoort inderdaad tot het domein van de regering. Voor alle duidelijkheid zijn technische documenten de initiële voorstellen van de departementen, de adviezen van Inspectie van Financiën en de technische bilaterales.

Wat betreft de adviezen van de Inspectie van Financiën moet er een onderscheid gemaakt worden. Het Rekenhof is dienaangaande enkel geïnteresseerd in het eerste luik, namelijk de inschatting van de kredieten voor de betaling van bestaande verbintenissen, dus geen oordeel over de (opportuniteit van) nieuwe beleidskeuzes, waarover de Inspectie van Financiën uitspraak doet. Het Rekenhof heeft zich nooit uitgesproken, en zal het ook

nooit doen, over de opportuniteit van nieuwe beleidskeuzes. Dat is immers een autonome beslissingsbevoegdheid van de regering en het komt niet aan het Rekenhof toe om daarover te oordelen.

In het verleden verkreeg het Rekenhof die voorbereidende documenten effectief gemakkelijker, dikwijls niet rechtstreeks bij het Departement Financiën en Begroting maar dikwijls onrechtstreeks bij de departementen zelf. Het Rekenhof heeft die documenten ook altijd discreet behandeld; ze blijven binnen de muren van het Rekenhof. Nog nooit heeft het Rekenhof het vertrouwen beschaamd. Hij begrijpt dan ook niet waarom het plots zo moeilijk is geworden om die voorbereidende documenten te krijgen. Het parlement moet meer vertrouwen hebben in het Rekenhof. Het Rekenhof pakt het onderzoek van de begrotingen op een heel methodologische manier aan; het blijft een technische oefening.

17.2. *Betere inzet van betaalkredieten*

In welke mate kunnen in de toekomst de betaalkredieten beter ingezet worden? Op dit moment wordt Orafin+ geïmplementeerd bij de departementen en agentschappen. Dit is het nieuwe systeem van dubbele boekhouding voor de overheid. Per aangegane verbintenis wordt er ook een betalingskalender opgenomen. Als men alle betalingskalenders vervolgens samenvoegt heeft men een heel goed zicht op de noden voor de bestaande verbintenissen. Omdat het onderzoek van de begroting ook op een heel korte tijdsspanne dient te gebeuren, is het voor het Rekenhof ook nuttig om inzage te krijgen in de voorbereidende documenten.

17.3. *Meerjarenraming – Masterplan 2020*

17.3.1. *Meerjarenraming*

Naar aanleiding van de opmerkingen in verband met het Masterplan 2020 en de meerjarenraming, merkt de heer Debucquoy op dat de meerjarenraming een heel nuttige oefening is. De Vlaamse Regering is de enige die op een performante manier een meerjarenraming opstelt, de andere regeringen doen dat niet of heel gebrekkig. Een meerjarenraming geeft heel goed weer wat bij ongewijzigd beleid de toekomstige ruimte is voor nieuw beleid. Vanaf 2012 komt er vrije beleidsruimte ten bedrage van 380 miljoen euro die oploopt tot 1,3 miljard euro voor de jaren 2014-2015.

17.3.2. *Masterplan 2020*

Het Masterplan 2020 bedraagt miljarden euro's. Naar aanleiding van de (eerste) basisrapportage over het Masterplan 2020 stelt het Rekenhof dat er nog heel wat onduidelijkheden zijn. Ten aanzien van het grootste gedeelte van het project – namelijk de Oosterweelverbinding – is het nog onduidelijk of het nog altijd ESR-neutraal kan uitgevoerd worden.

Voor de andere projecten is aangeduid of het nog moet bekeken worden of het met reguliere kredieten of off-budget zal gefinancierd worden. Als men het bedrag voor het Masterplan 2020 – 4 miljard euro, inclusief financieringskosten geeft dat 6 miljard euro – vergelijkt met de vrije beleidsruimte geraamd in de meerjarenraming, is het evident, gelet op die hoge bedragen, dat als het niet zeker is of er voldoende kredieten zijn weggelegd voor het Masterplan, dat vanzelfsprekend de betrouwbaarheid van de vrije beschikbare ruimte vermindert. Het hangt ook af van de al dan niet ESR-neutrale financiering. Dat zet serieus vraagtekens bij de inschatting van de vrije beleidsruimte en die informatie moet ook meegegeven worden aan het parlement.

17.4. *BAM*

De verkoop door BAM van de Van Cauwelaertsluis aan het Gemeentelijk Havenbedrijf Antwerpen ten bedrage van 57,5 miljoen euro, en de verkoop van de Noorderlaanbrug

aan nv De Scheepvaart ten bedrage van 31,7 miljoen euro zijn beide ingewikkelde constructies. De som van deze bedragen (31,7 miljoen euro + 57,5 miljoen euro = 89,2 miljoen euro) vindt men terug in de uitgavenbegroting bij MBO MB002 01100, wat de provisie is voor de subsidiëring van de eventuele aankoop door het Gemeentelijk Havenbedrijf en door nv De Scheepvaart.

Waarom men dergelijke ingewikkelde constructie opzet? Dat levert de nv BAM extra 89,2 miljoen euro op. Men wou dit ESR-neutraal maken: daarom gaat men over tot een kapitaalvermindering van de BAM voor hetzelfde bedrag om het budgettair neutraal te maken (zie ontvangst middelenbegroting CBO CC028 8640 ten bedrage van 89,2 miljoen euro). Gelet op de recente beslissing van Eurostat en het INR om de BAM voorlopig terug te klasseren in de consolidatiekring overheid, en dat de BAM sowieso in 2011 een verwacht negatief saldo zal hebben van 23,5 miljoen euro, dat moet toegevoegd worden bij de berekening van het vorderingensaldo, als men dat combineert met de verkoopopbrengsten (verkoop sluis en brug) is er inderdaad een positief ESR-effect van 65,6 miljoen euro (-23,5 miljoen euro / + 89,2 miljoen euro), dat terug gevonden kan worden in de algemene toelichting op pagina 55. Het klopt dat er in de begrotingen van nv BAM en in nv De Scheepvaart geen sporen ervan terug te vinden zijn: de toelichting is daar dus ondermaats. Die operatie heeft dus geen effect op het ESR-vorderingensaldo en is geen dubbeltelling. Men kan zich de vraag stellen waarom men dat niet gewoon voor een symbolische euro overmaakt. Het antwoord van BAM was dat deze constructie ingegeven werd omwille van de recuperatie van btw. De operatie leidt wel tot verlies aan activa van de geconsolideerde Vlaamse overheid wat de verkoop aan het Gemeentelijk Havenbedrijf Antwerpen betreft van de Van Cauwelaertsluis.

17.5. Terugbetaling van de overheidssteun van de banken

Over de terugbetaling van de overheidssteun KBC, was er, in tegenstelling tot de steun aan Ethias, niets voorzien in de initiële begroting 2011. Bij de begrotingscontrole werd dat gewoon omgekeerd. Het Rekenhof vroeg zich af op basis van welke nieuwe feiten dit gebeurde en of de terugbetaling ook was opgenomen in de meerjarenraming. De vraag was namelijk ook hoe men de grootte van de bedragen in de toekomst en de toekomstige winst van de bank kon inschatten?

VI. ALGEMENE BESPREKING OP 24 MEI 2011

1. Tussenkoms van de heer Dirk Van Mechelen

1.1. Budgettaire evolutie

De heer *Dirk Van Mechelen* verwijst in zijn inleiding naar de moeilijke budgettaire jaren die Vlaanderen achter de rug heeft ten gevolge van de financiële crisis die ontaard is in een economische crisis. Maar na regen komt zonneschijn en dat is van toepassing op de budgettaire evolutie van de Vlaamse begroting.

Hij sloeg er de berichtgeving over de Vlaamse begroting op na in de kranten: Vlaanderen zet fors in op innovatie; de regering investeert 65 miljoen euro extra in op onderzoek en ontwikkeling. Dergelijke berichtgeving klinkt goed: Vlaanderen heeft terug de wind in de zeilen. Vlaanderen gaat terug de nodige middelen inzetten daar waar ze nodig zijn en Vlaanderen gaat ook zorgen voor de nodige budgettaire orthodoxie.

Na de analyse van de cijfers, is het commissielid echter sterk bezorgd. Het streven naar een fundamentele duurzame en vooral gezonde Vlaamse begroting is een wens van het Vlaams Parlement over de legislaturen en de ministers heen. Het is belangrijk daar met alle mogelijke beschikbare middelen naar te streven en op te letten wat te doen, wat met de schulden te doen. Men moet erover waken dat Vlaanderen niet boven zijn stand gaat leven en er moet gekeken worden waar de beschikbare middelen aan (zullen) worden besteed.

Hij begrijpt zeer goed dat na twee jaar van grote budgettaire schaarste en de verplichting om geld te gaan lenen (het was lang geleden dat Vlaanderen dat nog eens had moeten doen), het tij aan het keren is en dat er substantieel meer middelen binnenkomen. Kan de begroting op een gezonde manier terug in evenwicht gebracht worden zonder aan begrotingsacrobatiek te doen en daarbij op te letten met ESR-corecties, onderbenutting, ESR-neutrale participaties van code 8 en dergelijke?

1.2. Begrotingstekort

Ten aanzien van de begrotingsontwikkeling, ziet men in de initiële begroting 2011 een fundamentele verbetering ten opzichte van de begroting 2010, omdat het begrotingstekort, gewoon de verrekening tussen ontvangsten en uitgaven, verminderd was tot -106 miljoen euro volgens de algemene toelichting. Maar als hij nu bij de begrotingsaanpassing 2011 ziet dat er 436,7 miljoen euro aan nieuwe middelen bijkomen uit gestegen belastingopbrengsten, moet het begrotingstekort toch weggewerkt kunnen worden en het begrotingsevenwicht bereikt worden. Er stelt zich echter een probleem met de betaling van de facturen, wat de minister echter betwist, maar toch stilaan begint uit te komen. Het verheugt de heer Van Mechelen dan ook dat 760 miljoen extra uitgave wordt gedaan bij de betaalkredieten. De betaalkredieten worden fors opgetrokken om bestaande verplichtingen te dekken. Alleen stijgt hierdoor het begrotingssaldo. Zo kan men vaststellen dat het begrotingstekort ergens zit op een -430 miljoen euro, maar in de begrotingstabellen spreekt de minister van een -286 miljoen euro. De heer Van Mechelen wil daarover meer informatie. Er zijn immers toch een aantal tegenstrijdigheden. In tabel 4-8 (pagina 42 (*Parl. St. VI. Parl. 2010-11, nr. 17/1*)) van de algemene toelichting ziet men een toename van de betaalkredieten per beleidsdomein 743,6 miljoen euro of een 760 miljoen euro na tussentotalen en ESR-correcties, maar als men zich dan baseert op de aan het Vlaams Parlement voorgelegde uitgaventabel van de begrotingsaanpassing komt men op een ander bedrag. De optelsom van de stijging van de betaalkredieten geeft daar 720 miljoen euro. Welke correcties gebeuren in de begrotingstabellen tegenover de algemene toelichting? Er is ook een begrotingstekort dat oploopt: is het nu -430 of -286 miljoen euro?

1.3. Schuldevolutie

Ten aanzien van de schuldevolutie, vindt de heer Van Mechelen de opmerkingen van het Rekenhof zeer pertinent. Het Rekenhof stelt dat uiteindelijk ondanks een substantiële stijging van de middelen, men toch moet vaststellen dat participaties systematisch gefinancierd worden met schuldfinanciering. Als men ziet met welke bedragen de begrotingsontvangsten zijn gestegen, moet men voorzichtig zijn. Die participaties zijn op een manier ingezet waar men zich toch sterk moet gaan afvragen of die wel ESR-neutraal is op termijn. Als ze sneuvelen bij Eurostat, worden ze geconsolideerd en zijn ze niet langer meer budgetneutrale operaties die aangegaan zijn voor participaties. De spreker geeft als voorbeeld de oprichting van een vennootschap voor investeringen in onroerend erfgoed. Men moet er dan voor zorgen dat die werkt met winstratio's en positieve cashflows organiseert. Wat nu bestaat, vzw's die niet erg florissant werken met resultaten die nauwelijks break-even zijn, daar moet men opletten voor consolidatie.

1.4. Begrotingsevenwicht – Pact 2020

Een begroting in evenwicht is een begroting waarin geen nieuwe schulden worden opgenomen. Hij ziet in deze begroting 406 miljoen euro aan bijkomende schuld in 2011. Als men dat koppelt aan de logica van Pact 2020 zit men op een verkeerde piste en is Vlaanderen ver weg van wat de bedoeling was.

1.5. KBC: Terugbetaling door KBC

Wat verder te denken van de KBC-problematiek? Het heeft één voordeel dat de tabel op figuur 5-1 (pagina 51 (*Parl. St. VI. Parl. 2010-11, nr. 17/1*)) van de algemene toelichting

over de evolutie van de directe schuld 2008-2015 er fraaier uitziet. Het Rekenhof zegt ook dat als de KBC-operatie niet wordt uitgevoerd in de schuldtabel, de schuld in 2015 zou uitgroeien tot maar liefst 7,6 miljard euro. Door de substantiële terugbetalingen van KBC te voorzien, zeker de twee volgende jaren, a rato van 1,725 miljard in 2012 en 2013, krijgt men een totaal andere schuldtabel in de meerjarenraming. De spreker stelt zich daarbij dan de vraag hoe men komt tot een bedrag van 3,9 miljard euro. Het totale bedrag is namelijk 5,250 miljard euro. In 2014 en 2015 wordt dat telkens 225 miljoen euro. Hij hoopt dat het met KBC afgesloten akkoord onverkort wordt nageleefd en dat er verdere aflossingen komen. De cijfers blijven dan ook merkwaardig. Zijn er nieuwe indicaties dat KBC die niet onbelangrijke bedragen gaat afkorten, wat de druk op schuldenlast in Vlaanderen gaat verminderen, maar niet in de mate dat de heer Van Mechelen zou wensen?

1.6. *Impliciete schuld*

Ten aanzien van de impliciete schuld, is het belangrijkste de monitoring van niet zozeer de grootte maar van de evolutie ervan. Dit moet in kaart gebracht worden. Het is evident dat bij de stijging van de beleidsruimte de impliciete schuld mee kan evolueren. Hoe gaat men dat over meerdere jaren monitoren? Wat hem intrigeert, is dat als er eindelijk terug voor wordt gekozen de betaalkredieten te laten stijgen boven de beleidskredieten in de begroting 2011, dan daalt van nature uit de impliciete schuld, wat een goede zaak is voor de begroting. Wat hij echter mist in de algemene toelichting, is de klassieke tabel met betrekking tot de impliciete schuld. Deze lacune in de algemene toelichting hoopt hij te zien rechtzetten. Het commissielid vreest immers dat er een ontsporing was in 2010.

1.7. *Buffer – Provisie voor betaalincidenten*

Wat betreft de provisies, merkt hij op dat hij een ‘provisie voor betaalincidenten’ niet als een provisie kan beschouwen. Na de misleu van onderbenuttigingsbuffer, dacht hij het wel gehad te hebben. Ten aanzien van betaalincidenten moeten per departement ramingen gemaakt worden van de benodigde kredieten en daarvoor een buffer worden ingeschreven. De oplossing van de provisie is weliswaar beter dan niets. Hij vindt het toch een weinig elegante oplossing. Wat hij dan weer niet vindt, is een provisie om bijvoorbeeld het Zorgfonds als buffer voor de vergrijzing, te gaan spijzen. Als men de begroting 2010 vergelijkt met de budgetcontrole 2011, is er 1,9 miljard euro meer middelen, wat 8,6 percent is. Na regen komt zonneshijn. Hij had dan toch verwacht met dergelijke aangroei van middelen dat er zou gekeken worden om een voorzichtiger budgettair beleid te voeren, bijvoorbeeld op het vlak van het stoppen van schuldfinanciering.

1.8. *Onderbenutting*

Wat betreft de onderbenutting, wordt het bedrag van 120 miljoen euro naar 258 miljoen euro opgetrokken; het ESR-vorderingensaldo bedraagt volgens de algemene toelichting -199,8 miljoen euro. Met een onderbenutting van 258 miljoen euro en door de afrekening van de jobkorting, kan men niet anders zeggen dan dat de minister erin slaagt om op die manier het ESR-gecorrigeerd vorderingensaldo positief te maken, maar dat bewijst nogmaals dat de bovenste lijnen van de tabel 6-5 in de algemene toelichting (vergelijking ontvangsten en uitgaven) met een negatief cijfer ten bedrage van -286 miljoen euro zorgen moet baren. Moet daar niet aan gewerkt worden?

1.9. *ESR-correcties*

Wat de ESR-correcties betreft, stelt de heer Van Mechelen vast dat de ESR-code 8-uitgaven stijgen van 389 naar 411 miljoen euro. Dat is niet niks en maakt Vlaanderen heel kwetsbaar. Europa gaat zeker wat dat betreft de duimschroeven aanschroeven. Hij waarschuwt dan ook voor deze problematiek.

1.10. Jobkorting

Ten aanzien van de Vlaamse jobkorting ziet de begrotingsaanpassing 2011 een meevaller in de afrekening van 130 naar 56 miljoen euro. De heer Van Mechelen zou graag de berekeningstabel daarvan krijgen.

1.11. BAM – Masterplan 2020

De heer Van Mechelen wenst ook meer informatie over de kapitaalsvermindering van 89,2 miljoen euro van BAM. Hij vraagt zich of er hier geen is sprake van een dubbele financiering. De werken zijn gefinancierd door BAM, die moeten nu aan BAM terugbetaald worden, maar om die werken terug te betalen vermindert men het kapitaal van BAM. De BAM financiert de werken met het eigen kapitaal.

Een van de gevolgen van de kapitaalsvermindering van BAM is dat het negatieve effect van de BAM-consolidatie sinds 2011, hetgeen een negatief effect van -11,4 miljoen euro is, onder meer door die kapitaalsvermindering, een positief effect geeft van 65,6 miljoen euro, dus een positief verschil van 77 miljoen euro, wat de begroting enige ademruimte geeft. Hij hoopt dat die kapitaalsvermindering eenmalig is. Het is in ieder geval een zeer slecht signaal ten aanzien van de uitvoering van het Masterplan 2020.

1.12. Eenmalige maatregelen

De heer Van Mechelen is van mening dat er een tabel zou moeten komen van wat eenmalig is aan ontvangsten in de begroting; er is de verrekening in jobkorting, de kapitaalsvermindering van BAM, de verkoop van gronden door Aquafin. De begroting moet op lange termijn structureel gezond kunnen zijn.

1.13. Overzicht naar waar de extra middelen naar toe gaan in de begroting

De Vlaamse begroting krijgt wat meer ademruimte, sommige ingrepen deden pijn. De gevolgen van de kaasschaafmethode en de gaten die geslagen zijn, worden enigszins gedempt, zeker op het vlak van onderzoek en ontwikkeling en de niet gepaste besparingen worden ongedaan gemaakt. Maar voor de oppositie blijft het heel moeilijk om tussen de initiële begroting 2011 en de voorliggende begrotingscontrole 2011 in te schatten waar nu de 1,9 miljard euro middelen naar toe zijn gegaan. De middelen en de uitgaven stijgen door de inflatie maar er zijn ook opbrengsten door een verbeterde economische groei. Inzake inflatie zou volgens het Rekenhof een correctie nodig zijn naar 3,5 percent op basis van de ramingen. De minister heeft al rekening gehouden met een tweede indexsprong. Maar een inflatie van 3,5 percent is niet niks, dus graag een tabel van hoe dit gaat opgevangen worden in de respectievelijke kredieten.

2. Tussenkoms van de heer Lode Vereeck

2.1. Is er een beleid gevoerd? Nauwelijks structureel beleid

Toen men twee jaar geleden de begroting zag, wist men dat men zo niet verder kon gaan, want dat men dan zou afstevnen op een tekort van 2 miljard euro, aldus de heer *Lode Vereeck*. De Vlaamse Regering heeft dan daarvoor maatregelen genomen. Ondertussen is men twee jaar verder en is de conjunctuur dusdanig gewijzigd dat er nu bijna 2 miljard extra inkomsten zijn tegenover de initiële begroting 2010.

Wat is er dan eigenlijk aan beleid gevoerd? De Vlaamse Regering stond voor een enorme opgave maar door de heropleving van de conjunctuur is er niet zo veel aan beleid gedaan moeten worden om dit resultaat te bereiken. De afgelopen jaren was het probleem vooral macro-economisch en nu micro-economisch. De spreker wil in herinnering brengen dat LDD bij de begroting 2011 al heeft opgemerkt dat het evenwicht, alhoewel het er op macro-economisch vlak netjes uitziet, op micro-economisch vlak toch een aantal oneven-

wichten versluisde. De heer Vereeck noemt er drie. Ondanks dat de Vlaamse Regering over behoorlijk wat extra middelen beschikt, gaat er relatief weinig geld naar de uitvoering van de Vlaamse kerntaken. De wachtlijsten in de gehandicaptenzorg worden niet structureel aangepast; in het beleid ten aanzien van infrastructuur wordt niet structureel verholpen aan de bestaande problemen; de besparingen in onderzoek en ontwikkeling worden weliswaar gedeeltelijk teruggedroefd, wat goed is, maar men is nog ver verwijderd van de ambities uit de beleidsnota's. Dat evenwicht is voor een gedeelte een pr-oefening en versluiert de problemen. De kerntaken krijgen onvoldoende middelen, het evenwicht is gebaseerd op eenmalige maatregelen zoals de KBC-middelen en de verkoop van VMM-gronden aan Aquafin; het Rekenhof wees op de onvoldoende betaalkredieten die waren ingeschreven. Dat was dus toen al vrij verontrustend omdat ten tijde van de begrotingsopmaak 2011 de Vlaamse Regering ook al kon beschikken over 1,5 miljard euro extra ontvangsten ten opzichte van de begrotingscontrole 2010, waar weliswaar extra uitgaven tegenover stonden, maar waar uiteindelijk maar 95 miljoen euro naar nieuw beleid kon gaan.

Hoe komt het dat van die ruime extra middelen maar een dergelijk klein percentage naar nieuw beleid kan gaan? Dat heeft natuurlijk te maken met het feit dat in het verleden, 2009-2010, nauwelijks structurele maatregelen zijn genomen. Er is gewerkt met de kaasschaafmethode – en dan nog: het meeste van het mooi macro-economisch resultaat heeft te maken met extra inkomsten. Omdat er geen echte structurele maatregelen zijn genomen en er geen echte keuzes zijn gemaakt, kan de regering eigenlijk weinig doen met de plotse rijkelijke toevloei van extra middelen. Dat is geen oppositiepraat, maar werd ondertussen ook bevestigd door de rapporten van de SERV en van het Rekenhof.

De betaalproblemen 2010 zijn ook het gevolg van een gebrek aan structureel beleid, waardoor die aan de oppervlakte zijn gekomen. De factuur bedroeg einde 2010 130 miljoen euro, wat natuurlijk onaanvaardbaar is, hetgeen kamerbreed werd gedeeld.

De kern van zijn kritiek is dat indien de begroting in de afgelopen twee jaar echt structureel wel op orde was gezet door structurele maatregelen te nemen, en bijvoorbeeld al naar een evenwicht was gegaan in 2010, zoals LDD altijd heeft bepleit, dan zouden nu de extra ontvangsten wel kunnen worden gebruikt voor andere doeleinden, zoals schuldafbouw, het kerntakenbeleid en waarom niet ook voor het aanleggen van reserves ten behoeve van bijvoorbeeld de staatshervorming. Hij denkt dat de regering een unieke kans heeft laten liggen. Deze begrotingsaanpassing bewijst dat eens te meer, doordat het gros van de extra middelen moet worden aangewend voor het betalen van openstaande rekeningen.

2.2. Toename van de middelen – Schuld neemt toch toe

Wat ook het referentiepunt is dat men neemt, er is een zeer aanzienlijke toename van de middelen. Als men de begrotingsaanpassing vergelijkt met de initiële begroting voor het begrotingsjaar 2011, is er 436 miljard euro extra middelen en zelfs bijna een half miljard euro als men er de te consolideren instellingen bijneemt. Als men vergelijkt met de begrotingscontrole begrotingsjaar 2010, is er een toename met een 1,7 à 1,9 miljard euro extra ontvangsten, al dan niet inclusief de te consolideren instellingen. Als men vergelijkt met de initiële begroting 2010, zit men zelfs bijna aan 2 miljard euro extra middelen. Dat betekent dus een bruto beleidsruimte van 682 miljoen euro extra ten opzichte van de initiële begroting 2011. Men kan er niet omheen dat de ontvangsten dus een enorm groeipad hebben. De heer Vereeck deelt de kritiek dat het onbegrijpelijk is dat met zulke expansieve groei van de ontvangsten, de schuld in 2011 dan verder oploopt met 0,4 miljard euro, terwijl er dus amper middelen zijn voor een noodzakelijke inhaalbeweging op de Vlaamse kerntaken, zoals innovatie, welzijn en cultuur. Het begrotingstraject dat bij het begin van de legislatuur naar voren werd geschoven, was dat op dat moment veel minder rooskleurig. Ondertussen zijn de groeivoorzichten reeds meerdere keren bijgesteld, voor 2010 op basis van een groeiverwachting van 0,4 percent, bij de controle 1,4 percent, bij de

begroting 2011 1,8 percent en waarschijnlijk bedroeg de groei in 2010 2 percent, waardoor er naar aanleiding van de afrekening over 2010 in 2011 veel extra ontvangsten zullen zijn. Hetzelfde geldt voor deze begrotingscontrole.

Dat vertaalt zich duidelijk in de cijfers van de ontvangsten, zeker ook als men de begrotingscontrole vergelijkt met de in 2010 ingediende meerjarenraming 2010-2014, dan zit men liefst 0,72 miljard euro ofwel dus 719 miljoen euro hoger dan bij die meerjarenraming.

2.3. *Amper middelen voor inhaalbeweging Vlaamse kerntaken*

Dan dient men zich toch de vraag stellen wat het referentiepunt is van de Vlaamse Regering. De Vlaamse Regering zit beter in de slappe was: wat gebeurt er met die ruime extra middelen? Het merendeel ervan gaat naar het vermijden van betaalproblemen, problemen die de regering heeft door in het verleden geen structurele maatregelen en geen structureel beleid te hebben gevoerd. Er zijn amper middelen voor een inhaalbeweging op het vlak van de Vlaamse kerntaken en er is geen bijstelling van het begrotingstraject. Dat is voor de heer Vereeck onbegrijpelijk. Als men die parameters nu had geëvalueerd, hypothetisch gezien, zoals in de meerjarenraming, dan had Vlaanderen nu een tekort van geschat een half miljard euro en in ieder geval geen begrotingsevenwicht. Dat toont nogmaals aan dat zijn kritiek in het verleden wel hout snijdt.

2.4. *Betaalproblemen*

Waar gaan die extra middelen dan naar toe? De Vlaamse overheid heeft een extra bruto beleidsmarge van 682 miljoen euro. Uiteraard gaat er al een deel uit het budget naar de indexatie van de lonen en dergelijke, ten bedrage van 125 miljoen euro, er is amper voor 115 miljoen euro nieuw beleid, maar opvallend genoeg is er dus 300 miljoen euro voorzien om betaalproblemen te voorkomen, waarvan 250 miljoen euro effectief als betaalkredieten en de overige 50 miljoen euro in de veiligheidsbuffer voor de betaalincidenten. Deze tekorten stonden in de sterren geschreven. In het rapport van de SERV stond reeds dat de betaalproblemen de belangrijkste risicofactor voor de begroting 2011 waren. Ook het Rekenhof heeft in zijn rapport bij de begroting 2011 gewaarschuwd. Het heeft daarbij twee problemen naar voor geschoven.

Enerzijds is er het probleem inzake de betaalkredieten bij AGIO. Uit de toelichting van de minister nu blijkt dat te kloppen, er wordt namelijk 70 miljoen extra naar toe geschoven omdat duidelijk gebleken is dat de betaalkredieten ontoereikend zijn.

Anderzijds is er IWT, waar 44 miljoen euro wordt naar toe geschoven. Dat mag goed zijn, maar dat zijn wel dingen die men in december 2010 bij de behandeling en stemming van de begroting voor 2011 al wist. Het Rekenhof stelde bijvoorbeeld dat de betaalkredieten in 2010 voor het IWT 16,64 percent onder de vastleggingsmachtiging lagen in 2010 en in 2011 opnieuw voor 13,66 percent lager liggen, waardoor het Rekenhof toen al kon voorspellen dat er betaalproblemen zouden zijn. De heer Vereeck heeft op 3 maart 2011 minister Lieten geïnterpelleerd over de betaalproblemen bij IWT. Er was sprake van een dreigend tekort van meer dan 100 miljoen euro in 2011. Dat bleek uit interne documenten van IWT van einde december 2010. Dat wil dus zeggen dat het IWT al einde vorig jaar wist dat die problemen er aan zaten te komen. De overheid moet haar engagementen nakomen. De bijstellingen die de Vlaamse Regering nu doet naar aanleiding van deze begrotingscontrole, zijn natuurlijk een goede zaak. Indien dit immers niet gebeurde, had men een herhaling van het scenario van 2010, waar men toch een 130 miljoen euro aan wanbetalingen had. Dit beleid, alhoewel het een noodzaak is, is eigenlijk het blussen van een brand die de regering zelf heeft aangestoken door in het verleden onvoldoende structurele maatregelen te nemen.

Hij meent dat het voorzien van de correcte betaalkredieten eigenlijk al had moeten gebeuren bij de begrotingsopmaak 2011, daar de problemen bij AGIO en het IWT toen al gekend waren. Toen heeft de regering niet opgetreden en gegokt op hogere ontvangsten. De regering gokt en heeft in het verleden dus geen echte keuzes moeten maken. Ook de factuur van de betaalachterstand einde 2010 is dus op die manier weggewerkt op het budget 2011.

2.5. *Buffer – Veiligheidsbuffer*

Met betrekking tot de veiligheidsbuffer is er 250 miljoen euro aan extra betaalkredieten en een buffer van 50 miljoen euro. Heeft de minister dan aanwijzingen dat er mogelijk nog bijsturingen nodig zullen zijn? Waar situeren zich volgens de minister de risico's? De 250 miljoen euro worden aangewend voor wat in het verleden gebeurd is, maar wat met de buffer van 50 miljoen euro? Het Rekenhof heeft in het verslag toegelicht dat die veiligheidsbuffer kan vermeden worden door een meer accurate raming van de betalingsbehoeften van de departementen en de agentschappen. Hoe zal de minister omgaan met deze opmerking van het Rekenhof? Het Rekenhof stelt tegelijkertijd dat het deze behoeftenraming niet gemakkelijk kan maken.

2.6. *Onderzoek en ontwikkeling*

De 65 miljoen euro extra voor onderzoek en ontwikkeling is voor de heer Vereeck nog geen reden tot euforie; als hij ziet dat van het totaal extra middelen er maar 115 miljoen euro is voor nieuw beleid. Dat is dan wel positief maar het is te weinig en te laat en draait alleen maar de besparingen uit het verleden terug. Als het commissielid de 'Onderzoekers in Actie' aanhoort, is de onderzoekswereld zwaar in de problemen gebracht omdat men in die twee jaren het risico loopt om projecten niet te doen doorstarten en de regering geen perspectief heeft geboden aan een aantal onderzoeken en onderzoekers. Daarmee is de innovatiekracht van de Vlaamse economie aangetast. Het is een goede zaak dat de dalende trend is stopgezet en omgebogen. De budgetverhoging maakt grotendeels wel de besparingen van de voorgaande jaren goed maar haalt onmogelijk de Barcelonanorm richting 2014, zelfs niet richting 2020, omdat het budget ver onder om het even welk scenario van het VRWI zit. Op die wijze schuift de minister de verantwoordelijkheid voor zich uit.

Het is duidelijk dat de ontvangsten sterk zijn gestegen: 719 miljoen euro ten opzichte van de meerjarenraming. Onbegrijpelijk dat binnen zo'n positieve cijfers de schuld toch nog verder oploopt en dat er amper middelen zijn voor een inhaalbeweging en dat helaas eigenlijk alles moet gaan naar het betalen van openstaande rekeningen.

2.7. *Eenmalige maatregelen*

De heer Vereeck betreurt dat deze begroting gebaseerd is op 480 miljoen euro aan eenmalige maatregelen, waaronder de verkoop van gronden van VMM aan Aquafin. De SERV wijst er op dat het wegvallen van deze eenmalige maatregelen wel eens tot serieuze problemen zou kunnen leiden in 2012, waar er een budgettair probleem van rond het half miljard euro zou kunnen ontstaan, als de terugbetaling van de KBC-gelden niet zou plaatsvinden. Maar zelfs als de uitbetaling van het dividend wel gebeurt, moet de regering er toch rekening mee houden dat die beleidsruimte ernstig wordt aangetast.

2.8. *Schuld*

Met betrekking tot de schuld, is het voor de heer Vereeck onbegrijpelijk dat die nog eens met 400 miljoen euro toeneemt tot bijna 7 miljard euro. Hij begrijpt wel dat dit vooral ook een gevolg is van de bancaire crisis met het opstapelen van tekorten de vorige drie jaren, maar toch ook door het zeer ruim en ongebreideld aangaan van leningen voor participaties. In 2010 was dat 440 miljoen euro, in 2011 bij de initiële begroting oorspronkelijk 310 miljoen euro, waarvan 10 miljoen euro voor een fonds dat zou investeren in een

spin-off van SOC's (strategische onderzoekscentra). Het is de heer Vereeck niet helemaal duidelijk wat de bedoeling is te doen met de 300 miljoen euro. Want ondertussen heeft de minster gesteld in antwoord op het Rekenhof dat 50 miljoen euro naar Aquafin gaat, 50 miljoen euro naar ARKimedes, 100 miljoen euro naar economie en innovatie en 100 miljoen euro naar investeringen, naar Via-Invest en Lijn-Invest. In antwoord op een schriftelijke vraag nr. 282 van de heer Vereeck van 10 februari 2011, geeft minister Muyters een ander antwoord: namelijk 100 miljoen euro voor het TINA-fonds, 100 miljoen euro voor ARKimedes, en 100 miljoen euro voor investeringen. De heer Vereeck wil dan ook graag duidelijkheid. Het is vreemd dat er weinig duidelijkheid is: 300 miljoen euro is immers geen klein bedrag. Waar gaat dat geld voor worden aangewend? Het is symptomatisch voor het gemak en het volume waarmee deze Vlaamse Regering schuld opbouwt in functie van participaties.

Bij deze begrotingsaanpassing komt daar nog eens 20 miljoen euro bovenop: 10 miljoen euro voor een investeringsmaatschappij voor de ontwikkeling van nieuwe instrumenten voor monumentenzorg en 10 miljoen euro voor het nemen van minderheidsparticipaties in kapitaal in de welzijnssector. De heer Vereeck vraagt meer toelichting hierover. Bij de begrotingsaanpassing 2010 is er namelijk ook 20 miljoen euro voorzien voor het opstarten van een zaaikapitaalfonds in het kader van het Vlaams Medisch Centrum via PMV. Houden de 10 miljoen euro voor participaties in de welzijnssector in deze begrotingsaanpassing verband met die 20 miljoen euro van vorig jaar?

In 2011 komt men dan aan 330 miljoen euro extra schuld door participaties, samen te nemen met de 440 miljoen euro van de begroting 2011 en de aangekondigde initiatieven in het relanceplan. Op drie jaar tijd betekent dat dus bijna 1 miljard euro aan participaties. Men moet zich toch vragen stellen bij de omvang, te meer omdat de aflossing van de schuld op nul blijft staan.

De Inspectie van Financiën had twee opmerkingen met betrekking tot de tweede lancering van het ARKimedesfonds, die trouwens volgens de heer Vereeck kunnen worden uitgebreid naar de andere participaties. De inspectie stelde dat de techniek van schuldfinanciering moeilijk te verzoenen is met een sober budgettair beleid. Het ging dan over het feit dat dit fonds gespijsd werd met geleend geld, terwijl er toch nog alternatieven waren. De inspectie stelt verder dat de dividendinkomsten niet zeker zijn, want het gaat om investeringen met een hoger dan gemiddeld risico. De risicowaarde is dus hoog. De inspectie stelt zich de vraag of de financiering uit overschotten en eenmalige meevallers niet meer aangewezen zou zijn. De regering kiest niet voor deze techniek maar voor de techniek van de schuldfinanciering. De Vlaamse Regering had echter bijvoorbeeld ook een deel van de KBC-dividenden als niet-recurrente meevaller kunnen aanwenden. De regering heeft die niet-recurrente meevallers echter nodig voor het begrotingsevenwicht, dus dat kon helaas niet meer. De regering heeft hier dus een mooie kans laten liggen.

De heer Vereeck wil nog één waarschuwing van het Rekenhof in herinnering brengen, waar het vorig jaar bij de begrotingsaanpassing op gewezen heeft. De begrotingsnormering op basis van het ESR-vorderingensaldo volstaat niet om de houdbaarheid van de openbare financiën op termijn te garanderen. De schuldontwikkeling die niet voortvloeit uit het ESR-vorderingensaldo moet worden bewaakt en genormeerd.

Hij vindt het dan ook verontrustend vast te stellen dat er in de komende jaren nog bijkomende schuld zal worden aangegaan: 270 miljoen euro in 2012, 195 miljoen euro in 2013 en vanaf 2014 45 miljoen euro recurrent voor kasuitgaven en participaties. De heer Vereeck vraagt of minister Muyters dit nader kan toelichten. Waarvoor dienen die middelen precies?

2.9. Terugbetaling van overheidssteun door KBC

Met betrekking tot de KBC, met betrekking tot het terugbetalingsschema, en de aanwending van de 50 percent meerwaarde, voorziet de Vlaamse Regering een terugbetaling einde 2012 en 2013 van 1,15 miljard euro en vanaf 2014 ook nog jaarlijks een terugbetaling van 150 miljoen euro totdat de steun vereffend is. De meerjarenraming stelt dat dit betalingsschema in overeenstemming is met de indicatieve terugbetalingskalender in het herstructureringsplan zoals dit initieel door KBC bij de Europese Commissie is ingediend. De heer Vereeck was verrast aangezien op basis van zijn schriftelijke vraag nr. 241 van 27 januari 2011 aan minister Muyters over de begroting 2011, de minister antwoordt dat de meerjarenraming omwille van de onzekerheid met betrekking tot de timing, geen rekening houdt met een eventuele terugbetaling door KBC van deze perpetuals. Amper drie maanden verder staat dat dus echter wel opgenomen in de meerjarenraming. Het is ook voor hem net zoals het Rekenhof dan ook niet duidelijk welke gebeurtenissen aan de basis liggen van deze gewijzigde opstelling tegenover de zogenaamde perpetual loans aan de KBC. Op basis van welke elementen gaat de minister nu dus toch uit van de hypothese dat KBC vanaf 2012 toch zal overgaan tot de terugbetaling van de perpetuals? Welke nieuwe elementen hebben geleid tot een wijziging van de hypothese?

Het is zeer opvallend in de algemene toelichting dat de minister het belangrijk vindt te melden dat de 50 percent terugbetalingspremie volledig is meegerekend als schuldafbouw. Het is altijd het standpunt van LDD geweest dat KBC-meerwaarde steeds moest ingezet worden voor schuldafbouw. Ook de SERV heeft daar voor gepleit. De Vlaamse Regering en de meerderheidspartijen verkozen lange tijd hier geen beslissing over te nemen of althans deze niet kenbaar te maken. Er zijn wel verschillende discussies hierover geweest. Als dit een definitieve beslissing is, is het volgens de heer Vereeck dan ook een goede zaak, zo niet zou de Vlaamse schuld tegen 2015 nog meer stijgen tot 7,6 miljard euro. Is hetgeen de minister vaststelt in de algemene toelichting een principiële beslissing van de Vlaamse Regering, dat de aanwending van de KBC-meerwaarde integraal zal worden gebruikt voor de schuldafbouw?

2.10. Pact 2020 en schuld

De Vlaamse schuld zal de volgende jaren afnemen door de veronderstelde terugbetaling van KBC en de meerwaarde die KBC dient te betalen. Anderzijds komt er dus wel schuld bij voor het aangaan van participaties. Uit de meerjarenraming blijkt dat er in 2013 een begrotingsoverschot wordt verwacht van 114 miljoen euro en in 2014 van 423 miljoen euro. De vraag van de heer Vereeck is hoe hij dat moet bekijken: of hij dat moet bekijken in het licht van het regeerakkoord van de Vlaamse Regering en de beleidsnota van de minister waarin hij zegt dat de ambitie niet is om begrotingsoverschotten te boeken en schuld af te bouwen, of is er een wijziging in het beleid doorgevoerd en gaat de regering alsnog Pact 2020 uitvoeren, waarin staat dat de Vlaamse overheid het volgende decennium financieel gezond blijft en de verworven schuldenvrije positie blijft behouden? Houden de minister en de Vlaamse Regering aan de beleidsnota vast met betrekking tot het aanhouden van een gecontroleerde schuld en het niet oplopen van een begrotingsoverschot?

2.11. Pps en gewaarborgde schuld

Wat betreft de gewaarborgde schuld, heeft de minister in antwoord op een schriftelijke vraag verwezen naar het schuld-, kas- en waarborgrapport dat in mei ter beschikking zou worden gesteld van het parlement, maar dat de heer Vereeck nog niet heeft ontvangen. Omdat hij nog geen rapport ontvangen heeft, vraagt hij de minister naar een overzicht van de evolutie van de gewaarborgde schuld, die, zoals het Rekenhof stelt, een niet onbelangrijke risicofactor inhoudt voor de houdbaarheid van de financiën. Ook met betrekking tot de evolutie van de pps, is het niet eenvoudig om een geaggregeerd overzicht te krijgen.

Hij merkt op dat het Rekenhof stelt dat in de begrotingsaanpassing geen gegevens worden verstrekt, daarom graag een stand van zaken. Hij wil tevens ook de stand van zaken vernemen inzake de ESR-classificatie van de pps Scholenbouw.

2.12. *Impliciete schuld*

Einde 2010 bedroeg de impliciete schuld ongeveer 9 miljard euro. Gezien de maatregelen die worden genomen met betrekking tot de betaalkredieten, zou het interessant zijn om de huidige stand van zaken te krijgen.

2.13. *Gemeentelijke Holding*

Ten gevolge van de liquiditeitsproblemen bij de Gemeentelijke Holding, is de Vlaamse Regering terug met geld over de brug gekomen. De drie gewesten kochten in totaal voor 120 miljoen euro kortlopend schuld papier van de holding om haar uit liquiditeitsnood te helpen. De Vlaamse Regering heeft 40 miljoen euro ter beschikking gesteld. Kan de minister dit toelichten? Wat lag aan de basis van dit liquiditeitsprobleem en wat is het precieze engagement van de Vlaamse overheid en hoe zal de financiering verlopen?

2.14. *Verwijlinteresten*

Wat betreft de verwijlinteresten, stelt de minister tevreden te zijn met de daling van de verwijlinteresten met 12,6 percent in het eerste kwartaal van 2011 naar 540 miljoen euro. In het Vlaams Parlement is het gebruikelijk dat wanneer een parlamentslid een antwoord op een schriftelijke vraag ontvangt van de minister, daar een embargo van 14 dagen op rust alvorens die gegevens door de regering worden openbaar gemaakt. De heer Vereeck kreeg op maandag 16 mei 2011 een antwoord op zijn schriftelijke vraag nr. 418 van 12 april 2011 over verwijlinteresten, en de minister pakte daarmee al uit in de media op vrijdag van dezelfde week, dus op 20 mei. Dat is dus niet gebruikelijk. Het hoera-bericht van de minister is nogal voorbarig, omdat die cijfers enkel betrekking hebben op de departementen, inclusief de IVA's zonder rechtspersoonlijkheid. De analyse is nogal selectief: er wordt niet gerept over IVA's met rechtspersoonlijkheid en andere Vlaamse rechtspersonen die in 2010 goed waren voor 73 percent van alle verwijlinteresten. In 2010 had die Vlaamse overheid een betaalachterstand van 130 miljoen euro, waar een groot deel van de verwijlinteresten door gecreëerd wordt. De minister gaf vrijdag 20 mei dus slechts een half verhaal. De minister antwoordde verder op de schriftelijke vraag van de heer Vereeck dat hij geen cijfers heeft van de verwijlinteresten van de Vlaamse rechtspersonen omdat hij die nog niet had opgevraagd. Als de minister een analyse wil maken van de verwijlinteresten, lijkt het de heer Vereeck intellectueel eerlijk om dit te doen op basis van het volledige plaatje. Daarom zou de heer Vereeck graag naar aanleiding van de begrotingsbesprekingen een overzicht krijgen van de cijfers van het eerste kwartaal van de Vlaamse rechtspersonen. In welke mate is ten aanzien van die rechtspersonen de minister van Begroting dan wel de vakminister verantwoordelijk? De heer Vereeck verschilt daarin van mening met de minister. Volgens de heer Vereeck draagt minister Muyters als minister van Begroting daarin toch de eindverantwoordelijkheid, omdat hij toch een soort van CFO van de regering en van de nv Vlaanderen is. Op zijn minst kan hij daarin maatregelen nemen om de IVA's te responsabiliseren. Als de minister er nog niet in slaagt om de laatste verwijlinteresten te vermijden, dan vraagt de heer Vereeck zich toch af wat de minister heeft gedaan om de situatie te verbeteren.

2.15. *Meerjarenraming*

De meerjarenraming is zoals het woord het zegt, een raming. Het grootste voorbehoud ten aanzien van de meerjarenraming is natuurlijk de mogelijke herziening van de Bijzondere Financieringswet. Als die er zou komen, zou er sprake zijn van heel andere cijfers in de meerjarenraming. Wat de meerjarenraming duidelijk maakt, is dat er opnieuw wordt aangeknoopt met een fors groeipad op het vlak van de ontvangsten. De Vlaamse Regering meet zich tegen 2014 een eigen nieuwe beleidsruimte aan van 1,3 miljard euro.

Welke keuzes gaat de Vlaamse Regering maken? Voor LDD is dat duidelijk: kerntaken mobiliteit, welzijn, wetenschappen & innovatie en onderwijs. De Vlaamse begroting gaat meer en meer aan de federale ziekte lijden dat er nauwelijks nog geld is voor de kerntaken. De vraag is dan ook hoe dat in grote lijnen gaat worden ingezet? Welke richting gaat de meerjarenraming uit?

De tweede onzekerheid is het Masterplan 2020, waarvan de budgettaire impact nog niet in de vorige meerjarenraming was opgenomen. De vorige meerjarenraming was nog niet mogelijk gezien de korte tijdspanne tussen de beslissing in verband met het Masterplan en het moment van de indiening van de meerjarenraming. Een jaar verder zijn er nog steeds veel onzekerheden rond het Masterplan, zoals in verband met de Oosterweelverbinding, wat natuurlijk de betrouwbaarheid van de voorgelegde meerjarenraming in het gedrang brengt. Het is dus logisch dat het Rekenhof opmerkt dat het Masterplan een enorme impact heeft op de begroting en dat die niet in de meerjarenraming is voorzien. Er is dus nog onzekerheid over de meerjarenraming. Wanneer zal er daar enige duidelijkheid over zijn?

Over de provisie in de meerjarenraming, namelijk de provisie toekomstige budgettaire uitdagingen, had de heer Vereeck graag wat meer uitleg gekregen. In 2014 bedraagt die provisie 96 miljoen euro. Welke toekomstige budgettaire uitdagingen worden hier bedoeld?

De structurele analyse en de structurele norm is een heel belangrijk element. In het advies van juli 2010 van de SERV over het begrotingsbeleid 2011 van de Vlaamse Gemeenschap (*Parl. St. VI. Parl. 2009-10, nr. 12-A*), stelt de SERV dat uit de structurele analyse van de meerjarenraming blijkt dat de opbouw van nominale saldi van een evenwicht in 2011 tot een overschot van 193 miljoen euro in 2014, gepaard gaat met structurele saldi die terug duidelijk negatief worden, en dit zou resulteren in een structureel tekort van 115 miljoen euro op het einde van de legislatuur. Intussen ligt dus een geactualiseerde meerjarenraming voor, maar de analyse van de SERV benadrukt dus nogmaals het belang van een structurele analyse, het werken met een structurele norm. In een antwoord op schriftelijke vraag nr. 241 van 27 januari 2011 antwoordt de minister dat de werkgroep structurele norm binnenkort haar werkzaamheden zal afronden en, na bespreking van het eindrapport in de Vlaamse Regering, zal de nota in het Vlaams Parlement worden besproken. Wat is de stand van zaken, welke timing wordt gevolgd?

De minister gaf reeds meermaals aan begrotingsvenwichten te zullen nastreven. Bedoelt de minister daarmee evenwichten in nominale of in structurele zin?

3. Tussenkomsst van de heer Filip Watteeuw

3.1. Kaasschaafmethode

De heer *Filip Watteeuw* stelt dat de begroting 2011 voor de Vlaamse Regering een enorme opsteker was, waar ze ook goed mee uitpakkt heeft. Het feit dat er een begrotingsevenwicht werd gerealiseerd na een begrotingstekort van 1,2 miljard euro in 2009 en 500 miljoen euro in 2010, was inderdaad wel iets waar de regering fier op mocht zijn. Groen! had vooral kritiek op de wijze waarop dit begrotingsevenwicht werd bereikt, want had het voornamelijk moeilijk met de gehanteerde kaasschaafmethode. De gebruikte methode had tot gevolg dat de regering geen echte keuzes moest maken. Het was zeer duidelijk dat een bepaald deel van het middenveld werd geviseerd, namelijk kleine ongebonden verenigingen uit de socio-culturele sector, jeugdsector, milieu- en natuurbeweging.

3.2. Onderzoek en ontwikkeling – Armoedebestrijding

Een ander punt van kritiek dat Groen! deelt met andere oppositiepartijen zijn de besparingen op onderzoek en ontwikkeling. Het werd helemaal duidelijk dat de Vlaamse Regering de doelstellingen uit ViA en uit Pact 2020, namelijk één percent van het bbp, niet zou

halen. Ten slotte was een derde grote punt van kritiek dat er quasi geen beleid was op het vlak van de bestrijding van armoede.

3.3. *Begrotingsaanpassing 2011*

3.3.1. *Is commentaar Vlaamse Regering op begrotingsaanpassing 2011 niet te triomfalistisch?*

De heer Watteeuw vindt dat de teneur van de Vlaamse Regering, na de trots ten aanzien van de begroting 2011, bij de begrotingsaanpassing 2011 zelfs wat triomfantelijk van aard was. Er was niet alleen de bevestiging van het begrotingsevenwicht, maar er was nu ook een overschot, ruimte voor nieuw beleid. Deze regering was de enige regering in België die dat kon voorleggen. Er zijn inderdaad heel wat meerontvangsten, er zijn inderdaad een aantal meevallers. Dat is meegenomen voor een nieuw beleid. De Vlaamse Regering geeft zelf als klemtonen bij de aanwending van die meermiddelen een forse investering in onderzoek en ontwikkeling ten bedrage van 65 miljoen euro, anderzijds wil de regering ook een investeringsregering zijn en dus investeren in een aantal zaken, zoals het aanpakken van de gevaarlijke punten, de dringende werken naar aanleiding van de overstromingen in november 2010, de schoolinfrastructuur. Daar bovenop zijn er bijkomende sociale initiatieven als daar zijn 10 miljoen euro extra inzake tewerkstellingspremies, 2 miljoen euro in gehandicaptenzorg, kinderopvang, 2 miljoen euro voor de bestrijding van kinderarmoede en 2 miljoen euro voor het lokaal cultuurbeleid. De heer Watteeuw stelt na te gaan of de Vlaamse Regering dit kan waarmaken. Hij heeft er toch een aantal vraagtekens bij. Het door de regering ingeroepen begrotingsevenwicht en begrotingsoverschot moet erg relativerend worden. De directe schuld van Vlaanderen blijft hoog en evolueert naar 6,979 miljard euro. Een aantal schulden wordt buiten beeld gehouden, zoals de mobiliteitsinfrastructuur in en rond Antwerpen met het Masterplan 2020. Alles wat te maken heeft met de KBC-operatie in relatie met de meerjarenraming, blijft onduidelijk.

3.3.2. *Eenmalige maatregelen*

Men kan zich dus afvragen waarop dit positief beeld is gebaseerd. Een aantal eenmalige maatregelen lagen aan de basis van de begroting 2011, zoals de verkoop van de VMM-gronden aan Aquafin, wat een vestzak-broekzakoperatie is. Dit maakt dat gans de situatie eigenlijk een stuk positiever wordt voorgesteld dan ze in werkelijkheid is.

3.3.3. *Onderzoek en ontwikkeling*

Onderzoek en ontwikkeling is een belangrijke klemtoon. Het is weliswaar een goede zaak dat er 65 miljoen extra is. Dat is voor een deel een herstel van eerdere door de regering genomen maatregelen. Wat hem vooral bezorgd maakt, zijn de inspanningen die naar het einde van de legislatuur in het vooruitzicht worden gesteld. Het was oorspronkelijk de bedoeling om op het vlak van onderzoek en ontwikkeling 1 percent van het bbp te halen, maar die doelstelling werd duidelijk verlaten door de Vlaamse Regering. Het is trouwens ook totaal onmogelijk geworden in de praktijk. Dan wordt het 2020. De VRWI heeft in februari 2011 een groeipad uitgetekend om te komen tot die 1 percentnorm in 2020. Men ging bij de VRWI uit van een groeipad van 170 miljoen euro per jaar vanaf 2012. De Vlaamse Regering stelt maar 65 miljoen euro in 2011 in het vooruitzicht, 60 miljoen euro in 2012, 70 miljoen euro in 2013 en 2014. De heer Watteeuw kan zich voorstellen dat de regering dit bij financiële meevallers nog zou optrekken. Het groeipad dat nu voorzien wordt, is echter lager dan het groeipad van de VRWI. Als dit werkelijkheid wordt, dan is de achterstand om te komen tot de 1 percentnorm in 2020 in 2014 al opgelopen tot 245 miljoen euro. Dat betekent dat de inspanningen in de volgende legislatuur zullen moeten gebeuren. Zeggen dat deze regering dus fors investeert in onderzoek en ontwikkeling, met de 65 miljoen euro als bewijs, is sterk overdreven. De heer Watteeuw denkt dat er de volgende jaren bijkomende inspanningen zullen moeten gebeuren.

3.3.4. *Beeld van de Vlaamse Regering als investeringsregering klopt niet helemaal*

Het beeld van de Vlaamse Regering als investeringsregering klopt niet helemaal. Een aantal zaken was al eerder voorzien, zoals de investeringen voor 100 miljoen euro in de gevaarlijke punten. Bovendien heeft die aanpak vertraging opgelopen. Bovendien gebeurt een aantal investeringen niet. Hij erkent dat de regering niet het onmogelijke kan doen. Op het vlak van onderwijs, economie, mobiliteit, ouderenzorg zijn er enorme uitdagingen, alleen al op demografisch vlak. Dus de regering kan niet stellen dat ze nu met de nieuwe beleidsruimte, die al bij al beperkt is, daaraan voldoet. De 25 miljoen euro extra voor schoolinfrastructuur is zeer welkom, maar is absoluut onvoldoende om aan de uitdagingen op dat vlak te voldoen.

De voorbije jaren hebben de besparingen heel wat organisaties veel pijn gedaan. Veel ongebonden organisaties hebben een zware aderlating ondergaan. Die worden nu op geen enkele wijze gecompenseerd. Er wordt niet naar een nieuw evenwicht gezocht.

Het plaatje dat de Vlaamse Regering schetst over het begrotingsevenwicht en -overschot is onvolledig. Een aantal zaken zijn niet gekend. Het plaatje is ook misleidend want er wordt een dynamiek geschetst die er niet is. Het is ook onrechtvaardig omdat het niet inspeelt op een aantal noden, zoals die van de verenigingen en rond onderwijs. Er is dan ook sprake van ongepast triomfalisme vanwege de Vlaamse Regering. Er zullen nog heel wat zaken moeten gebeuren vooraleer men triomfalistisch uit de hoek kan komen.

4. Tussenkomen van de heer Koen Van den Heuvel

4.1. *Macro-economische hypotheses voorzichtig geraamd*

De heer *Koen Van den Heuvel* wijst er op dat de macro-economische hypotheses die aan de grondslag liggen van de voorgelegde begrotingsaanpassing voor het begrotingsjaar 2011 heel voorzichtig geraamd zijn. Dat betekent dat allicht naar het einde van het jaar toe er nog een aantal meevallers zullen zijn.

4.2. *Impliciete schuld*

En ander positief element is de afbouw van de impliciete schuld. De betaalkredieten liggen duidelijker hoger dan de beleidskredieten. Dat is een wijziging ten opzichte van de initiële begroting 2011. Die positieve trend zet zich ook voort in de meerjarenraming 2011-2015.

4.3. *Schuld*

Ten aanzien van de schuldafbouw is het heel duidelijk dat de kentering zich heeft ingezet. Op het einde van een legislatuur gaat men naar een halvering van een schuld van 7 miljard euro naar 3,5 miljard euro. Dat is een zeer positieve evolutie.

In Pact 2020 staat inderdaad dat Vlaanderen schuldenvrij moet zijn. Het commissielid vraagt daarvoor voldoende aandacht. Wat zijn de voor- en nadelen van een schuldenvrij Vlaanderen? Daar is nog ruimte voor debat.

4.4. *Begrotingsevenwicht is niet structureel*

De heer Van den Heuvel stelt vast dat er weliswaar een begrotingsevenwicht is, maar er is geen structureel evenwicht. Men heeft 200 miljoen euro KBC-ontvangsten en eenmalige ontvangsten uit de verkoop van de VMM-gronden, dat geeft in totaal 450 miljoen euro aan eenmalige ontvangsten. Daarom zijn oproep vanuit CD&V om dit toch blijvend in het oog te houden.

4.5. *Structurele norm*

De structurele norm is al een paar keer aangekondigd door de minister. Graag had hij geweten hoe ver de minister daarmee staat? Het is toch een zeer belangrijk gegeven. Men moet opvolgen dat het huidige begrotingsevenwicht geen structureel evenwicht is, de knipperlichten branden dus.

4.6. *Onderzoek en ontwikkeling*

Het extra bedrag voor onderzoek en ontwikkeling wordt kamerbreed toegejuicht, ook door hem. Is het zo dat dit, zoals door minister Lieten duidelijk werd geponeerd, een minimum is? Hij rekent op een structurele stijging. Het bedrag van 65 miljoen euro is immers onvoldoende, niet alleen in het licht van de 1 percentnorm in 2014, maar zelfs om die norm te kunnen halen in 2020. De VRWI heeft uitgerekend dat het ongeveer een 160 à 180 miljoen euro gemiddeld per jaar zou moeten zijn.

4.7. *Off-budgetverplichtingen*

De beschikbaarheidsvergoedingen en de verplichtingen van Vlaanderen in het kader van de pps-financieringen, komen niet duidelijk naar voor in de meerjarenraming.

4.8. *Stijging van de opbrengsten van de onroerende voorheffing*

De heer Van den Heuvel vraagt de reden van de substantiële stijging van de opbrengsten van de onroerende voorheffing van 78 miljoen euro naar meer dan 93 miljoen euro, wat dus een stijging van bijna 25 percent is. Voorts vraagt hij waarom de tarieven van de BIV niet geïndexeerd zijn.

5. Tussenkomen van de heer Erik Tack

5.1. *Schuld neemt toe ondanks extra middelen*

De heer *Erik Tack* merkt op dat deze begrotingsaanpassing met veel poeha en triomf is aangekondigd door de Vlaamse Regering. De boodschap was dat er niet alleen een evenwicht was, maar dat er zelfs extra middelen waren. De vraag moet echter gesteld worden of het ESR-matig evenwicht nu het belangrijkste uitgangspunt is of het schuldenvrij maken van Vlaanderen tegen 2020, zoals het Pact 2020 bepaalt. Als men echter de rekensom maakt, moet men zich daarbij echter toch grote vragen gaan stellen, zodanig dat triomf en euforie misschien toch niet zo goed op hun plaats zijn. Als er nu ongeveer 7 miljard euro schuld is en men neemt aan dat KBC tegen 2020 haar volledige schuld heeft afgelost, inbegrepen de 50 percent, zit Vlaanderen nog ongeveer met 2 miljard euro schuld, geld dat ergens gerecupereerd moet worden. Over een periode van 10 jaar gaat dat over een bedrag van 200 miljoen euro per jaar. Dit jaar ziet men dat de schuld nog toeneemt met 400 miljoen euro. Als men kijkt naar de meerjarenraming dan ziet men ondanks de terugbetaling van 1,150 miljard euro plus 50 percent erbij, dat de schuld toch niet in gelijke mate afneemt, maar integendeel toch nog met 270 miljoen euro stijgt en het jaar daarop nog eens met 195 miljoen euro. In plaats van dus elk jaar met 200 miljoen euro af te nemen, komt er elk jaar nog eens bij. Dat maakt dat het heel moeilijk zal worden om de doelstellingen van Pact 2020 nog te kunnen halen. De Vlaamse Regering zal moeten nadenken over de vraag of het uitgangspunt van een schuldenvrij Vlaanderen tegen 2020 nog wel realistisch is of zal het bijgestuurd moeten worden? Of zal dat een opdracht worden van de volgende Vlaamse Regering?

5.2. *Terugbetaling door KBC*

Ten aanzien van KBC wordt er dus uitgegaan van een terugbetaling ten bedrage van 1,150 miljard euro door KBC in 2012 en 2013. De heer Tack vraagt van waar die voorspellingen komen. Zijn er afspraken gemaakt met KBC? Is KBC klaar voor dergelijke uitbetalingen?

6. Tussenkost van de heer Bart Van Malderen

6.1. *Kaasschaafmethode*

De heer *Bart Van Malderen* stelt dat de oppositie de afgelopen twee jaar in commissie en in plenaire vergadering bezwaren maakte tegen de besparingen van de Vlaamse Regering: de wijze van besparen was fout, er werd gezegd dat er geen keuzes werden gemaakt, voor een deel van de oppositie gingen de besparingen niet ver genoeg en voor een ander deel van de oppositie werd er te veel bespaard. Hij herinnert zich het pleidooi van de heer *Watteuw* in de plenaire vergadering om het tekort verder te laten bestaan en een begroting in evenwicht niet als streefdoel op zich te nemen. Na twee rondes van de kaasschaafmethode, heeft sp.a zelf gezegd dat de limieten van die methode zijn bereikt. Sp.a blijft daarvan overtuigd. Wat er ook van zij, deze kaasschaafmethode heeft toegelaten om de eerste meevaller die er nu gekomen is, onmiddellijk ook te gaan aanwenden en om te zetten in beleidsinitiatieven. Er moeten niet eerst een aantal tekorten opgevuld worden. Er is geen bloedbad geweest, zoals sommigen voorgestaan hadden door harder en sneller te gaan besparen in een aantal sectoren. Het verbaast de heer Van Malderen dan te horen pleiten voor een omgekeerde kaasschaafmethode door her en der te gaan bijgeven.

6.2. *Wel degelijk beleidskeuzes gemaakt door de Vlaamse Regering*

In de beschikbare middelen zijn wel degelijk keuzes gemaakt. Hij is tevreden dat men naast de kaasschaafmethode niet gekozen heeft voor een soort van ‘carpaccio’-methode, waarbij iedereen een klein sneetje wordt bijgegeven. Het is dan misschien wel geen *côte à l’os*, maar men kan blij zijn met elke biefstuk die er bijkomt. Als men kijkt naar de keuzes die zijn gemaakt zoals de versterking van de tewerkstellingspremies voor vijftigplussers, zijn dat beleidsdomeinen waarbij gericht wordt ingezet op mensen. Dat zijn investeringen waarbij er voor wordt gezorgd dat men in de toekomst verschuivingen en veranderingen krijgt op de arbeidsmarkt. Dat zijn keuzes die gemaakt worden en die budget- en beleidsmatig ondersteund worden. De bijkomende middelen die men besteedt in zorg en welzijn, gezien de wachtlijsten, de discussies in verband met de betaalbaarheid van kinderopvang, de middelen voor de bestrijding van armoede, zijn voor hem heel terecht ingezet. Het gros van de middelen die vrijkomen wordt aangewend voor onderzoek en ontwikkeling, 65 miljoen euro, maar ook voor de bijkomende betaalkredieten voor IWT om de betalingsachterstand weg te werken. Ook daar heeft de regering beleidsmatig ingezet op een betere monitoring, maar ook op bijkomende middelen om er zodoende voor te zorgen dat iedereen die recht heeft op gelden, die ook uitgekeerd krijgt. De Vlaamse Regering heeft de achterstand uit het verleden in twee rondes weggewerkt, wat een zeer goede zaak is.

De VRWI pleit voor 3 percent tegen 2020: dat betekent dat men dan ook de 1 percent van de overheidsbesteding zal moeten gaan realiseren. Dat zal helemaal geen gemakkelijke opdracht worden, men zal daarvoor alle zeilen moeten bijzetten. Hij wil er op wijzen dat er nu een meerjarig pad voorligt, dat wordt beschouwd als een zeer solide basis. Er is al een jaar vroeger aan dat meerjarig pad begonnen dan eerst gedacht. Telkens opnieuw zal moeten worden bekeken of de steun er is. Er is het engagement om bij elke begrotingsronde dat telkens opnieuw verder te bekijken en te zien of er middelen ter beschikking zijn. Het doel van Pact 2020 en de 3 percentnorm staan daarbij voorop. Het ergste zou zijn dat op een gegeven moment opnieuw zou moeten worden teruggeschoefd. Een voorzichtige raming is verantwoord, weze het dat er een engagement moet zijn om telkens opnieuw te bekijken hoe het doel van 3 percent in het kader van Pact 2020 kan bereikt worden, in acht genomen dat er ook iets zal moeten worden gedaan aan zowel valorisatie als aan het absorberen van die middelen in het onderzoeksveld. Het engagement daartoe is er en wordt breed gedragen door de verschillende fracties.

7. Repliek van de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport op 24 mei 2011

7.1. *Kaasschaafmethode*

Minister *Philippe Muyters* verbaast zich over de commentaar op de kaasschaafmethode, dat daar geen keuzes zouden zijn gemaakt. Hij legt nog eens uit dat de filosofie van de kaasschaafmethode een keuze inhield voor elke minister. Voor elke minister werd vastgelegd wat het bedrag was dat moest bespaard worden. Die minister moest ten aanzien van hoe dat bedrag zou bespaard worden op een structurele manier keuzes maken. Dat lag niet automatisch allemaal vast, verre van. Er zijn dan ook wél keuzes gemaakt door de Vlaamse Regering.

7.2. *Macro-economische parameters*

Met betrekking tot de gehanteerde macro-economische parameters voor de initiële begroting 2011 en voor de meerjarenraming, en de onderlinge samenhang, zijn bij de begrotingscontrole 2011 de ramingen van de economische begroting van 26 januari 2011 gebruikt. Als de Federale Regering geen bijkomende begrotingscontrole zal doen, zullen normaal gezien die ramingen juist zijn voor de inkomsten die Vlaanderen in 2011 krijgt voor de gedeelde en gesplitste belastingen en voor de samengevoegde en gedeelde belastingen en voor de specifieke dotaties. Voor wat betreft de meerjarenraming, probeert de regering zo dicht mogelijk bij de werkelijkheid te blijven. Omdat er geen economische begroting in een meerjarenperspectief is, heeft de regering daar uiteraard met andere informatiebronnen rekening gehouden. De toen meest recente informatie was het finaliseren van het IMF-rapport van april 2011. De minister kan zeggen dat het Rekenhof dit in het verleden een voorzichtige voorspelling noemde en het is dan ook die informatie die als basis werd genomen. Dit heeft wel een effect naar een verrekening in 2012 op basis van de laatste cijfers van 2011. Als men kijkt naar de dotaties en de inschatting ervan, vooropgesteld dat er geen federale begrotingscontrole in 2011 meer is, is dat een heel juiste inschatting. Als er daarna nog een hogere inflatie is, en dergelijke meer, heeft dat een positief effect op de raming van de inkomsten 2012, omdat dan een verrekening van 2011 gebeurt. Stel dat de inflatie 3,5 percent bedraagt, dan heeft dat zijn gevolgen: in de indexprovisie wordt er duidelijk een tweede sprong voorzien in september 2011, met gevolgen op de uitkeringen in oktober 2011 en gevolgen op de lonen in november 2011. Minister Muyters verwacht dat als er zich nog iets voordoet, dat het dat dan zal zijn. Meer dan een tweede indexsprong verwacht de minister niet. Naar uitgaven toe heeft de regering het dus voorzien, naar de inkomsten toe zal dat gevolgen hebben op de verrekening in 2012 over 2011. De Vlaamse Regering heeft dus voorzichtig gehandeld met parameters die gekend waren en die ook door het Rekenhof als voorzichtig worden beschouwd.

Een hoger inflatiecijfer heeft ook niet alleen meer uitgaven tot gevolg, maar ook meer ontvangsten. Of dat in hetzelfde jaar gebeurt, hangt af van het feit of de Federale Regering zijn dotaties herziet in hetzelfde jaar of pas in het daaropvolgende jaar in een verrekening.

7.3. *Terugbetaling van KBC en Ethias*

7.3.1. *KBC*

Ten aanzien van de wijzigingen in de meerjarenraming tegenover de vorige meerjarenraming met betrekking tot de terugbetaling van KBC en Ethias, verwijst de minister naar een belangrijk advies van Eurostat van 15 november 2010 waarin het zegt dat de 50 percent 'penalty payment' bij de terugbetaling van de KBC-perpetuals, niet ESR-aanrekenbaar is. Tegenover de vorige meerjarenraming kon het weerhouden netto-effect dus niet weerhouden worden in een nieuwe meerjarenraming. Daarom heeft de Vlaamse Regering er dus in de nieuwe meerjarenraming voor gekozen om op basis van de meest recente informatie een zo realistisch mogelijk terugbetalingspad uit te stippelen. Dat is enerzijds

op basis van informatie van de Europese Commissie, anderzijds niet op basis van informatie van KBC. KBC is een beursgenoteerd bedrijf, elke informatie is gevoelig. Op basis van inschattingen van fiscale specialisten is een inschatting gemaakt van hetgeen haalbaar zou zijn. Op basis daarvan komt de regering aan een terugbetaling einde 2012, einde 2013 en twee kleinere in 2014 en 2015. Of dat juist is, zal de tijd moeten uitwijzen: de inschatting kan juist blijken te zijn of niet. Bij de meerjarenraming gaat het om een inschatting, om hypothesen.

Uiteindelijk is er een voorzichtige keuze gemaakt. Er is in een terugbetaling voorzien in 2012 en 2013, dat heeft natuurlijk gevolgen op de interesten of dividenden die voorzien worden vanuit KBC. Door de vroegere terugbetaling heeft de regering minder inkomsten in de meerjarenraming voorzien voor de dividenden die voorzien worden vanuit KBC. Dat is dan ook voorzichtiger dan het te laten staan over de hele periode heen.

7.3.2. *Ethias*

Wat Ethias betreft, verwijst de minister naar het op 21 mei 2010 door de Europese Commissie goedgekeurd herstructureringsplan. Dat maakt geen melding van een verplichte exit van de Belgische overheden. De Vlaamse Regering heeft ook geen intentie tot het verkopen van haar aandeel in Ethias als dat aanleiding zou geven tot aanzienlijke minderwaarden. De regering gaat er vanuit dat er een minwaarde is zolang er een herstructureringsplan is. De minwaarde is groter tijdens het bestaan van het herstructureringsplan dan achteraf. Daarom is er geen wijziging doorgevoerd ten aanzien van Ethias. Naar de rentelast toe heeft de regering ook hier een voorzichtige houding aangenomen.

7.4. *Masterplan 2020*

De minister verwijst naar de recente belangrijke discussie over het Masterplan 2020 in de commissie bevoegd voor Openbare Werken en Mobiliteit. Bij de opmaak van de meerjarenraming heeft de regering geen verdere beïnvloeding en gevolgen gezien ten aanzien van de gegevens waarover de regering beschikte op het moment van het opstellen van de meerjarenraming.

De nodige beschikbaarheidsvergoedingen waren al voorzien voor de lopende projecten. De minister had geen aanleiding om te zeggen dat extra moest worden voorzien in deze voorgelegde meerjarenraming. Minister Muyters verwijst met betrekking tot de beschikbaarheidsvergoedingen verder naar de pps-rapportage van de minister-president.

7.5. *Geconsolideerde schuldgegevens – Gewaarborgde schuld*

De minister beaamt dat er geen geconsolideerde schuldgegevens zijn en evenmin op het vlak van de gewaarborgde schuld. De minister is bezig met het finaliseren, het rapport zal rond zijn één van de volgende weken. De bespreking kan dan aangevat worden.

7.6. *Impliciete schuld*

Met betrekking tot de netto-reductie van de impliciete schuld, wil de minister vermelden dat het bedrag van 87,5 miljoen euro encoursschraping niet is opgenomen in de 101 miljoen euro, daar waar de 35 miljoen euro die daar tegenover als beleidskrediet wel worden ingeschreven, wel zijn meegenomen. Men moet dus eigenlijk het bedrag van 101 miljoen euro nog verhogen met het bedrag van 87,5 miljoen euro en zo komt men aan de implicieteschuldafbouw van 188,5 miljoen euro. Het is inderdaad misschien nog niet zo duidelijk waar het encourss geschrapt gaat worden. Echter pas als het encourss geschrapt is, zal de vastlegging in de beleidskredieten ten belope van 1/2,5ste van het geschrapte encourss mogen gebeuren.

7.7. *Schuld*

7.7.1. *Terugbetaling KBC wordt aangewend voor schuldafbouw*

Aan de opmerking van het Rekenhof over het expliciet engagement om de terugbetaling van de KBC, inclusief de terugbetalingspremies, exclusief aan te wenden voor schuldafbouw, heeft minister Muyters niets toe te voegen. Dat is inderdaad hetgeen effectief wordt voorzien in de meerjarenraming.

7.7.2. *Afbouw van de schuld ten gevolge van de terugbetalingen van KBC in de meerjarenraming*

Men begint met de schuld van het voorgaande begrotingsjaar, waar dan de terugbetaling van KBC wordt afgetrokken.

Voor 2012 vertrekt men dus van de schuld 2011: 6,979 miljard euro; terugbetaling en 'penalty fee' KBC van 1,725 miljard euro; dan schiet over 5,254 miljard euro; en dan komen de kapitaalparticipaties erbij. Die kapitaalparticipaties worden voorzien maar het hangt van de betrokken minister af wanneer die uitgewerkt kunnen worden, wanneer die goedgekeurd kunnen worden, wanneer die voldoen aan de voorwaarden inzake ESR-neutraliteit. Er zijn kapitaalparticipaties die voorzien zijn in de meerjarenraming: 406 miljoen euro in 2011, 270 miljoen euro in 2012, 195 miljoen euro in 2013, en 45 miljoen euro in 2014 en 2015.

Als men dan bij de 5,254 miljard euro de kapitaalparticipaties van 270 miljoen euro bijtelt, dan komt men op het bedrag dat de minister in zijn toelichting bij de begrotingsaanpassing presenteerde: 5,524 miljoen euro als schuld. Dezelfde redenering geldt dus voor de volgende jaren.

7.7.3. *Schuldpositie en ESR-neutraliteit*

Wat betreft de schuldpositie, de participaties en de waarschuwing van de heer Van Mechelen over de ESR-neutraliteit, antwoordt minister Muyters deze waarschuwing ernstig te nemen. Hij weet welke voorwaarden er zijn voor participaties en de ESR-neutraliteit. Het is ook specifiek aan bod gekomen naar aanleiding van de opmerkingen en vragen in verband met welzijn en het onroerenderfgoedfonds. De minister weet dat er tegenover schuld om ESR-neutraal te zijn iets moet staan op het vlak van waarde, rendement en dergelijke meer; dan is dat geen schuld in het ijl, geen schuld waar niets tegenover staat. Er wordt dikwijls gevraagd waarvoor de regering de participaties gaat inzetten: elke minister weet waarvoor. Er is nu 10 miljoen euro extra voor welzijn en 10 miljoen euro voor onroerend erfgoed. De ministers weten dat als ze met een project naar de Vlaamse Regering komen om beroep te doen op kapitaalparticipaties dat ze dit moeten verantwoorden en dat het getoetst zal worden aan de ESR-neutraliteit alvorens de Vlaamse Regering het zal kunnen goedkeuren. Anders zou de Vlaamse Regering immers gewoon schuld gaan opbouwen en staat daar niets tegenover en zou de ESR-neutraliteit in het gedrang komen.

7.7.4. *Schuldpositie in kader van rapportage Kas-, Schuld- en Waarborgdecreet*

De minister kondigt aan dat de uitgebreide toelichting bij de schuldpositie zal aan bod komen bij de rapportering in het kader van het Kas-, Schuld- en Waarborgdecreet. Op basis van dit decreet zal de minister over de globale schuldpositie een aparte toelichting geven. Als het parlement van oordeel is dat de informatie beter bij de begrotingsbesprekingen wordt opgenomen, wat hij hier en daar in de tussenkomsten mag horen, dan heeft de minister daar uiteraard geen problemen mee. Hij zou dan wel willen vragen om dan het Kas-, Schuld- en Waarborgdecreet te herzien, zodanig dat hij geen dubbele informatie moet aanleveren. Het is niet nuttig om op basis van twee decreten op twee verschillende, aansluitende momenten (en bijna op hetzelfde moment) twee rapporteringen dienaan-

gaande te doen. Ofwel wordt de huidige regeling behouden en wordt einde mei het rapport ingediend in het Vlaams Parlement, ofwel komt het aan bod bij en ter gelegenheid van de bespreking van de begrotingsaanpassing, maar dan liefst op basis van een gewijzigd Kas-, Schuld- en Waarborgdecreet

7.8. Opname van de pps-verplichtingen in de meerjarenraming

Met betrekking tot de opname van de pps-verplichtingen in de meerjarenraming, brengt de minister de jaarlijkse rapportering van de minister-president over de pps-verplichtingen in herinnering. Alles in het kader van pps en alternatieve financiering, wordt daarin opgenomen. De minister gaat er van uit dat hij daar dan ook niets meer aan toe te voegen heeft.

7.8.1. Stijging van de opbrengsten onroerende voorheffing

In 2011 zijn de geraamde ontvangsten inzake onroerende voorheffing historisch gezien aan de hoge kant. Dat is in lijn met de ontvangsten voor 2010. Het is zo dat om technische redenen bepaalde kohieren voor de aanslagjaren 2008 en 2009 tijdelijk ingehouden zijn en in 2010 verzonden. Deze inhaaloperatie zal ook nog doorwerken in 2011, wat men kan zien in de gerealiseerde ontvangsten van de eerste maanden van 2011, die qua ordegrrootte in de lijn van 2010 zitten. Dit is doorgetrokken naar 2012, 2013 en 2014. De minister wil wel nog wijzen op de relativiteit van die miljoenen ontvangsten. In het totaal van 25 miljard euro aan ontvangsten, is dat relatief beperkt. Het zou kunnen dat hier de inhaalbeweging voor een deel wordt doorgetrokken en een beperkte invloed zal hebben of misschien een kleine overraming zou kunnen zijn ten aanzien van de ontvangsten.

7.9. Afstemming tussen de beleids- en de begrotingscyclus

Wat betreft de afstemming tussen de beleids- en de begrotingscyclus, stelt minister Muyters dat het Rekenhof in zijn advies stelt dat de beleidscyclus niet rechtstreeks verbonden is met de begrotingscontrole, het is eerder iets dat te maken heeft met de begrotingsopmaak 2012. Voor de minister is dat een basis voor de toelichting bij de programmakredieten. Hij zal bij de opmaak van de begroting 2012 kijken in welke mate daar rekening kan mee worden gehouden.

7.10. Begrotingssrapportering

De minister stelt dat er op het vlak van de aanbevelingen van de begrotingsrapportering in de begrotingscontrole al heel wat is gerealiseerd. De regering houdt rekening met de aanbevelingen en opmerkingen van het Rekenhof. De minister neemt duidelijk akte van de verbeteringstrajecten die er nog zijn en zal zien wat daaraan nog gedaan kan worden in het kader van de begrotingsopmaak 2012. Uiteraard zal de regering zich nog buigen over de formele opmerkingen van het Rekenhof en de passende reacties aan de regering voorleggen (zie p. 60, Repliek van de Vlaamse Regering).

7.11. Begrotingstekort

Wat de opmerkingen aangaande het begrotingstekort betreft, wijst de minister op de extra 436 miljoen euro aan ontvangsten uit belastingen en dat er nieuwe beleidskredieten worden ingeschreven voor 464,627 miljoen euro. Dat is dus grosso modo gelijk. Er is dus niet echt sprake van een stijging van het begrotingstekort.

7.12. Begrotingsevenwicht

Er werd gezegd dat een begroting in evenwicht is als er geen nieuwe schulden worden opgenomen. De minister stelt dit te kunnen omdraaien door te stellen dat een begroting een overschot heeft als er schulden worden afgebouwd. Dan heeft men nog veel te verwachten natuurlijk als KBC de schulden terugbetaalt.

7.13. *Impliciete schuld*

Wat betreft de vraag naar de evolutie van de impliciete schuld, stelt de minister te zullen ingaan op de vraag om de evolutie ervan in kaart te brengen. Hij zal dat opmaken in een tijdsperspectieventabel.

7.14. *Provisie voor betaalincidenten*

In verband met de provisie voor betaalincidenten, antwoordt minister Muylers dat hij ook graag zou hebben dat de ramingen beter en accurater gemaakt zouden kunnen worden. Soms is men nogal selectief in het citeren uit de rapporten van de SERV. Hij wijst er op dat de SERV precies heeft gezegd dat de regering voor de betaalkredieten een reserve zou kunnen voorzien, zodanig dat de mogelijke tekorten bij de betaalkredieten er in de toekomst niet meer zouden zijn. Nu doet de regering dat en voorziet ze dus daarvoor een provisie, maar nu komt de kritiek of de regering de betaalkredieten niet beter had kunnen inschatten. De minister gaat er vanuit dat elk departement het best geplaatst is om een inschatting te doen voor het eigen departement. De minister krijgt die gegevens naar aanleiding van de opmaak van de begroting bij de bilaterales. De minister schrijft dan in de begroting in hetgeen wordt voorzien. Als blijkt dat er bijkomende betaalkredieten nodig zijn, dan zullen die worden ingeschreven in de budgetcontrole. Dit gebeurt dan nu ook naar aanleiding van de begrotingsaanpassing ten aanzien van AGION en IWT. Hij wenst er ook op te wijzen dat het met betrekking tot IWT door sommigen aangehaalde bedrag van 53 miljoen euro, in 2010 is betaald op de begroting 2010. Er is ingegaan op onder meer een advies van de SERV om een provisie betaalincidenten te creëren, op een open en eerlijke manier in plaats van ze hier en daar in betaalkredieten in te schrijven.

7.15. *Onderbenutting*

De minister verwijst met betrekking tot de onderbenutting naar de zeer positieve opmerkingen dienaangaande van het Rekenhof. Hij herinnert zich minder positieve opmerkingen van het Rekenhof in het verleden. De Vlaamse Regering heeft heel consequent dezelfde filosofie toegepast als bij de vorige begrotingen en begrotingsaanpassingen, namelijk de filosofie om op basis van de laatste onderbenutting het percentage te berekenen ten opzichte van de betaalkredieten, de correctie voor de jobkorting te maken en op basis daarvan een vermenigvuldiging te maken met de nieuwe betaalkredieten, in dit geval dus die van 2011, vervolgens een correctie van 40 percent op basis van waar er besparingen zijn en op die manier komt men dan tot de onderbenutting. Dit wordt dus berekend op dezelfde wijze als bij de initiële begrotingen, maar dan op basis van de meest recente gegevens. De minister merkt op dat het Rekenhof stelt daar geen opmerkingen meer over te hebben.

7.16. *Jobkorting*

Wat betreft de Vlaamse jobkorting, wijst de minister erop dat de meevaller die er dienaangaande was, eigenlijk een tegenvaller was voor 2010. Dat had te maken met een afrekening die al in 2010 had plaats gevonden, maar die oorspronkelijk in 2011 was voorzien. Het ging daarbij om 130 miljoen euro: omdat het ging om een aanrekening in 2010 ten bedrage van 67 miljoen euro, is er nu dus in 2011 een meevaller. Een snellere afrekening (in 2010) betekent een meevaller in 2011. Om die reden kan de voorzien provisie van 130 miljoen euro nu dus bij de begrotingsaanpassing afgebouwd worden.

7.17. *Eenmalige maatregelen*

In de meerjarenraming gaat men voor de raming van begrotingsjaar 2012 ervan uit dat de eenmalige maatregelen wegvallen. De Vlaamse Regering gaat ervan uit dat de inkomsten er zijn geweest in 2011 en dat die er in 2012 niet meer zullen zijn. In de meerjarenraming kan men zien wat de gevolgen zijn, welke mogelijkheden aan nieuw beleid de regering zal krijgen. Dat is conform de ramingen. Uiteraard zijn die eenmalige inkomsten geen struc-

turele inkomsten. Er wordt rekening mee gehouden dat de regering jaar in jaar uit een begroting in evenwicht kan voorleggen. Dat er één jaar is, namelijk 2014, dat er een tekort is van een 115 miljoen euro, is ook zo relatief: 0,1 percent in positief of negatief. Het kan best zijn dat de Vlaamse Regering 200 miljoen euro over heeft of misschien wat tekort. Het essentiële is dat men soms ook eenmalige maatregelen moet inschrijven. De Vlaamse Regering heeft met die eenmalige maatregelen zeker in de meerjarenraming maar ook in de besteding 2011, voldoende rekening gehouden.

7.18. Pps

Wat alles in verband met pps betreft, verwijst minister Muyters naar de jaarlijkse pps-rapportage van de Vlaamse minister-president.

7.19. Structurele norm

De minister stelt de stand van zaken weergegeven te hebben naar aanleiding van de schriftelijke vraag van de heer Lode Vereeck. Zodra er binnen de Vlaamse Regering daarover een definitieve beslissing is genomen, zal de minister daarover communiceren naar het parlement.

7.20. Onderzoek en ontwikkeling

Wat het groeipad inzake onderzoek en ontwikkeling betreft, kan minister Muyters nog meegeven dat in de zeer korte periode dat hij begrotingsminister is, hij geleerd heeft dat er altijd bij elke extra inkomsten enorm veel vragen zijn van alle ministers. Daarom hoedt de minister zich er voor om te zeggen dat als er bovenop het hele, toch al enorme, groeipad dat hier voorzien is in de meerjarenraming, nog extra middelen naar toe zullen gaan: dat zal dan moeten bekeken worden op het moment dat er extra middelen komen waar deze dan zijn en waar dan de gerechtvaardigde eisen zitten. Er is al een sterker dan voorzien groeipad, alhoewel Vlaanderen er dan nog niet is. Of vandaag de 2 percent die door het bedrijfsleven zou moeten ingevuld worden, zich aandient in een groeipad is niet zeker. Maar er is nu het bedrag van 65 miljoen euro dat er in 2011 extra bijkomt. Voor de volgende jaren is er de afspraak binnen de Vlaamse Regering van het groeipad dat reeds eerder vermeld werd door de commissieleden.

7.21. Tarieven BIV

De tarieven van de BIV hebben alleen te maken met economische groei en niet met inflatie, en worden inderdaad dus niet geïndexeerd.

7.22. BAM

Minister Muyters stelt met betrekking tot de kapitaalafbouw bij BAM, dat de uitleg van het Rekenhof de juiste uitleg is. De 65 miljoen euro in plus die in de begroting is terug te vinden, wordt gecompenseerd bij de consolidatie van de BAM. Op die manier is het wel budgetneutraal in zijn totaliteit.

7.23. Met betrekking tot specifieke vragen

De minister wijst er op dat bepaalde punten, die specifiek betrekking hadden op een bepaald departement, zoals over VDAB, onderzoek en ontwikkeling, en dergelijke meer, buiten de algemene bemerkingen, in de specifieke vakcommissies verder aan bod komen.

Wat betreft specifieke vragen zoals over de Gemeentelijke Holding en de verwijlinteressen, stelt de minister voor deze op een later moment verder te bespreken. Wat betreft de Gemeentelijke Holding, zijn er interpellaties voorzien in de commissie voor Bestuurszaken en Binnenlandse Aangelegenheden.

7.24. Begrotingsvoorbereidende documenten

De minister veronderstelt dat hij hier voorlopig in afwachting van een verder overleg dien-aangaande niet dieper op in hoeft te gaan.

8. Replieken van de commissieleden

De heer *Dirk Van Mechelen* repliceert met betrekking tot BAM dat er dus wel degelijk een kapitaalsvermindering is bij BAM.

De heer *Lode Vereeck* wijst er in verband met de participaties aan het oorspronkelijke bedrag van 300 miljoen euro op, dat het antwoord van de minister aan het Rekenhof verschillend is van het antwoord dat aan hem werd gegeven. Kan de minister dat uitleggen? Minister *Philippe Muyters* veronderstelt dat het te maken heeft met wat er in het beleid aan participaties was voorzien en wat er in betaalkredieten verwacht wordt tegen een bepaald bedrag.

VII. REPLIEK VAN DE VLAAMSE REGERING OP DE OPMERKINGEN VAN HET REKENHOF

De repliek van de Vlaamse Regering op de opmerkingen van het Rekenhof werd in het Vlaams Parlement ingediend op 31 mei 2011. De repliek van de Vlaamse Regering is in bijlage 5 bij dit verslag gepubliceerd.

VIII. VOORTZETTING VAN DE BESPREKING OP 7 JUNI 2011

1. Nota van de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport met antwoord op vragen van de commissieleden tijdens de vergadering van 24 mei 2011

De heer *Eric Van Rompuy*, commissievoorzitter, attendeert op het door de minister verstrekt antwoord op de vragen van de commissie tijdens de commissievergadering van dinsdag 24 mei. Het antwoord van de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport is gepubliceerd in bijlage 6.

Het antwoord van de minister betreft onder meer de evolutie van de impliciete schuld en het overzicht van de ESR 8-kredieten. Die beliepen in 2010 en 2011 respectievelijk 440 en 310 miljoen euro. Bij de begrotingsopmaak 2011 werd inderdaad een budget van 310 miljoen euro ingeschreven voor het financieren van volgende kredietverleningen en participaties: 100 miljoen euro via PMV voor het TINA-fonds; 100 miljoen euro via PMV voor ARKImedes; 100 miljoen euro voor de luchthavens, de NV Vlaamse Havens, Via-Invest, Lijninvest en Wonen; 10 miljoen euro voor spin-offs in verband met strategische onderzoekscentra.

Het totale budget voor 2011 stijgt echter naar 330 miljoen euro, als het wordt aangevuld met 10 miljoen euro voor minderheidsparticipaties in kapitaal in de welzijnssector en 10 miljoen euro voor nv OE-Invest.

Tot slot attendeert de commissievoorzitter op de uitleg over de BAM-correctie, de berekening van de meevaller in de jobkorting en nog een aantal correcties.

2. Vervroegde terugbetaling aan de federale overheid van de KBC-schulden

Mevrouw *Griet Smaers* heeft een vraag naar aanleiding van een artikel in De Tijd van 1 juni 2011 over de vervroegde terugbetaling aan de federale overheid van de KBC-schulden. Een clausule in de overeenkomst verleent KBC de mogelijkheid na afloop van drie jaar, dus eind 2011, de effecten te ruilen voor gewone aandelen. Maar als de bank kiest voor die omruiling, kan de staat ook opteren voor een contante terugbetaling van de

waardepapieren a rato van 115 percent van de uitgifteprijs. In totaal komt dat neer op 4 miljard euro. Daar komt elk jaar dat men wacht 5 percent bij tot een maximum van 150 percent. De Vlaamse meerjarenraming 2011-2015 gaat exclusief uit van dat maximumscenario. Hoe komt dat? Is de overeenkomst van de Vlaamse overheid met KBC gelijkaardig als die van de federale?

Minister *Philippe Muyters* legt uit dat in het akkoord tussen KBC en de Vlaamse Regering is opgenomen dat die laatste in geval van de uitkering van dividenden een vergoeding van 8,5 percent ontvangt, en dat het tarief van de terugbetaling 150 percent bedraagt. Elke overheid heeft zijn eigen regeling afgesproken, maar de terugbetaling moet wel pari passu geschieden, dat wil zeggen dat de schuld aan de Vlaamse overheid in dezelfde mate moet terugbetaald worden als die aan de federale.

De minister wijst erop dat in de meerjarenraming is uitgegaan van een inschatting op basis van de Europese verplichtingen. KBC moet op 5 jaar tijd minimum 3 jaar dividenden uitkeren. In 2009 en 2010 waren er geen, dus zijn er wel voor 2011, 2012 en 2013. De minister besluit dat KBC tot nu toe voldoet aan de Europese afspraken over de terugbetaling. Wat haar vertegenwoordigers in de krant verklaarden, is voor haar rekening.

IX. ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING EN STEMMING VAN HET ONTWERP VAN DECREET HOUDENDE DE AANPASSING VAN DE MIDDELENBEGROTING VAN DE VLAAMSE GEMEENSCHAP VOOR HET BEGROTINGSJAAR 2011 OP 7 JUNI 2011

Bij het ontwerp van decreet houdende aanpassing van de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2011 werd een amendement ingediend door de Vlaamse Regering, dat terug te vinden is in *Parl. St.* VI. Parl. 2010-11, nr. 18/2.

Voor de inhoud en de verantwoording van het amendement wordt verwezen naar voormeld parlementaire stuk.

1. Tabel

Amendement nr. 1 van de Vlaamse Regering bevat een voorstel tot wijziging van CB0 CK Algemene ontvangsten van de federale overheid afkomstig, voor gewestaangelegenheden.

Minister *Philippe Muyters* licht toe dat er een ontvangstenartikel nodig is voor de doorstorting van inkomsten uit de onroerende voorheffing die ten onrechte in de federale schatkist zijn gestort.

Het amendement wordt aangenomen met 7 stemmen bij 3 onthoudingen.

De aldus gewijzigde tabel wordt aangenomen met 7 stemmen bij 3 onthoudingen

2. Corpus van het decreet

Artikel 1

Artikel 1 wordt zonder opmerkingen aangenomen met 10 stemmen.

Artikelen 2 tot 6

De artikelen 2 tot 6 worden zonder opmerkingen aangenomen met 7 stemmen bij 4 onthoudingen.

Artikel 7

Artikel 7 wordt zonder opmerkingen aangenomen met 7 stemmen tegen 1 bij 3 onthoudingen.

Artikel 8

Artikel 8 wordt zonder opmerkingen aangenomen met 7 stemmen bij 4 onthoudingen.

Het corpus van het ontwerp van decreet wordt aangenomen met 7 stemmen bij 4 onthoudingen.

3. Eindstemming

Het aldus gewijzigde ontwerp van decreet houdende aanpassing van de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2011 (*Parl. St.* VI. Parl. 2010-11, nr. 18/1) wordt aangenomen met 7 stemmen bij 4 onthoudingen.

X. ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING EN STEMMING VAN HET ONTWERP VAN DECREET HOUDENDE AANPASSING VAN DE ALGEMENE UITGAVENBEGROTING VAN DE VLAAMSE GEMEENSCHAP VOOR HET BEGROTINGSJAAR 2011 OP 7 JUNI 2011

Bij dit ontwerp werden in het totaal 22 amendementen ingediend door de Vlaamse Regering. Deze amendementen zijn gepubliceerd in *Parl. St.* VI. Parl. 2010-11, nr. 19-A/2. Voor de inhoud en de verantwoording van deze amendementen wordt verwezen naar het voormelde parlementaire stuk. Er wordt niet bij elk amendement afzonderlijk verwezen naar het parlementaire stuk waarin het terug te vinden is.

1. Tabel: Afdeling I: begrotingskredieten

Amendement nr. 8 van de Vlaamse Regering strekt ertoe BD0 BJ Inburgering te wijzigen. Minister *Philippe Muyters* licht toe dat in de beleidsdomeinen Bestuurszaken en RWO de amendementen nr. 8 en 16 te maken hebben met de herschikking van 650.000 euro van de aanleg van terreinen voor woonwagengewoners naar restauratiepremies voor openbare besturen.

Amendement nr. 9 van de Vlaamse Regering strekt ertoe EB0 EE Beleidsondersteuning en academisch beleid te wijzigen.

De minister licht toe dat amendement nr. 9 een transfer in het programma EE betreft van 4 miljoen euro extra voor de doctoraatsscholen van het Bijzonder Onderzoeksfonds (BOF) naar het Actieplan ‘menselijk kapitaal voor wetenschap, technologie en innovatie’. Doel is een andere sleutel dan die van het BOF te kunnen hanteren voor de verdeling over de universiteiten.

Amendement nr. 10 van de Vlaamse Regering strekt ertoe HB0 HC Algemeen te wijzigen.

Amendement nr. 11 van de Vlaamse Regering strekt ertoe HB0 HF Sport te wijzigen.

Amendement nr. 12 van de Vlaamse Regering strekt ertoe HC0 HD Sociaal-Cultureel Werk voor Volwassenen te wijzigen.

Amendement nr. 13 van de Vlaamse Regering strekt ertoe HC0 HG Jeugd te wijzigen.

Amendement nr. 14 van de Vlaamse Regering strekt ertoe HD0 HA Apparaatkredieten te wijzigen.

Amendement nr. 15 van de Vlaamse Regering strekt ertoe HD0 HE Kunsten en Erfgoed te wijzigen.

De minister licht toe dat de bovenvernoemde amendementen nr. 10 t.e.m. 15 in het beleidsdomein CJSM de herschikking voor de sportinfrastructuur, de herverdeling van de DAC-middelen tussen Cultuur en Jeugd, en de inzet van 100.000 euro voor de indienstneming als personeelslid van de transitie-manager voor opera en ballet betreffen.

De amendementen nr. 8 t.e.m. 15 worden aangenomen met 7 stemmen bij 4 onthoudingen.

Amendement nr. 16 van de Vlaamse Regering strekt ertoe ND0 NF Ruimte en Erfgoed te wijzigen.

Het amendement wordt aangenomen met 8 stemmen bij 3 onthoudingen.

De aldus geamendeerde tabel van de aanpassing van de uitgavenbegroting 2011 wordt aangenomen met 7 stemmen bij 4 onthoudingen.

2. Tabel: Afdeling III: Diensten met Afzonderlijk Beheer

Minister Philippe Muyters licht toe dat de begrotingen van sommige DAB's aangepast worden aan de opmerkingen van het Rekenhof bij amendement van de Vlaamse Regering.

Amendement nr. 17 van de Vlaamse Regering strekt ertoe de begroting van de DAB Uitlendendienst Kampeermateriaal voor de Jeugd te wijzigen.

Amendement nr. 18 van de Vlaamse Regering strekt ertoe de begroting van de DAB MINAfonds te wijzigen.

Amendement nr. 19 van de Vlaamse Regering strekt ertoe de begroting van de DAB Loodswezen te wijzigen.

Amendement nr. 20 van de Vlaamse Regering strekt ertoe de begroting van de DAB Fonds voor de Financiering van het Urgentieplan voor de Sociale Huisvesting te wijzigen.

Amendement nr. 21 van de Vlaamse Regering strekt ertoe de begroting van de DAB Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed te wijzigen.

De amendementen nr. 17 t.e.m. 21 van de Vlaamse Regering worden aangenomen met 7 stemmen bij 4 onthoudingen.

De aldus geamendeerde tabel van de aanpassing van de uitgavenbegroting 2010 wordt aangenomen met 7 stemmen bij 4 onthoudingen.

3. Tabel: Afdeling V: Vlaamse openbare rechtspersonen en extern verzelfstandigde agent-schappen met rechtspersoonlijkheid

Amendement nr. 22 van de Vlaamse Regering strekt ertoe de begroting van het Fonds voor het Flankerend Economisch Beleid te wijzigen.

Minister Philippe Muyters licht toe dat de begrotingen van het fonds aangepast worden aan de opmerkingen van het Rekenhof bij amendement van de Vlaamse Regering.

Het amendement wordt aangenomen met 7 stemmen bij 4 onthoudingen.

De aldus geamendeerde tabel van de aanpassing van de uitgavenbegroting 2011 wordt aangenomen met 7 stemmen bij 4 onthoudingen.

4. Corpus van het decreet

Artikel 1

Amendement nr. 1 van de Vlaamse Regering strekt ertoe artikel 1 te wijzigen.

Minister Philippe Muyters stelt dat de amendementen nr. 1 t.e.m. 3 op de artikelen 1, 2 en 3 de krediettotalen van de Vlaamse begroting betreffen en dus geen verdere commentaar behoeven.

Het amendement wordt aangenomen met 7 stemmen bij 4 onthoudingen.

Het aldus gewijzigde artikel 1 wordt aangenomen met 7 stemmen bij 4 onthoudingen.

Artikel 2

Amendement nr. 2 van de Vlaamse Regering strekt ertoe artikel 2 te wijzigen.

Het amendement wordt aangenomen met 7 stemmen bij 4 onthoudingen.

Het aldus gewijzigde artikel 2 wordt aangenomen met 7 stemmen bij 4 onthoudingen.

Artikel 3

Amendement nr. 3 van de Vlaamse Regering strekt ertoe artikel 3 te wijzigen.

Het amendement wordt aangenomen met 7 stemmen bij 4 onthoudingen.

Het aldus gewijzigde artikel 3 wordt aangenomen met 7 stemmen bij 4 onthoudingen.

Artikelen 4 tot 7

De artikelen 4 tot 7 worden zonder verdere opmerkingen aangenomen met 7 stemmen bij 4 onthoudingen.

Artikel 8

Amendement nr. 4 van de Vlaamse Regering strekt ertoe artikel 8 te wijzigen

De minister licht toe dat amendement nr. 4 een materiële fout rechtzet die het Rekenhof had opgemerkt.

Het amendement wordt aangenomen met 7 stemmen bij 4 onthoudingen.

Het aldus gewijzigde artikel wordt aangenomen met 7 stemmen bij 4 onthoudingen.

Artikel 9

Amendement nr. 5 van de Vlaamse Regering strekt ertoe artikel 9 te wijzigen

De minister licht toe dat amendement nr. 5 2,75 miljoen euro van de bijkomende 5 miljoen euro voor sportinfrastructuur toekent aan de lokale overheden.

Het amendement wordt aangenomen met 7 stemmen bij 4 onthoudingen.

Het aldus gewijzigde artikel wordt aangenomen met 7 stemmen bij 4 onthoudingen.

Artikelen 10 tot 21

De artikelen 10 tot 21 worden zonder verdere opmerkingen aangenomen met 7 stemmen bij 4 onthoudingen.

Artikel 22

Amendement nr. 6 van de Vlaamse Regering strekt ertoe artikel 22 te wijzigen

De minister licht toe dat amendement nr. 6 een decretale basis verleent aan de mogelijkheid om vanuit de provisie betaalkredieten niet alleen de gesplitste ordonnanceringskredieten te voeden maar ook de vereffeningskredieten die horen bij de vastleggingsmachtigingen.

Het amendement wordt aangenomen met 7 stemmen bij 5 onthoudingen.

Het aldus gewijzigde artikel wordt aangenomen met 7 stemmen bij 5 onthoudingen.

Artikelen 23 tot 26

De artikelen 23 tot 26 worden zonder verdere opmerkingen aangenomen met 7 stemmen bij 5 onthoudingen.

Artikel 26/1 (nieuw)

Amendement nr. 7 van de Vlaamse Regering strekt ertoe een artikel 26/1 in te voegen.

De minister licht toe dat het amendement nr. 7 tot invoering van een nieuw artikel 26/1 in 2011 een decretale basis geeft aan de gratis terbeschikkingstelling van de software voor het doorgeven van dagelijkse gegevens over kandidaat-huurders door de sociale huisvestingsmaatschappijen aan de referentiedatabank.

Het amendement wordt aangenomen met 7 stemmen bij 5 onthoudingen.

Artikelen 27 tot 72

De artikelen 27 tot 72 worden zonder verdere opmerkingen aangenomen met 7 stemmen bij 5 onthoudingen.

In de tekst aangenomen in de commissie worden de artikelen 27 tot 72 hernummerd tot artikelen 28 tot 73.

Het aldus geamendeerde corpus van het ontwerp van decreet wordt aangenomen 7 met stemmen tegen 5.

5. Eindstemming

Het aldus gewijzigde ontwerp van decreet houdende aanpassing van de uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2011 (*Parl. St.* VI. Parl. 2010-11, nr. 19-A/1) wordt aangenomen met 7 stemmen tegen 5.

Eric VAN ROMPUY,
voorzitter

Griet SMAERS,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

AGION	Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs
ARKimedes	ARK: activering van risicokapitaal
BAM	Beheersmaatschappij Antwerpen Mobiel
BBB	Beter Bestuurlijk Beleid
bbp	bruto binnenlands product
BC	begrotingscontrole
BIV	belasting op inverkeerstelling
BOB	Beleidsondersteuning en Begroting
BOF	Bijzonder Onderzoeksfonds
btw	belasting over de toegevoegde waarde
CFO	Chief Financial Officer
DAB	Dienst met Afzonderlijk Beheer
DAC	Derde Arbeidscircuit
ESR	Europees Systeem van Nationale en Regionale Rekeningen
FFEU	Financieringsfonds voor Schuldafbouw en Eenmalige Investeringsuitgaven
FOD	Federale Overheidsdienst
Gimv	Gewestelijke Investeringsmaatschappij voor Vlaanderen
GOK	gelijke onderwijskansen
HRF	Hoge Raad van Financiën
IMF	Internationaal Monetair Fonds
INR	Instituut voor de Nationale Rekeningen
IVA	intern verzelfstandigd agentschap
IWT	Agentschap voor Innovatie door Wetenschap en Technologie
MINAfonds	Milieu-Natuur-fonds
OE-Invest	Onroerend Erfgoed-Invest
OESO	Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling
Orafin+	Oracle Financials plus
PMV	ParticipatieMaatschappij Vlaanderen
pps	publiek-private samenwerking
pr	public relations
RWO	Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed
SERV	Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
SOC	strategisch onderzoekscentrum
TINA-fonds	Transformatie, Innovatie en Acceleratie Fonds
VDAB	Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding
VFLD	Vlaams Fonds voor de Lastendelging
ViA	Vlaanderen in Actie
VMM	Vlaamse Milieumaatschappij
VRT	Vlaamse Radio- en Televisieomroeporganisatie
VRWI	Vlaamse Raad voor Wetenschap en Innovatie
WSE	Werk en Sociale Economie

BIJLAGE 1:

Opsplitsing van het ontwerp van decreet houdende aanpassing
van de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap
voor het begrotingsjaar 2011 over de verschillende commissies
conform artikel 59, 2°, van het Reglement van het Vlaams Parlement

A. COMMISSIE VOOR ALGEMEEN BELEID, FINANCIËN EN BEGROTING**A.1. De heer Kris Peeters, Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid**

Artikel 9 Entiteit AB0 Programma AD001 – AD005
 9 Entiteit AB0 Programma AL013 – AL018

Afdeling I Entiteit AB0: Programma AA, AD, AE, AF, AL
 Entiteit AC0: Programma AA
 Entiteit AD0: Programma AA, AN
 Entiteiten VA0 – VR0

A.2. De heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport

Artikel 1-7
 8 §1
 8 §2 (samen met c-OPE)
 9 Entiteit CB0 Programma CC001 – CG010
 12 (samen met c-WON)
 13
 14 (samen met c-WON)
 16 (samen met c-BIN)
 21 en 22
 49 – 51

Afdeling I Entiteit CB0: Programma CA, CB, CC, CE, CF, CG
 Entiteit CC0: Programma CA, CC, CF
 Entiteit CE0: Programma CA, CC

Afdeling V Vlaams fonds voor de lastendelging
 Financieringsfonds voor schuldafbouw en eenmalige investeringuitgaven (FFEU)
 Toekomstfonds

**B. COMMISSIE VOOR BESTUURSZAKEN, BINNENLANDS BESTUUR,
DECREETSEVALUATIE, INBURGERING EN TOERISME**

**B.1. De heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering en
Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering,
Toerisme en Vlaamse Rand**

Artikel 9 Entiteit BC0 Programma BA212 - Entiteit BE0 Programma BA404
 9 Entiteit BD0 Programma BJ303 – BJ309
 9 Entiteit DB0 Programma DG002 – DG025
 16 (samen met c-FIN)
 27 – 30
 52

Afdeling I Entiteit BB0: Programma BA
 Entiteit BC0: Programma BA, BD, BE, BK, BL
 Entiteit BD0: Programma BA, BH, BJ
 Entiteit BE0: Programma BA, BK
 Entiteit BF0: Programma BA, BF
 Entiteit BH0: Programma BA, BG
 Entiteit DB0: Programma DG
 Entiteit DD0: Programma DG

Afdeling III Schoonmaak
 ICT
 Catering
 Overheidspersoneel

Afdeling V Toerisme Vlaanderen

C. COMMISSIE VOOR BRUSSEL EN DE VLAAMSE RAND

C.1. De heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel

Artikel 9 Entiteit AB0 Programma AG002 – AG019
48

Afdeling I Entiteit AB0 : Programma AG

Afdeling V Vlaams Brusselfonds

C.2. De heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand

Artikel 9 Entiteit AB0 Programma AH002 – AH007

Afdeling I Entiteit AB0 : Programma AH

**D. COMMISSIE VOOR BUITENLANDS BELEID, EUROPESE
AANGELEGENHEDEN EN INTERNATIONALE SAMENWERKING**

**D.1. De heer Kris Peeters, Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse
Regering en Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en
Plattelandsbeleid**

Artikel 9 Entiteit DB0 Programma DC001 – DF009
 9 Entiteit DC0 Programma DE105 – DE112
 15
 31

Afdeling I Entiteit DB0: Programma DA, DB, DC, DD, DE, DF
 Entiteit DC0: Programma DA, DE
 Entiteit DD0: Programma DA

Afdeling III Waarborgfonds Microfinanciering

E. COMMISSIE VOOR CULTUUR, JEUGD, SPORT EN MEDIA**E.1. Mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur**

Artikel 9 Entiteit HB0 Programma HC013 – HC040
 9 Entiteit HC0 Programma HD118 – HD127
 9 Entiteit HD0 Programma HE233 – HE264
 17
 34 – 37
 61 en 62

Afdeling I Entiteit HB0: Programma HA, HB, HC
 Entiteit HC0: Programma HA, HD
 Entiteit HD0: Programma HA, HB, HE
 Entiteit HE0: Programma HA, HE

Afdeling III Landcommanderij Alden Biesen
 Kasteeldomein van Gaasbeek
 Koninklijk Museum voor Schone Kunsten Antwerpen (KMSKA)
 Uitleendienst Kampeermateriaal voor de Jeugd

Afdeling V Fonds Culturele Infrastructuur (FoCI)
 Topstukkenfonds

E.2. De heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport

Artikel 9 Entiteit HB0 Programma HF011 – HF037
 60

Afdeling I Entiteit HB0: Programma HF

Afdeling V Agentschap ter Bevordering van de Lichamelijke Ontwikkeling, de Sport en de Openluchtrecreatie (Blosa) (IVA)

E.3. De heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel

Artikel 9 Entiteit HC0 Programma HG101 – HG127

Afdeling I Entiteit HC0: Programma HG

E.4. Mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding

Artikel 9 Entiteit HB0 Programma HH030 – HH042
9 Entiteit HD0 Programma HH200

Afdeling I Entiteit HB0: Programma HH
Entiteit HD0: Programma HH

F. COMMISSIE VOOR ECONOMIE, ECONOMISCH OVERHEIDS INSTRUMENTARIUM, INNOVATIE, WETENSCHAPSBELEID, WERK EN SOCIALE ECONOMIE**F.1. De heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid**

Artikel 9 Entiteit EB0 Programma EC107
9 Entiteit EC0 Programma EC207 – EG200
53

Afdeling I Entiteit CB0 Programma CD000, CD002 en CD006
Entiteit EB0: Programma EC107 en EC115, EG107
Entiteit EC0: Programma EA, EC, ED, EG

Afdeling V Fonds Flankerend Economisch Beleid (Hermesfonds)

F.2. Mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding

Artikel 9 Entiteit EB0 Programma EC108 – EG108
11

Afdeling I Entiteit CB0: Programma CD003 en CD004
Entiteit EB0: Programma EA, EC (behalve EC107 en EC115), EE, EF, EG (behalve EG107)

F.3. De heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport

Artikel 9 Entiteit JB0 Programma JD101 – Entiteit JC0 Programma JD209

Afdeling I Entiteit CB0: Programma CD001
Entiteit JB0: Programma JA, JB, JD, JE
Entiteit JC0: Programma JA, JD

F.4. Mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie

Artikel 9 Entiteit JC0 Programma JE200 – JE209

Afdeling I Entiteit JB0: Programma JA
 Entiteit JC0: Programma JA, JE

G. COMMISSIE VOOR LANDBOUW, VISSERIJ EN PLATTELANDSBELEID

G.1. De heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid

Artikel 9 Entiteit KB0 Programma KD001 – Entiteit KC0 Programma KE111
63 en 64

Afdeling I Entiteit KB0: Programma KA, KD
Entiteit KC0: Programma KA, KE
Entiteit KD0: Programma KF

Afdeling V Vlaams Landbouwinvesteringsfonds
Financieringsinstrument voor de Vlaamse Visserij- en Aquacultuursector

H. COMMISSIE VOOR LEEFMILIEU, NATUUR, RUIMTELIJKE ORDENING EN ONROEREND ERFGOED

H.1. Mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur

Artikel 9 Entiteit LB0 Programma LC125 – Entiteit LD0 LD316
26
38
65 - 67

Afdeling I Entiteit LB0: Programma LA, LB, LC, LD
Entiteit LC0: Programma LA, LD
Entiteit LD0: Programma LA, LD

Afdeling III Fonds voor preventie en sanering inzake leefmilieu en natuurbehoud (MINA-fonds)

Afdeling V Openbare Afvalstoffenmaatschappij voor het Vlaamse Gewest (OVAM) (IVA)
Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) (IVA)
Grondfonds

H.2. De heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport

Artikel 9 Entiteit NC0 Programma ND008 – ND012
9 Entiteit ND0 Programma ND108 – ND111
44 en 45
71

Afdeling I Entiteit NC0: Programma NA (behalve NA015 samen met c-WON), ND
Entiteit ND0: Programma NA, ND
Entiteit NG0 : Programma NA (samen met c-WON)

Afdeling III Grondfonds
Herstelfonds

Afdeling V Rubiconfonds

H.3. De heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand

Artikel 9 Entiteit NC0 Programma NF002 – NF003
 9 Entiteit ND0 Programma NF104 – NF125
 47

Afdeling I Entiteit NC0: Programma NA (behalve NA015), NF
 Entiteit ND0: Programma NA (behalve NA106 en NA107), NF
 Entiteit NG0 : Programma NA (samen met c-WON), NF

Afdeling III Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed

I. COMMISSIE VOOR MOBILITEIT EN OPENBARE WERKEN**I.1. Mevrouw Hilde Crevits, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken**

<u>Artikel</u>	8 §2 (samen met c-FIN) 9 Entiteit MB0 Programma MC005 –MG006 19 en 20 39 – 43 68 en 69
<u>Afdeling I</u>	Entiteit MB0: Programma MA, MB, MC, MD, ME, MF, MG Entiteit MC0: Programma MA, MI Entiteit MD0: Programma MA, MH
<u>Afdeling III</u>	Vlaams Infrastructuurfonds Loodswezen Vloot Luchthaven Antwerpen Luchthaven Oostende
<u>Afdeling V</u>	Fonds Stationsomgevingen Pendelfonds

J. COMMISSIE VOOR ONDERWIJS EN GELIJKE KANSEN**J.1. De heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel**

<u>Artikel</u>	9 Entiteit AB0 Programma AI004 – AI019
	9 Entiteit FB0 Programma FC006 – Entiteit FD0 Programma FH213
	9 Entiteit FD0 Programma FH216 – Entiteit FE0 Programma FI303
	10
	18
	24
	32
	54

<u>Afdeling I</u>	Entiteit AB0: Programma AI
	Entiteit FB0: Programma FA, FB, FC, FD, FE, FG, FH, FI, FJ, FK
	Entiteit FC0: Programma FB, FC, FD, FE, FF, FI, FJ, FK
	Entiteit FD0: Programma FB, FC, FG, FH (behalve FH214 en FH215), FJ
	Entiteit FE0: Programma FC, FI, FL
	Entiteit FHo: Programma FC, FI

<u>Afdeling III</u>	Fonds Inschrijvingsgelden Centra voor Volwassenenonderwijs
---------------------	--

<u>Afdeling V</u>	Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs (AGION) (IVA)
-------------------	---

J.2. De heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand

<u>Artikel</u>	9 Entiteit FD0 Programma FH215
----------------	--------------------------------

<u>Afdeling I</u>	Entiteit FD0: Programma FH214 en FH215
-------------------	--

K. COMMISSIE VOOR WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID, GEZIN EN ARMOEDEBELEID

K.1. De heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

Artikel 9 Entiteit GB0 Programma GC004 – Entiteit GE0 Programma GD341
 23
 25
 33
 55 - 59

Afdeling I Entiteit GB0: Programma GA, GB, GC (behalve GB0 GC044, GC043, GC048, GC041, GC035), GD, GE, GF, GG
 Entiteit GC0: Programma GA
 Entiteit GD0: Programma GA
 Entiteit GE0: Programma GA, GD

Afdeling III Centrum voor Informatie, Communicatie en Vorming in de welzijnssector (CICOV)

Afdeling V Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden (VIPA) (IVA)
 Fonds Jongerenwelzijn (IVA)
 Kind en Gezin (IVA)
 Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH) (IVA)
 Vlaams Zorgfonds (IVA)

K.2. Mevrouw Ingrid Lieten, viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen, Media en Armoedebestrijding

Afdeling I Entiteit GB0 GC044, GC043, GC048 , GC041, GC035

L. COMMISSIE VOOR WOONBELEID, STEDELIJK BELEID EN ENERGIE**L.1. Mevrouw Freya Van den Bossche, Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie**

<u>Artikel</u>	9 Entiteit BD0 Programma BI304 – BI308
	9 Entiteit LE0 Programma LE405 – LE409
	9 Entiteit NC0 Programma NE003 – NE029
	9 Entiteit NE0 Programma NE200 – NE211
	12 (samen met c-FIN)
	14 (samen met c-FIN)
	46
	70
	72

<u>Afdeling I</u>	Entiteit BD0: Programma BI
	Entiteit CB0: Programma CB012
	Entiteit CD0 : Programma CD004
	Entiteit LB0: Programma LC135, LE
	Entiteit LE0: Programma LA, LE
	Entiteit NC0: Programma NA (samen met c-LEE, NA15 enkel in c-WON), NE
	Entiteit NE0: Programma NA, NB, NE
	Entiteit NG0 : Programma NA (samen met c-LEE)

<u>Afdeling III</u>	Fonds voor de financiering van het urgentieplan voor de sociale huisvesting
---------------------	---

<u>Afdeling V</u>	Investeringsfonds voor Grond- en Woningbeleid voor Vlaams-Brabant (Vlabinvest)
	Garantiefonds Sociale Huisvesting

BIJLAGE 2:

Presentatie van de heer Philippe Muyters,
Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport
op 17 mei 2011 bij de begrotingsaanpassing 2011

Begrotingscontrole 2011

Philippe Muyters

Vlaams minister van Financiën, Begroting,
Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport

Economische omgeving: sterker dan verwachte economische heropleving

	BBP 2010	BBP 2011	Inflatie 2010	Inflatie 2011
PB 15 sept 2010	1,8%	1,7%	2,1%	2,0%
PB 26 jan 2011	2,0%	2,0%	2,19%	2,7%

cijfers denataliteit 2010 en 2011 worden opgetrokken van 103,0397%
en 103,3403% naar 103,0870% en 103,4350%.

1. Meevallers (bruto beleidsmarge) bij BC

1.1 Totaal bijkomende ontvangsten	469.951
1.2 Bijstelling verwachte onderbenutting	138.199
1.3 Provisie jobkorting	73.900
Totaal meevallers	682.050

1.1 Ontvangsten

Bijkomende ESR-ontvangsten van de Vlaamse overheid (in keuro)

	BGO 2011 (1)	BGC 2011 (2)	(2) - (1)
Algemene middelenbegroting	24.018.019	24.454.759	436.740
Te consolideren instellingen	1.406.531	1.439.742	33.211
Totaal	25.424.550	25.894.501	469.951

1.1 Ontvangsten

Extra ESR-ontvangsten ministeries

Samengevoegde en gedeelde belastingen	291.863
Specifieke dotaties	5.139
Gewestelijke belastingen	133.654
Niet-fiscale toegewezen ontvangsten	8.220
Niet-fiscale niet toegewezen ontvangsten	-2.099
Lotto gelden	-37
Totaal bijkomende ontvangsten	436.740

1.1 Ontvangsten

> Samengevoegde en gedeelde belastingen

	BGO 2011	BGC 2011	BGC - BGO
Samengevoegde belastingen Gewest	5.881.949	5.960.337	78.388
Afrekening 2010 Gewest	17.108	34.630	17.522
Gedeelde belastingen Gemeenschap	11.957.536	12.117.250	159.714
Afrekening 2010 Gemeenschap	80.011	116.249	36.238
Totaal	18.798.875	19.095.876	291.863

1.1 Ontvangsten

> Gewestelijke belastingen: ramingen Fod Financiën

	BGO 2011 (1)	BGC 2011 (2)	(2) - (1)
Onroerende voorheffing	79.599	98.228	18.629
Belasting op de spelen en weddenschappen	29.067	27.643	-1.424
Belasting op de automatische ontspanningstoestellen	31.763	30.182	-1.581
Registratierechten	1.729.832	1.807.934	78.102
Hypotheekrechten	152.935	150.423	-2.512
Verkeersbelasting op de autovoertuigen (inning FOD Financiën)	99.734	93.005	-6.729
Verkeersbelasting op de autovoertuigen (inning IVA VLABEL)	942.792	937.804	-4.988
Belasting op de inverteersstelling (inning FOD Financiën)	18.174	19.406	1.232
Belasting op de inverteersstelling (inning IVA VLABEL)	233.793	238.359	4.566
Eurovignet (inning FOD Financiën)	27.557	15.168	-12.389
Eurovignet (inning IVA VLABEL)	98.832	96.921	-1.911
Schenkingsrechten	214.136	231.045	16.909
Successierechten en recht van overgang bij overlijden	1.101.896	1.147.646	45.750
Correctie aanrekening gewestbelastingen	-93.182	-93.182	0
Totaal	4.666.928	4.800.582	133.654

1.1 Ontvangsten

ESR ontvangsten: instellingen

	BGO 2011 (1)	BGC 2011 (2)	(2) - (1)
MINA	132.093	134.810	2.717
VIF	48.518	48.908	390
Loodswezen	89.254	89.896	642
Andere instellingen met DAB-vorm	17.801	19.579	1.778
VMM	186.896	185.942	-954
VDAB	107.161	110.153	2.992
NV Waterwegen en Zeekanaal	65.360	62.880	-2.480
VRT	166.164	166.490	326
Kind & Gezin	145.245	149.272	4.027
VAPH	24.861	24.861	0
VVM - De Lijn	205.730	213.730	8.000
Andere instellingen met andere dan DAB-vorm	217.448	233.221	15.773
Totaal	1.406.531	1.439.742	33.211

1.2 Onderbenutting: + 138.199 keuro

Toepassing van gerealiseerde onderbenuttingspercentages 2010 (1,38% ministeries en 1,64% instellingen) op de betaalkredieten BO 2011 :

betaalkredieten BO 2011	betaalkredieten BO 2011	prefig onderbenutting 2011 ifv % 2010
ESR gecorrigeerde uitgaven algemene begroting	17.515.928	241.900
ESR gecorrigeerde uitgaven instellingen incl FFEU	7.876.987	129.299
totaal	25.392.915	371.199

Net als bij de begrotingsopmaak wordt aanvullend wordt voor het temperend effect van de besparingen op de onderbenutting.

Dit geeft volgende wijziging :

prefiguratie onderbenutting 2011 ifv uitvoering 2010	ingeschreven bij BO 2011	meevaller bij BC 2011
258.799	120.600	138.199

1.3 Provisie jobkorting

- Verwachte voorlopige afrekening inkomstenjaar 2009 = 51,0 miljoen euro (in 2010: al 76.468 keuro aangerekend)
- Verwachte voorlopige afrekening inkomstenjaar 2010 = 5,1 miljoen euro (in 2010 67.200 keuro esr matig aangerekend)
- Provisie van 130 mio voor afrekening jobkorting kan worden teruggebracht tot 56.100 keuro of een gunstig effect van **73.900 keuro**

2. Aanwending bruto-beleidsmarge

Indexatie lonen systeem indexprovisie (spilindex)	111.975
Indexatie buiten provisie	12.467
Interesten	-21.714
Extra buffer tegen juridische uitspraken (VFLD)	18.970
Masterplan 2020	12.160
Zorgfonds	5.474
Allerhande kostendrijvers	127.295
Bijkomende betaalkredieten	250.556
Extra buffer tegen GOK-incidenties	50.000
Nieuw beleid (waaronder 65 miljoen O&O)	115.000
Totaal	682.183

2.1 Indexprovisie: 89.358+22.617

- De indexsprong in 2011 zal zich nu 5 maanden vroeger voordoen (april ipv september) wat een meerkost van 89.358 k euro betekent ten opzichte van de raming bij BO11.
- Veiligheidshalve gaan we ervan uit dat de volgende overschrijding van de spilindex plaatsvindt in september 2011 wat een extra meerkost van 22.617 k euro geeft.

2.2 Allerhande kostendrijvers:

- Bijvoorbeeld:
 - Economie: NV Waarborgbeheer: 8,6 mio
 - Welzijn: 2e pensioenpijler non-profit: 6,7 mio
 - Mobiliteit: De Lijn, brandstof en exploitatie: 14,3 miljoen
 - Media: VRT-pensioenfonds: 4,7 mio
 - Onderwijs: loonkredieten: 57 mio
 - ...

13

2.2 Bijkomende betaalkredieten:

- Bijvoorbeeld:
 - F&B: multifunct. EFRO-projecten: 3,3 mio
 - Economie: Hermes-fonds: 14 mio
 - Innovatie: IWT: 44 mio
Hercules: 4,7 mio
 - Openbare Werken: Vlaams Infrastructuurfonds: 46,5 mio
 - Welzijn: Fonds Jongerenwelzijn: 5,3 mio
 - Wonen: kapitaalsubsidies koopsector: 5,5 mio
 - Onderwijs: Agion: 70 mio
 - VMM: rioolwaterzuiveringsinstallaties: 6,8 mio
 - ...

14

2.3 Extra buffer voor betaal-incidenten

- GOK-provisie van 50 miljoen euro die kan worden aangewend indien zich betaalproblemen voordoen

15

2.4 Nieuw beleid: 115 mio euro + kapitaal ESR 8

Beleidsdomein	Krediet
O&O	65
Werk (50+premie, werkervaring...)	14
Restauratiepremies	4,6
Gehandicaptenzorg en kinderopvang	2
Cultuur	1,7
Kinderarmoede	2
Kustverdediging	2,5
Rationeel energiegebruik	4,4
Sportinfrastructuur	3,9
...	
Totaal	115

Kapitaalsparticipaties (ESR 8) :

- Welzijn: 10 mio euro
- OE-Invest: 10 mio euro

16

2.4 Bijkomende beleidskredieten

	Krediet
Abdij van het Park	25
Scholenbouw	18
Sportinfrastructuur	5
Totaal	48

→ Via de schrapping van encours bijkomend **35 miljoen** vrijgemaakt:

-VLIF (6 mio)

-Slibruiming en investeringen in waterbeheersing en riolering (13 mio)

-Wegeninfrastructuur (8 mio)

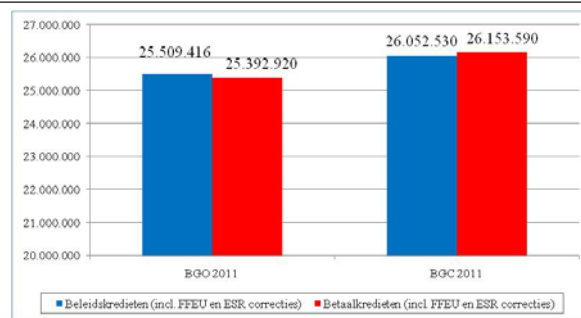
- ...

→FFEU: **92 mio euro** (gevaarlijke punten)

→Vastleggingspercentage scholenbouw op 96%: **7 mio euro**

17

> Beleid- versus betaalkredieten (in keuro)

Betaal-	minus	beleidskredieten
BO 2011	BC 2011	verschil
-116.496	101.060	217.556

3. Vorderingensaldo

		ESR-effect	BGO 2011	BGC 2011
Algemene begroting Vlaamse ministeries				
Ontvangsten		+	24.296.647	24.837.486
Uitgaven		-	-24.403.359	-25.123.719
Begrotingssaldo Vlaamse ministeries		=	-106.712	-286.233
Begrotingssaldo Vlaamse ministeries				
Ontvangsten		+	24.296.647	24.837.486
Deelnemingen en kredietverleningen (esr code 8)		-	-3.212	-92.437
Dotaties van instellingen behorende tot de consolidatiekring		-	-182.234	-197.108
Correctie aanrekening ontvangsten		+/-	-93.182	-93.182
ESR gecorrigeerde ontvangsten algemene begroting		=	24.018.019	24.454.759
Uitgaven		-	24.403.359	25.123.719
Deelnemingen en kredietverleningen (esr code 8)		+	-389.124	-411.224
Dotaties aan instellingen behorende tot de consolidatiekring		+	-6.519.276	-6.904.660
Aflossingen schuld (esr code 9)		+	0	0
Correctie gelopen intresten		+/-	7.576	10.157
Pensioenfondsen (negatief = reservevorming)		+	-6.200	-3.855
Pensioenfondsen VRT (negatief = reservevorming)		-	8.500	13.200
Correctie effect indexsprong 2011 op lonen		-	11.093	11.093
ESR gecorrigeerde uitgaven algemene begroting		=	17.515.928	17.838.430
Vorderingsaldo Vlaamse ministeries (1)		=	6.502.091	6.616.330
Begrotingen te consolideren instellingen				
Ontvangsten		+	9.623.295	10.298.187
Leningen		-	-3	-3
Deelnemingen en kredietverleningen		-	-8.416	-8.782
Dotaties van Vlaamse ministeries en andere te consolideren instellingen		-	-6.630.210	-7.097.728
Interne verrichtingen		-	-1.578.135	-1.751.932
ESR gecorrigeerde ontvangsten		=	1.406.531	1.439.742
Uitgaven		-	9.623.295	10.298.187
Aflossingen		+	-26.665	-26.755
Deelnemingen en kredietverleningen		+	-23.570	-23.032
Dotaties aan Vlaamse ministeries en andere te consolideren instellingen		+	-287.618	-344.665
Interne verrichtingen		+	-1.566.150	-1.753.716
ESR gecorrigeerde uitgaven FFEU		-	157.700	165.141
ESR gecorrigeerde uitgaven incl FFEU		=	7.876.992	8.315.160
Vorderingsaldo te consolideren instellingen (2)		=	-6.470.461	-6.875.418
Bijdrage Zorgfonds tot het vorderingsaldo (3)		+/-	-7.847	-6.400
Effect BAM NV (4)		+/-	-11.406	65.634
Vorderingsaldo (1) + (2) + (3) + (4)		=	12.377	-199.854
Onderbenutting		+	120.600	258.799
Verwachte afrekening jobkorting		-	-130.000	-56.100
Gecorrigeerd vorderingsaldo		=	2.977	2.845

BIJLAGE 3:

Presentatie van de heer Philippe Muyters,
Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport
op 9 november 2010 bij de meerjarenraming 2011-2015

Meerjarenraming 2011-2015

Philippe Muyters

Vlaams minister van Financiën, Begroting,
Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport

Economische parameters

	2011	2012	2013	2014	2015
Reële BBP groeivoet	1,70%	1,90%	1,90%	1,90%	2,10%
inflatie	3,50%	2,30%	2,10%	2,00%	2,00%

Bron: IMF, april 2011

	2012	2013	2014	2015
Fiscale capaciteit Vlaams Gewest	63,01%	62,98%	62,94%	62,97%
denataliteit	103,9312%	104,7018%	105,5522%	106,3521%
Verdeelsleutel leerlingen	56,52123%	56,43051%	56,37200%	56,32509%

ESR ontvangsten Vlaamse overheid (in keuro)

	2011	2012	2013	2014	2015
gewestelijke T	4.800.582	5.022.760	5.286.650	5.563.857	5.869.440
SGB	18.228.466	19.002.841	19.775.959	20.631.530	21.582.869
spec dot	867.410	887.455	895.807	908.493	921.432
Eigen niet-fiscale, toegewezen ontvangsten	112.284	110.487	110.575	110.664	110.754
Eigen niet-fiscale, niet toegewezen ontvangsten	409.263	408.218	408.218	310.468	212.718
Lotto gelden	36.753	36.753	36.753	36.753	36.753
Te consolideren instellingen	1.439.742	1.271.779	1.292.921	1.313.486	1.334.462
Totaal	25.894.500	26.740.293	27.806.883	28.875.251	30.068.428

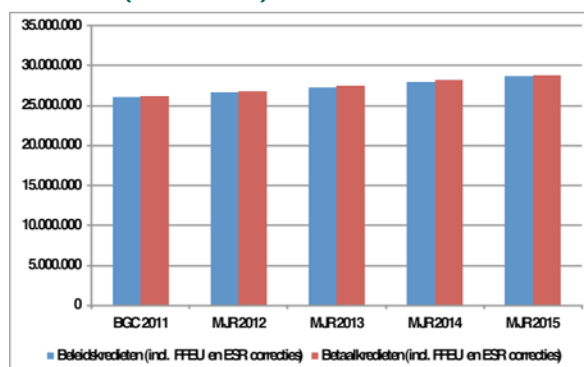
Impact maatregelen financiële sector (in duizend euro)

	BGC 2011	MJR 2012	MJR 2013	MJR 2014	MJR 2015
Dividenden financiële instellingen	297.500	297.500	297.500	199.750	102.000
Terugbetaling financiële instellingen (ESR 8)	0	1.725.000	1.725.000	225.000	225.000
TOTAAL	297.500	2.022.500	2.022.500	424.750	327.000

Indexsprongen

	BGC 2011	MJR 2012	MJR 2013	MJR 2014
Verwachte evolutie gezondheidsindex	2,20%	2,30%	2,10%	2,00%
Overschrijding spilindex	apr/11-sep/11	dec/12	dec/13	dec/14
Maand aanpassing loon	jun/11-nov/11	feb/13	feb/14	feb/15

Beleids- en betaalkredieten bij constant beleid (in keuro)

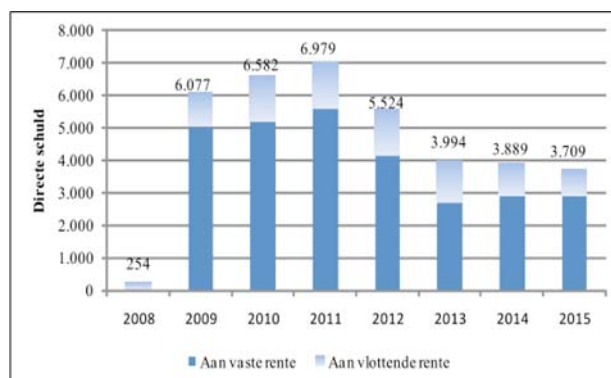
Betaal- minus beleidskredieten:

2011	2012	2013	2014	2015
101.060	130.262	211.279	185.469	159.461

Nieuw voorzien beleid bij regeringsvorming - bijgesteld bij BC 2011 (in duizend euro)

In duizend euro	BGC 2010	BGC 2011	MJR 2012	MJR 2013	MJR 2014	MJR 2015
Nieuw beleid bijgesteld	77.500	150.000	380.000	660.000	1.320.000	1.320.000
Opstap tov 2011			230.000	510.000	1.170.000	1.170.000

Evolutie van de directe schuld 2008 - 2015 (in miljoen euro)

Vorderingensaldo (in keuro)

	2012	2013	2014	2015
a) Esr ontvangsten	26.740.293	27.806.883	28.875.251	30.068.428
b) Esr uitgaven	26.659.250	27.361.331	28.024.868	28.676.170
c) FFEU	144.549	145.959	149.254	150.600
d) Nieuw beleid formatie	230.000	510.000	1.170.000	1.170.000
e) Onderbenutting	311.233	351.194	438.793	351.251
ESR vorderingensaldo =a-b-c-d+e	17.727	140.787	-30.078	422.909

BIJLAGE 4:

Presentatie door het Rekenhof op 24 mei 2011

Onderzoek van de aanpassing begroting 2011 + meerjarenraming 2011-2015

Uiteenzetting Rekenhof

Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting, 24 mei 2011

1

Begrotingsaanpassing & meerjarenraming

1. Macrobudgettaire aspecten
2. Ontvangsten
3. Uitgaven

Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting, 24 mei 2011

2

1. Macrobudgettaire aspecten (1/3)

- Inschatting groei en inflatieparameters = voorzichtig
- Behoud begrotingsevenwicht
 - Geen overschotten (meerontvangsten => meeruitgaven)
 - ≠ kasevenwichten (meer kasuitgaven dan kasontvangsten)
 - Schuldtoename in 2011: + 406 MIO euro
- Raming onderbenutting bijgesteld
- Meer betaalkredieten dan beleidskredieten (vermindering impliciete schuld)

Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting, 24 mei 2011

3

1. Macrobudgettaire aspecten (2/3)

Schuldevolutie 2011-2015

- Terugbetalingen + terugbetalingspremies KBC integraal naar schuldafbouw
- Vermindering impliciete schuld
- Systematische schuldfinanciering participaties
- Geen toelichting geconsolideerde schuld, gewaarborgde schuld, verplichtingen PPS
- Pact 2020: schuldenvrij Vlaanderen

Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting, 24 mei 2011

4

1. Macrobudgettaire aspecten (3/3)

Ter info

Stabiliteitsprogramma 2011-2014 België (april 2011)

- Streven begrotingsevenwicht gezamenlijke overheden tegen 2014
- Nog géén verdeling inspanningen tussen beleidsniveau's voor 2013-2014
- Cfr. advies HRF
 - Accumulatie begrotingsoverschotten entiteit II ten belope 0,8% BBP in 2014
 - Alleen mogelijk mits diepgaande hervorming van de huidige financieringsstromen en institutioneel kader

Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting, 24 mei 2011

5

2. Ontvangsten (1/2)

Evolutie ontvangsten begrotingsaanpassing 2011

Wijziging tov 2009 (=100)	Wijziging tov 2010 (=100)	Wijziging tov 2011 initieel (=100)
94,4	106,1	102,9

- + 1469 mio euro t.o.v.2010
- - 1519 mio euro t.o.v. 2009
- Pas tegen 2013 terug niveau ontvangsten 2009

Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting, 24 mei 2011

6

2. Ontvangsten (2/2)

- Ontvangstenramingen voor 2011 en meerjarenramingen 2011-2014: voorzichtig en realistisch
- ? Stijging opbrengsten onroerende voorheffing in meerjarenramingen 2011-2014

Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting, 24 mei 2011

7

3. Uitgaven (1/2)

Evolutie uitgaven begrotingsaanpassing 2011

Wijziging tov 2009 (=100)	Wijziging tov 2010 (=100)	Wijziging tov 2011 initieel (=100)
105,1	104,9	103

- + 1236 mio euro t.o.v. 2010
- + 1275 mio euro t.o.v. 2009

Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting, 24 mei 2011

8

3. Uitgaven (2/2)

- Toereikendheid kredieten
 - Degelijke beoordeling toereikendheid kredieten moeilijk wegens geen inzage voorbereidende documenten
 - BD IV: onduidelijk of betalingstekort is opgelost
 - BD WSE: krap berekende uitgavenposten VDAB
- Onduidelijkheden
 - BD LNE: onduidelijke toewijzing provisie
 - Bd MOW: onduidelijke toewijzing kredieten; betalingsachterstand DAB Loodswezen

Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting, 24 mei 2011

9

Begrotingsrapportering (advies 2008 & afstemming beleid-begroting)

1. Historiek advies begrotingsrapportering
2. Welke inspanningen zijn reeds geleverd ?
3. Wat kan er nog verbeteren ?

Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting, 24 mei 2011

10

1. Historiek advies begrotingsrapportering

- Advies 2 december 2008
(Stuk 40 (2008-2009) – Nr.1)
 - Op vraag van Commissie F & B
 - Bevestigd door Uitgebreid Bureau
- Opvolging in verslag initiële begroting 2011
(Stuk 16 (2010-2011) – Nr.1, deel 4)
- Verdere opvolging in onderhavig verslag
 - Op vraag voorzitter Commissie F & B
 - Uitdieping afstemming beleid-begroting
 - Cfr. deel 4 en 5

Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting, 24 mei 2011

11

2. Welke inspanningen zijn reeds geleverd?(1/2)

- Vroegere indiening begrotingsdocumenten bij initiële begroting.
- Rekenhof krijgt inzage in onderliggende rekenbladen bij algemene toelichting (overgang begrotingskredieten naar ESR-geconsolideerde beleids- en betaalkredieten, ...).
- Rekenhof krijgt tijdig inzage in repliek Vlaamse Regering op zijn opmerkingen.

Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting, 24 mei 2011

12

2. Welke inspanningen zijn reeds geleverd?(2/2)

- Begrotingsstructuur aangepast aan nieuwe organisatiestructuur (sinds begroting 2010).
- Meerjarenraming met voortschrijdend karakter en gelijktijdig met andere begrotingsdocumenten (bij begrotingscontrole).
- Publicatie programmatoelichtingen per beleidsdomein.
- Overzicht kredietoverdrachten jaar n-1 (bij initiële begroting).

Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting, 24 mei 2011

13

3. Wat kan er nog verbeteren?(1/3)

- Rekenhof inzage verlenen in begrotingsvoorbereidende documenten.
- Bij initiële begroting: (geactualiseerde) meerjarenraming of minstens terugkoppelen.
- In meerjarenraming: informatie over budgettaire impact PPS en alternatieve financiering na termijn MJR.
- In algemene toelichting: vergelijken met uitvoeringsgegevens en met rijksmiddelenbegroting.

Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting, 24 mei 2011

14

3. Wat kan er nog verbeteren?(2/3)

- In algemene toelichting: hoofdstuk schuldbeheer uitbreiden naar algemeen overzicht financiële toestand geconsolideerde Vlaamse overheid.
- Zgn. begrotingsruiters beter verantwoorden.
- Programmatoelichtingen (per beleidsdomein):
 - Inhoudstafel en inleidend hoofdstuk.
 - Omzetting begrotingskredieten naar ESR-geconsolideerde beleids- en betaalkredieten.

Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting, 24 mei 2011

15

3. Wat kan er nog verbeteren?(3/3)

- Doelstellingformulering in beleidsbrieven stroomlijnen en systematisch koppelen aan pact 2020.
- Doelstellingformulering beleidsbrieven en indeling programma's afstemmen, bijvoorbeeld d.m.v. de notie beleidsveld.
- Programma's "algemeen" beperken.
- Doelstellingen verder concretiseren (indicatoren).
- In programmatoelichtingen meer aandacht voor verbanden tss. beleids- en organisatiedoelstellingen en en tss. doelstellingen en kredieten.

Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting, 24 mei 2011

16

BIJLAGE 5:

Repliek van de Vlaamse Regering op de opmerkingen van het Rekenhof

Onderzoek van de aanpassing van de Vlaamse begroting voor 2011

Inleiding

Het Rekenhof ontving op 2 mei 2011 de finale documenten met betrekking tot de begrotingsaanpassing 2011.

Het Rekenhof heeft ook de meerjarenraming 2011-2015 onderzocht en het ontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 2011. Het onderzoek van het ontwerp van programmadecreet gaf geen aanleiding tot opmerkingen.

Dit verslag bevat verder een analyse van de afstemming tussen beleid en begroting op basis van de programmatoelichtingen en de beleidsbrieven die zijn voorgelegd bij de initiële begroting (hoofdstuk 4), alsook een geactualiseerde toetsing aan het advies begrotingsrapportering (hoofdstuk 5).

1 Macrobudgettaire aspecten

1.1 Economische groei- en inflatieparameters

1.1.1 Begrotingsaanpassing 2011

De Vlaamse Regering is bij de opmaak van de aangepaste begroting 2011 uitgegaan van een economische groei van 2% en een inflatie van 2,7%. Zij hanteert de parameters die het Federaal Planbureau heeft geraamd in de economische begroting van 26 januari 2011. Ten opzichte van de initiële begroting zijn de parameters opgewaardeerd met 0,3% (groei) en 0,7% (inflatie), wat resulteert in een stijging van de geraamde ontvangsten¹. De toename van de inflatie betekent ook bijkomende uitgaven wegens een versnelde overschrijding van de spilindex. Per saldo nemen de middelen echter toe.

In tabel 1 wordt de raming van het Federaal Planbureau vergeleken met de ramingen voor België van enkele gezaghebbende internationale organisaties. In de tabel is ook de recentste raming van het Federaal Planbureau (12 mei 2011) opgenomen.

¹ Ook de parameters 2010 werden overigens naar boven bijgesteld, wat aanleiding geeft tot een bijkomende ontvangst in 2011 met betrekking tot de afrekening van de samengevoegde en gedeelde belastingen voor 2010.

Tabel 1: Ramingen van groei en inflatie voor België

	econ. groei 2011	inflatie 2011
Europese Commissie (november 2010)	1,8%	1,9%
OESO (november 2010)	1,8%	1,6%
Federaal Planbureau (januari 2011)	2,0%	2,7%
IMF (april 2011)	1,7%	2,9%
Federaal Planbureau (mei 2011)	2,2%	3,5%
Europese Commissie (mei 2011)	2,4%	3,6%

Het IMF is minder optimistisch over de economische groei en schat de inflatie hoger in. Volgens de laatste raming van het Federaal Planbureau zouden de groei en vooral de inflatie nog verder toenemen. De recentste raming van de Europese Commissie (13 mei 2011) bevestigt die trend. De mate waarin de meerontvangsten zich zullen realiseren, is afhankelijk van de accuraatheid van de raming van de parameters.

1.1.2 Meerjarenraming 2011-2015

De meerjarenraming gaat uit van de IMF- parameters voor België van april 2011, behalve voor de inflatie 2011. Daarvoor wordt de recente actualisatie van het Federaal Planbureau gebruikt, die de gemiddelde jaarinflatie voor 2011 sterk verhoogt naar 3,5%.

Tabel 2: Parameters meerjarenraming

	2011	2012	2013	2014	2015
Economische groei	1,7%	1,9%	1,9%	1,9%	2,1%
Inflatie	(*)3,5%	2,3%	2,1%	2,0%	2,0%

(*) raming IMF: 2,9%

Toch bevat tabel 5-1 *Vorderingensaldo 2011-2015* van de meerjarenraming voor 2011 dezelfde cijfers als de tabel 6-5 *Normnaleving door de Vlaamse overheid* van de algemene toelichting. De gewijzigde parameters 2011 geven aanleiding tot een geraamde positieve afrekening van de samengevoegde en gedeelde belastingen in 2012 voor een bedrag van 56,4 miljoen euro (zie tabel 2-4 van de meerjarenraming).

Om redenen van consistentie is het minder aangewezen de parameters van verschillende raammodellen met elkaar te vermengen bij de berekening van ontvangsten en uitgaven. Zo heeft het Federaal Planbureau de inflatie 2011 inderdaad bijgesteld tot 3,5%, wat hoger is dan de raming van het IMF, maar voor 2012 heeft het de geraamde inflatie geactualiseerd naar 2%, wat dan weer lager is dan de 2,3% van het IMF.

Volgens het perscommuniqué van 12 mei 2011 van het Federaal Planbureau zou de inflatie na de opflakking in 2011 tot 3,5% vanaf 2012 terugvallen op gemiddeld 2% per jaar. De economische groei zou in de periode van de meerjarenraming gemiddeld 2,2% per jaar bedragen.

ANTWOORD

De rode draad doorheen de raming van de samengevoegde en gedeelde belastingen, en van de specifieke federale dotaties, houdt in dat de raming zo dicht mogelijk de vermoedelijke realisaties dient te benaderen.

Om die reden werd er in de meerjarenraming voor geopteerd om de begrotingscijfers voor 2011 niet meer te wijzigen. De raming van de doorstortingen aan samengevoegde en gedeelde belastingen, en specifieke federale dotaties, is voor 2011 gebaseerd op de Economische Begroting van 26 januari 2011. Als de federale overheid in 2011 geen bijkomende begrotingscontrole meer doorvoert, zijn de cijfers van de Vlaamse begrotingscontrole 2011 meteen ook de verwachte realisaties voor 2011.

Met het oog op het opstellen van de meerjarenraming wordt hetzelfde uitgangspunt gehanteerd, d.i. ramen wat de vermoedelijke realisaties zullen zijn. Omdat een economische begroting niet in meerjarig perspectief wordt opgesteld, moet er gebruik gemaakt worden van andere informatiebronnen. In concreto werd er rekening gehouden met de meest recente informatie die op tijdstip van het finaliseren van de meerjarenraming beschikbaar was. Dit was het IMF rapport van april 2011. Bovendien houdt het IMF rapport een prudente benadering in van de voorspelling van de parameters.

Vorig jaar heeft het Rekenhof bij de analyse van de meerjarenraming opgemerkt dat de toenmalige ramingen nogal optimistisch waren. Om haar stelling te staven verwees het Rekenhof toen naar het rapport van het IMF, dat minder optimistische parameters voorzag. In de huidige meerjarenraming heeft de Vlaamse regering het advies van het Rekenhof (van 20 mei 2010) gevolgd.

Enkel voor de inflatieverwachtingen 2011 had het Planbureau een nog recentere raming gepubliceerd. Het door het Rekenhof vermelde persbericht van 12 mei 2011 is in ieder geval vrijgegeven nadat de meerjarenraming aan het Vlaams Parlement overgemaakt werd. Er dient in dit verband benadrukt dat een hoger inflatiecijfer niet alleen resulteert in hogere middelen via het BFW-mechanisme, maar tevens in hogere uitgaven tengevolge van de toepassing van indexeringsmechanismen (vooral automatische loonindexatie).

1.2 Begrotingsnormering

Luidens het regeerakkoord wenst de Vlaamse Regering dat Vlaanderen ook in de toekomst financieel gezond blijft. Zij volgt een besparingspad voor de uitgaven dat in 2011 een begrotingsevenwicht moet opleveren. Voor de periode 2012-2014 streeft zij ook een begrotingsevenwicht na, maar geen overschotten.

1.2.1 Begrotingsaanpassing 2011

Volgens de tabel 6-5 *Normnaleving door de Vlaamse overheid* in de algemene toelichting wordt het begrotingsevenwicht in ESR- termen voor 2011 behouden, rekening gehouden met een onderbenutting van 258,8 miljoen euro. Voor de berekening van de onderbenutting wordt de methodiek toegepast bij de initiële begroting verdergezet. Er is een bijstelling naar boven op basis van het reële onderbenuttingpercentage voor het begrotingsjaar 2010.

De Vlaamse Regering kiest ervoor de stijging van de ontvangsten en andere meevallers² te benutten voor bijkomende uitgaven die onder meer het probleem van de betaalachterstand moeten verhelpen en een inhaaloperatie moeten bewerkstelligen met betrekking tot de kredieten voor onderzoek en ontwikkeling. Er wordt ook een nieuwe provisie voor *betaalincidenten* aangelegd voor een bedrag van 50 miljoen euro. Dergelijke provisie kan vermeden worden door een meer accurate raming van de betalingsbehoeften van de departementen en agentschappen.

1.2.2 Meerjarenraming 2011-2015

De meerjarenraming werd tegenover de vorige³ bijgesteld met één jaar en krijgt daardoor een voortschrijdend karakter zoals aanbevolen door

² Bijstelling van de onderbenutting en de provisie voor de jobkorting.

³ Meerjarenraming 2011-2014 voorgelegd bij de begrotingscontrole 2010.

het Rekenhof. Het begrotingsevenwicht wordt in ESR- termen en met de hypothese van onderbenutting voor de jaren 2012 tot 2014 min of meer behouden. De saldi worden niet aangewend voor schuldafbouw, maar voor nieuw beleid dat in 2014 1,32 miljard euro bedraagt.

Terugbetaling van de steun aan banken

In vergelijking met de vorige meerjarenraming is er een belangrijke wijziging in de hypothese over de recuperatie van de KBC- steun van 2009. In de vorige meerjarenraming werd nog geen rekening gehouden met terugbetalingen door KBC. In de huidige raming wordt uitgegaan van een gedeeltelijke terugbetaling in de periode 2012-2015 van respectievelijk 1.150, 1.150, 150 en 150 miljoen euro, te verhogen met respectievelijk 575, 575, 75 en 75 miljoen euro. Die verrichtingen verhogen de ontvangsten aanzienlijk, in het bijzonder voor de jaren 2012 en 2013, maar worden conform de ESR- methodiek in mindering gebracht voor de berekening van het vorderingensaldo. Ze beïnvloeden ook de verwachte schuldevolutie (zie 1.3.2). De vermindering aan dividend die daaruit voortvloeit, heeft wel een invloed op het vorderingensaldo, wat mede een beperkte terugval van het saldo in 2014 verklaart. Het is voor het Rekenhof niet duidelijk welke gebeurtenissen aan de basis liggen van de gewijzigde opstelling tegenover de zogenaamde *perpetual loans* aan de KBC.

In de terugbetaling van de overheidssteun door Ethias blijkt de meerjarenraming 2011-2015 niet meer te voorzien, in tegenstelling tot de vorige meerjarenraming waarin een terugbetaling in 2013 en 2014 van telkens 250 miljoen euro was verrekend. Ook de reden daarvan is het Rekenhof niet bekend.

ANTWOORD

Gelet op het advies van Eurostat (van 15 november 2010) over de niet-ESR-aanrekenbaarheid van de 50% penalty payment bij terugbetaling van de KBC-perpetuals kon het in de vorige meerjarenbegroting weerhouden netto-effect (ten belope van 297,5 mio euro) niet meer aangehouden worden.

Derhalve is er, vanuit de meest recente informatie (cfr herstructureringsplan van KBC zoals goedgekeurd door de Europese Commissie) een zo realistisch mogelijk terugbetalingspad uitgestippeld.

Het op 21 mei 2010 door Europese Commissie goedgekeurde herstructureringsplan voor Ethias maakt geen melding van een verplichte exit van de Belgische overheden.

De Vlaamse Regering heeft niet de intentie haar aandeel in Ethias Finance NV te verkopen indien dit aanleiding zou geven tot aanzienlijke minwaarden (die conform de ESR-methodologie echter niet ESR-aanrekenbaar zijn)

Zolang het lopende herstructureringsplan in ontplooiing is, is de kans op dergelijke minwaarden groter dan tijdens de consolidatiefase van deze herstructurering.

Het zou m.a.w. tegen het belang van het Vlaams Gewest zijn, om onvervaard deze exit door te drukken. Derhalve wordt er in voorliggende meerjarenraming geen rekening gehouden met een exit.

Tot slot dient ook benadrukt dat wat betreft het ESR-begrotingssaldo in voorliggende meerjarenbegroting de meest voorzichtige optie is weerhouden. Door de eventuele opbrengsten uit de verkoop of terugbetaling van de Ethias-participatie niet in de afbouw van de schuld op te nemen, voorzien we ook in een rentebuffer.

Masterplan 2020 over de mobiliteit Antwerpen

In zijn verslag *Basisrapportage over het Masterplan 2020* van 9 mei 2011⁴ heeft het Rekenhof voor de budgettaire impact van het Masterplan 2020 geconcludeerd:

De Vlaamse Regering zal op de toekomstige begrotingen investeringskredieten of middelen voor de betaling van beschikbaarheidsvergoedingen moeten inschrijven. Daarover zijn, ook in het kader van de meerjarenbegroting, nog geen afspraken gemaakt waardoor de realisatie van de projecten of de uitvoeringsplanning onzeker is.

De totale impact van het globale Masterplan 2020 op de toekomstige begrotingen blijkt niet uit de basisrapportage. De onzekerheden inzake de concretisering van bepaalde projecten, de kostenramingen en de financieringen zijn daar de belangrijkste oorzaken van.

De onzekerheden rond het masterplan, dat onder meer het project Oosterweelverbinding omvat, beïnvloeden de betrouwbaarheid van de voorgelegde meerjarenraming.

ANTWOORD

Gelet op de ontstentenis van bijkomende informatie t.o.v. de vorige meerjarenraming werd de budgettaire incidentie zoals opgenomen in de vorige meerjarenraming bestendigd.

⁴ Verslag van het Rekenhof aan de Commissie voor Mobiliteit en Openbare Werken van het Vlaams Parlement (Stuk 63 (2010-2011) – nr.2 van 9 mei 2011).

1.3 Schuldevolutie

1.3.1 Begrotingsaanpassing 2011

Volgens de algemene toelichting bedraagt de te verwachten schuldtoename voor 2011 406 miljoen euro, te wijten aan de leningfinanciering van participaties. Volgens grafiek 5-1 van de algemene toelichting bedraagt die schuldtoename echter maar 397 miljoen euro (6.979 – 6.582). De administratie verklaarde dat in de grafiek ook rekening is gehouden met de schuld op middellange termijn, de stand van de zichtrekening en de belegging van Europese gelden.

In de middelenbegroting is in een leencapaciteit voorzien van 663 miljoen euro (CB0 CG008 9610). Behalve met de participaties wordt ook rekening gehouden met het begrotingstekort zonder onderbenutting. Het verschil tussen de volledige leencapaciteit (663 miljoen euro) en de voor participaties voorziene schuldfinanciering (406 miljoen euro) stemt ongeveer overeen met de geschatte onderbenutting (258 miljoen euro).

In tegenstelling tot de toelichting bij de ontvangsten en uitgaven bevat die bij de schuld geen gegevens over de geconsolideerde Vlaamse overheid. De gewaarborgde schuld wordt evenmin toegelicht. Nochtans houdt ook die gewaarborgde schuld⁵ een niet onbelangrijk risico in voor de houdbaarheid van de financiën.

De budgettaire meevallers worden volgens de algemene toelichting ook benut om de impliciete schuld geleidelijk aan af te bouwen. De aangepaste begroting 2011 voorziet in 101 miljoen euro meer betaalkredieten dan beleidskredieten. Daarnaast voorziet zij in een vermindering van de impliciete schuld doordat voor 87,5 miljoen euro openstaande verplichtingen zouden worden geannuleerd, waarvan 35 miljoen euro wordt gerecupereerd. Dat geeft aanleiding tot een nettoreductie van de impliciete schuld met 52,5 miljoen euro. Er wordt wel niet aangegeven waarop die 87,5 miljoen euro annulaties betrekking hebben.

ANTWOORD

Voor de gegevens over de geconsolideerde en gewaarborgde schuld kan verwezen worden naar het schuldrapport 2010 dat binnenkort aan het Vlaams Parlement zal worden overgemaakt.

⁵ Het gaat soms over grote bedragen bv. gewaarborgde schuld van het Vlaams Woningfonds bedraagt meer dan 2 miljard euro.

In verband met de raming van de netto-reductie van de impliciete schuld dient vermeld te worden dat de 87,5 miljoen euro annulatie van openstaande verbintenissen opgeteld moet worden bij de 101 miljoen euro meer betaalkredieten dan beleidskredieten wat in een verwachte netto-reductie van 188,5 miljoen euro resulteert, ervan uitgaande dat er 100% uitvoering zou zijn van de beleids- en betaalkredieten en geen schrapping van openstaande verbintenissen.

1.3.2 Meerjarenraming 2011-2015

Zoals al aangegeven onder 1.2.2, houdt de huidige meerjarenraming in tegenstelling tot de vorige wel rekening met terugbetalingen door KBC van de in 2009 verleende overheidssteun. Belangrijk in dat verband is het expliciete engagement van de Vlaamse Regering om naast die terugbetalingen de 50%-terugbetalingspremie integraal aan te wenden voor de schuldafbouw. Dat verklaart de geraamde schuldafbouw vanaf 2012 weergegeven in figuur 5-1 van de algemene toelichting en figuur 4-1 van de meerjarenraming. Zonder dat nieuwe uitgangspunt zou de schuld, gelet op de systematische leningfinanciering van de participaties, een stijgende trend vertonen en in 2015 ongeveer 7,6 miljard euro bedragen, ondanks een begroting die ESR-matig in evenwicht is. In dit verband wijst het Rekenhof op het uitgangspunt van het begrotingsbeleid volgens het door de Vlaamse Regering onderschreven Pact 2020, namelijk een schuldenvrije positie voor Vlaanderen.

Ook voor de jaren 2011 tot 2015 wordt in meer betaalkredieten dan beleidskredieten voorzien, met de afbouw van impliciete schuld als gevolg.

1.3.3 Off-budgetverplichtingen

Het Rekenhof heeft meermaals gewezen op de beperkingen van de omschrijving van het begrip impliciete schuld. Dat begrip houdt onder meer geen rekening met de opbouw van betaalverplichtingen in het kader van PPS en alternatieve financiering. Het Rekenhof heeft daarom aanbevolen:

- de evolutie van die verplichtingen toe te lichten door het hoofdstuk schuldbeheer van de algemene toelichting uit te breiden tot een toelichting bij alle relevante kerncijfers van de Vlaamse overheid en hun evolutie, inclusief de opbouw van off-budgetverplichtingen;

- in een afzonderlijk hoofdstuk van de meerjarenbegroting de budgettaire impact weer te geven van verbintenissen waarvan de uitvoering de termijn van de meerjarenbegroting overschrijdt⁶.

De voorgelegde begrotingsdocumenten, in het bijzonder de algemene toelichting en de meerjarenraming, beantwoorden niet aan die aanbevelingen.

ANTWOORD

Voor wat betreft de verbintenissen in het kader van PPS en alternatieve financiering wordt verwezen naar de jaarlijkse rapportering m.b.t. alternatieve financiering van overheidsinvesteringen

1.4 Stabiliteitsprogramma

De meerjarenraming verwijst niet naar het stabiliteitsprogramma 2011-2014 (april 2011).

In het stabiliteitsprogramma 2011-2014 (april 2011) belooft België dat de gezamenlijke overheden streven naar een begrotingsevenwicht tegen 2014.

Er is een akkoord over de verdeling van de inspanningen voor de begrotingsjaren 2011-2012 (akkoord van 3 februari 2010 betreffende de begrotingsdoelstellingen voor de periode 2011-2012). In dit akkoord engageert de Vlaamse Gemeenschap zich voor een begrotingsevenwicht van haar openbare financiën in 2011 en 2012.

Er is nog geen akkoord tussen de overheden voor de verdeling van de inspanningen voor de periode 2013-2014.

In het stabiliteitsprogramma wordt verwezen naar de aanbevelingen van de Hoge Raad van Financiën (HRF) terzake. De door de Hoge Raad voorgestelde verdeelsleutel komt overeen met het respectieve aandeel van elke entiteit in de totale primaire uitgaven van de overheid. Die sleutel bedraagt voor Entiteit I en II respectievelijk 65 en 35%.

⁶ Die aanbeveling is expliciet opgenomen in het ontwerp van rekendecreet.

Tabel 3: Vorderingensaldo per entiteit voorgesteld door de Hoge Raad van Financiën

Als % BBP	2010	2011	2012	2013	2014
Gezamenlijke overheid	-4,6	-3,7	-2,8	-1,8	-0,8
Entiteit I	-3,4	-3,2	-2,5	-2,0	-1,6
Entiteit II	-1,1	-0,5	-0,4	0,2	+0,8

2 Ontvangstenraming

2.1 Algemeen

Het ontwerp van aangepaste middelenbegroting 2011 raamt het totaal van de middelen op 25.500,7 miljoen euro. Exclusief de leningopbrengsten bedraagt de raming 24.837,5 miljoen euro tegenover 24.296,6 miljoen euro in de initiële begroting 2011. Dat is een toename van de geraamde ontvangsten met 540,8 miljoen euro.

De onderstaande tabel bevat een overzicht van de verschillende ontvangstencategorieën en een vergelijking van de aangepaste raming voor 2011 met de initiële raming voor 2011 en met de gerealiseerde ontvangsten in de algemene rekening van 2009 en 2010. De algemene toelichting bevat geen vergelijking met de realisaties in 2009 en 2010.

Tabel 4: Evolutie begrotingsontvangsten

(in duizenden euro)								
Omschrijving	2009 uitvoering (AR)	2010 uitvoering (voorlopige cijfers)	2011 initieel	2011 aanpassing	Aandeel in totaal (excl. lening-opbrengsten)	Wijziging t.o.v. 2009 uitvoering (= 100)	Wijziging t.o.v. 2010 uitvoering (=100)	Wijziging t.o.v. 2011 initieel (= 100)
Algemene ontvangsten (exclusief lening-opbrengsten)								
<i>Gedeelde en samengevoegde belastingen, inclusief dotatie kijk- en luistergeld</i>	17.286.662	17.196.450	18.488.628	18.785.224	75,6%	108,7	109,2	101,6
<i>Andere transfers en dotaties van de federale overheid</i>	349.166	338.223	356.246	356.615	1,4%	102,1	105,4	100,1
<i>Gewestbelastingen, nog geïnd door de federale overheid</i>	4.045.997	4.353.747	3.405.094	3.522.452	14,2%	87,1	80,9	103,4
<i>Gewestbelastingen, eigen inning</i>	81.099	98.185	1.359.489	1.375.785	5,5%	1696,4	1401,2	101,2
<i>Andere niet-fiscale ontvangsten</i>	135.420	771.231	580.049	682.049	2,7%	503,7	88,4	117,6

Omschrijving	2009 uitvoering (AR)	2010 uitvoering (voorlopige cijfers)	2011 initieel	2011 aanpassing	Aandeel in totaal (excl. lening-opbrengsten)	Wijziging t.o.v. 2009 uitvoering (= 100)	Wijziging t.o.v. 2010 uitvoering (=100)	Wijziging t.o.v. 2011 initieel (= 100)
Subtotaal algemene ontvangsten (exclusief leningopbrengsten)	21.898.344	22.757.837	24.189.506	24.722.125	99,5%	112,9	108,6	102,2
Subtotaal toegewezen ontvangsten	122.060	112.195	107.141	115.361	0,5%	94,5	102,8	107,7
Subtotaal algemene en toegewezen ontvangsten	22.020.404	22.870.032	24.296.647	24.837.486	100,0%	112,8	108,6	102,2
Leningopbrengsten	5.000.000	1.160.976	486.394	663.233		13,3	57,1	136,4
Algemeen totaal	27.020.404	24.031.008	24.783.041	25.500.719		94,4	106,1	102,9

In vergelijking met de initiële begroting 2011 stijgen de ramingen in de aangepaste begroting, exclusief leningopbrengsten, met 540,8 miljoen euro (+2,2%). Vergeleken met de realisaties 2009 en 2010 bedraagt die stijging zelfs respectievelijk 2.817,1 miljoen euro (+12,8%) en 1.967,5 miljoen euro (+8,6%). Ondanks die substantiële toename worden ook de geraamde leningopbrengsten met 176,8 miljoen euro opgetrokken tot 663,2 miljoen euro (+36,4%).

Het Rekenhof oordeelt dat de raming van de ontvangsten voorzichtig en correct is gebeurd.

De in de tabel vermelde begrotingsontvangsten zijn niet ESR-gecorrigeerd. De algemene toelichting gaat echter voor het eerst uit van de ESR-ontvangsten (tabellen 3-1 en 3-2). Die belopen in de aangepaste begroting 24.454,8 miljoen euro tegenover 24.018,0 miljoen euro bij de begrotingsopmaak. Dat is een toename van de ESR-ontvangsten met 436,7 miljoen euro.

Om de overgang te maken van de totale begrote ontvangsten naar de ESR-ontvangsten, dienen op het eerste bedrag een aantal correcties te worden aangebracht. Het Rekenhof heeft een volledige aansluiting kunnen maken tussen beide voorstellingswijzen (zie tabel hieronder).

De gedeelde en samengevoegde belastingen, inclusief de dotatie kijk- en luistergeld, nemen toe met 296,6 miljoen euro (+1,6%) tot 18.785,2 miljoen euro. De stijging is vooral het gevolg van de hogere economische groei en inflatie, zoals geraamd in de economische begroting van 26 januari 2011, en dat zowel voor 2011 (+0,30% en +0,70% tegenover de initiële raming) als voor 2010 (+0,20% en +0,09% tegenover de vermoedelijke afrekening). Zij omvatten nu 75,6% van de begrotingsontvangsten, exclusief leningopbrengsten. De *gewestbelastingen, nog geïnd door de federale overheid* stijgen met 117,4 miljoen euro (+3,4%) tot 3.522,5 miljoen euro en de *gewestbelastingen, eigen inning* met 16,3 miljoen euro (+1,2%) tot 1.375,8 miljoen euro. Die categorieën gewestbelastingen bevatten nu

respectievelijk 14,2% en 5,5% van de begrotingsontvangsten, exclusief leningopbrengsten. Gecumuleerd verhoogt de stijging van die belangrijke ontvangstencategorieën de beleidsruimte met 430,3 miljoen euro.

De *andere niet-fiscale ontvangsten* stijgen met 102,0 miljoen euro (+17,6%) tot 682,0 miljoen euro. Zij bevatten 2,7% van de begrotingsontvangsten, exclusief leningopbrengsten. Die stijging is hoofdzakelijk het gevolg van de hogere raming van de te ontvangen dotaties vanwege instellingen binnen de consolidatiekring (+5 miljoen euro van het Herplaatsingsfonds en +10 miljoen euro van het VIPA) en van de terugstorting door de nv BAM naar aanleiding van een kapitaalsvermindering (+89,2 miljoen euro). Omdat die begrotingsontvangsten voor het ESR-vorderingensaldo in mindering worden gebracht, daalt de beleidsruimte met 2,1 miljoen euro.

De *andere transferten en dotaties van de federale overheid* (1,4% van de middelen) wijzigen bijna niet. De *toegewezen ontvangsten* (0,5% van de middelen) stijgen met 8,2 miljoen euro. De beleidsruimte stijgt met hetzelfde bedrag.

De begrotingscijfers bevatten niet de ontvangsten van de Vlaamse openbare instellingen, die soms ook substantieel zijn, bv. de milieuheffingen. Voor de berekening van het geconsolideerde vorderingensaldo worden die ontvangsten wel in rekening gebracht. De geraamde stijging van die ontvangsten leidt tot een extra toename van de beleidsruimte met 33,2 miljoen euro.

De onderstaande tabel reconcilieert de begrotingsontvangsten en de ESR-ontvangsten, en toont aan hoe in de aangepaste raming de beleidsruimte met 470,0 miljoen euro stijgt tegenover de initiële raming.

Tabel 5: Reconciliatie begrotingsontvangsten en ESR-ontvangsten

Omschrijving	Begrotingsontvangsten		ESR-ontvangsten		(in duizenden euro)	
					Toename begrotingsontvangsten	Toename ESR-ontvangsten
	2011 initieel	2011 aangepast	2011 initieel	2011 aangepast		
Algemene ontvangsten (exclusief leningopbrengsten)						
<i>Gedeelde en samengevoegde belastingen, inclusief dotatie kijk- en luistergeld</i>	18.488.628	18.785.224	idem	idem	296.596	296.596
<i>Andere transferten</i>	356.246	356.615	idem	idem	369	369
<i>Gewestbelastingen, geïnd door federale overheid + gewestbelastingen eigen inning</i>	4.764.583	4.898.237	4.671.401	4.805.055	133.654	133.654
<i>Andere niet-fiscale inkomsten</i>	580.049	682.049	397.680	395.581	102.000	-2.099

Subtotaal algemene ontvangsten (exclusief leningopbrengsten)	24.189.506	24.722.125	23.913.955	24.342.475	532.619	428.520
Toegewezen ontvangsten	107.141	115.361	104.064	112.284	8.220	8.220
Subtotaal algemene en toegewezen ontvangsten	24.296.647	24.837.486	24.018.019	24.454.759	540.839	436.740
ESR-ontvangsten van de VOI's (in geconsolideerd ESR-vorderingsldo)			1.406.531	1.439.742		33.211
Totaal ESR-ontvangsten			25.424.550	25.894.501		469.951

Hierna wordt verder ingegaan op de belangrijkste ontvangstencategorieën.

2.2 Gedeelde en samengevoegde belastingen, inclusief dotatie kijk- en luistergeld

De gedeelde en samengevoegde belastingen die Vlaanderen van de federale overheid ontvangt op grond van de BFW, vormen het hoofdbestanddeel van de middelen. De aangepaste begroting 2011 raamt ze, inclusief de dotatie ter compensatie van het kijk- en luistergeld, op 18.785,2 miljoen euro (of 75,6% van het totaal van de middelen). De onderstaande tabel schetst de recente evolutie van die middelen.

Tabel 6: Evolutie gedeelde en samengevoegde belastingen

Omschrijving	(in duizenden euro)						
	2009 uitvoering (AR)	2010 uitvoering (voorlopige cijfers)	2011 initieel	2011 aanpassing	Wijziging t.o.v. 2009 uitvoering (= 100)	Wijziging t.o.v. 2010 uitvoering (=100)	Wijziging t.o.v. 2011 initieel (= 100)
Gedeelde belastingen	11.183.781	11.146.598	12.037.547	12.233.499	109,4	109,8	101,6
Samengevoegde belastingen	5.551.154	5.519.417	5.899.057	5.994.968	108,0	108,6	101,6
Dotatie ter compensatie van het kijk- en luistergeld (artikel 47bis bijzondere financieringswet)	551.727	530.434	552.024	556.757	100,9	105,0	100,9
Totaal	17.286.662	17.196.450	18.488.628	18.785.224	108,7	109,2	101,6

De raming in de aangepaste middelenbegroting 2011 is in principe de som van de definitieve afrekening van het vorige jaar (2010) en het aangepaste bedrag van het lopende jaar (2011). Het aangepaste bedrag 2011 is de raming van het bedrag 2011 aan de hand van de parameters van het voorjaar 2011. De definitieve afrekening 2010 is het verschil tussen enerzijds het definitieve bedrag 2010 berekend volgens de in het voorjaar 2011 gekende parameters en anderzijds het aangepaste

bedrag 2010 zoals dat werd bepaald bij de aanpassing van de begroting 2010.

De onderstaande tabel bevat in detail de ramingen in het ontwerp van aangepaste middelenbegroting 2011, die gelijk zijn aan de van de federale overheid in 2011 te ontvangen middelen⁷. De voetnoten onder de tabel vermelden de daarbij gebruikte parameters.

⁷ Wetsontwerp houdende de middelenbegroting van het begrotingsjaar 2011 (Kamer van Volksvertegenwoordigers, DOC 53 1347/001.)

Tabel 7: Berekening gedeelde en samengevoegde belastingen

<i>(in duizenden euro)</i>		
Gewest	Vlaamse begroting	RMB
Samengevoegde belastingen		
<i>Basisbedrag zonder Lambermont</i>		
Art. 33 BFW	8.595.851	
Art. 35 ter BFW	66.908	
<i>Negatieve term</i>		
Art. 33 bis BFW	-2.778.403	
<i>Extra-middelen</i>		
Art. 35 quater tot septies	75.982	
<i>Definitieve afrekening 2010</i>		
Totaal gewest	5.994.967	
CK012 samengevoegde belastingen	5.994.968	
Art. 16 (aanpassing) RMB		5.994.968
Gemeenschap		
Gedeelde belastingen		
Totaal PB gemeenschap		
Art. 47 BFW	3.984.059	
<i>Basisbedrag BTW zonder Lambermont</i>		
Art. 39 BFW	6.898.560	
<i>Bijkomende middelen BTW</i>		
Art. 40 bis en 40 ter BFW	1.234.631	
Totaal BTW gemeenschap	8.133.191	
<i>Definitieve afrekening 2010</i>		
Totaal gemeenschap	12.233.499	
CI005 gedeelde belastingen	12.233.499	
<i>Dotatie kijk- en luistergeld</i>		
Art. 47 bis BFW	553.644	
<i>Definitieve afrekening 2010</i>		
CI000 dotatie kijk- en luistergeld	556.757	
Art. 15 (aanpassing) RMB		12.790.256
Totaal aangepaste begroting 2011	18.785.224	18.785.224
Waarvan definitieve afrekening 2010	153.992	153.992
Totaal 2011 exclusief afrekening 2010	18.631.232	18.631.232

Parameters voor de vaststelling van het aangepaste bedrag 2011

1) BBP-groei 2011: 2,00%.

2) inflatie 2011: 2,7%.

Parameters volgens de economische begroting van 26 januari 2011

3) denatalfactor: 103,434968 (waarneming 1 februari 2011 van toestand 30 juni 2010)

4) btw-verdeelsleutel (leerlingen): 56,697382% (de telling van het aantal leerlingen in de periode van 15 januari tot 1 februari 2010 (schooljaar 2009-2010), zoals die op 30 september 2009 en 6 oktober 2010 door de algemene vergadering van het Rekenhof werd goedgekeurd)

De algemene toelichting vermeldt 56,78% als verdeelsleutel. Toch wordt in de middelenbegroting het federaal berekende bedrag overgenomen.

5) PB-verdeelsleutel: 63,15% voor de opbrengst in het Vlaams Gewest en 65,13% voor de opbrengst in de Vlaamse Gemeenschap volgens de gegevens van aanslagjaar 2009, toestand op 30 juni 2010

Aan de hand van die parameters komt het aangepaste bedrag voor 2011 op 18.631.232 duizend euro.

Parameters voor de vaststelling van het definitieve bedrag 2010

1) BBP-groei 2010: 2,00%

2) inflatie 2010: 2,19%

Parameters volgens de economische begroting van 26 januari 2011

3) denataliteitsfactor: 103,087005 (waarneming 1 februari 2011 van toestand 30 juni 2009).

4) btw-verdeelsleutel (leerlingen): 56,697382% (de telling van het aantal leerlingen in de periode van 15 januari tot 1 februari 2010 (schooljaar 2009-2010), zoals die op 30 september 2009 en 6 oktober 2010 door de algemene vergadering van het Rekenhof werd goedgekeurd) De algemene toelichting vermeldt 56,78% als verdeelsleutel. Toch wordt in de middelenbegroting het federaal berekend bedrag overgenomen.

5) PB-verdeelsleutel: 63,15% voor de opbrengst in het Vlaams Gewest en 65,13% voor de opbrengst in de Vlaamse Gemeenschap volgens de gegevens van aanslagjaar 2009, toestand op 30 juni 2010

Aan de hand van die parameters komt het definitieve bedrag voor 2010 op 17.724.870 duizend euro. Het aangepaste bedrag voor 2010 werd bij de begrotingscontrole 2010 op 17.570.878 duizend euro vastgesteld, zodat de definitieve afrekening voor 2010 uitkomt op 153.992 duizend euro.

De Vlaamse en federale raming stemmen overeen. Beide overheden gebruikten dezelfde parameters.

De economische conjunctuur en de inflatie hebben een grote weerslag op de Vlaamse middelen. Terwijl in de periode 2002-2008 de middelen (inclusief afrekening van het vorige jaar) nog aangroeiden van 13,14 miljard euro (inning 2002) tot 17,62 miljard euro (inning 2008), werd het bedrag voor 2010 initieel geraamd op minder dan 17 miljard euro. Bij de aanpassing van 2010 liep het bedrag opnieuw op tot boven de 17 miljard euro. Door de herneming van de groei in 2010, bestendigd in 2011, en de heropflakking van de inflatie bedragen de middelen nu bijna 18,8 miljard euro.

Omdat de toebedeelde bedragen voor de toekomstige jaren telkens uitgaan van het voorbije jaar, heeft elke wijziging in de vastgestelde trends blijvende gevolgen voor de volgende jaren.

2.3 Gewestbelastingen, geïnd door de federale overheid

De aangepaste begroting 2011 raamt de opbrengst in 2011 van de nog *door de federale overheid geïnde gewestbelastingen* (inclusief intresten en boeten) op 3.522,5 miljoen euro. Dat is 14,2% van de middelen exclusief leningopbrengsten.

De volgende tabel geeft de evolutie van de verschillende gewestbelastingen, geïnd door de federale overheid, opgenomen in programma CK: algemene ontvangsten van de federale overheid afkomstig, voor gewestaangelegenheden (incl. intresten en boeten). De tabel bevat ook de vergelijking met de federale ramingen.

Tabel 8: Evolutie gewestbelastingen, geïnd door de federale overheid

<i>(in duizenden euro)</i>							
Gewestbelastingen, geïnd door de federale overheid (progr. CK) incl. intresten en boeten	2010 uitvoering (voorlopige cijfers)	2011 initieel	2011 aanpassing	RMB 2011	Wijziging t.o.v. 2009 uitvoering (= 100)	Wijziging t.o.v. 2010 uitvoering (= 100)	Wijziging t.o.v. 2011 initieel (= 100)
Registratierechten (CK000)	1.652.532	1.729.832	1.807.934	1.805.870	124,1	109,4	104,5
Registratierechten - Hypotheekrechten (CK001)	143.845	152.935	150.423	150.421	106,5	104,6	98,4
Verkeersbelasting op de autovoertuigen (CK002)	907.609	99.734	93.005	0	10,3	10,2	
Belasting op de inverkeersstelling (CK003)	227.541	18.174	19.406	0	9,0	8,5	106,8
Belasting op de spelen en weddenschappen (CK004)	26.787	29.067	27.643	27.620	112,6	103,2	95,1
Belasting op de automatische ontspanningstoestellen (CK005)	31.018	31.763	30.182	30.162	88,8	97,3	95,0
Openingsbelasting op de slijterijen van gegiste dranken (pro memorie- CK006)	155	0	0	0		0,0	
Eurovignet (CK007)	89.921	27.557	15.168	15.168	16,2	16,9	55,0
Schenkingsrechten (CK013)	211.935	214.136	231.045	230.943	129,2	109,0	107,9
Successierechten en recht van overgang bij overlijden (CK014)	1.062.404	1.101.896	1.147.646	1.132.091	115,1	108,0	104,2
Intresten en boeten				17.765			
Totaal	4.353.747	3.405.094	3.522.452	3.410.040	87,1	80,9	103,4

De aangepaste begroting 2011 raamt die ontvangsten dus 117,4 miljoen euro hoger (+3,4%) dan de initiële raming. De meeropbrengsten situeren zich in de registratierechten (+78,1 miljoen euro, +4,5%), de schenkingsrechten (+16,9 miljoen euro, +7,9%) en de successierechten (+45,7 miljoen euro, +4,2%). Die stijging van de opbrengst van de vermogensgerelateerde heffingen is aanvaardbaar in het licht van de bestendiging van economische heropleving.

Artikel 14 van het ontwerp houdende de federale middelenbegroting voor het begrotingsjaar 2011 raamt de ontvangsten die toekomen aan het Vlaams Gewest op 3.410,0 miljoen euro. Afgezien van de verkeersgerelateerde belastingen lopen de Vlaamse ramingen gelijk met die van de FOD Financiën en bedraagt de opbrengst 3.394,9 miljoen euro.

De ramingen voor de verkeersgerelateerde belastingen zijn verschillend. De Vlaamse aangepaste raming bedraagt voor die ontvangsten 127,6 miljoen euro, terwijl de FOD Financiën ze raamt op 15,2 miljoen euro (enkel ontvangsten voor het eurovignet). Dit verschil is verklaarbaar. De Vlaamse begrotingsontvangsten bevatten uiteraard ook de bedragen die de federale overheid nog in december 2010 heeft geïnd, maar die in

2011 werden doorgestort⁸. Dat geeft voor de verkeersgerelateerde belastingen aanleiding tot een negatieve ESR-correctie in 2011 (wijziging van aanrekeningsmoment van 2011 naar 2010).

Dezelfde argumentatie geldt in principe ook voor de andere federaal in december 2010 geïnde belastingen. Ook die zitten uiteraard in de Vlaamse begrotingsontvangsten van 2011, met als gevolg een negatieve ESR-correctie in 2011. Die negatieve correctie wordt hier echter gecompenseerd door de positieve ESR-correctie die voortvloeit uit de in december 2011 federaal te innen belastingen, die in de Vlaamse begrotingsontvangsten 2012 zullen worden opgenomen (wijziging van aanrekeningsmoment van 2012 naar 2011)⁹.

Het saldo van al die ESR-aanrekeningscorrecties is hetzelfde als bij de initiële begroting (-93,2 miljoen euro) en wordt verantwoord¹⁰.

2.4 Gewestbelastingen, eigen inning

Het aandeel van de gewestbelastingen, eigen inning, loopt, als gevolg van de overname van de verkeersgerelateerde belastingen in 2011, op tot 5,5%, t.o. minder dan 0,5% de voorgaande jaren. De belastingen worden geïnd door de Vlaamse Belastingdienst (VLABEL).

De onderstaande tabel geeft naast de aangepaste raming voor 2011 een overzicht van de historische evolutie.

⁸ De Vlaamse raming bevat dus de ontvangsten van december 2010 (federale inning) en de ontvangsten van januari tot en met december 2011 (eigen inning), in totaal 13 maanden.

⁹ Die compensatie is er niet bij de verkeersgerelateerde belastingen, waarvan de inning vanaf 1 januari 2011 werd overgenomen door het Vlaams Gewest. De begrotingsaanrekening van de in januari geïnde bedragen is dan op hetzelfde moment als de ESR-aanrekening en daardoor is er niet langer een ESR-correctie nodig (noch positief in 2011, noch negatief in 2012).

¹⁰ De verantwoording werd bij de initiële begroting informeel door de Vlaamse overheid aan het Rekenhof verstrekt en geeft de becijfering van wat hier en in de algemene toelichting eenvoudiger wordt weergegeven.

Tabel 9: Evolutie gewestbelastingen, eigen inning

Gewestbelastingen, eigen inning	2009 uitvoering (AR)	2010 uitvoering (voorlopige cijfers)	2011 initieel	2011 aanpassing	(in duizenden euro)		
					Wijziging t.o.v. 2009 uitvoering (= 100)	Wijziging t.o.v. 2010 uitvoering (= 100)	Wijziging t.o.v. 2011 initieel (= 100)
Kijk- en luistergeld (pro memorie) Artikel CJ201	21	12	0	0	0,0		
Belasting op autovoertuigen Artikel CJ203			942.792	937.804			99,5
Belasting op inverkeersstelling Artikel CJ204			233.793	238.359			102,0
Eurovignet Artikel CJ205			98.832	96.921			98,1
Onroerende voorheffing Artikel CJ200	78.852	93.390	79.599	98.228	124,6	105,2	123,4
Heffingen leegstand en verkrotting (decreet 22.12.1995) Artikel CC201	2.225	4.783	4.473	4.473	201,0	93,5	100,0
Totaal	81.099	98.185	1.359.489	1.375.785	1696,4	1401,2	101,2

In vergelijking met de initiële raming stijgen de ontvangsten met 16,3 miljoen euro (+1,2%), vooral als gevolg van een substantiële stijging van de ramingen voor de onroerende voorheffing (+18,6 miljoen euro, +23,4%). Die stijging sluit aan bij de gerealiseerde meeropbrengsten van de onroerende voorheffing van een kleine 15 miljoen euro in 2010 (93,4 miljoen euro tegenover 78,9 miljoen euro in 2009). In de meerjarenraming wordt dat bestendigd, terwijl de opbrengsten in 2009 en vroeger altijd rond de 78 miljoen euro bedroegen. Noch de algemene toelichting, noch de toelichting van het beleidsdomein Financiën en Begroting geeft hierover uitleg.

ANTWOORD

De voor 2011 geraamde ontvangsten lijken historisch gezien aan de hoge kant, doch liggen perfect in lijn met de ontvangsten van 2010. Omwille van technische redenen werden bepaalde kohieren voor de aanslagjaren 2008 en 2009 tijdelijk ingehouden en in 2010 verzonden. Deze inhaaloperatie zal nog beperkt doorwerken in 2011. De gerealiseerde ontvangsten van de eerste maanden 2011 liggen qua orde van grootte alvast in de lijn van de ontvangsten van dezelfde periode vorig jaar.

In meerjarig perspectief is het bijgevolg mogelijk dat de cijfers van de onroerende voorheffing een overraming bevatten als

gevolg van het voor recurrent beschouwen van eenmalige ontvangsten in 2011.

2.5 Meerjarenraming ontvangsten 2011-2015

De tabel hieronder geeft een overzicht van de geraamde ontvangsten in de drie laatste meerjarenramingen.

Tabel 10: Begrotings- en ESR-ontvangsten in meerjarenraming

	<i>(in duizenden euro)</i>				
	2011	2012	2013	2014	2015
BEGROTINGSONTVANGSTEN					
Meerjarenraming 2009-2014	25.506.774	26.458.002	27.550.482	28.689.541	
Meerjarenraming 2011-2014	23.735.964	24.539.261	25.768.183	26.768.276	
Meerjarenraming 2011-2015	24.837.486	27.168.107	28.212.349	27.756.471	28.927.695
ESR-ONTVANGSTEN					
Meerjarenraming 2009-2014	25.534.918	26.487.564	27.581.534	28.722.161	
Meerjarenraming 2011-2014	23.571.490	24.556.852	25.534.767	26.538.533	
Meerjarenraming 2011-2015	24.454.759	25.468.515	26.513.963	27.561.766	28.733.967
ESR-ontvangsten van de VOI's (Mjr 2009-2014)	1.254.382	1.276.585	1.299.692	1.323.213	
ESR-ontvangsten van de VOI's (Mjr 2011-2014)	1.444.093	1.249.558	1.252.294	1.255.077	
ESR-ontvangsten van de VOI's (Mjr 2011-2015)	1.439.742	1.271.779	1.292.921	1.313.486	1.334.462
Totaal ESR-ontvangsten (Mjr 2009-2014)	26.789.300	27.764.149	28.881.226	30.045.374	
Totaal ESR-ontvangsten (Mjr 2011-2014)	25.015.583	25.806.410	26.787.061	27.793.610	
Totaal ESR-ontvangsten (Mjr 2011-2015)	25.894.501	26.740.294	27.806.884	28.875.252	30.068.429

Uit de meerjarenramingen blijkt dat de terugval van de ESR-ontvangsten die het gevolg was van de crisis slechts voor de helft is tenietgedaan. De tabel toont aan dat de huidige ramingen voor de jaren 2011-2014 nog altijd circa 1 miljard euro lager liggen dan in de meerjarenraming 2009-2014. In de vorige meerjarenraming lagen die bedragen nog bijna 2 miljard euro lager.

De meerjarenraming 2009-2014 ging in het voorjaar 2009 nog uit van achterhaalde (te hoge) ramingen (van eind 2008) voor het begrotingsjaar 2009, zodat ook de middelen voor de periode 2009-2014 op dat moment waren overschat.

De in het voorjaar 2010 voorgelegde meerjarenraming 2011-2014 ging uit van de aangepaste bedragen voor 2010 en volgde de economische begroting van 10 februari 2010 voor de groei- en inflatieprognose voor 2011 (beide 1,7%). De groei zou nadien ca. 1,7% à 1,8% bedragen, de

inflatie 2,1% à 2,2%. De andere parameters werden constant gehouden op hun toenmalige waarde.

Volgens de huidige meerjarenraming 2011-2015 stijgen de ESR-ontvangsten van de Vlaamse ministeries van 24,5 miljard euro in de aangepaste begroting 2011 naar 28,7 miljard euro in 2015. De begrotingsontvangsten zelf zouden stijgen van 24,8 miljard EUR naar 28,9 miljard EUR. De ramingen zijn gebaseerd op aannemelijke prognoses. De parameters voor de economische groei en inflatie zijn geselecteerd uit het IMF-rapport voor België van april 2011, behalve voor de inflatie 2011, waarvoor rekening werd gehouden met de recentste raming van het Federaal Planbureau (3,5%). De economische groei bedraagt voor de periode gemiddeld 1,9%, de inflatie 2,38%. De andere parameters worden niet langer constant gehouden. De PB-verdeelsleutel daalt langzaam van 63,15% naar 62,97%. Ook de btw-verdeelsleutel (leerlingenaantal) zou verder dalen van 56,78% naar 56,33%. De denataliteitscoëfficiënt zou vrij sterk stijgen van 103,435 tot 106,352. Die evoluties sluiten aan bij de historische trends. De meerjarenraming bevat de resultaten van de sensitiviteitanalyse die het mogelijk maakt de gevolgen van elke wijziging in de uitgangshypothesen van de prognoses in te schatten.

De opbrengst van de gewestbelastingen wordt eveneens zo realistisch mogelijk geraamd.

De ESR-ontvangsten van de te consolideren instellingen zouden van 1,44 miljard euro in 2011 terugvallen naar 1,27 miljard euro in 2012 en daarna langzaam stijgen tot 1,33 miljard EUR. De aanvankelijke terugval volgt uit het wegvallen van de eenmalige ontvangst van de verkoop van gronden door de VMM aan de nv Aquafin.

ANTWOORD

De Vlaamse Regering neemt akte hiervan.

3 Analyse van de uitgaven, inclusief DAB's en Vlaamse openbare rechtspersonen

3.1 Algemeen

Tabel 11 geeft de evolutie weer van de ESR-geconsolideerde uitgaven van de Vlaamse overheid volgens de algemene toelichting bij de respectieve begrotingscontroles.

Tabel 11: Evolutie van de begrote ESR-geconsolideerde uitgaven

	BGC 2009	BGC 2010	BGO 2011	BGC 2011	(in duizenden euro)		
					Wijziging tov BGC 2009 (=100)	Wijziging tov BGC 2010 (=100)	Wijziging tov BGO 2011 (=100)
Algemene begroting	17.382.164	17.068.698	17.515.928	17.838.430	102,6	104,5	101,8
Te consolideren instellingen	7.495.965	7.848.159	7.876.992	8.315.160	110,9	105,9	105,5
Totaal	24.878.129	24.916.857	25.392.920	26.153.590	105,1	104,9	103,0

3.2 Geen inzage in de begrotingsvoorbereidende documenten

In het kader van het onderzoek van de begrotingscontrole 2011 heeft het Rekenhof bij de Vlaamse ministeries en rechtspersonen gevraagd naar de begrotingsvoorstellen, de adviezen van de Inspectie van Financiën op die voorstellen en de verslagen van de bilaterale vergaderingen. Verschillende diensten weigerden die informatie te geven en steunden daarbij op een mail van 2 mei 2011 die de afdeling Beleidsondersteuning en Begroting van het departement Financiën en Begroting heeft verspreid.

Het Rekenhof heeft met een brief van 6 mei 2011 aan de Vlaamse minister van Financiën en Begroting¹¹ (met afschrift aan de Vlaamse minister-president) opgemerkt dat het op grond van zijn inrichtingswet gemachtigd is zich alle documenten en inlichtingen te laten verstrekken, van welke aard ook, over het beheer van de diensten en instellingen die aan zijn controle zijn onderworpen en dat de voorlegging van de betrokken documenten het voorwerp uitmaakt van een aanbeveling die het Rekenhof heeft geformuleerd in zijn advies van 8 december 2008 over de begrotingsrapportering door de Vlaamse Regering (zie ook hoofdstuk 5 – aanbeveling 2) en die werd bevestigd door het Uitgebreid Bureau van het Vlaams Parlement. Replicerend op de inhoud van de mail van het departement Financiën en Begroting, heeft het Rekenhof in de brief beklemtoond dat het geenszins zijn bedoeling is tussenbeide te komen in het besluitvormingsproces van de Vlaamse Regering met

¹¹ Zie bijlage 1.

betrekking tot de begrotingsopmaak. Het Rekenhof heeft er dan ook geen bezwaar tegen dat die documenten pas worden overgelegd nadat de besluitvorming is afgerond, zodat het op geen enkele wijze dat proces kan vertragen of bemoeilijken. Voorts is het evenmin de bedoeling van het Rekenhof om die begrotingsvoorbereidende documenten op zich te beoordelen of in zijn onderzoeksverslag van commentaar te voorzien. Het blijven technische documenten die geen politieke validatie behoeven en die het Rekenhof alleen wenst te gebruiken als informatiebron om de finale begrotingsdocumenten vlugger en beter te analyseren.

Het is niet mogelijk de toereikendheid van de kredieten die zijn ingeschreven voor de departementen en agentschappen terdege te beoordelen zonder te beschikken over de behoefteramingen die zij hebben opgesteld en de elementen die in rekening zijn genomen bij de uiteindelijke vaststelling van de kredieten. Alleen met voldoende informatie kan het in zijn verslag over het onderzoek van de begrotingsontwerpen het Vlaams Parlement op een adequate wijze adviseren. Het Rekenhof heeft de minister dan ook verzocht het nodige te doen opdat het de vereiste documenten zo spoedig mogelijk zou ontvangen. Bij de afsluiting van zijn begrotingsonderzoek had het Rekenhof nog geen reactie van de minister ontvangen.

ANTWOORD

Bij brief aan de Voorzitter van het Rekenhof werd het standpunt van de Vlaamse Regering dienaangaande omschreven.

3.3 Beleidsdomein D – Internationaal Vlaanderen

Bij de begrotingsaanpassing 2011 krijgt het beleidsdomein Internationaal Vlaanderen bijkomende ordonnanceringskredieten om de betalingstekorten van eind 2010 weg te werken. De toelichting biedt echter onvoldoende informatie om te kunnen beoordelen in welke mate de extra ordonnanceringskredieten voldoende zijn om de werkelijke betalingsbehoeften te dekken. Enkele voorbeelden:

- de ordonnanceringskredieten DB0 DF006 4143 *inkomensoverdrachten binnen een institutionele groep – aan administratieve openbare instellingen (AOI) – voorwaardelijke projectdotaties – Vlaams Agentschap voor Internationaal ondernemen m.b.t. het ter beschikking stellen van Vlaamse uitrustingsgoederen, met het oog op exportbevordering aan landen of regio's aangeduid door de Vlaamse regering* stijgen met 950 duizend euro tot 3.912 duizend euro. Net als in 2009 en 2010 blijven de ordonnanceringskredieten echter substantieel lager dan de vastleggingskredieten, die 5.203 duizend euro bedragen. De boekhouding van de Vlaamse overheid gaf op 16 mei 2011 aan dat de openstaande verbintenissen met betrekking tot die basisallocatie intussen 25.853 duizend euro bedragen.

ANTWOORD

De Vlaamse regering wil de Vlaamse export actief ondersteunen. De modaliteiten van deze subsidiëring (*DB0 DF006 4143*) worden bepaald door het besluit van de Vlaamse regering van 11 februari 2000 tot vaststelling van de criteria, de voorwaarden en de andere regelen aangaande de terbeschikkingstelling van Vlaamse uitrustingsgoederen ter bevordering van de export (gewijzigd door het besluit van 31 maart 2006).

Dit besluit van 11 februari 2000 beperkt de landen voor uitvoer tot bepaalde landen, erkend door de OESO en bepaalt de steunpercentages op 35% (en 50% voor de minst ontwikkelde landen of MOL).

Het besluit van de Vlaamse regering aangaande de terbeschikkingstelling van Vlaamse uitrustingsgoederen ter bevordering van de export is aldus een stimulans voor de kleine en middelgrote ondernemingen waarvoor de voorbije jaren erg intensief beroep wordt gedaan door de Vlaamse KMO's. De gevolgen van de financiële crisis op de reële economie hebben deze tendens nog versterkt.

Om voor subsidie in aanmerking te komen, moet het project worden uitgevoerd in een land dat opgenomen is in de lijst van "eligible countries" van de "Arrangement on Guidelines for officially supported export credits".

Deze subsidie wordt in feite toegekend en dus vastgelegd tijdens de onderhandelingsfase tussen Vlaamse KMO en potentiële klant. In de praktijk springen de onderhandelingen soms af en wordt het eigenlijke verkoopscontract nooit getekend. De vastlegging wordt dan niet omgezet in een ordonnancering en de vastlegging wordt dus geannuleerd. Dit verklaart het vrij grote verschil tussen ordonnanceringskredieten en vastleggingskredieten. In principe baseert FIT/VLAIO zich op historische dossiergegevens en het encours om de betalingskalender op te stellen.

Vanaf 2009 bemerkte FIT/VLAIO dat de Vlaamse KMO's de subsidies vooral aanvragen voor dossiers waarvoor de kans groter is dat het contract effectief wordt gesloten. Immers, het aantal dossiers dat een Vlaamse KMO kan indienen is beperkt (volgens parameters bepaald in boven vermeld besluit). De benuttingsgraad van de vastleggingen neemt dus toe en in 2011 wordt een belangrijke verhoging van de

uitbetalingsvragen vastgesteld. Ten slotte kan er ook een vrij lange termijn verlopen tussen de vastlegging en de ordonnanceringen (in 2 schijven) omdat de bovenvermelde onderhandelingen vaak enige tijd in beslag nemen en omdat de uitvoeringstermijn van het contract meerdere maanden tot jaren in beslag kan nemen. Het betreft hier immers investeringen in belangrijke kapitaalgoederen vanuit het standpunt van de potentiële klant, die gevestigd is in een “ontwikkelingsland”.

- de ordonnanceringskredieten DC0 DE110 3550 *inkomensoverdrachten aan het buitenland – aan landen andere dan de lidstaten van de EU (overheden) – ondersteuning van allerhande initiatieven in verband met de realisaties van projecten, programma's en investeringen in het kader van de Vlaamse samenwerking met regio's en landen in ontwikkeling* nemen toe met 1.500 duizend euro tot 20.939 duizend euro. Op 16 mei 2011 bedroegen de openstaande verbintenissen met betrekking tot die basisallocatie in de boekhouding van de Vlaamse overheid 43.335 duizend euro.

ANTWOORD

Omwille van de beperkte absorptiecapaciteit van partners in het Zuiden werden in het verleden heel wat ordonnanceringen doorgeschoven naar latere data.

Om een inhaalbeweging te realiseren werden extra betaalkredieten toegekend voor een bedrag van 1.500.000 euro.

Het GOK-krediet bedraagt aldus 20.939.000 euro en ligt 989.000 euro hoger dan het GVK-krediet en zou moeten volstaan om alle betaalverplichtingen na te komen.

3.4 Beleidsdomein J – Werk en Sociale Economie

Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (VDAB)

De aangepaste begroting 2011 noteert onder ESR- code 08.21 een overgedragen overschot van het vorige boekjaar van 132.180 duizend euro. Dat bedrag sluit niet aan bij het saldo van 134.975 duizend euro in de uitvoeringsrekening van de begroting 2010.

Zoals bij de initiële begroting 2011, behoudt de VDAB een saldo-opbouw van 6.732 duizend euro. Momenteel rapporteert de begroting 2011 aldus een naar volgend jaar over te dragen saldo van 138.912 duizend euro. Ook dat saldo dient te worden aangepast op basis van de jaarrekening 2010.

ANTWOORD

Er wordt een aangepaste begroting bij amendement ingediend.

De begroting bevat momenteel uitgavenposten die krap berekend zijn. Zo blijkt uit de betalingen met betrekking tot de premiestelsels dat de VDAB in de periode oktober 2010 tot en met maart 2011 een bedrag van 32.810 duizend euro besteedde aan premies voor personen met een handicap (VOP). Als die gegevens worden geëxtrapoleerd, geeft dat voor 2011 een benodigd budget van 65.621 duizend euro, terwijl in de aangepaste begroting slechts in 61.200 duizend euro voor de VOP is voorzien. Op basis van die raming zou de saldo-opbouw verminderen van 6.732 tot 2.311 duizend euro, wat ook een impact zou hebben op het ESR- vorderingensaldo.

ANTWOORD

Voor VOP zijn de uitgaven voor het eerste kwartaal de hoogste (dit betreft de lonen van het 4de kwartaal met inbegrip van eindejaarspremie). Anderzijds is er ook elk kwartaal een toename van het aantal premies. Tenslotte is er ook een geleidelijke impact in 2011 van de besparingen. Dit betekent dat de extrapolatie van de uitgaven van een semester x 2 niet noodzakelijk een correcte prognose oplevert. De werkelijke evolutie van de uitgaven zal van dichtbij worden opgevolgd.

3.5 Beleidsdomein L – Leefmilieu, Natuur en Energie

Programma LB - Provisies

Uit de toelichting bij de totalen van het programma LB *Provisies* van het Beleidsdomein Leefmilieu, Natuur en Energie blijkt dat een deel van de provisie bij Financiën en Begroting ter compensatie van geannuleerde openstaande verplichtingen (basisallocatie CB0 CB008 0100) ad 14,5 miljoen euro zal worden aangewend voor uitgaven voor operationeel waterbeheer, slibruiming, kleinschalige erosiebestrijding, rioleringen

en bodemsaneringen. In de toelichting bij het Minafonds is er informatie over de aanwending van een deel (1,36 miljoen euro) van voormelde provisie onder de basisallocatie LBC LC051 6141 (*Investeringsuitgaven OVAM met betrekking tot ambtshalve bodemsaneringen, verwijdering van afvalstoffen en aanpak van brownfields*). Een ander deel van de provisie zal via herverdeling terechtkomen bij de basisallocatie LBO LC152 6141 (*Kapitaaloverdrachten aan de VMM voor het operationeel beheer van watersystemen*) van de departementale begroting. Daar zal 9,5 miljoen euro worden aangewend voor investeringen operationeel waterbeheer en voor slibruiming, en 0,64 miljoen euro voor kleinschalige erosiebestrijdingsmaatregelen. Samen is er dus een verklaring voor 11,5 miljoen euro van de provisie ad 14,5 miljoen euro. Uit de toelichting kan niet worden opgemaakt op welke post de resterende 3 miljoen euro terechtkomen. Het is ook onduidelijk in welke mate de bijkomende uitgaven voor het operationeel waterbeheer, de slibruiming en de erosiebestrijding kaderen binnen het Actieplan overstromingen die de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid goedkeurde op 18 februari 2011 naar aanleiding van de overstromingen van november 2010 en januari 2011.

ANTWOORD

De 3 miljoen euro zal worden aangewend voor subsidies rioleringen. De extra middelen worden ingezet voor verschillende maatregelen tegen overstromingen. De concrete projecten dienen nog verder te worden uitgewerkt zodat de nodige vastleggingen in het najaar kunnen gebeuren.

3.6 Beleidsdomein M – Mobiliteit en Openbare Werken

Programma MH - Wegen en Verkeer

In de begroting 2011 zijn de kredieten voor onderhoud - onderhoudswerken met repetitief karakter en structureel onderhoud – inbegrepen in de kredieten op de basisallocaties MD0 MH201 1410 (algemene uitgavenbegroting) en MDU MH210 7310 (begroting van de DAB VIF). De vastleggingskredieten bedragen in de aangepaste begroting respectievelijk 113,2 miljoen euro en 324,5 miljoen euro.

Net zoals bij de begroting 2011, blijkt bij de aangepaste begroting 2011 niet uit de toelichting bij de basisallocatie MDU MH210 7310 hoeveel kredieten van de 324,5 miljoen euro zullen worden aangewend voor het structureel onderhoud en welke middelen zijn vrijgemaakt om de historische achterstand in het wegenonderhoud versneld te kunnen wegwerken. Het Rekenhof heeft dat opgemerkt bij de ontwerpbegroting 2011. De minister repliceerde dat de budgetten voor respectievelijk structureel onderhoud en wegwerken van achterstand worden vastgelegd in de jaarprogramma's, die op het ogenblik van de begrotingsvoorbereiding nog in opmaak zijn. De definitieve

jaarprogramma's worden pas opgemaakt na het afsluiten van het voorgaande jaar. Concreet worden de programma's 2011 midden februari 2011 aan de minister ter goedkeuring voorgelegd. Hoewel de jaarprogramma's nu zouden moeten zijn goedgekeurd, wordt niet aangegeven hoe de budgetten zijn verdeeld. Evenmin wordt vermeld of de jaarprogramma's effectief zijn goedgekeurd. Zo kan niet worden beoordeeld of de engagementen uit het regeerakkoord en de beheersovereenkomst - de achterstand van het structureel onderhoud van de autosnelwegen moet tegen het eind van de legislatuur weggewerkt zijn – worden nagekomen.

ANTWOORD

Op de basisallocatie MD0 MH201 1410 wordt het gewone onderhoud gefinancierd zoals het vullen van putten, groenonderhoud e.d. Op de basisallocatie MDU MH210 7310 worden de investeringswerken gefinancierd zoals het structureel onderhoud.

Het programma 2011 voor basisallocatie MDU MH210 7310 werd goedgekeurd door de minister op 3 maart 2011. Voor verdere details verwijzen we naar dit programma.

Daarnaast wordt van de provisie ter compensatie van geannuleerde openstaande verplichtingen (schrapping encours) een bedrag van 8.000.000 euro gereserveerd voor het structureel onderhoud van de wegen.

DAB Loodswezen

De aangepaste begroting 2011 van de DAB Loodswezen raamt een ontvangstenstijging met 3,3 miljoen euro in 2011 tegenover de initiële begrotingscijfers over 2011. Die verhoging is toe te schrijven aan de volgende evoluties: een stijging van het overgedragen overschot van 2010 met 1,2 miljoen euro, een stijging van de diverse ontvangsten met 6,6 miljoen euro (die het gevolg is van een gerechtelijke uitspraak over geprotesteerde VBS- vergoedingen¹² die aan het Loodswezen zouden worden toegewezen), een nieuwe dotatie van 1,4 miljoen euro en een daling van de loodsgelden met 5,8 miljoen euro.

De aanzienlijke daling van de loodsgelden staat echter haaks op de toelichting, waarin nu sprake is van een trafiekstijging met 10% en een tariefverhoging van 6%, terwijl in de initiële begroting sprake was van een trafiekstijging van 3% en ook al een tariefverhoging van 5% ingecalculeerd was.

¹² De VBS-vergoedingen worden aangerekend aan schepen voor het gebruik van het zogenaamde VerkeersBegeleidingsSysteem tijdens het beloodsen.

Het over te dragen saldo wordt voor 2011 geraamd op 3,2 miljoen euro, terwijl de DAB op dit ogenblik nog steeds te kampen heeft met een aanzienlijke betalingsachterstand. Door de sterke daling van de trafiek sinds 2009 als gevolg van de economische crisis, is de financiële situatie van de DAB er immers aanzienlijk op achteruitgegaan. Eind september 2010 bedroegen de achterstallen voor de terugbetalingen van de sociale bijdragen aan het departement ca. 18,3 miljoen euro en de achterstallen voor de dienstverlening door DAB Vloot voor de beloodsing op zee ca. 2,9 miljoen euro. Op het einde van 2010 bedroegen de nog terug te betalen sociale bijdragen al 23,3 miljoen euro en de nog te betalen kosten voor de dienstverlening door Vloot 6,4 miljoen euro.

Naar aanleiding van de initiële begroting 2011 had het Rekenhof al gesteld dat het zeer de vraag was hoe het loodswezen in 2011 aan zijn financiële verplichtingen zou kunnen voldoen en er daarenboven nog in zou slagen een overschot te realiseren.

De kredieten voor de beloodsing op zee stijgen met 3,1 miljoen euro. Bij de initiële begroting 2011 bedroeg het krediet 22,0 miljoen euro (3,9 miljoen euro meer in vergelijking met 2010) en hield de raming al rekening met de ingebruikname van de nieuwe beloodsingsmiddelen. De huidige stijging is echter niet gebaseerd op bedrijfseconomische motieven (nl. de stijging van de kostprijs van de dienstverlening door DAB Vloot). Ze is het gevolg van een besparingsingreep, waarbij de dotatie aan de DAB Vloot vanuit de algemene uitgavenbegroting wordt verminderd met 3,1 miljoen euro en de kredieten voor de vergoeding van de kosten voor de beloodsing op zee worden verhoogd met datzelfde bedrag. Dat doet afbreuk aan de transparantie van de begrotingscijfers in kwestie en lijkt tegenstrijdig met de geschetste financiële problematiek.

ANTWOORD

De uitvoering van de begroting van 2010 was nog niet finaal. Via amendement wordt de begroting aangepast.

Voor wat betreft de loodsgelden voor 2011 zijn we bij de BO 2011 uitgegaan van de cijfers die bij de BC 2010 waren meegegeven (80 miljoen euro). De hogere trafiekstijging en tariefverhoging die bij de BC 2011 werd opgegeven staat echter in vergelijking met de uitvoering 2010 (68 miljoen euro).

Dit samen met de stijging van de diverse ontvangsten ten gevolge van de gerechtelijke uitspraak in het kader van de VBS- vergoedingen rekenen we erop dat DAB Loodswezen in 2011 aan haar financiële verplichtingen kan voldoen.

De verlaging van de dotatie van DAB Vloot werd doorgevoerd om een continue saldo opbouw te vermijden. Dit komt immers de transparantie ook niet ten goede.

3.7 Beleidsdomein N – Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed

DAB Vlaams Instituut Onroerend Erfgoed

De begroting van de DAB Vlaams Instituut Onroerend Erfgoed houdt opnieuw geen rekening met een spijziging van het reservefonds. Het besluit van de Vlaamse Regering betreffende het financiële en materiële beheer van de DAB VIOE bepaalt dat 10% van het beschikbare saldo zal worden aangewend voor de vorming van een reservefonds. Die voorafnamen moeten plaatsvinden totdat de middelen van het reservefonds 10% bedragen van het gemiddelde van de uitgaven van de drie voorgaande begrotingsjaren. Gelet op de cijfers uit de uitvoeringsrekeningen 2008, 2009 en 2010, en het saldo van het reservefonds eind 2010, lijkt het onmogelijk dat het reservefonds zijn plafond zal bereiken. Bijgevolg dient de begroting van het Vlaams Instituut voor Onroerend Erfgoed te voorzien in een spijziging van het reservefonds.

ANTWOORD

Er wordt voorzien in een amendement om tegemoet te komen aan de opmerking van het Rekenhof.

Garantiefonds Sociale Huisvesting

Bij zijn onderzoek van de initiële begroting 2011 stelde het Rekenhof dat de machtiging diende geschrapt te worden waarmee het Garantiefonds Sociale Huisvesting vastleggingen kon verrichten ten belope van het niet-aangewende saldo van de machtiging 2010 dat wordt overgedragen naar 2011: de Vlaamse Regering had immers de gunningsprocedure stopgezet waarvoor die machtiging aanvankelijk was bestemd. In haar antwoord stelde de Vlaamse Regering dat het niet-aangewende saldo van de machtiging zou dienen voor sociale huurwoningen en dat de herbestemming van die machtiging zou plaatsvinden bij de begrotingscontrole 2011.

Het Rekenhof stelt vast dat van een herbestemming van de machtiging geen gegevens zijn terug te vinden in de begrotingsdocumenten.

ANTWOORD

Deze aangelegenheid zal n.a.v. de opstelling van de begroting 2012 afgehandeld worden.

4 Programmatoelichtingen: afstemming beleid – begroting

De afstemming tussen de beleidscyclus en de begrotingscyclus en in aansluiting daarop ook de beheers- of contractcyclus is een belangrijk aandachtspunt in het regeerakkoord en de beleidsnota Financiën en Begroting. Dit hoofdstuk gaat daar nader op in. Het heeft in het bijzonder betrekking op de programmatoelichtingen bij de initiële begroting 2011 en bijkomend op de beleidsbrieven die gelijktijdig met die begroting zijn ingediend. Het behandelt niet de toelichtingen bij de begrotingscontrole 2011 die, zoals gewoonlijk bij een begrotingsaanpassing, meer zijn gericht op duiding bij de kredietwijzigingen en minder op toelichting bij de relatie tussen beleid en begroting.

4.1 Afstemming beleid – begroting

De hervorming van de rijkscomptabiliteit in 1989¹³ introduceerde de programmabegroting, die de relatie tussen de beleidsdoelstellingen en de daarvoor ingezette middelen tot uiting laat komen. Uit het ontwerp van rekendecreet¹⁴ blijkt dat het concept van de programmabegroting zal worden voortgezet¹⁵. Sinds die hervorming is er een groeiende belangstelling voor het idee van een prestatiebegroting. Een prestatiebegroting heeft niet alleen aandacht voor de relatie tussen de ingezette middelen en de beleidsdoelstellingen, maar ook voor de wijze waarop de middelen worden ingezet om de doelstellingen te bereiken, met andere woorden voor de prestaties van de overheidsorganisaties. Gaat de overheid op een efficiënte, effectieve en zuinige manier te werk? Dat vergt een inzicht in de relatie tussen enerzijds de beleidsdoelstellingen (beleidseffecten) en de organisatiedoelstellingen (prestaties) en anderzijds de organisatiedoelstellingen en de begrotingskredieten. In het pact 2020 (Vlaanderen in Actie - ViA) heeft de Vlaamse overheid zich geëngageerd om in de komende jaren substantiële stappen te zetten naar een meer prestatiegerichte

¹³ Wet van 28 juni 1989 houdende wijzigingen van de wet van 28 juni 1963 tot wijziging en aanvulling van de wetten op de rijkscomptabiliteit.

¹⁴ Ontwerp van decreet houdende regeling van de begroting, de boekhouding, de toekenning van subsidies en de controle op de aanwending ervan, en de controle door het Rekenhof (Stuk 842 (2010-2011) – Nr. 1).

¹⁵ Artikel 2, 8°, van het ontwerp van rekendecreet definieert het programma als een verzameling van kredieten die betrekking hebben op dezelfde doelstelling.

begroting. De memorie van toelichting bij het rekendecreet bevestigt dat streefdoel.

In die context moet de Vlaamse Regering op een systematische wijze het Vlaams Parlement informeren over wat de overheid wil bereiken (beleidsdoelstellingen/beleidseffecten), hoe de overheid plant dat te realiseren (organisatiedoelstellingen/prestaties) en tegen welke kostprijs de overheid raamt dat te kunnen doen (begrotingskredieten).

De beleidsdoelstellingen worden geconcipieerd in de beleidsnota's en -brieven in aansluiting op het regeerakkoord. Zo mogelijk worden ze geconcretiseerd door middel van genormeerde effectindicatoren, die de realisatie van de doelstellingen meetbaar maken. Aan de hand van die indicatoren kan de minister op een transparante wijze aangeven wat het doel is voor het volgende begrotingsjaar en ook wat al is gerealiseerd. Zolang de Vlaamse overheid niet beschikt over een beleidseffectenrapportering (expliciet voorzien in het comptabiliteitsdecreet, maar niet meer in het ontwerp van rekendecreet) is het immers raadzaam dat de beleidsbrief niet alleen informatie geeft over de beoogde beleidseffecten voor het volgende begrotingsjaar, maar ook over de realisaties van het voorbije jaar.

De organisatiedoelstellingen sluiten aan op de beleidsdoelstellingen en worden vastgesteld in de beheers- of managementovereenkomsten en de daarop gebaseerde jaarlijkse planningsdocumenten. De organisatiedoelstellingen moeten zoveel mogelijk worden geconcretiseerd door middel van genormeerde prestatie-indicatoren.

De begrotingskredieten die nodig zijn om de doelstellingen te realiseren, worden in de begroting bepaald binnen het kader van een meerjarenraming. De toelichtingen bij de begrotingsprogramma's zijn de plaats bij uitstek om het Vlaams Parlement te informeren over de afstemming tussen beleids-, beheers- en begrotingscyclus¹⁶. Zij moeten het verband toelichten tussen beleids- en organisatiedoelstellingen en tussen de doelstellingen en de daartoe in te zetten middelen¹⁷.

Het Rekenhof heeft nagegaan in welke mate de programmatoelichtingen bij de (initiële) begroting 2011 erin slagen de afstemming tussen beleid en begroting toe te lichten op programmaniveau en in welke mate ze ook al, in de aanloop tot een prestatiebegroting, inzicht bieden in de afstemming op organisatieniveau (koppeling met de management- of

¹⁶ Zie in dat verband ook de memorie van toelichting bij artikel 14 van het ontwerp van rekendecreet: *In de memorie van toelichting bij de jaarlijkse begroting wordt een verantwoording gegeven bij de begrotingscijfers. Deze toelichting vormt een belangrijke schakel in het kader van de afstemming van de financiële cyclus met de beleids- en beheerscyclus. Dit artikel voorziet uitdrukkelijk de toevoeging van niet-financiële informatie als verantwoording van de cijfers.*

¹⁷ Sommige beleidsbrieven nemen die functie gedeeltelijk over. Het is raadzaam de functie van beleidsbrieven enerzijds en programmatoelichtingen anderzijds voor alle beleidsdomeinen op een gelijke wijze in te vullen.

beheersovereenkomsten). In de marge daarvan is ook onderzocht of de beleidsdoelstellingen in de beleidsbrieven op een adequate wijze worden geformuleerd.

Het gaat om een verkennende analyse. De concrete verwijzingen naar toelichtingen en beleidsbrieven zijn dan ook illustratief en niet exhaustief.

4.2 Inhoud en structuur van de programmatoelichtingen

Conform de omzendbrief *begrotingsinstructies begrotingsopmaak 2011*¹⁸ zijn de programmatoelichtingen opgemaakt per beleidsdomein en omvatten ze twee delen.

Het deel 1 *Toelichting bij de totalen van alle programma's* geeft, per programma van het beleidsdomein, een overzicht van de evolutie van de totalen voor de ontvangsten en de uitgaven. Dat eerste deel omvat ook een omschrijving van de algemene beleidslijnen van elk programma, dat zijn *de algemene resultaten die men wil bereiken en die door het beleid zijn vooropgesteld*. Daarmee verwijzen de begrotingsinstructies vermoedelijk naar de doelstellingen van de beleidsnota en -brief. De omzendbrief begrotingsinstructies gebruikt daarvoor als synoniem *strategische doelstellingen*.

Het deel 2 *Inhoudelijke toelichting bij elk van de entiteiten* geeft informatie over de taken, de *operationele doelstellingen* en de ontvangsten- en uitgavenartikelen van elke afzonderlijke organisatie van het beleidsdomein.

De programmatoelichtingen bij de initiële begroting bevatten nog geen inhoudsopgave, wat de raadpleging ervan bemoeilijkt. Ook ontbreekt vooralsnog een inleidend hoofdstuk dat een algemeen beeld biedt van het beleid en de organisatiestructuur (taakverdeling) voor het betrokken beleidsdomein, hoewel dat de leesbaarheid van de programmatoelichtingen zou bevorderen.

De meest voorkomende lacune in de programmatoelichtingen is het gebrek aan duiding bij de relatie tussen beleidsdoelstellingen en organisatiedoelstellingen en tussen doelstellingen en begrotingskredieten. De begrotingsinstructies schenken er ook minder aandacht aan. Nochtans ligt daar de kern van de afstemming tussen beleid en begroting. Ook voor de evolutie naar een prestatiebegroting is, naast het SMART¹⁹ formuleren van de doelstellingen, een adequaat verband tussen doelstellingen en middelen belangrijk. Hierna wordt achtereenvolgens ingegaan op de doelstellingformulering, de afstemming tussen beleid en begroting op programmaniveau (eerste

¹⁸ Omzendbrief van de Vlaamse minister van Financiën en Begroting van 21 mei 2010.

¹⁹ Specifiek, meetbaar, afgesproken, realistisch en tijdgebonden.

deel van de programmatoelichtingen) en op organisatieniveau (tweede deel van de programmatoelichtingen).

4.3 Doelstellingformulering

De omzendbrief begrotingsinstructies stelt beleidsdoelstellingen gelijk met strategische doelstellingen en organisatiedoelstellingen met operationele doelstellingen. Die woordkeuzes zijn verwarrend want in de praktijk kunnen en worden strategische en operationele doelstellingen zowel geformuleerd in de beleidsnota's (beleidsniveau) als in de beheersovereenkomsten (organisatieniveau).

Door het onduidelijke begrippenkader in verband met de doelstellingen wordt de omzendbrief begrotingsinstructies verschillend geïnterpreteerd. Voor de meeste programma's wordt in deel 1 van de programmatoelichtingen weliswaar verwezen naar de doelstellingen van de beleidsbrief, zoals het hoort, maar soms worden organisatiedoelstellingen vermeld²⁰. In nog andere gevallen worden ad hoc doelstellingen opgesteld. Door tips te geven voor de opstelling van de doelstellingen, geven de begrotingsinstructies de indruk dat zij inderdaad ad hoc in de programmatoelichtingen kunnen worden geformuleerd. De conceptie van de beleidsdoelstellingen gebeurt echter beter niet in dit informatieve begrotingsdocument, maar wel in de beleidsnota's en -brieven²¹.

De kwaliteit van de doelstellingformulering in de beleidsnota's en -brieven, is divers en niet altijd even duidelijk:

- Sommige beleidsbrieven maken een onderscheid tussen strategische en operationele doelstellingen, andere niet. Als ze dat onderscheid maken, wordt dat niet altijd op dezelfde wijze geïnterpreteerd²².

²⁰ Hoewel de organisatiedoelstellingen worden afgeleid uit de beleidsdoelstellingen, zijn ze meestal niet identiek. Beleidsdoelstellingen zijn gericht op de gewenste effecten, organisatiedoelstellingen zijn meer prestatiegericht.

²¹ Hetzelfde geldt voor de organisaties die beschikken over een beheers- of managementovereenkomst: de conceptie van organisatiedoelstellingen moet in die documenten gebeuren en niet in de programmatoelichtingen.

²² Meestal is er een hiërarchisch verband tussen strategische en operationele doelstellingen, waarbij de operationele doelstellingen een verdere uitwerking zijn van de strategische doelstellingen (zie bijvoorbeeld de beleidsbrief Woonbeleid). Soms krijgen de strategische doelstellingen echter een eerder horizontaal karakter toegemeten tegenover de operationele doelstellingen, die dan sectorgebonden zijn (zie bijvoorbeeld de beleidsbrief Cultuur). De structuur van de beleidsbrief is dan ook anders. In het eerste geval worden de operationele doelstellingen geconcipieerd per strategische doelstelling, in het tweede geval worden strategische en operationele doelstellingen naast elkaar vastgesteld.

- Sommige beleidsbrieven geven een gestructureerd overzicht van duidelijk geformuleerde doelstellingen, andere laten het aan de lezer over die in de (doorlopende) tekst van de beleidsbrief te achterhalen.
- Sommige beleidsbrieven verwijzen systematisch naar de doelstellingen en sleutelprojecten van het pact 2020, bij andere is de integratie met dat pact veel minder nadrukkelijk²³.
- Het gebruik van effectindicatoren of kengetallen die de beleidsdoelstellingen concretiseren, is zeer verschillend : in sommige beleidsbrieven zijn de indicatoren al sterk ontwikkeld²⁴, bij andere zijn ze zo goed als onbestaande.
- De structuur van beleidsnota en -brieven en de eventuele nummering van de daarin behandelde beleidsdoelstellingen worden in de opeenvolgende jaren van dezelfde legislatuur niet altijd aangehouden²⁵.

Er ontbreekt dus enige stroomlijning bij de formulering van beleidsdoelstellingen en de concrete uitwerking ervan in de beleidsnota's en -brieven. Dit bevordert de duidelijkheid van die beleidsdocumenten niet en bemoeilijkt de afstemming met de programmatoelichtingen²⁶.

Voorts blijkt de mate waarin de programmatoelichtingen duiding geven bij de beleids- en organisatiedoelstellingen sterk te verschillen naargelang beleidsdomein, programma en organisatie. Aangezien de beleidsdoelstellingen en de organisatiedoelstellingen in afzonderlijke documenten uitgebreid aan bod (moeten) komen, respectievelijk in de beleidsnota's- en brieven en in de beheers- en managementovereenkomsten, hoeft dat niet opnieuw in extenso te gebeuren in de programmatoelichtingen. Een schematisch overzicht en eventueel korte omschrijving van de doelstellingen met relevante indicatoren volstaat en zal de leesbaarheid van de programmatoelichtingen bevorderen. Er moet wel rekening mee worden gehouden dat de (definitieve) beheers- en managementovereenkomsten voor de Vlaamse volksvertegenwoordigers minder beschikbaar zijn dan de beleidsbrieven²⁷. Een loutere verwijzing naar de beheers- of managementovereenkomst zonder opgave van de

²³ In de beleidsbrief Leefmilieu en Natuur is de integratie met het pact 2020 het meest doorgedreven. Aangezien de Vlaamse Regering het regeerakkoord uitdrukkelijk heeft ingepast in het pact, is het raadzaam dat alle beleidsbrieven systematisch zouden voortbouwen op de relevante doelstellingen ervan.

²⁴ Ook op dat punt lijkt de beleidsbrief Leefmilieu en Natuur het verst gevorderd.

²⁵ Zo wordt de toetsing van de beleidsbrief Werk aan de beleidsnota Werk bemoeilijkt door een verschillende structuur. In de beleidsbrief Onderwijs is de nummering van de operationele doelstellingen op verschillende plaatsen gewijzigd ten opzichte van de beleidsnota Onderwijs.

²⁶ Dat probleem werd overigens ook onderkend bij de afstemming in de beheers- en managementovereenkomsten van de organisatiedoelstellingen met de beleidsdoelstellingen (zie o.a. de nota aan de Vlaamse Regering van 2 april 2010 over de tweede generatie beheersovereenkomsten).

²⁷ De beleidsnota's en -brieven worden formeel als parlementair stuk en ongeveer gelijktijdig met de begrotingsdocumenten bij het Vlaams Parlement ingediend. Dat is niet het geval voor de definitieve beheers- en managementovereenkomsten.

organisatiedoelstellingen is dus onvoldoende²⁸. In de programmatoelichtingen bij de begroting 2011 kon de omschrijving van de organisatiedoelstellingen overigens niet altijd duidelijk worden gelinkt aan een beheers- of managementovereenkomst omdat vele ervan bij de voorlegging van de begrotingsdocumenten nog niet waren afgesloten²⁹. Ten slotte zijn er bij de organisatiedoelstellingen net zoals bij de beleidsdoelstellingen belangrijke verschillen in de graad van concretisering door middel van meetbare indicatoren³⁰.

4.4 Afstemming op programmaniveau

Door per programma te vermelden voor welke doelstellingen uit de beleidsbrief de kredieten van het programma zullen worden aangewend, kunnen beleid en begroting op een geaggregeerd niveau (programmaniveau)³¹ op elkaar worden afgestemd.

Die afstemming wordt bemoeilijkt door volgende factoren:

- In sommige gevallen benaderen de beleidsbrief en de begroting het beleid vanuit een andere invalshoek (verschillen tussen de doelstellingenstructuur van de beleidsbrief en de programmastructuur van de begroting).
- De overmatige opname van kredieten in programma's die niet direct beleidsgerelateerd zijn samengesteld (in het bijzonder de programma's *algemeen*).
- Een onvolkomen programmastructuur.

Volgende voorbeelden illustreren de moeilijke koppeling tussen doelstellingen en kredieten:

- De beleidsbrief Welzijn, Volksgezondheid en Gezin structureert de beleidsdoelstellingen in eerste instantie volgens de te ondernemen acties³², terwijl de begrotingsprogramma's de begrotingskredieten

²⁸ Dat is bijvoorbeeld het geval in de toelichting bij het departement Financiën en Begroting.

²⁹ Hoewel alle management- en beheersovereenkomsten in principe met ingang van 1 januari 2011 moesten worden vernieuwd, waren er voor veel organisaties bij de indiening van de begroting nog geen definitieve ontwerpversies beschikbaar. Zelfs op datum van 1 april 2011 ontbraken nog verschillende overeenkomsten, in het bijzonder in de beleidsdomeinen LNE en CJSM.

³⁰ Zie in dat verband ook de conclusies van het Rekenhof bij zijn onderzoek van de rapportering over de uitvoering 2008 van zes beheersovereenkomsten (Stukken 37-E, F, G, H, I en J (2009-2010), Nr.1).

³¹ Het betreft een afstemming met de programmakredieten die in de tabel bij de algemene uitgavenbegroting zijn vermeld in de samenvattende kaders vooraan elk beleidsdomein (dus vóór uitsplitsing van de programma's over de organisaties van het beleidsdomein).

³² Preventie en detectie, sociale bescherming, hulp- en dienstverlening, voorzieningen en infrastructuur, efficiënte werking, samenwerking met andere beleidsniveaus.

voor dat beleidsdomein indelen volgens de doelgroepen³³. Bijgevolg slagen de programmatoelichtingen er niet in een eenduidige koppeling te maken tussen beleidsdoelstellingen en begrotingsprogramma's, zodat het gros van de doelstellingen van de beleidsbrief bij de toelichting van bijna elk programma wordt herhaald. Daardoor verliest die toelichting aan meerwaarde: de lezer krijgt voor dat beleidsdomein geen inzicht in de globale budgettaire kostprijs van de afzonderlijke strategische doelstellingen van de beleidsbrief.

- De doelstellingenstructuur van de beleidsbrief Leefmilieu en Natuur, die zich richt op de beleidsthema's klimaat, lucht, water, afval, bodem, enz., wordt niet in de programmastructuur van de begroting weerspiegeld. De begroting neemt immers meer dan 70% van de kredieten van het beleidsdomein op in een programma *algemeen*. De programmatoelichtingen bieden daardoor geen duidelijk overzicht van de kredietallocatie naar de onderscheiden beleidsdoelstellingen.
- Voor het beleidsdomein Mobiliteit en Openbare Werken spelen beide eerstgenoemde factoren een rol. De beleidsbrief maakt een onderscheid tussen doelstellingen met betrekking tot dienstverlening, infrastructuur en omgevingsaspecten, terwijl de begrotingsprogramma's eerder organisatiegebonden zijn. Daarnaast omvat het programma *algemeen* meer dan 20% van de kredieten van het beleidsdomein, wat in essentie neerkomt op de VIF-dotatie van meer dan 500 miljoen euro³⁴.
- De programmastructuur is beperkt tot de kredieten van de algemene uitgavenbegroting en wordt niet consequent doorgetrokken naar de diensten met afzonderlijk beheer of de Vlaamse rechtspersonen³⁵, waarvan alleen de dotaties in de begrotingsprogramma's zijn voorzien. Overigens worden die dotaties soms gedeeltelijk benut als bestaansmiddelen voor de begunstigde instelling, wat het onderscheid tussen apparaatsprogramma's en beleidsprogramma's relatieveert. Ook de recuperatie van kredieten via het FFEU vertekenen de programmastructuur van de begroting³⁶.

Het Rekenhof heeft er eerder al op gewezen dat het niet duidelijk is volgens welke filosofie of criteria de opdeling in beleidsprogramma's, die

³³ Zorgbeleid gezinnen en ouderen, jongerenzorg, gezinsondersteunend beleid m.b.t. kinderen, personen met een handicap.

³⁴ Ook voor het beleidsdomein LNE houdt het programma *algemeen* overigens in belangrijke mate verband met de transfert naar een dienst met afzonderlijk beheer (het Minafonds).

³⁵ Het comptabiliteitsdecreet deed dat wel (afschaffing van de diensten van afzonderlijk beheer en integratie van de agentschappen in de programmabegroting), maar het ontwerp van rekendecreet komt daarop terug. Naar aanleiding van een voorstel van het Rekenhof is er wel een amendement ingediend op artikel 11, §4, van het ontwerp van rekendecreet, dat stelt dat er een eenduidig verband moet worden gelegd tussen de ontvangsten en de uitgavenkredieten van de begrotingen van de diensten met afzonderlijk beheer en de begrotingsprogramma's.

³⁶ Dat is vooral het geval voor het beleidsdomein Mobiliteit en Openbare Werken dat FFEU-middelen aanwendt om gevaarlijke verkeerspunten weg te werken.

werd geïntroduceerd met de begroting 2008, tot stand is gekomen³⁷. Het heeft er ook op gewezen dat de notie beleidsveld die in het kader van de reorganisatie van de Vlaamse overheid naar voren werd geschoven als gemeenschappelijk criterium voor de indeling van het beleid en de begroting (begrotingsprogramma's), slechts beperkt wordt toegepast³⁸. De Vlaamse Regering heeft bij besluit van 3 juni 2005 met betrekking tot de organisatie van de Vlaamse administratie de verdere indeling van de beleidsdomeinen in beleidsvelden vastgesteld. Die indeling zou bij het begin van elke legislatuur kunnen worden bevestigd of aangepast, waarna de indeling in principe voor de volledige legislatuurperiode blijft behouden voor zowel beleids- als begrotingsdocumenten.

4.5 Afstemming op organisatieniveau

De afstemming tussen beleidsdoelstellingen en begrotingsprogramma's geeft een eerste globaal beeld van de relatie tussen beleid en begroting, maar maakt nog abstractie van de prestaties van de overheidsorganisaties. Die organisaties staan in voor de realisatie van het beleid met de toegewezen kredieten. Deel twee van de programmatoelichtingen geeft per organisatie een gedetailleerde toelichting bij de afzonderlijke begrotingsallocaties waarover de organisaties beschikken, alsook een toelichting bij de organisatiedoelstellingen.

Sommige organisaties geven toelichting bij de relatie tussen de doelstellingen van hun organisatie en de beleidsdoelstellingen³⁹. Soms wordt ook een vergelijking gemaakt, al dan niet in tabelvorm, tussen organisatiedoelstellingen en individuele begrotingskredieten (begrotingsallocaties) of omgekeerd⁴⁰. In de praktijk beperken de toelichtingen zich echter meestal tot de afzonderlijke omschrijving van organisatiedoelstellingen en kredieten. Informatie over de relatie tussen beleidsdoelstellingen (beleidseffecten) en organisatiedoelstellingen en tussen organisatiedoelstellingen (prestaties) en begrotingskredieten blijft vooralsnog dikwijls achterwege.

De vergelijking tussen beleids- en organisatiedoelstellingen wordt overigens soms bemoeilijkt doordat een duidelijke doelstellingenstructuur in sommige beleidsnota's en –brieven ontbreekt en voor 2011 ook doordat de nieuwe beheersovereenkomsten in veel gevallen nog niet klaar waren (cf. 4.3). De vergelijking tussen

³⁷ Advies van het Rekenhof over de begrotingsrapportering door de Vlaamse Regering (stuk 40 (2009-2009) – Nr. 1), pag. 23.

³⁸ Wel in de beleidsdomeinen Internationaal Vlaanderen en RWO, maar niet in de andere beleidsdomeinen.

³⁹ Zie bijvoorbeeld het departement Bestuurszaken, de VDAB, Toerisme Vlaanderen en het Agentschap Wonen-Vlaanderen.

⁴⁰ Zie bijvoorbeeld het Agentschap voor Natuur en Bos en het Agentschap voor Onderwijscommunicatie.

organisatiedoelstellingen en kredieten wordt soms gecompliceerd door tussenstappen in de toewijzing van kredieten. Een belangrijk deel van de begrotingskredieten die zijn opgenomen in de begroting van de departementen en de IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (de algemene uitgavenbegroting), wordt immers niet onmiddellijk aangewend voor de realisatie van het beleid, maar in de vorm van dotaties getransfereerd naar afzonderlijke rechtspersonen of diensten met afzonderlijk beheer.

Meestal worden die krediettransferten ook door de begunstigde entiteit benut voor de realisatie van haar eigen doelstellingen (bv. de dotaties aan VAPH, De Lijn). De relatie tussen krediet en doelstelling komt dan het best ter sprake bij de toelichting van de betrokken organisatie⁴¹. In ieder geval moet daarover duidelijkheid bestaan, zodat de lezer van de toelichtingen weet waar hij de informatie kan vinden. Dat is nu niet het geval. Zo is informatie over de besteding van de BLOSO-dotaties terug te vinden bij de toelichting van BLOSO (begunstigde), terwijl de besteding van de AGIV-dotaties hoofdzakelijk wordt behandeld bij de toelichting van het departement DAR (verstrekker).

In sommige gevallen is de begunstigde van een dotatie slechts een papieren entiteit zonder eigen organisatiedoelstellingen, een fonds dat vooral om begrotingstechnische redenen is opgericht. De kredieten worden dan indirect benut door andere entiteiten van het beleidsdomein. Dat kan geheel of gedeeltelijk ook de overdragende entiteit zijn⁴². Een bijzonder geval is het FFEU, een fonds dat wordt gespijsd met kredietoverschotten van voorbije jaren en waarvan de kredieten worden benut door diverse entiteiten van verschillende beleidsdomeinen. Het is aangewezen dat die fondsen, eventueel uitgesplitst naar de verschillende gebruikers, worden toegelicht samen met de organisaties die er gebruik van maken, zodat ze aan de juiste (organisatie)doelstellingen worden gekoppeld. Dat wordt meestal gedaan voor de fondsen die de vorm van een DAB hebben aangenomen, zoals trouwens in de begrotingsinstructies is bepaald, maar niet altijd voor de fondsen die rechtspersoonlijkheid hebben verkregen. Zo wordt het Fonds Jongerenwelzijn apart toegelicht, maar niet eens vermeld bij de toelichting van het Agentschap Jongerenwelzijn, dat nochtans de gebruiker is van de kredieten van dat fonds. Bij de toelichting van het Agentschap Wegen en Verkeer wordt wel uitgebreid ingegaan op de kredieten van de DAB VIF waarover het agentschap kan beschikken, maar niet op die van het FFEU.

⁴¹ Als de begunstigde echter niet tot de overheid behoort of zijn verrichtingen niet tot het overheidsbudget worden gerekend, moet de organisatie die de subsidie toekent en erover dient te waken dat de subsidie wordt aangewend voor het doel waarvoor ze is toegekend, de relatie tussen krediet en doelstelling duiden (dat geldt bijvoorbeeld voor de subsidiëring van het Vlaams Woningfonds).

⁴² Zo worden de kredieten van het Hermesfonds volledig benut door het agentschap Ondernemen, dat ook voorziet in de dotatie aan dat fonds. De kredieten van de DAB Minafonds, waarvan de dotatie afkomstig is uit de begroting van het departement LNE, wordt deels door dat departement benut en deels door andere entiteiten zoals ANB, OVAM, VMM, VLM.

4.6 Conclusie

De programmatoelichtingen bij de begroting zijn een belangrijke informatiebron in het kader van de afstemming tussen beleid en begroting. De kwaliteit ervan hangt echter niet alleen af van de opmaak van de toelichtingen op zich, maar ook van een adequate doelstellingformulering en een transparante link tussen doelstellingen en kredieten. Op basis van de analyse van de programmatoelichtingen en beleidsbrieven bij de initiële begroting 2011 formuleert het Rekenhof de volgende aanbevelingen:

- bevordering van de leesbaarheid van de programmatoelichtingen door toevoeging van een inhoudsopgave⁴³ en een inleidend hoofdstuk per beleidsdomein;
- schematisch overzicht en korte omschrijving van de doelstellingen in de programmatoelichtingen;
- meer eenduidigheid in het begrippenkader en de methodiek van doelstellingformulering, in het bijzonder op het niveau van de beleidsnota's en –brieven, alsook systematische aansluiting met de ViA-doelstellingen;
- verdere concretisering van de doelstellingen door genormeerde en meetbare indicatoren en kengetallen, ook op strategisch niveau;
- verbetering van de compatibiliteit tussen doelstellingformulering en samenstelling van de begrotingsprogramma's, bijvoorbeeld door de notie *beleidsveld* te gebruiken als gemeenschappelijk criterium;
- voldoende aandacht voor de toelichting van de onderlinge verbanden tussen zowel beleids- en organisatiedoelstellingen als doelstellingen en kredieten.
- beperkt gebruik van de programma's *algemeen*;
- eenduidige richtlijnen voor de toelichting van begrotingsallocatie via dotaties en fondsen.

ANTWOORD

Het concept van de programmabegroting, zoals het in 1989 werd geïntroduceerd, wordt met het Rekendecreet ook vanaf 2012 voortgezet. Een programmabegroting beoogt op systematische wijze de band te leggen tussen de beleidsdoelstellingen enerzijds en de door de begroting

⁴³ Hieraan is alvast tegemoetgekomen in de programmatoelichtingen bij de begrotingscontrole 2011.

gemachtigde middelen anderzijds. Concreet vertaalt zich dit in de door het Vlaams parlement gestemde programmakredieten en de door de Vlaamse regering verdere indeling ervan in basisallocaties. Het rekendecreet voorziet dat het parlement verder over de entiteiten heen programmakredieten zal stemmen, maar voorziet niet meer in de verdere indeling in basisallocaties. Het is door de detailinvulling van de programmakredieten dat stapsgewijze in de richting van een prestatiebegroting zal worden opgeschoven. In eerste instantie door de band te leggen tussen de beleidsdoelstellingen op het niveau van de programma's en de wijze waarop de middelen worden ingezet door de entiteiten om die doelstellingen te bereiken, met andere woorden de band tussen de beleidsdoelstellingen en de organisatiedoelstellingen of de prestaties.

Het Rekenhof wijst ons daarbij op een aantal actuele knelpunten en moeilijkheden:

-De organisatiedoelstellingen zoals zij worden vastgesteld in de beheers- of managementovereenkomsten maken een onderscheid tussen strategische en operationele doelstellingen, terwijl de toelichting bij de programma's ook van strategische doelstellingen spreekt en daarmee eigenlijk de beleidsdoelstellingen zou moeten omschrijven. Een stroomlijning in de formulering dringt zich zeker op. Dit is een belangrijke vaststelling die zal meegenomen worden in het kader van de herziening van de programmatoelichtingen.

-De huidige programmastructuur kan verbeterd worden door de afstemming op organisatieniveau zoals het Rekenhof suggereert. De toelichting over de relatie tussen programmakrediet en organisatiedoelstellingen of prestaties wordt inderdaad best gelegd op het niveau van de toelichting per betrokken organisatie. Zo is de informatie over de wijze van besteden van de BLOSO dotaties terug te vinden in de toelichting van BLOSO zelf, en niet bij de basisallocaties die BLOSO voeden. Aldus kan via beter en duidelijker gestructureerde toelichtingen direct de band gelegd worden tussen de beleidsdoelstellingen op het niveau van het programma en de prestaties van de organisaties die uit dit programmakrediet worden gevoed.

De vaststellingen die het Rekenhof doet op basis van de toelichtingen bij de programmakredieten zoals zij voorkomen in de initiële uitgavenbegroting 2011 zijn dus een belangrijke insteek voor de opmaak van de begroting 2012 onder toepassing van het Rekendecreet. Zij overschrijden echter in belangrijke mate het bestek van deze begrotingscontrole en de aanpassing van de begroting 2011. Dat is niet het kader

waarin ze kunnen geïmplementeerd worden, want het is quasi onmogelijk de structuur van een begroting te wijzigen in de loop van een begrotingsjaar. Het is dan ook in die zin de aanbevelingen van het Rekenhof genoteerd worden.

5 Toetsing aan het advies begrotingsrapportering

In zijn brief van 11 mei 2011 vroeg de voorzitter van de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting aan het Rekenhof om, net zoals in zijn advies bij de initiële begroting 2011, aandacht te besteden aan de opvolging van de zestien aanbevelingen van het Rekenhof over de begrotingsrapportering door de Vlaamse Regering⁴⁴. Hierna wordt de toetsing aan het advies begrotingsrapportering uit het verslag bij de initiële begroting 2011⁴⁵ hernomen en geactualiseerd.

5.1 Timing van de begrotingsrapportering

Aanbeveling 1

Het Rekenhof heeft gevraagd bij de timing van de begrotingsopmaak een minimale tijd te garanderen voor zijn begrotingsonderzoek. Het verwees daarvoor onder meer naar de OESO, die een minimale parlementaire behandeling van drie maanden voorstaat. De Vlaamse Regering heeft zich in een aanpassing van het protocol met het Vlaams Parlement geëngageerd ernaar te streven alle begrotingsdocumenten ten laatste op 21 oktober in te dienen. Het Rekenhof ontving de documenten met betrekking tot de ontwerpbegroting 2011 gespreid over 22, 26 en 27 oktober 2010.

Opvolging: Het Rekenhof heeft geen kennis van een gelijkaardig engagement van de Vlaamse Regering met betrekking tot de voorlegging van de begrotingsaanpassing. De wettelijke tijdslimiet is 30 april en de begrotingsaanpassing werd voorgelegd op 2 mei 2011.

Aanbeveling 2

Het Rekenhof heeft voor de initiële begroting 2011 opnieuw de begrotingsvoorstellen van de departementen en agentschappen, de adviezen van de Inspectie van Financiën en de verslagen van de bilaterales niet ontvangen, hoewel het daar uitdrukkelijk naar heeft

⁴⁴ Voor tekst en uitleg bij de aanbevelingen : zie het advies van het Rekenhof over de begrotingsrapportering door de Vlaamse Regering (Stuk 40 (2008-2009) – Nr. 1).

⁴⁵ Stuk 16 (2010-2011) – Nr. 1, p. 32 t.e.m. 37.

gevraagd, zowel bij het departement als bij de Vlaamse minister bevoegd voor Financiën en Begroting. Inzage in die documenten is noodzakelijk opdat het Rekenhof zijn rol als begrotingsadviseur terdege zou kunnen vervullen ten behoeve van het Vlaams Parlement, in het bijzonder met het oog op de beoordeling van de ontvangsten- en uitgavenramingen.

Opvolging: Bij het onderzoek van de begrotingsaanpassing heeft het Rekenhof vastgesteld dat het departement Financiën en Begroting de begrotingsverantwoordelijken van de departementen en agentschappen per mail heeft aangespoord niet in te gaan op de vraag van het Rekenhof naar de begrotingsvoorbereidende documenten (zie 3.1 van dit verslag).

Aanbeveling 3

Het Rekenhof vroeg om inzage te krijgen in de repliek van de Vlaamse Regering op de opmerkingen van het begrotingsonderzoek van het Rekenhof, minstens twee werkdagen vóór de behandeling in de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting. De Vlaamse Regering verklaarde zich daarmee akkoord.

Opvolging: Het Rekenhof heeft de repliek van de Vlaamse Regering op de opmerkingen van het onderzoek van de initiële begroting 2011 tijdig ontvangen.

Aanbeveling 4

Het Rekenhof heeft aanbevolen gelijktijdig met de andere begrotingsdocumenten een meerjarenraming voor te leggen, zoals overigens in de gecoördineerde wetten op de rijkscomptabiliteit is bepaald.

Als een afzonderlijke meerjarenbegroting wordt opgemaakt, vraagt het Rekenhof dat het die voor advies zou ontvangen en dat in de algemene toelichting bij de jaarlijkse begroting expliciet en duidelijk naar die meerjarenbegroting wordt teruggekoppeld. Zo niet wordt het concept of het nut van een meerjarenbegroting op de helling gezet.

De laatste meerjarenbegroting werd voorgelegd samen met de begrotingsaanpassing 2010. De documenten bij het begrotingsontwerp 2011 bevatten geen geactualiseerde meerjarenraming en de algemene toelichting koppelt ook niet expliciet terug naar de meerjarenbegroting, hoewel er belangrijke wijzigingen zijn.

Opvolging: Samen met de begrotingsaanpassing heeft het Rekenhof de meerjarenraming 2011-2015 ontvangen.

5.2 Algemene toelichting en meerjarenbegroting

Aanbeveling 5

Het Rekenhof vroeg en ontving de berekening (rekenblad) van de basisgegevens van de algemene toelichting bij de begroting 2011, zoals de ESR- geconsolideerde beleids- en betaalkredieten en de overgang van begrotingssaldo naar ESR-vorderingensaldo.

Opvolging: Het Rekenhof ontving die gegevens ook met betrekking tot de begrotingsaanpassing 2011.

Aanbeveling 6

Het Rekenhof heeft aanbevolen de begrotingsgegevens in de algemene toelichting te vergelijken met de uitvoeringsgegevens van minstens het jaar n-1, en de ontvangsten die de federale overheid doorstort te vergelijken met de rijksmiddelenbegroting.

Hoewel de Vlaamse Regering zich daarmee akkoord verklaarde, bevat de algemene toelichting bij de begroting 2011 geen vergelijking met de gerealiseerde ontvangsten en uitgaven van het jaar 2009. De algemene toelichting kon nog geen vergelijking maken met de (federale) rijksmiddelenbegroting.

Opvolging: De algemene toelichting bij de begrotingsaanpassing 2011 bevat evenmin een vergelijking met uitvoeringsgegevens of met de rijksmiddelenbegroting.

Aanbeveling 7

Het hoofdstuk schuldbeheer van de algemene toelichting bij de begroting 2011 is nog niet uitgebreid tot een samenvatting van alle relevante kerncijfers over de financiële toestand van de Vlaamse overheid en hun evolutie, zoals aanbevolen door het Rekenhof in aansluiting op de *Best Practices for Budget Transparency* van de OESO. De gegevens zijn beperkt tot de ontwikkeling van de schuld van de centrale overheid. Er is wel opnieuw meer aandacht voor de evolutie van de impliciete schuld.

Opvolging: Ook in de algemene toelichting bij de begrotingsaanpassing 2011 is het hoofdstuk schuldbeheer nog niet uitgebreid conform de aanbeveling. Zie ook 1.3 van dit verslag.

Aanbeveling 8

De Vlaamse Regering gaat akkoord met het concept van een meerjarenbegroting met voortschrijdend karakter, die dus niet wordt beperkt tot de legislatuur, maar elk jaar met een bijkomend jaar wordt

uitgebreid. De realisatie daarvan kan pas worden beoordeeld vanaf volgende meerjarenbegroting.

De documenten bij de ontwerpbegroting 2011 bevatten geen meerjarenraming. Noch de algemene toelichting, noch de meerjarenbegroting voorgelegd bij de begrotingsaanpassing 2010 bevat een overzicht van de budgettaire impact van verbintenissen in het kader van PPS of alternatieve financiering, zoals het Rekenhof heeft aanbevolen in zijn advies over de begrotingsrapportering en in zijn advies over de informatievoorziening over PPS en alternatieve financiering⁴⁶.

Opvolging: De meerjarenraming 2011-2015 werd tegenover de vorige⁴⁷ bijgesteld met één jaar en krijgt daardoor een voortschrijdend karakter. De budgettaire impact van verbintenissen in het kader van PPS of alternatieve financiering wordt in de algemene toelichting bij de begrotingsaanpassing 2011 of in de meerjarenraming 2011-2015 nog steeds niet toegelicht (cf. 1.3.3).

5.3 Begrotingsdecreten en –tabellen

Aanbeveling 9

De verantwoording bij de decreetsbepalingen die een afwijking beogen op de begrotingswetgeving of op de begrotingsautoriteit van het Vlaams Parlement (de zogenoemde begrotingsruiters), is verbeterd, maar nog niet optimaal. Het is onduidelijk waarom bij sommige bepalingen wel een verantwoording wordt gegeven en bij andere niet. Soms blijft de verantwoording vaag. Het aantal provisionele kredieten is toegenomen.

De begrotingsdocumenten bevatten nog niet het door het Vlaams Parlement gevraagde rapport met geconsolideerde uitvoeringsgegevens over het jaar n-1 (2009). In de bijlage bij het ontwerpdecreet houdende de algemene uitgavenbegroting 2011 wordt wel voor het eerst een overzicht gegeven van de kredietoverdrachten van begrotingsjaar 2009 naar 2010, aangevuld met de totalen van de uitstaande verbintenissen per eind 2009.

Opvolging: De begrotingsaanpassing 2011 brengt geen verandering in de toestand waarover werd gerapporteerd bij de initiële begroting.

⁴⁶ Stuk 40-A (2006-2007) – Nr. 1, p. 14.

⁴⁷ Meerjarenraming 2011-2014 voorgelegd bij de begrotingscontrole 2010.

Aanbeveling 10

De begrotingsstructuur is sinds de begroting 2010 aangepast aan de organisatiestructuur, maar de relatie tussen begrotingsprogramma's en entiteiten is nog niet optimaal om twee redenen:

- de begrotingsprogramma's zijn in veel gevallen entiteitsoverschrijdend, wat de responsabilisering van die entiteiten vermindert,
- het behoud van de DAB's, die vreemd zijn aan de administratieve organisatie die met het kaderdecreet bestuurlijk beleid werd ingesteld, is een hindernis voor volledige transparantie.

Opvolging: Het Rekenhof heeft vastgesteld dat het ontwerp van rekendecreet entiteitsoverschrijdende programma's en het behoud van DAB's aanvaardt. In die context is het belangrijk dat kredietherverdelingen tussen entiteiten de responsabilisering niet aantasten en dat de DAB-begrotingen duidelijk worden gekoppeld aan de programmastructuur⁴⁸.

Aanbeveling 11

De instructies van de Vlaamse Gemeenschap voor de begrotingsopmaak 2011 bevatten nog geen duidelijke richtlijnen voor de opname van kredieten in de generieke programma's (de programma's apparaatkredieten, provisie, algemeen) teneinde die zoveel mogelijk te beperken. Er is nog geen aanzet om de beleidsprogramma's te koppelen aan de beleidsvelden die de Vlaamse Regering heeft vastgesteld, ondanks het principiële akkoord van de Vlaamse Regering met de aanbeveling die het Rekenhof in dat verband heeft geformuleerd.

Opvolging: De instructies bij de begrotingsaanpassing 2011 brengen daarin geen verandering. Zie ook 4.4 van dit verslag.

5.4 Programmatoelichtingen en beleidsbrieven**Aanbeveling 12**

De beleidsbrieven en programmatoelichtingen worden nog niet op een analoge wijze ingedeeld en gepubliceerd, wat de vergelijking tussen die documenten bemoeilijkt. De Vlaamse Regering is van oordeel dat de beleidsdocumenten daardoor zouden verworpen tot administratieve plichtspelingen. Het Rekenhof meent echter dat het sjabloon van zowel de beleidsbrieven als de programmatoelichtingen moet steunen op de

⁴⁸ Zie 2.10 en 2.11 van het advies van het Rekenhof bij het ontwerp van rekendecreet (Stuk 842 (2010-2011) – Nr. 3, p. 15-16).

bevoegdheidsverdeling (toewijzing van beleidsvelden), het regeerakkoord en de uitwerking daarvan in de beleidsnota's, wat bezwaarlijk administratieve plichtsplegingen kunnen worden genoemd. Naarmate het sjabloon van beleids- en begrotingsdocumenten van elkaar verschilt, vermindert de vergelijkbaarheid tussen doelen en middelen, en daarmee de toetsbaarheid van het beleid.

Opvolging: Deze aanbeveling is vooral van belang bij de initiële broting. Bij de begrotingscontrole worden geen beleidsbrieven ingediend.

Aanbevelingen 13 – 14 – 15

In de programmatoelichtingen is er een aanzet tot verbetering van de informatie en de koppeling met de beleidsdocumenten, zoals aanbevolen door het Rekenhof, maar is er nog een weg te gaan. Aldus is het niet eenvoudig vast te stellen:

- welke kredieten zijn opgenomen om de onderscheiden beleidsdoelstellingen van de ministers te bereiken,
- wat de onderscheiden taken van de agentschappen zijn in het bereiken van die beleidsdoelstellingen en welke kredieten daar telkens voor zijn begroot.

De kwaliteit van de informatie verschilt sterk naargelang van de entiteit. Vooral het SMART formuleren van de operationele doelstellingen en prestaties blijkt moeilijk.

De Vlaamse Regering gaat in principe akkoord met de aanbevelingen, maar verwijst naar het rekendecreet. Het (voor)ontwerp van dat decreet bevat echter weinig relevante bepalingen.

Wat betreft de afstemming tussen de programmatoelichtingen en de beleidsbrieven, stelt het Rekenhof vast dat het Uitgebreid Bureau van het Vlaams Parlement aan de Vlaamse Regering de opdracht heeft gegeven daarop toe te zien.

Op de aanbeveling de omrekening van begrotingskredieten naar geconsolideerde beleids- en betaalkredieten in de programmatoelichtingen per beleidsdomein op te nemen, antwoordde de Vlaamse Regering dat een subconsolidatie per beleidsdomein naar ESR-vorderingensaldo onvolkomen is en dus geen toegevoegde waarde oplevert. De aanbeveling heeft echter niet tot doel een ESR-vorderingensaldo per beleidsdomein vast te stellen - waarvan de toegevoegde waarde inderdaad beperkt zou zijn - maar wel de coherentie aan te tonen tussen enerzijds de begrotingsdecreten en – tabellen en de programmatoelichtingen, en anderzijds de algemene toelichting. Tot nu toe kan de lezer van de algemene toelichting immers de samenvattende tabellen met de beleids- en betaalkredieten uitgesplitst naar beleidsdomeinen niet rechtstreeks toetsen aan de (andere) begrotingsdocumenten. Met die aanbeveling wenst het Rekenhof een oplossing te bieden voor een knelpunt dat Vlaamse

volksvertegenwoordigers in een vergadering van de Subcommissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting op 21 juni 2007 uitten omtrent een gebrek aan coherentie tussen de gegevens van de algemene toelichting (beleids- en betaalkredieten, geconsolideerde gegevens) en die van de toelichtingen per programma (niet geconsolideerde gegevens uitgedrukt in klassieke begrotingskredieten).

Opvolging: De programmatoelichtingen bij de begrotingsaanpassing 2011 bevatten evenmin de omrekening per beleidsdomein van de begrotingskredieten naar geconsolideerde beleids- en betaalkredieten. De overige aanbevelingen zijn vooral van belang bij de initiële begroting. Zie ook hoofdstuk 4 (Programmatoelichtingen: afstemming beleid – begroting).

5.5 Programmadecreten

Aanbeveling 16

Het Rekenhof heeft in zijn advies de aanbeveling van het Vlaams Parlement⁴⁹ herhaald de programmadecreten strikt te beperken tot bepalingen die rechtstreeks zijn verbonden met de begroting. De Vlaamse Regering antwoordde daarop dat dit gegeven nu al wordt gecontroleerd.

Opvolging: Het Rekenhof heeft in dat verband geen fundamentele opmerkingen bij het ontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 2011.

ANTWOORD

De Vlaamse Regering neemt akte van de opmerkingen van het Rekenhof

6 Algemene conclusie

De uitgangspunten inzake economische groei en inflatie liggen in de lijn van recente vooruitzichten van gespecialiseerde instellingen. De ontvangsten zijn over het algemeen voorzichtig geraamd.

⁴⁹ Stuk 491 (1996-1997) – Nr. 2.

De meerjarenraming gaat uit van een gewijzigde inschatting van de terugbetaling van de maatregelen die ten voordele van de financiële sector werden genomen. In tegenstelling met de vorige meerjarenraming wordt nu wel rekening gehouden met de terugbetalingen vanwege KBC. De terugbetaling daarentegen van de steun aan Ethias wordt niet meer voorzien.

De toereikendheid van de ingeschreven kredieten kon meestal niet terdege beoordeeld worden aangezien het Rekenhof veelal geen inzage kreeg in de begrotingsvoorbereidende documenten.

De aanwending van de geraamde meerontvangsten voor het wegwerken van de betaalachterstand en een inhaaloperatie inzake kredieten voor wetenschapsbeleid komen tegemoet aan opmerkingen die het Rekenhof heeft geformuleerd bij vorige begrotingsonderzoeken.

De totale impact van het masterplan 2020 (mobiliteit Antwerpen) op de meerjarenraming 2011-2014 is onduidelijk.

Met betrekking tot de schuldevolutie is het positief dat de Vlaamse Regering er zich expliciet toe engageert om de terugbetaling van de steun aan de banken, met inbegrip van de terugbetalingspremie, aan te wenden voor schuldafbouw. Ook de afbouw van de impliciete schuld is een goede evolutie. Er is wel nog een systematische schuldfinanciering van participaties, ondanks de toegenomen ontvangsten.

De impact van verplichtingen in het kader van PPS-projecten en alternatieve financiering op de toekomstige begrotingen is nog altijd niet duidelijk toegelicht in de begrotingsdocumenten.

Bijkomende aandachtspunten in de discussie over de meerjarenramingen zijn het Pact 2020 van de Vlaamse Gemeenschap en het stabiliteitsprogramma 2011-2014. Het stabiliteitsprogramma verwijst naar het advies van Hoge Raad van Financiën dat een overschot beoogt van 0,8% BBP voor de gewesten, gemeenschappen en lokale overheden tegen 2014; de meerjarenraming van de Vlaamse Gemeenschap voorziet in het behoud van een begrotingsevenwicht. Pact 2020 beoogt een schuldenvrije positie voor Vlaanderen.

Naar aanleiding van zijn begrotingsonderzoek wil het Rekenhof ten slotte blijvend aandacht vragen voor de verbetering van de begrotingsrapportering en in het bijzonder voor een betere koppeling tussen beleids- en begrotingscyclus.

Bijlage 1 : brief voorlegging begrotingsvoorbereidende documenten

De heer P. Muyters
Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk,
Ruimtelijke Ordening en Sport
Phoenixgebouw - 11de verdieping
Koning Albert II-laan 19 bus 11
1210 BRUSSEL

uw bericht van	uw kenmerk	ons kenmerk	Brussel
--	--	N 09-3.653.821 B1	6 mei 2011

Begrotingscontrole 2011 – voorlegging begrotingsvoorbereidende documenten

Mijnheer de minister,

In het kader van het onderzoek van de begrotingscontrole 2011 hebben de auditeurs van het Rekenhof bij de Vlaamse ministeries en rechtspersonen gevraagd naar de begrotingsvoorstellen, de adviezen van de Inspectie van Financiën op die voorstellen en de verslagen van de bilaterale vergaderingen. Verschillende diensten weigeren die informatie te geven en steunen daarbij op een mail van 2 mei 2011 die de afdeling Beleidsondersteuning en Begroting van het departement Financiën en Begroting heeft verspreid. In die mail wordt het volgende als een standpunt van de Vlaamse Regering naar voor gebracht:

De door het Rekenhof gevraagde voorbereidende documenten (begrotingsvoorstellen, verslagen technische bilaterales en adviezen IF) zijn interne beleidsvoorbereidende documenten.

De overmaking van deze stukken zou de besluitvorming vertragen en bemoeilijken.

Door de overmaking van bvb. verslagen van technische bilaterales zouden deze verslagen een andere status qua belang krijgen.

Het politieke belang van deze documenten neemt namelijk ook danig toe:

- Ministers zouden voorbereidende stukken willen valideren.

- Onderscheid tussen technische en politieke bilaterale zou vervagen.

Het is de – collegiale – beslissing van de Vlaamse regering die het voorwerp dient te zijn van de discussie binnen het Vlaams parlement en niet de afgelegde weg naar deze beslissing toe.

Het Rekenhof merkt op dat het op grond van zijn inrichtingswet gemachtigd is om zich alle documenten en inlichtingen, van welke aard ook, met betrekking tot het beheer van de diensten en instellingen die aan zijn controle onderworpen zijn, te doen verstrekken (artikel 5bis, eerste lid, van de wet van 29 oktober 1846 op de inrichting van het Rekenhof). De voorlegging van de bedoelde documenten maakt het voorwerp uit van een door het Uitgebreid Bureau van het Vlaams Parlement bevestigde aanbeveling die het Rekenhof heeft geformuleerd in zijn advies van 8 december 2008 over de begrotingsrapportering door de Vlaamse Regering (Vlaams Parlement, Stuk 40 (2008-2009) – Nr. 1, aanbeveling 2).

Regentschapsstraat 2
1000 BRUSSEL
Tel. 02 551 81 11 – Fax 02 551 86 29 – ccrekN@ccrek.be
www.rekenhof.be

N 09-3.653.821 B1

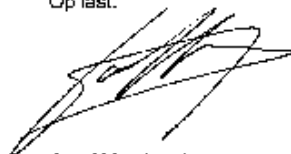
2

Het is geenszins de bedoeling van het Rekenhof om tussen te komen in het besluitvormingsproces van de Vlaamse Regering met betrekking tot de begrotingsopmaak. Het Rekenhof heeft er dan ook geen bezwaar tegen dat die documenten pas worden overgemaakt nadat de besluitvorming is afgerond zodat het op geen enkele wijze dit proces kan vertragen of bemoeilijken. Voorts is het evenmin de bedoeling van het Rekenhof om die begrotingsvoorbereidende documenten op zich te beoordelen of in zijn onderzoeksverslag van commentaar te voorzien. Het blijven technische documenten die geen politieke valuatie behoeven en die het Rekenhof alleen wenst te gebruiken als informatiebron om de finale begrotingsdocumenten vlugger en beter te analyseren. Het is immers niet mogelijk de toereikendheid van de voor de departementen en agentschappen ingeschreven kredieten terdege te beoordelen zonder te beschikken over de behoeferamingen die zij hebben opgesteld en de elementen die in rekening zijn genomen bij de uiteindelijke vaststelling van deze kredieten. Bij ontstentenis van deze documenten dienen tijdrovende interviews te worden gehouden met de betrokken ambtenaren van alle departementen en agentschappen en dit zonder dat er zekerheid bestaat over de juistheid van de op deze wijze bekomen inlichtingen. De tijd waarover het Rekenhof beschikt om de begrotingsontwerpen te onderzoeken is echter heel beperkt en alleen met voldoende informatie kan het in zijn verslag over het onderzoek van de begrotingsontwerpen het Vlaams Parlement op een adequate wijze adviseren.

Het Rekenhof verzoekt u dan ook het nodige te doen opdat het de vereiste documenten zo spoedig mogelijk zou ontvangen om het Vlaams Parlement op een correcte wijze over de begrotingsontwerpen te adviseren.

Een kopie van deze brief wordt heden bezorgd aan de minister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid.

Op last:

Jozef Van Ingelgem
Hoofdgriffier

Het Rekenhof:

Ignace Desomer
Voorzitter

Bijlage REKENHOF

**Formele opmerkingen
bij het onderzoek van de
aanpassing van de
Vlaamse begroting voor 2011**

*Verslag van het Rekenhof
aan het departement Financiën en Begroting
afdeling Beleidsondersteuning en
Begrotingszaken*

Inhoud

1. Ontwerp van uitgavenbegroting - decreetsbepalingen
2. Ontwerp van uitgavenbegroting - krediettabel
3. Begrotingen van DAB's, VOL's en agentschappen
4. Toelichtingen

1. Ontwerp van uitgavenbegroting - decreetsbepalingen

Algemeen

Bij diverse artikelen ontbreekt de verantwoording.

ANTWOORD

De Vlaamse Regering neemt akte van deze opmerking.

Artikel 8

In de drie paragrafen dienen de woorden “onderstaande basisallocatie invoegen”, te worden vervangen door “wordt onderstaande basisallocatie ingevoegd”.

In de tweede paragraaf worden de basisallocaties MB0 ME010 6141 en MB0 ME011 6100 vermeld. Omdat het gaat om gesplitste kredieten horen deze basisallocaties niet thuis onder deze paragraaf. Artikel 9, §2, van het decreet van 23 december 2010 houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2011, waarnaar artikel 8, §2, van voorliggend ontwerpdecreet verwijst, handelt over afwijkingen van artikel 34 GWR met betrekking tot de overdracht van niet-gesplitste kredieten.

ANTWOORD

Er wordt een amendement ingediend om dit te regelen.

Artikel 20

Artikel 20 wijzigt artikel 84, §1 van de initiële begroting 2011 met betrekking tot de uitgaven “Vereffenaar kort”, maar houdt daarbij geen rekening met de overlapping die nog steeds bestaat tussen de punten 5 (werkingskosten) en 6 (salarissen, vergoedingen en algemene werkingskosten) van deze paragraaf voor de basisallocaties MC0 MA104 1211, MC0 MI100 1211 en MC0 MI105 1211.

ANTWOORD

Er wordt nota genomen van deze opmerking.

Artikel 29

De begroting van de DAB Catering beloopt voor de uitgaven 9.366.000, en niet 9.3666.000 euro, zoals foutief wordt vermeld.

ANTWOORD

Deze tikfout is reeds verbeterd in de gedrukte tekst. Een amendement behoeft dus niet voorgelegd te worden.

2. Ontwerp van uitgavenbegroting - krediettabel

Beleidsdomein J – Werk en Sociale Economie

Programma JB – Provisies

In het kader van het Werkgelegenheids- en Investeringsplan (WIP) voorziet de algemene uitgavenbegroting een provisie van 30 miljoen euro (basisallocatie JB0 JB102 0100). Het ESF-Agentschap Vlaanderen en de VDAB houden in hun werking en begroting echter al rekening met

concrete bedragen die zij uit deze provisie zullen bekomen. Indien de bestemming van de middelen reeds gekend is, moeten zij worden ingeschreven onder de betreffende basisallocaties.

ANTWOORD

De WIP -middelen zijn opgenomen in de begroting van de VDAB als kredieten nog te verwachten uit provisie en niet op de betreffende ba 's van de VDAB zelf, omdat het gaat om een raming/planning van de bestedingen. De uiteindelijke bedragen in de herverdelingsbesluiten kunnen lager liggen, rekening houdend de periode waarin de acties worden uitgevoerd.

Programma JD – Werk

De basisallocatie JB0 JD103 3300 van het departement Werk en Sociale Economie is verhoogd met 50.000 euro voor de subsidiëring van doventolken binnen de trajectbegeleiding voor arbeidsgehandicapten. Tot nu toe was de subsidiëring van doventolken toevertrouwd aan de VDAB en werden de kredieten voor doventolken opgenomen in de VDAB-begroting. Het is niet duidelijk waarom de toename van 50.000 euro wordt ingeschreven op een basisallocatie van het departement en niet wordt toegevoegd aan de dotatie van de VDAB.

ANTWOORD

Bij beslissing zal moeten bekeken worden hoe het krediet naar een basisallocatie van de VDAB kan verschoven worden.

Er komt quasi zeker een aangepaste vergoedingsregeling voor de uur- en Km vergoeding van doventolken. Dit zou kunnen leiden toe een verhoging met 50 K euro van uitgaven ter zake bij VDAB, aangezien dit nog niet 100 % als behoefte vaststaat werd ervoor geopteerd om in afwachting van uitsluitsel deze meerkost al te voorzien op een beleidsbasisallocatie Werk van het departement WSE (indien VDAB die som hoeft kan verder op het jaar via een herverdelingsbesluit vd minister van Werk binnen programma alsnog toegewezen aan de VDAB dotatie werkingsmiddelen arbeidsbemiddeling).

Beleidsdomein M – Mobiliteit en Openbare Werken

Programma MA – Apparaatkredieten

Het is niet duidelijk wat het onderscheid is tussen basisallocatie MB0 MA003 1211 *Departement MOW – Algemene werkingskosten (vergoed aan andere sectoren dan de overheidssector) – beleidsdomein MOW* waarvoor een krediet van 277 duizend euro is voorzien en basisallocatie MB0 MA004 1211 *Departement MOW – Algemene werkingskosten (vergoed aan andere sectoren dan de overheidssector)* waarvoor 2.728 duizend euro krediet is voorzien.

ANTWOORD

Zoals reeds bij vorige gelegenheden aangegeven (zowel bij BO 2010, als bij BC 2010 als bij BO 2011) gaat het hier allebei om werkingskosten van MOW.

Het verschil :

MB0 MA003 1211:

Deze kredieten zijn noodzakelijk om de geïntegreerde werking van de Ondersteunende Diensten binnen het beleidsdomein MOW te realiseren en te garanderen.

De overkoepelende en dienstverlenende werking van de Ondersteunende Diensten die werden gepositioneerd bij het Departement kunnen niet allen gefinancierd worden vanuit de kredieten van het Departement. Dit is zo voor zowel de personeels- en hrm werking (bvb. specifieke arbeidsmarkt-bevragingen, HRM-tools enz..), logistieke dienstverlening (levering vanuit magazijn van bvb. bureaumaterieel en kledij, onderhoud van gebouwen enz..), informatica (bvb. overkoepelende managementtools als DMS, e-room edm.).

Om geen onorthodoxe boekhoudkundige aanrekeningen te moeten doorvoeren die zowel naar de externe als de interne klant niet steeds even efficiënt en klantvriendelijk overkomen werd sinds 2008 overgegaan tot de creatie van de b.a. 'Algemene werkingskosten van het Beleidsdomein MOW' die in de loop van 2008 gespijsd werd door en het Departement, en door de IVA Wegen en Verkeer en door de IVA Maritieme Dienstverlening en Kust.

MB0 MA004 1211

Op deze basisallocatie worden alle mogelijke werkingskosten betaald die nodig zijn voor de goede werking van het

departement MOW, zoals vergoedingen en toelagen, gereglementeerde verkeersvoordelen, binnen- en buitenlandse dienstverplaatsingen, vormingsactiviteiten, hospitalisatievergoedingen, arbeidsgeneeskundige diensten, diverse logistieke uitgaven, gebouwgebonden kosten zoals energie, water edm., telefoonkosten enz...

Programma MG – Haven- en Waterbeleid en Maritieme Toegang

Basisallocaties MBO MG003 1410 *Herstel en niet-waardevermeerderend onderhoud van wegen- en waterbouwkundige werken – kosten vergoed aan andere sectoren dan de overheidssector – onderhoud havens en maritieme toegangswegen, incl. baggerwerken, specieverwerking, exploitatie en onderhoudskosten elektr. en elektrom. inrichtingen* en MBO MG004 1410 *Herstel en niet-waardevermeerderend onderhoud van wegen- en waterbouwkundige werken – kosten vergoed aan andere sectoren dan de overheidssector – exploitatie- en onderhoudskosten van de elektrische en elektromechanische inrichtingen* overlappen elkaar want op beide basisallocaties kunnen kosten voor de exploitatie en het onderhoud van de elektrische en de elektromechanische inrichtingen worden aangerekend.

ANTWOORD

Het jaarlijks toegekende GVK op allocatie MBO MG004 1410 wordt vanaf BC2011 overgeheveld naar het onderhoudsartikel 1MG003 1410 alwaar voortaan de reserveringen voor exploitatie en elektrisch en elektromechanisch onderhoud zal geschieden.

De allocatie MBO MG004 1410 blijft nog bestaan tot het encours vereffend is.

Beleidsdomein C – Financiën en Begroting

Financieringsfonds voor schuldafbouw en eenmalige investeringsuitgaven (FFEU)

De begroting van het FFEU vermeldt een bedrag van 91.904 duizend euro aan *nieuwe projecten 2011*. Zonder de algemene toelichting te

raadplegen, biedt deze omschrijving geen informatie over welke projecten het juist gaat.

ANTWOORD

De voorstellingswijze van de begroting is zoals ook reeds in vorige jaren opgenomen in de ontwerpen decreet.

Beleidsdomein E – Economie, Wetenschap en Innovatie*Herculesstichting*

De begroting van de Herculesstichting sluit niet aan bij de jaarrekening 2010. De uitvoeringsrekening van de begroting 2010 registreert een opname uit de reservefondsen (ESR code 08.10.2) van 15.761 duizend euro, een spijziging van het reservefonds (ESR code 03.10.2) van 549 duizend euro en een over te dragen overschot van het boekjaar (ESR code 03.22) van 26.121 duizend euro. Met deze gegevens is geen rekening gehouden bij de opstelling van de ESR begroting 2011 noch bij de berekening van het saldo van het reservefonds.

ANTWOORD

Er wordt een amendement ingediend .

Vlaamse Raad voor Wetenschap en Innovatie (VRWI)

De jaarrekening 2010 rapporteert een budgettair over te dragen saldo van 357 duizend euro. Dit overschot dient in de begroting 2011 als een ontvangst te worden voorzien onder de ESR code 08.21 *overgedragen overschot vorige boekjaren*.

ANTWOORD

Er wordt een amendement ingediend.

Hermesfonds (Fonds voor het Flankerend Economische Beleid)

Volgens de algemene toelichting (bespreking van de uitgavenbegroting per beleidsdomein) worden voor het Hermesfonds de beleids- en betaalmiddelen met 3 miljoen euro verhoogd en worden de betaalmiddelen nogmaals met 14 miljoen euro verhoogd op basis van de verwachte betaalbehoefte. Uit de ingediende aangepaste begroting van het Hermesfonds kan de bijkomende verhoging van de betaalmiddelen met 14 miljoen euro wel worden afgeleid, maar niet de verhoging van de beleids- en betaalmiddelen met 3 miljoen euro.

ANTWOORD

Dit klopt omdat de verhoging ten belope van 3 miljoen teniet wordt gedaan door een compensatie ten belope van 4 miljoen euro in beleids- en betaalkredieten om de verliesfinanciering van het Vlaams Waarborgfonds te financieren. De bijkomende middelen zijn wel terug te vinden onder de nieuwe rubriek 30.01 onder de tekstomschrijving "Projecten kaderend in het Nieuw Industrieel beleid waarvoor een kredietlijn van 3 miljoen euro werd geopend

De begroting van het Hermesfonds bevat naast een weergave van de ontvangsten en uitgaven een overzicht van het reservefonds. Net als bij het ontwerp van de initiële begroting 2011 zou het Hermesfonds noch ontvangsten, noch uitgaven, noch een saldo hebben voor dat reservefonds. Dat is niet correct, aangezien er voor het jaar 2010 al een saldo van ruim 2,6 miljoen euro is. Daarenboven moet het reservefonds in 2011 worden gespijsd met ruim 1,3 miljoen euro, afkomstig van de verkoop van 2 gebouwen.

ANTWOORD

De vaststelling van het Rekenhof is correct en is het gevolg van een materiële vergissing. De verkoop van het gebouw te Vilvoorde bracht 800.00 euro op terwijl het gebouw van Hasselt 510.000 euro zal opbrengen. Een aangepaste begroting wordt bij amendement voorzien.

Beleidsdomein F – Onderwijs en Vorming*DAB Fonds Inschrijvingsgelden*

De dotatie aan de DAB Fonds Inschrijvingsgelden wordt met 31% verhoogd tot 4,4 miljoen euro ter financiering van een quasi even grote

stijging voor gedeerde inschrijvingen langs uitgavenzijde. Er wordt niet toegelicht waarom deze sterke stijging nodig is.

ANTWOORD

De extra middelen dienen om de gedeerde inschrijvingsgelden in de nijverheidstechnische richtingen uit te betalen. Wegens de onvoorspelbaarheid van de ontvangsten in het fonds kon eind 2010 slechts een gedeelte voor nijverheidstechnische richtingen worden uitbetaald (55%). De resterende 45% werd begin 2011 uitbetaald (ten bedrage van 881.533,67 euro). Dit krediet moet worden bijgeschreven in de begroting 2011 om de verplichtingen van 2011 na te kunnen komen

Beleidsdomein G – Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH)

Bij ESR-code 3840 is er een lijn niet opgenomen, namelijk 'verjaarde sociale uitkeringen'. Hierdoor is in de kolom BO 2011 1.600 duizend euro niet weergegeven.

ANTWOORD :

Bij de initiële begroting 2011 was er 1.600 voorzien in ESR 38.5 voor de Wettelijke Subrogatie. Bij de Begrotingscontrole 2011 is de Wettelijke Subrogatie verhuisd naar ESR 38.3 en ietwat verhoogd tot 1.715, terwijl in ESR 38.5 enkel het Cumulverbod is ingeschreven voor 397 keuro.

Kind en Gezin

De toelichting bij de inkomsten en uitgaven is algemeen geformuleerd. Er wordt geen uitleg gegeven bij de mutaties per ESR-code, waardoor de informatie onvolledig is. Een voorbeeld: in de toelichting bij de dotatie wordt vermeld dat 3 miljoen euro wordt overgeheveld naar basisallocatie GB0 GC051 0100 voor innovatieve projecten i.k.v. Flanders' Care. Er wordt niet vermeld op welke uitgaven dit een effect heeft. Bij navraag bij Kind en Gezin blijkt dat de Vlaamse kindpremie, die voor 7 miljoen euro was ingeschreven in de initiële begroting (waarvan 4 miljoen euro als uit te keren premie en 3 miljoen euro als werkings- en investeringskost om de kindpremie op te starten), pas in 2012 operationeel wordt. Van de uit te keren premie gaat 3 miljoen euro naar innovatieve projecten

(Flanders' Care) en 1 miljoen euro wordt toegevoegd aan de opstartkosten van de kindpremie, waarvan 1,5 miljoen euro gaat naar werkingskosten, terwijl de investeringen verminderen met 0,5 miljoen euro. Dit verklaart het merendeel van de wijzigingen ten opzichte van de initiële begroting.

ANTWOORD

De inkomsten worden gegroepeerd per grote post besproken. Op basis van de omschrijving kan de link met de begrotingsposten gelegd worden. Aan uitgavenzijde betreffen de wijzigen vooral een wijziging owv de dotatie, waar uitvoerig bij het dotatieartikel een toelichting werd gegeven.

Naar de toekomst toe zal rekening worden gehouden met de opmerking van het Rekenhof.

Beleidsdomein H – Cultuur, Jeugd, Sport en Media*DAB Uitleendienst Kampeermateriaal voor de Jeugd (ULDK)*

De ontwerpbegroting voor de DAB ULDK raamt voor 2011 het overgedragen overschot vorige boekjaren op 138 duizend euro. Nochtans vermeldt hetzelfde document dat in 2010 het over te dragen overschot van het boekjaar 13 duizend euro bedraagt.

ANTWOORD

Er wordt een geamendeerde begroting ingediend.

Fonds Culturele Infrastructuur (FoCI)

Bij de BC 2011 wordt in de begroting van het FoCI onder de ESR-code 63.21 een onverdeeld GOK-krediet opgenomen van 3,1 miljoen euro terwijl de toelichting een bedrag van 3,4 miljoen euro vermeldt.

ANTWOORD

De opmerking van het Rekenhof m.b.t. de toelichting is terecht. Het betreft een materiële vergissing. Het bedrag opgenomen in de FOCl begroting is het juiste bedrag.

Beleidsdomein K – Landbouw en Visserij*Eigen Vermogen van het Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek (EV ILVO)*

De begroting van het Eigen Vermogen van het Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek (EV ILVO) vermeldt langs de ontvangstenzijde een overdracht vanuit de DAB Vlaams Infrastructuurfonds (VIF) voor een bedrag van 320 duizend euro onder de ESR-code 4630.

Een vraag naar de opname van dit krediet in de begroting van de DAB VIF n.a.v. de initiële begrotingscontrole 2011 werd als volgt door de Vlaamse Regering beantwoord: *In de begroting van DAB VIF is de 320.000 euro bestemd voor EV ILVO begroot en is onderdeel van de uitgavenrubriek MBU 3MG016 7320 van het VIF.*

De overdracht van een krediet moet zowel bij de verstrekken als de ontvangende instantie een overeenstemmende ESR-code dragen. Het feit dat het EV ILVO het bewuste krediet in haar ontvangstenbegroting opneemt als een inkomensoverdracht (ESR-code 4630) valt niet te rijmen met het feit dat de DAB VIF ditzelfde krediet in haar uitgavenbegroting opneemt onder een investeringsuitgave (ESR-code 7320).

ANTWOORD

Deze aangelegenheid zal n.a.v de opstelling van de begroting 2012 rechtgezet worden.

Beleidsdomein L – Leefmilieu, Natuur en Energie**DAB Minafonds**

In de begrotingstabel van de DAB Minafonds zijn in de kolom *Eindbudget 2010* voor twee begrotingsartikelen geen ordonnanceringskredieten opgenomen, nl. LBC LC004 1211 voor 21 duizend euro en LBC LD006 1211 voor 48 duizend euro. Hieruit volgt dat het over te dragen overschot van het boekjaar op de basisallocatie LBC LB001 0322 met 69 duizend euro dient te worden verminderd tot 191.357 duizend euro.

ANTWOORD

De begroting van de DAB MINA fonds wordt via amendement aangepast rekening houdend met de opmerking van het Rekenhof.

Bij het afsluiten van het begrotingsonderzoek was de uitvoeringsrekening van het begrotingsjaar 2010 nog niet beschikbaar. Het Rekenhof heeft de afstemming tussen de opgegeven bedragen voor het begrotingsjaar 2010 in de kolommen *Uitvoering 2010* en *Encours 31/12/2010*, evenmin als het overgedragen saldo (LBC LC002 0821) dat wordt overgenomen in de aangepaste begroting 2011 dan ook niet kunnen controleren.

Eigen Vermogen Ondersteunend Centrum van het Agentschap voor Natuur en Bos (EV OC-ANB)

Alle personeelsuitgaven worden gerapporteerd in de begrotingspost 'Lonen en sociale lasten' onder de ESR- code 11.11. Deze uitgaven dienen verder ingedeeld te worden naar de geëigende ESR- codes (o.m. de codes 11.12, 11.2, ...).

ANTWOORD

De begroting van het OC-ANB wordt aangepast rekening houdend met de opmerkingen van het Rekenhof.

Vlaamse Maatschappij voor Watervoorziening (VMW)

In de begrotingstabel van de Vlaamse Maatschappij voor Watervoorziening (VMW) zijn de bedragen opgegeven in de kolom *Uitvoering 2010* niet in overeenstemming met deze, zoals opgegeven in de door de instelling voorgelegde uitvoeringsrekening van de begroting van het begrotingsjaar 2010.

Dit heeft gevolgen voor de aangepaste begroting 2011, meer bepaald:

- het over te dragen begrotingssaldo vertoont in de uitvoeringsrekening 2010 een overschot van 8.212 duizend euro (ESR-code 03.22) tegenover een gerapporteerd overgedragen tekort van de vorige boekjaren van 11.575 duizend euro (ESR-code 03.21) in de aangepaste begroting 2011;
- in de uitvoeringsrekening 2010 is een uitgave opgenomen voor een lening op korte termijn voor 13 miljoen euro (ESR-code 96.10). De terugbetaling van deze lening is niet weergegeven in de aangepaste begroting 2011;
- voor een aantal begrotingsposten vertoont de uitvoeringsrekening van de begroting 2010 aanzienlijke verschillen tussen de begrote bedragen en de uitvoering. Meerdere van deze verschillen zijn recurrent en hebben derhalve ook een impact op de aangepaste begroting 2011, bv. voor de toename van de verkopen van water (ESR-code 16.11).

De wijzigingen van de aangepaste VMW- begroting 2011 tegenover de initiële begroting 2011 zijn zeer beperkt - en weinig in aantal - en de verantwoordingen in de memorie van toelichting van het beleidsdomein L – Leefmilieu, Natuur en Energie zijn zeer summier.

Nader onderzoek van de aangepaste begroting 2011 van de VMW heeft nog aanleiding gegeven tot de volgende opmerkingen:

- in de aangepaste begroting 2011 van de VMW is voor de te ontvangen werkingstoelage van de DAB Minafonds een begrote ontvangst opgenomen van 64.130 duizend euro (ESR-code 46.30). Gezien de werkingstoelage aan de drinkwatermaatschappijen in de begroting van de DAB Minafonds 162.479 duizend euro bedraagt (LBC LC044 4351), vertegenwoordigt dit voor de VMW een aandeel van 39,47%. Voor 2011 bedraagt dit percentage evenwel 41,402%, zodat de VMW een hogere werkingstoelage zal ontvangen ten bedrage van 67.270 duizend euro;
- bij de initiële begroting 2011 was door het Rekenhof gevraagd om een verdere opdeling te maken tussen de drinkwatervoorziening en de saneringsverplichting, bv. voor de uitgaven voor RioP op code 73.30. Deze indeling werd in de aangepaste begroting 2011 niet gemaakt.

ANTWOORD

Er wordt bij amendement een verbeterde begroting ingediend. In de begroting is een bedrag voorzien van 35.440.000 euro op esr code 7330 “ pijpleidingen”. Hiervan is 10 miljoen euro voorzien voor rioleringen.

Beleidsdomein M – Mobiliteit en Openbare Werken

DAB Vlaams Infrastructuurfonds (DAB VIF)

In de begroting van het VIF zijn de uitvoeringscijfers van 2010 gebaseerd op een voorlopige versie van de uitvoeringsrekening 2010 van het VIF.

Voor wat betreft de gerealiseerde ontvangsten zijn er verschillen met de laatste beschikbare versie van de uitvoeringsrekening 2010 (798.306 duizend euro ipv 795.999 duizend euro in de uitvoeringsrekening).

Door een probleem in de rapporteringsmodule van Orafin is de uitvoeringsrekening 2010 van het VIF nog niet finaal.

ANTWOORD

Dit is inderdaad het geval.

Fonds Stationsomgevingen

Basisallocatie MB0 ME006 6141 *Kapitaaloverdrachten binnen eenzelfde institutionele groep – investeringsbijdragen aan administratieve openbare instellingen (AOI) – IVA Stationsomgevingen* (art. 23, decreet van 29 juni 2007 houdende bepalingen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 2007) voorziet een stijging van de dotatie aan het Fonds Stationsomgevingen met 6.184 duizend euro, zodat het krediet in totaal 14.884 duizend euro bedraagt. Aan de ontvangstenzijde van de begroting van het Fonds Stationsomgevingen is echter nog steeds het bedrag van de initiële begroting opgenomen als dotatie, nl. 8.700 duizend euro.

ANTWOORD

Er is een éénmalige verhoging van dotatie Stationsomgevingen met 6.184 k euro.

Het gaat hier om extra krediet om een onterecht geannuleerde vastlegging van de dotatie 2007 te kunnen recupereren en er bijgevolg een verschil is tussen de dotatie in het uitgavendecreet en hetgeen stationsomgevingen voorziet als te ontvangen dotatie in haar begroting.

De begrotingsvoorstelling van de IVA wijzigt niet, gelet op het feit dat deze éénmalige verhoging reeds werd meegenomen in het over te dragen saldo.

Beleidsdomein N – Ruimtelijke Ordening, Wonen en Onroerend Erfgoed*DAB Fonds voor de Financiering van het Urgentieplan voor de Sociale Huisvesting*

In de begroting van de DAB Fonds voor de Financiering van het Urgentieplan voor de Sociale Huisvesting (DAB FFUSH) wordt het over te dragen saldo nog steeds weergegeven in termen van GVK en GOK. Bij de initiële begroting 2011 werd opgemerkt dat het niet aangewezen is een over te dragen saldo aan GVK weer te geven, daar een GVK op het eind van het jaar wordt geannuleerd. Hoewel volgens het antwoord van de Vlaamse Regering de nodige instructies voorzien zouden worden om tegemoet te komen aan deze opmerking van het Rekenhof, houdt de begroting van de DAB FFUSH hier geen rekening mee.

ANTWOORD

Er wordt bij amendement een verbeterde begroting ingediend.

Strategische Adviesraad Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed (SARO)

De cijfers in de kolom “uitvoering 2010” van de ontwerpbegroting van de Strategische Adviesraad Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed (SARO) stemmen niet overeen met de gegevens van de uitvoeringsrekening 2010 van de SARO :

- Het overgedragen saldo en over te dragen saldo in de ontwerpbegroting (uitvoering 2010) bedraagt respectievelijk 396 en 489 (in duizenden euro).
- Het overgedragen saldo en over te dragen saldo in de uitvoeringsrekening 2010 van de SARO bedraagt respectievelijk 405.372 en 498.492 euro.

ANTWOORD

Er wordt bij amendement een verbeterde begroting ingediend.

4. Toelichtingen

Beleidsdomein E – Economie, Wetenschap en Innovatie

Basisallocaties EB0 EC111 3300, EB0 EE135 4170 en EB0 EC116 1211

De tekst van de toelichting bij basisallocatie EB0 EC111 3300 geeft geen volledige verklaring voor de wijzigingen voorzien in de tabel.

De tekst van de toelichting bij basisallocatie EB0 EE135 4170 stemt niet overeen met de wijziging voorzien in de tabel.

De tabel van de toelichting bij basisallocatie EB0 EC116 1211 stemt niet volledig overeen met de gegevens van de begrotingstabel.

ANTWOORD

De opmerking van het Rekenhof dat de toelichting voor basisallocatie EB0 EC111 3300 niet de volledige wijzigingen verklaart, slaat enkel op de wijziging van de GOK. De verklaring van de wijzigingen aan GVK is wel volledig opgenomen. Het GOK is naast de vermelde overhevelingen,

verder verlaagd tot op het benodigd niveau, op basis van de geraamde betaalbehoefte in 2011.

De opmerking van het Rekenhof mbt. de toelichting van basisallocatie EB0 EE135 4170 is terecht. Het betreft een materiële vergissing.

De indexverhoging bedraagt slechts 11 K euro ipv. 180 K euro.

De opmerking van het Rekenhof mbt. de opgenomen tabel voor ba. EB0 EC116 1211 is terecht. Het betreft een materiële vergissing.

De tabel vermeld bij basisallocatie EB0 EC116 1211 wordt vervangen door als volgt:

(in duizend euro)

K.S.	Krediet 2010	Uitvoerings% 2010	Krediet BO 2011	Wijziging (in + of -)	Krediet BC 2011
NGK	0		0	0	0
GVK	0		550	+ 200	750
GOK	0		603	247	850
VRVK			0	0	0
VROK			0	0	0
MAC	0		0	0	0

Beleidsdomein F – Onderwijs en Vorming

Agentschap voor Onderwijsdiensten

In de tekst bij de specifieke toelichting onder B1 Agentschap voor Onderwijsdiensten, 1.2 Uitgavenartikelen, Andere, staat als uitleg bij de basisallocatie FC0 FB101 0100 dat:

- bij de initiële begroting 2011 op de provisie een budget werd voorzien om de stijging van de vergrijzing 2011 en het effect van de verhoogde elasticiteit bij de leerlingenprognose van het leerplichtonderwijs op te vangen.
- bij de budgetcontrole deze provisie werd herbekeken en een budget werd voorzien voor de vergrijzing van het onderwijspersoneel én voor de groeिनormen voor het volwassenenonderwijs en de basiseducatie.

De voorziene budgetten voor de groeिनormen voor het volwassenenonderwijs en de basiseducatie horen op een provisie geplaatst te worden onder het Agentschap voor Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs en Studietoelagen, dat immers bevoegd is voor deze budgetten.

ANTWOORD

Om het aantal provisies te beperken werd gekozen om deze middelen samen te zetten.

Groeinorm voor basiseducatie

In de specifieke toelichting lonen volwassenenonderwijs (vierde paragraaf) staat dat de Vlaamse regering dient te beslissen over een groeinorm voor de basiseducatie en dat daarom een stijging voor schooljaar 2011-2012 (0,8%) op een provisie (FC0 FB101 0100) wordt geplaatst. 0,8% is de groeinorm die in de schooljaren 2009-2010 en 2010-2011 werd toegepast voor de centra voor volwassenenonderwijs. Voor de centra voor basiseducatie werd voor deze schooljaren een groeinorm van 2,59% gehanteerd. De Vlaamse Regering moet de groeinorm voor het schooljaar 2011-2012 nog vastleggen. Is 0,8% geen onderschatting van de groeinorm voor de basiseducatie? Er zijn immers geen aanwijzingen voor een mindere groei van de basiseducatie. Is het de bedoeling dat het budget voor het schooljaar 2011-2012 slechts groeit met 0,8%?

ANTWOORD

in het dossier dat aan de V.R. wordt voorgelegd wordt voor het schooljaar 2011-2012 uitgegaan van een groei van 0,8% (volwassenenonderwijs) en 2,59 % (basiseducatie). Per begrotingsronde zal dit worden geactualiseerd.

Vakantiegeld

Het budget voorzien voor de verhoging van het vakantiegeld (optrekken tot 92%) werd bij de begrotingscontrole 2011 niet meer op een aparte provisie geplaatst maar verdeeld over de gewone loonkredieten. Bij de meeste toelichtingen van de lonen wordt deze toename van het krediet ook vermeld, namelijk voor:

- Lonen Nederlandstalige peuterskolen en kinderdagverblijven Brussel, Gesco's/codo's en Curriculum
- Lonen deeltijds kunstonderwijs
- Lonen inspectie en pedagogische begeleiding
- Lonen centra voor leerlingenbegeleiding (CLB)
- Lonen en sociale lasten – niet verdeeld – inspectie binnen AKOV

De toelichtingen van de lonen basisonderwijs, secundair onderwijs en volwassenenonderwijs verwijzen niet naar de verhoging van het vakantiegeld. Dit zou ook voor deze categorieën moeten vermeld worden aangezien het vakantiegeld daar eenzelfde verhoging kent.

ANTWOORD

Ook deze categorieën vallen inderdaad onder de maatregel van de verhoging van het vakantiegeld.

Beleidsdomein H – Cultuur, Jeugd, Sport en Media*Programma HG - Jeugd*

In de toelichting bij het beleidsdomein Cultuur, Jeugd, Sport en Media ontbreekt de toelichting bij de wijzigingen in het programma Jeugd.

ANTWOORD

Inderdaad deze toelichting was niet toegevoegd maar wordt nu ingevoegd .

Beleidsdomein J – Werk en Sociale Economie*Programma JA - Apparaatkredieten*

De toelichting bij de evolutie van de totalen voor de uitgaven geeft een foutieve verklaring voor de berekening van het saldo op het GVK. De resultante van een overheveling van 29 duizend euro naar Onderwijs enerzijds en een te ontvangen budget van 18 duizend euro van Agentschap Facilitair Management voor thuiswerkinfrastructuur anderzijds maakt een verschil in min van 11 duizend euro. In de bijgevoegde tabel staat onder GVK bij wijziging (in + of -) -8 vermeld. Na onderzoek is gebleken dat de bekomen kredieten van het Agentschap Facilitair Management 10 duizend euro en 11 duizend euro bedragen voor respectievelijk het Vlaams Subsidieagentschap Werk en Sociale Economie (zie toelichting bij basisallocatie JC0 JA202 1211) en het departement Werk en Sociale Economie (zie toelichting bij basisallocatie JB0 JA103 1211). Bijgevolg is de berekening in de tabel correct maar moet de verklarende tekst worden gecorrigeerd.

ANTWOORD

Er is als beweging op GVK 29 K naar Onderwijs gegaan dus in min MAAR in de plus komt geen 18 van AFM maar 10 bij het departement (voor thuiswerkfaciliteit op ICT) en 11 bij het VSA (dezelfde reden) = dus samen 21 K : vandaar het mathematisch verschil van 8 K op PR niveau (in de toelichting bij de betreffende bA's staat alles wel juist (alle tabellen zijn/blijven correct).

Beleidsdomein L – Leefmilieu, Natuur en Energie*Programma LA - Apparaatkredieten – Vlaams Energieagentschap*

De toelichtingen bij de apparaatskredieten van het Vlaams energieagentschap (basisallocaties LE0 LA 400 1100, 401 1211, 402 1211, 403 7422 en 404 74.22) verwijzen verkeerdelijk naar de niet-bestaande basisallocatie LE0 LE 407 3440 ipv naar de basisallocatie LE0 LE 407 3441.

ANTWOORD

Inderdaad het Rekenhof heeft in deze een terechte opmerking geformuleerd.

Programma LE - Energie

De toelichting van de VRVK op basisallocatie LEO LE400 0100 - uitgaven te verdelen over de hoofdgroepen 1 tot en met 9 -niet verdeeld - energiefonds (decreet 08.05.2009) (inclusief uitgaven met EUcofinanciering) (fonds) - vermeldt andere cijfers (+ 4.800.000 euro; krediet BC: 6.400.000 euro) dan in de tabel (+ 2.950.000 euro; krediet BC: 16.900.000 euro).

ANTWOORD

In het kader van een lopend begrotingsjaar schrijven de centrale begrotingsdiensten van de Vlaamse overheid in het initiële en te wijzigen begrotingsdecreet een VRK in dat overeenstemt met de geraamde uitgaven in betalingen. Als dusdanig wordt dit VRK ook gehanteerd in het VRVK- cijfer dat door de centrale diensten intern wordt aangeleverd voor

het opstellen van de memorie van toelichting. In de toelichting worden voor de volledigheid, naast de uitgaven in betalingen, ook expliciet de vastleggingsmogelijkheden vermeld die inderdaad een ander cijfer moeten opleveren voor wat betreft de VRVK.

DAB Minafonds

In de programmatoelichtingen van het beleidsdomein L – Leefmilieu, Natuur en Energie van de uitgavenartikelen van de DAB Minafonds zijn de opgegeven bedragen voor de kredieten 2010 meermaals niet in overeenstemming met de vastleggings- en ordonnanceringskredieten, zoals deze zijn weergegeven in de kolom 'Eindbudget 2010' van de aangepaste begroting 2011.

ANTWOORD

in de tabellen van de memorie van toelichting werd geen rekening gehouden met de herverdelingen die nog werden doorgevoerd na de BC2010. In de aangepaste begroting van het MINA fonds is dit wel het geval.

Voor de basisallocatie LBC LC051 6141 (*LNE DAB Minafonds – Kapitaaloverdrachten binnen eenzelfde institutionele groep – Investeringsbijdragen aan administratieve openbare instellingen (AOI) – Investeringsuitgaven (o.a. aan BBF) mbt 1) ambtshalve bodemsaneringen ikv. het decreet van 22.02.1995; 2) verwijdering afvalstoffen ikv het decreet van 02.07.1981, 3) aanpak brownfields*) is er een toename van het ordonnanceringskrediet met 3.385 duizend euro, zonder dat hiervoor enige verantwoording wordt verstrekt. Deze wordt evenmin gegeven bij de ontvangende instelling OVAM, waar de toelichting bij de ESR- code 66.31 verwijst naar de voornoemde uitgave bij de DAB Minafonds.

ANTWOORD

Het ordonnanceringskrediet werd verhoogd rekening houdend met de actualisatie van de betalingskalenders voor de verschillende projecten die via de basisallocatie worden gefinancierd.

In de instructies met betrekking tot de memorie van toelichting, zoals opgenomen in bijlage 1 van de 'Omzendbrief Begrotingsinstructies

Begrotingscontrole 2011' van de Vlaamse regering (VR 2011 1401 MED.0033) is voor de DAB's opgenomen, dat enkel de belangrijkste wijzigingen van de belangrijkste begrotingsposten dienen te worden besproken, en vervolgens dat voor het VIF en het Minafonds wel nog een volledige behandeling van elke begrotingspost wordt gevraagd. In de programmatoelichtingen van het beleidsdomein L – Leefmilieu, Natuur en Energie zijn bij de ontvangsten- en uitgavenartikelen van de DAB Minafonds alleen de basisallocaties opgenomen met wijzigingen, behoudens de basisallocatie LBC LC023 3300, waarvoor ondanks de krediettoenames geen toelichting wordt gegeven.

ANTWOORD

Voor de DAB MINAfonds en VIF is het de bedoeling dat alle wijzigingen worden toegelicht (zowel belangrijke als minder belangrijke). Inzake de basisallocatie LBC LC023 3300 kan volgende toelichting worden gegeven.

Het vastleggingsbudget op dit artikel werd verhoogd met 11 k.euro tengevolge de toekenning van de index. Na analyse van de betaalkalender werd verder beslist om het beschikbare ordonnanceringskrediet met 161 k.euro te verhogen.

Vlaamse Milieumaatschappij (VMM)

In de algemene toelichting is bij de bespreking van de algemene uitgavenbegroting per beleidsdomein in het punt 4.4.11 'Leefmilieu, Natuur en Energie' opgenomen dat extra betaalkredieten voor waterzuiveringsinstallaties ad 6,8 miljoen euro zijn ingeschreven bij de VMM. Deze kredieten maken geen deel uit van de VMM- begroting, maar van de begroting van de DAB Minafonds, en zijn begrepen bij de uitgaven verbonden aan de entiteit VMM.

ANTWOORD

De 6.8 miljoen euro aan extra betaalkredieten zijn ingeschreven in de begroting van de DAB MINA , luik VMM. De subsidies worden rechtstreeks vanuit de DAB MINA aan de begunstigden uitgekeerd.

Eigen Vermogen Ondersteunend Centrum van het Agentschap voor Natuur en Bos (EV OC-ANB)

De uitgaven van de aangepaste begroting 2011 van het eigen vermogen Ondersteunend Centrum van het Agentschap van Natuur en Bos (OC-ANB) vertonen voor alle begrotingsposten een belangrijke toename tegenover de initiële begroting 2011, waardoor het totaal van de uitgaven

toeneemt met 4.890 duizend euro tot 9.600 duizend euro. De ontvangsten blijven zo goed als onveranderd begroot op 3.661 duizend euro, zodat voor de stijgende uitgaven wordt ingeteerd op het overgedragen begrotingssaldo. In de memorie van toelichting van het beleidsdomein L – Leefmilieu, Natuur en Energie wordt geen verantwoording gegeven voor de gestegen uitgaven of wordt niet altijd duidelijk toegelicht waarvoor deze zijn bestemd.

ANTWOORD

De stijging van de kredieten hebben voornamelijk betrekking op de stijging van de werkingsmiddelen, de aankoop van bestaande gebouwen en de inrichting van gebouwen. Voor 2011 worden naast de klassieke werkingsmiddelen ook budgetten voorzien voor de ondersteuning van projecten die passen binnen de hoofddoelstellingen van het Agentschap voor Natuur en Bos. De aankoop van bestaande gebouwen bevat investeringen in bestaande onroerende goederen die passen binnen de hoofddoelstellingen van het Agentschap voor Natuur en Bos. Een concreet voorbeeld hiervan is de site Grooten Hof die momenteel in private handen is en zal uitgebouwd worden als een hoofdpoot tot Bosland. De basisallocatie inrichting gebouwen voorziet in uitgaven die de waarde van de betreffende gebouwen verhogen. Concreet wordt hierbij gedacht aan de renovatie van een gebouw in Hoeilaart in kader van de onthaalpoort tot het Zoniënwoud, alsook investeringen in kader van het Zwinproject.

Beleidsdomein M – Mobiliteit en Openbare Werken

DAB Vlaams Infrastructuurfonds (DAB VIF)

De toelichting ontbreekt voor basisallocatie MBU MG017 7320.

Volgens de begrotingsinstructies dient DAB VIF elke wijziging van de begrotingsposten toe te lichten.

ANTWOORD

Hieronder gaat de nodige toelichting:

**Basisallocatie MBU MG017 7320 - WATERBOUWKUNDIGE
WERKEN - ONTWIKKELING, ACTUALISERING,
VERBETERING EN AANKOOP VAN ONDERZOEKS- EN
MEETINFRASTRUCTUUR EN UITGAVEN VERBONDEN AAN
SPECIFIEKE STUDIES BETREFFENDE WATERBEHEER EN
WATERBEHEERSING**

(in duizend euro)

K.S.	Krediet 2010	Uitvoerings% 2010	Krediet BO 2011	Wijziging (in + of -)	Krediet BC 2011
GVK	3.966	99%	3.966	0	3.966
GOK	3.100	97%	3.000	+ 700	3.700

Het GOK wordt verhoogd met 700.000 Euro ten einde de
encours verder te kunnen aanzuiveren.

BIJLAGE 6:

Informatie ter beschikking gesteld door de heer Philippe Muyters,
Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport
Vergadering van 7 juni 2011

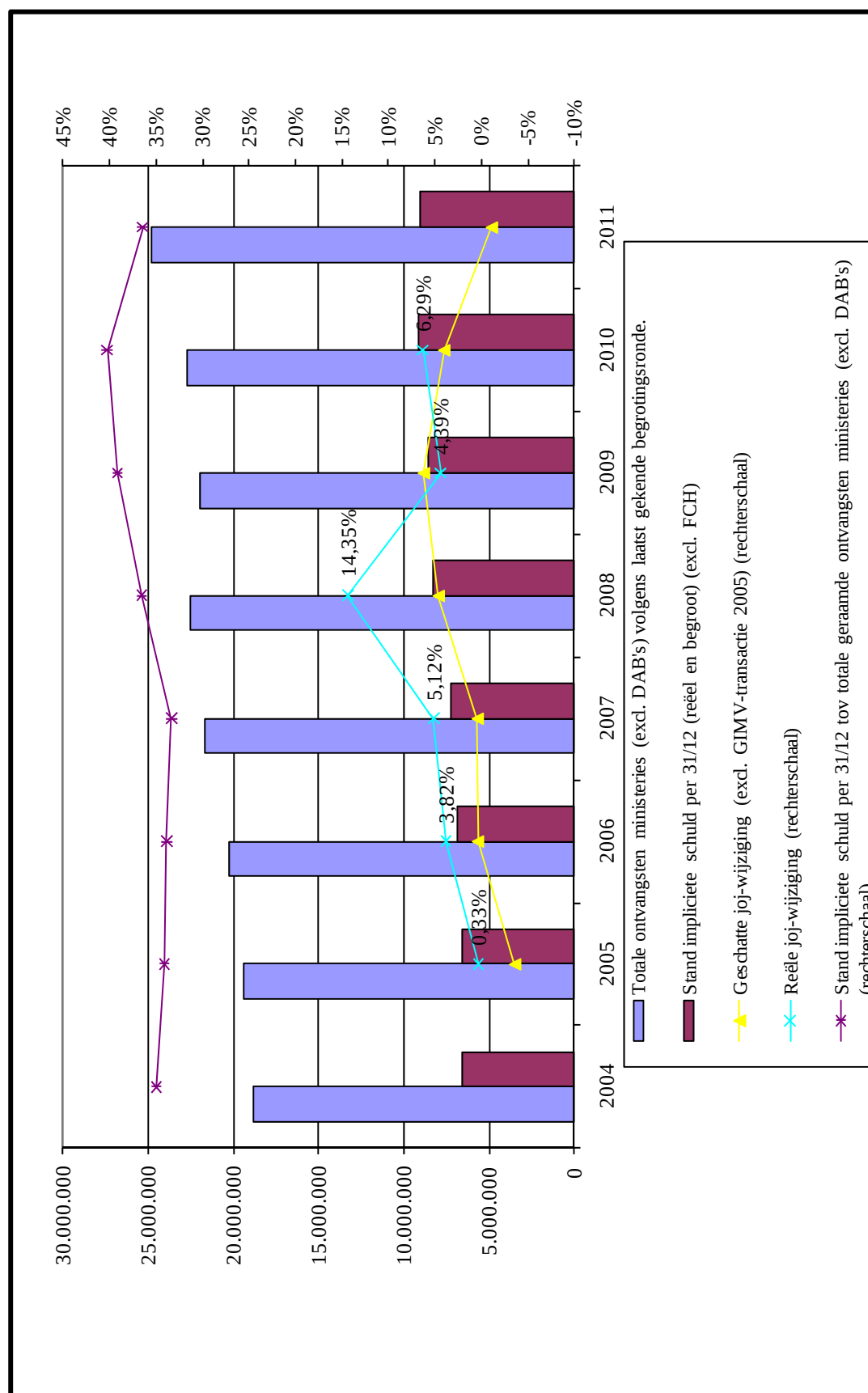
1. Evolutie impliciete schuld

		2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Totale begroting	justen ministeries (excl. DAB's) volgens laatste gekende de.	18.817.809	19.378.035	20.239.268	21.635.619	22.569.319	21.977.703	22.723.475	24.837.486
Stand	de schuld per 31/12 (reëel en <i>begroot</i>) (excl. FCH)	6.852.390	6.874.192	7.126.802	7.477.940	8.243.576	8.605.800		
correctie		-268.686	-268.686	-268.686	-268.686				
Stand	reële schuld per 31/12 (reëel en begroot)	6.583.704	6.605.506	6.858.116	7.209.254	8.243.576	8.605.800	9.146.889	9.045.829
Stand	de schuld per 31/12 tov totale geraamde ontvangsten	35%	34%	34%	33%	37%	39%	40%	36%
ministerie	excl. DAB's) (rechterschaa)								
Geschiedenis	wijziging (excl. GIMV-transactie 2005) (rechterschaa)		-3,59%	0,40%	0,42%	4,61%	6,21%	4,02%	-1,10%
Reële	ging (rechterschaa)		0,33%	3,82%	5,12%	14,35%	4,39%	6,29%	
Verschuiving	ds- en betaalcredieten bij laatste begrotingsronde						521.297	345.704	-101.060
Evolutie	reële schuld						362.224	541.089	

De gra
ont aan dat de impliciete schuld in 2010 met 541 miljoen euro is toegenomen.

Er die zijn to

De toelichting op de toename van de impliciete schuld in 2010 ligt quasi volledig in lijn met de toename in de voorbije jaren (zie blauwe lijn).

2. Overzicht ESR-8 kredieten

Dossier	Budgetten		ordonnancering / betaling
	2010	2011	2011
PMV versterken kap.basis			75
TINA	100	100	100
Innovatie	20		10
Flanders Care	20		10
Kap verhoging VMH / Aquafin	100		50
Vlaams Energiebedrijf	200		75
Arkimedes		100	25
PPS		60	30
Spin-offs strat. Onderzoekscentra		10	5
Vlaamse Havens NV			15
Nautinvest NV			0,75
VIA-invest		40	10
Totaal	440	310	405,75

In de kolom budgetten staat een ‘dossiermatig’ overzicht van de in de begroting voorziene kredieten voor het nemen van ESR-8 kapitaalsparticipaties.

Dit komt volledig overeen met het antwoord dat ik op 10 februari gaf op de parlementaire vraag van Lode Vereeck (zie hieronder)

1. *Bij de begrotingsopmaak 2010 werd er 300 miljoen euro budget voorzien voor het financieren van volgende kredietverleningen en participaties (ESR 8 transacties):*

- 200 miljoen euro in het Vlaams Energiebedrijf;
- 100 miljoen euro via de Vlaamse Milieuholding voor de kapitaalsverhoging van Aquafin.

Bij de begrotingscontrole 2010 werd dit budget met 140 miljoen euro opgetrokken:

- 100 miljoen euro via PMV voor het TINA fonds;
- 20 miljoen euro voor innovatie;
- 20 miljoen euro voor Flanders Care.

2. *Bij de begrotingsopmaak 2011 werd er 310 miljoen euro budget voorzien voor het financieren van volgende kredietverleningen en participaties (ESR 8 transacties):*

- 100 miljoen euro via PMV voor het TINA fonds;
- 100 miljoen euro via PMV voor ARKImedes (zie antwoord op schriftelijke vraag 182 van 5 januari 2011);
- 100 miljoen euro voor de LEM / LOM luchthavens, de NV Vlaamse Havens, Via-Invest, Lijninvest en wonen;
- 10 miljoen euro voor spin-offs m.b.t. strategische onderzoekscentra (VIB, IMEC, IBBT, VITO).

De kolom budget 2011 moet nog aangevuld worden met de nav BC 2011 besliste 10 mio euro voor minderheidsparticipaties in kapitaal in de welzijnssector en 10 mio euro voor NV OE-invest waardoor het totaal budget 2011 stijgt naar 330 mio euro.

In de kolom ordonnanciering/betaling staat de verwachte kasmatige volstorting van de geplande kapitaalsverhogingen. Deze verwachting is gebaseerd op regeringsbeslissingen (zie groene cijfers) of op basis van een betaalkalender van 50% in jaar van beslissing tot kapitaalverhoging (kan jaar na inschrijving budget zijn) en 50 % in jaar na kapitaalverhoging (zie rode cijfers). Die verwachte kasmatige betaling wordt gebruikt bij de raming van de schuldevolutie.

3. uitleg BAM-correctie

Op basis van de ontvangen begrotingsprognose van BAM gaan we voor 2011 bij BC uit van een negatieve esr impact van 23.566 duizend euro ipv 11.406 keuro bij BO 2011.

Tengevolge de eventuele verkoop van de Van Cauwelaertsluis (57,5 miljoen euro) en de Noorderlaanbrug (37,2 miljoen euro) zal NV BAM een extra ontvangst van 89.200 duizend euro realiseren.

De totale ESR-impact van NV BAM op zich bedraagt in 2011 aldus $89.200 - 23.566 = 65.634$ keuro. Dat bedrag is als correctielijn opgenomen in het vorderingensaldo.

Bemerk dat voor de Vlaamse begroting die verkopen door NV BAM ESR neutraal zijn in 2011. De extra ontvangst van 89,2 miljoen euro bij NV BAM wordt immers ESR matig geneutraliseerd door een meerkuitgave van 89.200 keuro voorzien op de provisie MB0 MB002 0100. Dat provisioneel krediet mag verdeeld worden over de basisallocaties van programma MC, betrekking hebbend op vergoedingen in het kader van het Masterplan, door middel van een besluit van de Vlaamse Regering.

4. Berekening meevaller jobkorting

	Kredieten		Ordonnanciering		ESR aanrekening		
BGC 2011	2009	2010	2011	2012	2010	2011	2012
Verwachte afrekening jobkorting IJ 2009	127.447		127.447		76.468	50.979	
Verwachte afrekening jobkorting IJ 2010		7.800		7.800		5.070	2.730
Totaal					76.468	56.049	2.730

De ESR impact van de jobkorting in 2011 wordt bij de begrotingscontrole op 56,1 miljoen euro geraamd:

- Van de voorlopige afrekening m.b.t. het inkomstenjaar 2009 (= 127,4 miljoen euro te betalen in 2011) is er ESR matig 76,5 miljoen euro aanrekenbaar in 2010 en 51,0 miljoen euro

aanrekenbaar in 2011. Het criterium om uit te maken aan welk jaar de uitgave ESR matig dient aangerekend te worden, is de datum van inkohiering. De FOD Financiën verwachtte eind 2010 dat 60% van de betrokken afrekeningen nog in 2010 zou ingekohierd zijn.

- Van de voorlopige afrekening m.b.t. het inkomstenjaar 2010 (= 7,8 miljoen euro te betalen in 2012) is er ESR matig 5,1 miljoen euro aanrekenbaar in 2011 en 2,7 miljoen euro aanrekenbaar in 2012. Er wordt verondersteld dat de versnelling van de inkohiering zich in 2011 doorzet en dat de FOD Financiën bijgevolg 65% van de betrokken afrekeningen tegen 31 december 2011 zal ingekohierd hebben.
- De definitieve afrekening m.b.t. het inkomstenjaar 2007 is vermoedelijk te verwaarlozen want het grootste gedeelte is reeds betaald in vorige afrekeningen (en daar ook aangerekend).

De totale ESR matig aanrekenbare uitgave in 2011 bedraagt bijgevolg 56,1 miljoen euro (= 51,0 + 5,1). Bij de begrotingsopmaak 2011 werd er nog rekening gehouden met een ESR matig aanrekenbare uitgave van 130 miljoen euro.

5. Correcties op begroting (omzettingtabel)

In de commissie van 24 mei werd de link tussen tabel 4.8 betaalkredieten (blz 40) en de tabel 6.5 vorderingensaldo (blz 54) gevraagd.

Betaalkredieten 2011 (tabel 4.8) : 26.153.590 keuro

In de tabel vorderingensaldo zien we dat dit de som is van :

- a) ESR-gecorrigeerde uitgaven algemene begroting : 17.838.430 keuro
- b) ESR-gecorrigeerde uitgaven bij de te consolideren instellingen : 8.315.160keuro

	BGO 2011 na amendement	BGC 2011	verschil BGC - BGO
Algemene begroting Vlaamse ministeries			
ESR gecorrigeerde uitgaven algemene begroting	17.515.928	17.838.430	322.502
Begrotingen te consolideren instellingen			
ESR gecorrigeerde uitgaven incl FFEU	7.876.992	8.315.160	438.168
Totaal esr-gecorrigerde uitgaven = betaalkredieten	25.392.920	26.153.590	760.670

6. Timing schuldrapport

Is in afrondingsfase. Zou op 10 juni meegedeeld worden aan de Vlaamse regering waarna het aan het Vlaams parlement kan worden overgemaakt.